

T.C
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI

**TURİZM COĞRAFYASI AÇISINDAN DİZİ TURİZMİ:
KARAGÜL DİZİSİ ÖRNEĞİ
(HALFETİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDİR ÇİFTÇİ

ŞANLIURFA-2016

T.C.

**HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
COĞRAFYA ANABİLİM DALI**

**TURİZM COĞRAFYASI AÇISINDAN DİZİ TURİZMİ:
KARAGÜL DİZİSİ ÖRNEĞİ
(HALFETİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BEDİR ÇİFTÇİ

DANIŞMAN

DOÇ. DR. MEHMET SAİT ŞAHİNALP

ŞANLIURFA-2016

T. C.
HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Enstitünüz Coğrafya Anabilim Dalı 125225008 numaralı Bedir ÇİFTÇİ'nin hazırladığı “**Turizm Coğrafyası Açısından Dizi Turizmi: Karagül Dizisi Örneği (Halfeti)**” konulu yüksek lisans tezi ile ilgili tez savunması, 27/07/ 2016 tarihinde, saat 13:00’te yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın tezinin KABUL (başarılı) olduğuna oybirliği/oy çokluğu ile karar verilmiştir.

27/07/ 2016

(Sınav Komisyonu Başkanı ve Danışman)
Doç. Dr. Mehmet Sait ŞAHİNALP

Üye

Doç. Dr. Emin TOROĞLU

Üye

Yrd. Doç. Dr. Abdullah TAŞTEKİN

Bu tezin Anabilim Dalında Yapıldığını ve Enstitümüz Kurallarına Göre Düzenlendiğini Onaylarım.

2286
...../...../201..

Prof. Dr. Recep ÇİĞDEM
Müdür

Not: a) Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan alıntıların, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

b) Tez, HÜBAK'tan Bilimsel Araştırma Projesi mali destek Almıştır Almamıştır.

HARRAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ORJİNALLİK RAPORU VE BEYAN BELGESİ

ÖĞRENCİ BİLGİLERİ

Adı-Soyadı	Bedir ÇİFTÇİ
Öğrenci Numarası	125225008
Enstitü Anabilim Dalı	Coğrafya Anabilim Dalı
Programı	
Başlık (Türkçe)	Turizm Coğrafyası Açısından DiziTurizmi: Karagül Dizisi Örneği (Halfeti)

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yukarıda başlığı belirtilen “**Turizm Coğrafyası Açısından Dizi Turizmi: Karagül Dizisi Örneği (Halfeti)**” çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 211 sayfalık kısmına ilişkin, 06/06/2016 tarihinde şahsım/danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, benzerlik oranı % 19’dur.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç,
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç/dâhil
- 4- 6 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Yukarıda bilgileri verilen tezli/tezsiz lisansüstü programlarda seminer, dönem projesi, tez vb Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen lisansüstü orijinallik raporu alınması uygulama esasları ile belirlenen azami benzerlik oranlarını aşmadığını ve bütün bilgilerin, akademik kurallara uygun olarak toplanıp sunulduğunu, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı, blok şeklinde alıntılar yapmadığımı ve tüm alıntılarım bilimsel atıf kuralları çerçevesinde kaynağını gösterdiğimi, Yükseköğretim kurulu bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesi ile Harran Üniversitesi bilimsel araştırma ve yayın etiği yönergesinin 8. maddesinde yer alan etik ihlallerden her hangi birisinin yer almadığımı, etik ihlal tespiti halinde, Enstitü yönetim kurulunca, diplomamın iptal edilmesini kabul ediyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

21/06/2016

Bedir ÇİFTÇİ

İmzası

Yukarıda yer alan raporun ve beyanın doğruluğunu onaylarım. 21/06/2016

Doç. Dr. Mehmet Sait ŞAHİNALI
(İmzası)

ÖNSÖZ

Günümüzde “Turizm”, birçok ülkede ön plana çıkarak ve o bölgelerin iktisadi olarak kalkınması, gelişmesini ve bölgeler arası gelişmişlik farklarının en aza indirgenmesi için en önemli gelir kaynaklarından biridir. Genel olarak hizmet sektörüne dayalı olan turizm ve turizm aktiviteleri iş sorunu yaşayan bireylerin, yoğun olarak bulunduğu ülke ve bölgeler için büyük fırsat teşkil eder.

Dünya üzerinde bulunan ülkelerin olduğu gibi, ülkemizde de bölgelerarası gelişmişlik farkları mevcuttur. Bu açıdan, Şanlıurfa'nın ve ilçelerinin gelişmişlik farkının azaltılması ve ekonomik kalkınmasının sağlanmasına etki edecek sektörlerden biri de turizmdir.

Halfeti ilçesi Fırat Nehri kıyısında kurulmuş tarihi çok öncelere dayanmaktadır. 1984 yılında yapımına başlanan Birecik Barajı ile Halfeti ilçesinin kaderi değişmiştir. 1999 yılında Birecik Baraj gölünün su tutmasıyla Halfeti ilçesinin önemli değerleri sular altında kalmıştır. Halfeti'nin kısmi olarak sulara gömülmesiyle, yeni bir idari alan tespit edilip Halfeti taşınmıştır. Bundan sonra ve daha sonraki yıllarda yeni Halfeti'den çok, Eski Halfeti yerleşmesinde büyük değişimler meydana gelmiştir. Eski Halfeti yerleşmesinin kısmi olarak sular altında kalmasıyla egzotik ve insanların görmemiş olduğu bir görüntü oluşmuştur. Bu da insanlarda merak ilgisini uyandırmıştır. Beraberinde buraları görme isteği oluşup, Eski Halfeti yerleşmesinde ‘Turizm’ kavramının temelleri oluşmaya başlamıştır. Bu gelişimlere bağlı olarak turizm aktivitelerindeki çeşitlilik de artmıştır. Bu tez çalışmamda farklıları göz önünde tutarak öncelikle Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın, daha sonra ise Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin Eski Halfeti yerleşmesi üzerindeki turizm algılarını anket ve mülakatlar sonucu değerlendirebilme fırsatını elde edebildik. Eski Halfeti yerleşmesindeki turizmin sorunlarını, çözümlerini önerilerini tespit ederek turizm adına yetersizliklerin ve neler yapılabileceğine değinebildik.

Benim bugünlere gelmem de en büyük destekçim olan ve bize sürekli okuyun diye tembihte bulunan Babama onun nezdinde aileme minnettarım onlara saygılarımı sunup teşekkürlerimi bir borç bilirim.

Araştırmamın her safhasında engin bilgi, tecrübelerini benden esirgemeyen, lisans eğitimim boyunca vermiş olduğu emeklerinden, sonra da yüksek lisans

eğitimimde de bana danışman olan saygı değer hocam **Doç. Dr. Mehmet Sait şAHİNALP**'a eğitimim süresince, ayırdığı zaman, sabır ve güveni için teşekkürlerimi sunarım ve Harran Üniversitesi Coğrafya bölümü hocalarıma da ayrı ayrı teşekkür ederim.

Çalışmam boyunca karşılaştığım sorunlarda hafta sonu tatillerini, gecelerini bile benim için ayıran ve bu sorunların çözümü için yardımlarını sıkılmadan, bıkmadan sunan, bilgilerini esirgemeyen Arş. Gör. Mehmet ÖZCANLI hocama ve ayrıca Mesut KOLBÜKEN'e teşekkürü bir borç bilirim.

Bedir ÇİFTÇİ

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	I
İÇİNDEKİLER	III
KISALTMALAR	VIII
RESİM LİSTESİ	X
TABLOLAR LİSTESİ.....	XIV
GRAFİK LİSTESİ	XVIII
HARİTALAR LİSTESİ.....	XXI
ÖZET.....	XXII
ABSTRACT	XXIII

GİRİŞ

1. KURUMSAL ÇERÇEVE	1
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	7
3. ARAŞTIRMA ALANININ YERİ VE SINIRLARI	14
4. AMAÇ	17
5. METERYAL METOT.....	18

1. BÖLÜM

1.1. ARAŞTIRMA ALANININ ve YAKIN ÇEVRESİNİN GENEL FİZİKİ ÖZELLİKLERİ	20
1.1.1. Halfeti'nin Jeolojik Özellikleri	20
1.1.2. Halfeti'nin Jeomorfolojik Özellikleri	22
1.1.3. Halfeti'nin Hidrografya özellikleri	24
1.1.4. Halfeti'nin İklimi	25
1.1.5. Halfeti'nin Bitki Örtüsü	29
1.2. ARAŞTIRMA ALANI VE YAKIN ÇEVRESİNİN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ	33
1.2.1. Halfeti'nin Yerleşim Yeri Özellikleri	33

1.2.2. Halfeti'nin Tarihçesi	36
1.2.3. Halfeti'nin Nüfus Özellikleri	38
1.2.4. Halfeti'nin Kültür Özellikleri.....	43
1.3. ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNİN EKONOMİK FONKSİYON ÖZELLİKLERİ	45
1.3.1. Eski Halfeti Yerleşmesinin Ticaret Özellikleri	48
1.3.2. Eski Halfeti Yerleşmesinin Tarım Özellikleri.....	58
1.3.3. Eski Halfeti Yerleşmesinde Ulaşım Özellikleri	60
1.3.4. Eski Halfeti Yerleşmesinin Sanayi Özellikleri	63
1.4. ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNİN DOĞAL, TARİHİ VE KÜLTÜREL TURİZM ÖZELLİKLERİ	63
1.4.1. Sakin şehir-Yavaş şehir (Cittaslow) Halfeti.....	71
1.4.2. Rumkale'nin Eski Halfeti Yerleşmesi Turizmdeki Yeri.....	72
1.4.3. Ulu Camii (Hoşgörü Sembolü)	76
1.4.4. Savaşan Köyü (Gizemli Köy- Batık Köy)	80
1.4.5. Belkız (Zeugma).....	85
1.5. DİZİ FİLM ve SİNEMA PROGRAMLARININ TURİZME ETKİSİ	91
1.6. KARAGÜL DİZİSİ.....	95
1.6.1. Karagül Dizisinin Konusu	96
1.6.2. Karagül Dizisinin Karakterleri	97
1.6.3. Karagül Dizisinin Aldığı Ödüller	99
1.6.4. Karagül Dizisinin Uluslararası Dağıtımını.....	102
1.6.5. Karagül Dizisinin Yıllara Göre İzlenme (Reyting) Oranları.....	103
2.BÖLÜM	
2.1. ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNDE YEREL HALKIN TURİZM ALGISI	108
2.1.1. Eski Halfeti Yerleşmesinde Yerel Halkın Cinsiyet ve Yaş Dağılımını	111

2.1.2. Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Öğrenim Düzeyi ve Medeni Durum Dağılımı	112
2.1.3. Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Mesleki Durum Dağılımı	113
2.1.4. Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmi Algılama Biçimleri.....	114
2.1.5. Eski Halfeti Yerleşmesinin Mevcut Turizm İmkânlarını Nasıl Buluyorsunuz	119
2.1.6. Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizm Yönünden En Önemli Özelliği Nedir....	122
2.1.7. Eski Halfeti Yerleşmesinde Yerel Halkın Turistle İletişimi Nasıldır	124
2.1.8. Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizminin Gelişmesi İçin Neler Yapılmalıdır? 129	

3. BÖLÜM

3.1. KARAGÜL DİZİSİNİN ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNDEKİ TURİZM AKTİVİTESİNE ETKİSİ.....	133
3.1.1. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Durumu Nedir.....	136
3.1.2. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Demografik, Sosyal ve Ekonomik Özellikleri.....	137
3.1.3. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin İkamet Ettikleri İller	146
3.1.4. Eski Halfeti Yerleşmesini Nerden Duydunuz	150
3.1.5. Eski Halfeti Yerleşmesine Ne (Araç/Vasıta) ile Geldiniz.....	151
3.1.6. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldiğinizde Kaç Gün Kalıyorsunuz	153
3.1.7. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ne Kadarının Dizin Etkisiyle Geldiği, Diziyi İzleme Nedenleri Nelerdir	154
3.1.8. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelme Nedeni Nedir?	156
3.1.8.1. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir.....	157
3.1.8.2. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanlarını Kendi Gözlerimle Görmek İstedim	159

3.1.8.3. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti	160
3.1.8.4. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum	162
3.1.8.5. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandığı Karakterler Gibi Hissetmek İstedim	164
3.1.8.6. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizi Oyuncularıyla Bizzat Tanışmak İstedim.....	166
3.1.9. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Nedenleri	167
3.1.9.1. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Konusunun İlginç olmasıdır	168
3.1.9.2. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürünü Yansıtmaması	169
3.1.9.3. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekiciliklerdir	171
3.1.9.4. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Dizide Yer alan Müziklerdir	172
3.1.9.5. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır	174
3.1.9.6. Eski Halfeti Yerleşmesi Karagül Dizisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir	175
3.1.9.7. Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi	177
3.1.9.8. Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi	178

4. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	180
KAYNAKÇA	185

EKLER..... 195

EK-1: Eski Halfeti Yerleşmesinde Yaşayan Yerel Halkın Turizm Algısı Nedir ve Turizme Yaklaşımları Nasıldır Anket Örneği..... 195

EK-2: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Karagül Diziinin Etkisinin Ne Kadar Etkili Olduğunu Belirlemek İçin Uygulanan Anket Örneği..... 197

KISALTMALAR

ADNKS	:Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
ARCGİS	:Ölçeklendirilebilir Entegre Bir Coğrafi Bilgi Sistemi Yazılımıdır
CBS	:Coğrafi Bilgi Sistemleri
DK	:Dekar
DSİ	:Devlet Su İşleri
ETİ	:Avrupa Turizm Enstitüsü
GAP	:Güneydoğu Anadolu Projesi
GMM	:Gaziantep Müze Müdürlüğü
HBKSİM	:Halfeti Belediyesi Kültür Sosyal İşler Müdürlüğü
HK.	:Hektar
HKHEM	:Halfeti Kaymakamlığı Halk Eğitim Müdürlüğü
HKPO	:Halfeti Kaymakamlığı Proje Ofisi
İMP.	:İmparatorluk
KHGM	:Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
KM	:Kilometre
KM²	:Kilometre Kare
KRDAM	:Kandilli Rasathanesi Deprem Araştırma Merkezi
LİT	:Litre
M.	:Metre
M.Ö	:Milattan Önce
M²	:Metre Kare
MTA	:Maden Teknik Araştırma

MYO	:Meslek Yüksek Okulu
ORT.	:Ortalama
RTG	:Tüm Halkın Yüzde Kaçının O Programı İzlediğini Gösterir
SHR	:Program yayınlandığında Televizyonu Açık Olanlardan Yüzde Kaçının O Programı İzlediğini Gösterir
SN.	:Saniye
SODES	:Sosyal Destek Programı
SPSS	:Statistical Package for the Social Sciences
TOKİ	:Toplu Konut İdaresi
TÜİK	:Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	:United Nations Educational, Scientific and Cultural
VB.	:Ve Benzeri
YY.	:Yüzyıl

RESİM LİSTESİ

Resim 1: Eski Halfeti İlçesinin Genel Görüntüsü	16
Resim 2 : Eski Halfeti Yerleşmesinde Baraj Gölü Suları	16
Resim 3: Eski Halfeti yerleşmesinde Neritik Kireç Depolarında Kum Elde edilmesi İşlemi.....	21
Resim 4: Eski Halfeti yerleşmesinde Birecik Baraj Gölü Fırat Nehri.....	24
Resim 5: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kış Mevsimi Karlar Altında Halfeti.....	27
Resim 6: Eski Halfeti Yerleşmesinde İlkbahar Mevsimi	27
Resim 7: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sonbahar Mevsimi	28
Resim 8: Eski Halfeti Yerleşmesinde Yaz Mevsimi	28
Resim 9: Eski Halfeti Yerleşmesi Çevresinde Yetiştirilen Antepfıstığı Ağacı (Göklü Köyü)	30
Resim 10: Eski Halfeti Yerleşmesinde Doğal Olarak Yetişen Yabani Hardal Bitkisi (Savaşan Köyü civarı).....	30
Resim 11: Eski Halfeti Yerleşmesinde Satışa Hazır Karagül Fideleri	31
Resim 12: Eski Halfeti yerleşmesinde Goncası Açılmış Karagül	31
Resim 13: Eski Halfeti Yerleşmesi ve Karagül Dizisinin Sembölü	32
Resim 14: Eski Halfeti yerleşmesinde Kaymakamlığın Karagül Serası	32
Resim 15: Eski Halfeti Yerleşmesinin Fırat Nehri Kıyısının Batı Kısmında Kurulduğu Alan	33
Resim 16: Eski Halfeti Yerleşmesi Birecik Baraj Gölü Öncesi Yerleşme Alanı.....	34
Resim 17: Eski Halfeti Yerleşmesinin Sular Altında Kalmış Hali Tarım Arazileri Üzerinde Tekneler	35
Resim 18: Eski Halfeti Yerleşmesine İlk Yerleşim Merkezi Olan RumKale Kalıntıları	36
Resim 19: Eski Halfeti Yerleşmesinde İlk Yerleşim Merkezi Olan Rumkale'nin Sular Altında Kalmamış Durumu	37
Resim 20: Eski Halfeti Yerleşmesinde Erik Hasadı	46
Resim 21: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kayısı Hasadı (Gelen Turistlere Satışa Hazırlanırken)	46
Resim 22: Eski Halfeti Yerleşmesinde Savaşan Köyüne Doğru Tekne Turundaki Turistler	47

Resim 23: Eski Halfeti Yerleşmesinde Baraj Gölü Üzerinde Dubalara Kurulu Bir restoran.....	48
Resim 24: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Konaklayabilecekleri (Üstte 3 yıldızlı) (Altta butik) Oteller	52
Resim 25: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Konaklayabilecekleri Butik Otellerden Biri.....	52
Resim 26: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Suyolu Ulaşımını İyi Kullanmaları İçin Yapılan 55 Tekne Kapasiteli Marinadaki Tekneler	53
Resim 27: Resim 26: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Suyolu Ulaşımını İyi Kullanmaları İçin Yapılan 55 Tekne Kapasiteli Marinanın Girişi	53
Resim 28: Resim 26: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hediyelik Eşya Satım Mağazası	54
Resim 29: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hediyelik Eşyalar ve Satıcı	54
Resim 30: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu ve Turistlerin Tekne Turu Hazırlığı 1	55
Resim 31: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu ve Turistlerin Tekne Turu Hazırlığı 2	55
Resim 32: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu Otoparkın Doluluk Oranı 1.....	56
Resim 33: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu Otoparkın Doluluk Oranı 2.....	56
Resim 34: Eski Halfeti Yerleşmesinde Başka Bir Duba Üzerine Kurulu Restoran ..	57
Resim 35: Eski Halfeti Yerleşmesinde Başka Bir Duba Üzerine Kurulu Restoranın Gece Görünümü	57
Resim 36: Eski Halfeti Yerleşmesinde Pazarlara Gönderilemeye Hazırlanan Ürünler 1.....	59
Resim 37: Eski Halfeti Yerleşmesinde Pazarlara Gönderilemeye Hazırlanan Ürünler 2.....	59
Resim 38: Eski Halfeti Yerleşmesine Gitmek İçin Kullanılan Toplu Taşıma Araçları	61
Resim 39: Eski Halfeti Yerleşmesine Gitmek İçin Kullanılan Toplu Taşıma Araçlarında Görevli Şoförler.....	61
Resim 40: Eski Halfeti Yerleşmesinde Cittaslow Yönetmeliğine Aykırı Bir Yapı .	68

Resim 41: Eski Halfeti Yerleşmesinde Cittaslow Yönetmeliğine Aykırı Bir Yapı 2.	68
Resim 42: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırmış Olduğu Teknolojik Donanımlı Marina	70
Resim 43: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırmış Olduğu Teknolojik Donanımlı Marinadaki Su Araçları	70
Resim 44: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırmış Olduğu Cittaslow Yazısı.....	71
Resim 45: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırmış Olduğu Cittaslow Logosu.....	72
Resim 46: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kiliseden Bir Görünüm (Rumkale).....	75
Resim 47: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kilise Duvarındaki Kabartmalar (Rumkale).....	75
Resim 48: Eski Halfeti Yerleşmesinin Sular Altında Kalmadan Önceki Görünümü ve Ulucami (1989)	76
Resim 49: Eski Halfeti Yerleşmesinin Sular Altında Kalmadan Ulucami İbadet Eden İnsanlar (1989)	77
Resim 50: Eski Halfeti Yerleşmesinde 2000 Yılı Öncesi Sular Altında Kalan Ulucami	77
Resim 51: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sular Altında Kalan Ulucami'nin Giriş Kapısı	78
Resim 52: Eski Halfeti Yerleşmesinde Turistlerin En Çok Ziyaret Ettiği Mekân Ulucami	79
Resim 53: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sular Altında Kalmadan Önceki Hali (Ulucami 1991)	80
Resim 54: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyü.....	82
Resim 55: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyündeki Terk Edilmiş Evler	82
Resim 56: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyünde Çay Bahçesi	83
Resim 57: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyündeki Mağaralar.....	84

Resim 58: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyünün Farklı Açıdan Başka Bir Görüntüsü	84
Resim 59: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyündeki Batık Minare ve Mescidi	85
Resim 60: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarında Odalara Giriş Kapısı	86
Resim 61: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarında Sütunlar, Ocak ve Mozaikler	87
Resim 62: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarında İstinat Duvarları ve Su Kanalları ..	88
Resim 63: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarını Ziyaret Eden Taban Mozaiklerini inceleyen Turistler (Harran Üniversitesi Coğrafya Bölümü Hocaları ve Öğrencileri)	89
Resim 64: Zeugma Antik Kenti Kalıntıları Müzesinde Yan yana Bulunan Evler	90
Resim 65: Zeugma Antik Kent Kalıntılarında Sütunlar, Duvarlar	91
Resim 66: Eski Halfeti Yerleşmesi Fırat Nehri Kıyısında Karagül Dizisinin Çekim Arası	96
Resim 67: Karagül Dizisi Oyuncularından Bir Kaçı	96
Resim 68: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekimlere Devam Eden Karagül Dizi Ekibi	106
Resim 69: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sular Altında Kalan Ulucami'yi Arka Plan Olarak Kullanan ve Çekimlere Devam Eden Dizi Ekibi	107

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Halfeti İlçesinin 1985-2005 Yılları Arası Sıcaklık Ortalamaları (Meteoroloji Bölge Müdürlüğü-Şanlıurfa).....	25
Tablo 2: Halfeti İlçesi'nin 1935-2015 Yılları Kır Ve şehir Nüfus Miktarları (TÜİK).....	40
Tablo 3: Halfeti İlçesi'nin 2007-2015 Yıllar Arası Kadın-Erkek Nüfus Miktarları (TÜİK).....	42
Tablo 4: Eski Halfeti Yerleşmesinde 2016 Yılında Bulunan Ticaret Alanları Sayısı.....	51
Tablo 5: Eski Halfeti Yerleşmesinde 2016 Yılında Bulunan Ticari Alanlarda Çalışanların Sayısı.....	51
Tablo 6: Eski Halfeti Yerleşmesinin Tarımsal Faaliyetlerin İstatistik Verileri (Halfeti Kaymakamlığı 2016).....	58
Tablo 7: Eski Halfeti Yerleşmesine Çevre Yerleşmelerin Uzaklıkları – Ulaşım Süreleri.....	60
Tablo 8: En yakın Merkezlerden Eski Halfeti Yerleşim yerine ulaşım şekilleri, güzergâhları, fiyat tarifeleri ve Ulaşım süreleri.....	62
Tablo 9: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekimi Yapılan Karagül Dizi Oyuncularının Gerçek Kimliği, Dizideki Kimliği, Roller ve Senaryodaki Konumları.....	97
Tablo 10: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin Almış Aldığı Ödül, Yılı, Kategorisi, Ödülü Alan Aday.....	100
Tablo 11: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin Yayının hakkının Satıldığı Ülkeler, Kanallar.....	102
Tablo 12: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2013 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması.....	104
Tablo 13: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2014 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması.....	104
Tablo 14: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2015 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması.....	105
Tablo 15: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2016 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması.....	105

Tablo 16: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Cinsiyet ve Yaş Dağılımı	111
Tablo 17: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Öğrenim Düzeyi ve Medeni Durumu	112
Tablo 18: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Meslek durumları.....	113
Tablo 19: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmi Algılama Biçimleri Durumu	114
Tablo 20: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Mevcut Turizm İmkanları Hakkındaki Görüşleri	119
Tablo 21: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizm Yönünden En Önemli Özelliği Görüşleri.....	122
Tablo 22: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turistle İletişim Durumu	124
Tablo 23: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmin Gelişmesi İçin Neler Yapılmalı Sorusuna Verdikleri Cevapların Durumu	129
Tablo 24: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Durumu	136
Tablo 25: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Cinsiyet Durumu	137
Tablo 26: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Yaş Grupları	138
Tablo 27: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eğitim Düzeyleri	139
Tablo 28: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Meslekleri.....	140
Tablo 29: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ekonomik Durumu ve Aylık geliri	142
Tablo 30: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ev Mülkiyet Durumu.....	143
Tablo 31: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Arabanız Var mı Sorusu Durumu	144
Tablo 32: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin İkamet ettikleri İller.....	146
Tablo 33: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerinin Eski Halfeti Yerleşmesini Nerden Duydunuz Sorusunun Cevap Durumu.....	150
Tablo 34: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Hangi Araç Türüyle Geldikleri Sorusunun Cevap Durumu.....	151

Tablo 35: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaç Gün Kaldıkları Durumu.....	153
Tablo 36: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisi'nden Sonra Halfeti Bende Merak Uyandırmıştır Sorusunun Cevap Durumu.....	154
Tablo 37: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelme Nedeni Durumu	156
Tablo 38: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir Sorusuna Verilen Cevapların Durumu	157
Tablo 39: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanlarını Kendi Gözlerimle Görmek İstedim Sorusunun Cevap Durumu	159
Tablo 40: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti	160
Tablo 41: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum Sorusunun Cevap Durumu	162
Tablo 42: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandırdığı Karakterler Gibi Hissetmek İstedim Sorusunun Cevap Durumu	164
Tablo 43: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizi Oyuncularıyla Bizzat Tanışmak İstedim	166
Tablo 44: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Konusunun İlgin Olmasıdır Sorusunun Cevap Durumu	168
Tablo 45: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürünü Yansıtmaması Sorusunun Cevap Durumu	169
Tablo 46: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekicilikler Sorusunun Cevap Durumu	171
Tablo 47: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Dizide Yer Alan Müziklerdir Sorusunun Cevap Durumu.....	172

Tablo 48: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır Sorusunun Cevap Durumu.....	174
Tablo 49: Eski Halfeti Yerleşmesi Karagül Dizisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir Sorusunun Cevap Durumu.....	175
Tablo 50: Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi Sorusunun Cevap Durumu.....	177
Tablo 51: Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi Sorusunun Cevap Durumu.....	178

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: Halfeti İlçesi 2007-2015 Yıllara Göre Nüfus Dağılımı.....	43
Grafik 2: Halfeti İlçe Nüfusunun Kadın ve Erkek Dağılımı.....	43
Grafik 3: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Meslek Oranları	113
Grafik 4: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmi Algılama Biçimleri Oranları	115
Grafik 5: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Mevcut Turizm İmkanları Hakkındaki Görüşlerin Oranları	120
Grafik 6: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizm Yönünden En Önemli Özelliği Görüşlerinin Oranları	122
Grafik 7: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turistle İletişim Oranları	125
Grafik 8: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmin Gelişmesi İçin Neler Yapılmalı Sorusuna Verdikleri Cevapların Oranları	130
Grafik 9: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Durumu Oranları	136
Grafik 10: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Cinsiyet Durumu Oranları	137
Grafik 11: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Yaş Grupları Oranları	138
Grafik 12: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eğitim Düzeyleri Oranları	140
Grafik 13: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Mesleklerinin Oranları...	141
Grafik 14: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ekonomik Durumu ve Aylık Gelirlerinin Oranları.....	143
Grafik 15: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ev Mülkiyet Durumu Oranları	144
Grafik 16: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Arabanız Var mı Sorusu Cevaplarının Oranları.....	145
Grafik 17: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin İkamet ettikleri İllerin Yoğunluk Oranları	148

Grafik 18: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerinin Eski Halfeti Yerleşmesini Nerden Duydunuz Sorusunun Cevap Oranları.....	150
Grafik 19: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Hangi Araç Türüyle Geldikleri Sorusunun Cevap Oranları.....	152
Grafik 20: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaç Gün Kaldıkları Durumu Oranları.....	153
Grafik 21: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisi'nden Sonra Halfeti Bende Merak Uyandırmıştır Sorusunun Cevap Durumu Oranları.....	155
Grafik 22: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelme Nedeni Durumu Oranları.....	156
Grafik 23: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir Sorusuna Verilen Cevapların Durumunun Oranları.....	158
Grafik 24: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanlarını Kendi Gözlerimle Görmek İstedim Sorusunun Cevap Durumunun Oranları.....	159
Grafik 25: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti Sorusunun Cevap Oranları.....	161
Grafik 26: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum Sorusunun Cevap Oranları.....	163
Grafik 27: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandırdığı Karakterler Gibi Hissetmek İstedim Sorusunun Cevaplarının Oranları.....	165
Grafik 28: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizi Oyuncularıyla Bizzat Tanışmak İstedim Sorusuna Verilen Cevapların Oranları.....	167
Grafik 29: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Diziğini İzleme Nedenim Konusunun İlgin Olmasıdır Sorusunun Cevaplarının Oranları.....	168
Grafik 30: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Diziğini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürünü Yansıtmaması Sorusunun Cevaplarının Oranları.....	170

Grafik 31: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dızisını İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekicilikler Sorusunun Cevaplarının Oranları	171
Grafik 32: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dızisını İzleme Nedenim Dizide Yer Alan Müziklerdir Sorusunun Cevaplarının Oranları	173
Grafik 33: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dızisını İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır Sorusunun Cevaplarının Oranları	174
Grafik 34: Eski Halfeti Yerleşmesi Karagül Dızisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir Sorusunun Cevaplarının Oranları	176
Grafik 35: Karagül Dızisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi Sorusunun Cevaplarının Oranlarının	177
Grafik 36: Karagül Dızisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi Sorusunun Cevaplarının Oranları	179

HARİTALAR LİSTESİ

Harita 1: Eski Halfeti Yerleşmesi Lokasyon Haritası	15
Harita 2: Eski Halfeti Yerleşmesi ve Çevresinin Fiziki Haritası.....	23
Harita 3: Eski Halfeti Yerleşmesi Ekonomik Faaliyetlerin Dağılışı Haritası.....	50
Harita 4: Eski Halfeti Yerleşmesi Gezi Güzergah Haritası	65
Harita 5: Araştırmaya Katılan Turistlerin İkamet Ettikleri İllerin Haritası	147

ÖZET

TURİZM COĞRAFYASI AÇISINDAN DİZİ TURİZMİ: KARAGÜL DİZİSİ ÖRNEĞİ (ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİ)

Bu çalışmada, dizi turizminin Halfeti'ye etkisi ele alınmaktadır. Eski Halfeti yerleşmesinde çekilen Karagül dizisinin, Halfeti'ye yönelik turistik algıyı etkileyip etkilemediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, 2015 yılı Haziran, Temmuz, Ağustos aylarında Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerden 136 kişiye ve yerel halktan 164 kişiye anket uygulaması yapılmıştır. Bu anketlerin değerlendirilmesinde "SPSS 17.00 Statistics" programı kullanılmıştır.

Çalışma, Karagül dizisinin, turistlerin Eski Halfeti yerleşmesini, gezme-görme isteğini arttırdığını göstermiştir. Ayrıca, burada yaşayan halkın, dizi turizminden olumlu yönde etkilendiği belirlenmiştir. Karagül dizisinden sonra artan turizm aktivitesinin yerel halk için ekonomik fırsatlar yarattığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Turizm Coğrafyası, Turizm Algısı, Dizi Turizmi, Eski Halfeti yerleşmesi, Karagül Dizisi

ABSTRACT

SERIES TOURISM IN TERMS OF TOURISM GEOGRAPHY: AN EXAMPLE OF KARAGUL SERIES (OLD HALFETI SETTLEMENT)

This study examines the effects of the TV series tourism on Halfeti Region. It aims to find out whether Karagul series, which has been filmed in old Halfeti, has an impact on touristic perception regarding Halfeti or not. For this purpose, 136 tourist and 164 local people were surveyed in June, July and August 2015 in old Halfeti. SPSS 17.00 statistics software was used for the evaluation of this survey.

The study has showed that Karagul series has increased tourists' desire to see old Halfeti settlement. It has been underlined that local people has positively been effected by the series tourism. It has further been found out that increased tourism activities after Karagul series created new economic opportunities for local people.

Keywords: Tourism Geography, Tourism Perception, Series Tourism, Old Halfeti Settlement, Karagul Series

GİRİŞ

1. KURUMSAL ÇERÇEVE

Tüm bilim alanlarının genel birlikteliği farklı görüş durumları ve amaçları isteğinde farklı araştırma tekniklerini kullanarak kazanılan verileri kendi bilim çalışma prensipleri içinde değerlendirmeleri ve insanlara arz etmeleridir. Beşer ve mekân bağlantılarını farklı durumlarda ele alan, karşılaştırma yapan, ilişkiler kuran coğrafya, birçok bilimsel alana göre avantajlı bir duruma sahiptir (Özçağlar, 2014:24). Bilimsel kimliğine 19. Yüzyılda kavuşan coğrafya bilim dalı, bilgi bütünlüğü sağlaması nedeniyle ötelere beri dikkatleri üzerinde toplamakta, hatta coğrafyanın araştırma konuları, alanları belli derecede önemli bir bilim dalı olarak önem bulmaktadır. Yöntem olarak diğer bilim alanlarından çeşitli farklılıklar gösteren, mekân analizleri, gözlem, mülakat, anket uygulamaları neticesinde elde edilen bulguların harita, görseller, diyagram ve grafik-tablolarla sebep-sonuç ilişkisi içinde çok farklı çeşitli olarak sunabilen coğrafya bilimine ilgi gün be gün artış göstermektedir.

Coğrafya bilimi, doğal ortam ve üzerinde gelişen kültürel varlıklar ile turizm bir birini tamamlayan bir ekonomik etkinlik olan turizm faaliyetini doğurmuştur. Bu birbirini bütünleyen ilişkinin neticesinde coğrafya biliminin bir alt dalı olan “Turizm Coğrafyası” gelişmiştir.

Doğal ortam ve üzerinde gelişen kültürel varlıklar, turizm faaliyetine kaynak olduğu gibi, turizm aktivite merkezlerinin oluşturulması, mekânsal gelişimi ve etkilerini belirleyip etki alanını yönlendirmekte, mekânı biçimlendirmektedir. Coğrafya bilimi, doğa, kültür ve turizm arasındaki ilişki birbirlerinden karşılıklı etkilenen ve farklı bilimlerin araştırmalarını şekillendiren bir etkisel güce ve öneme sahiptir. Herhangi bir doğal ortamda farklı uluslardan insanları, ırk türlerini, dilleri, dinleri, örf ve ananeleri farklı olan insanların oluşturduğu kültür ve sanat ürünlerinin ortaya çıkarılması, değerlendirilmesi, korunması coğrafya-doğa, kültür ve turizm arasındaki ilişkinin durumu turizm coğrafyası yaklaşım değerlendirmeleri ile açıklanabilmektedir. Bir yöreyi diğerlerinden farklı yapan ayrıcalıkların doğru olarak tanımlanmasının ve hangilerinden, nasıl yararlanılarak turizm aktivitesi amaçlı kullanabileceğinin tespit edilmesinde coğrafyacılar ve coğrafya bilimine önemli görevler bulunmaktadır. Coğrafya biliminin getirdiği yaklaşım tarzlarının dikkate alınmadığı, turizm aktivitesinin canlandığı yörelerde, yerel coğrafi özelliklerin tümüyle göz ardı

bırakıldığı, başka coğrafi alanların ürünlerinin pazarlamasına çalışıldığı, bu şekilde bölge doğasının ve kültürünün tahribe uğradığı tespit edilmiştir.

Hazırlamış olduğum bu tez çalışması turizm çalışmalarında coğrafyanın diğer bilim dalları kadar etkili olduğunu anlatmak, coğrafyacıların araştırmalarını toplumla ve diğer bilim dallarıyla paylaşmak, turizm coğrafyası alanında yapılan diğer çalışmalara örnek göstermek amacı da taşımaktadır. Ülkemizde doğa ve kültürel turizmle ilgili araştırmalar incelenirken coğrafya- doğa, kültür turizm arasındaki ilişkinin derinliği, turizm coğrafyasıyla ilgili mekân zenginliği ve bu alana katkı sunmaya çalışan coğrafyacıların varlığı bu tez çalışmasını seçmemde etkili olmuştur.

Mekânsal ve doğal, kültürel çeşitlilikler eskiden beri süre gelen bireylerin öğrenme ve görme özelliklerini fitillemekte bu da gezme, gezdiği mekânda dinlenme ve eğlenme faaliyetine dönüşünce turizm oluşumunu ve kavramını gündeme getirmektedir. Turizm aktivitesi doğayı ve kültürü şekillendirip aynı değerde kültüre ve doğaya bağlı yeni bir oluşumla tüm dünyaya yayılan bir ticari dal olarak önem kazanmaktadır.

Ülkemizde coğrafya bilimine hizmet eden bireylerin turizm konusuyla ilgilenmeleri oldukça yeni bir zaman dilimindedir. Turizm coğrafyası ile ilgili yayınlar, araştırmalar, tezler son yirmi yılda artış göstermeye başlamıştır. Özellikle 90'lı yıllardan sonra fiziki ve beşeri coğrafya bilimini; turizmin çeşitli yönleriyle (turizm- çevre- kültür ve dağılış ilişkileri) bir araya getiren turizm coğrafyası beşeri coğrafya alanı içinde kendine önemli bir yer konum edinmeye başlamıştır. (Özçağlar, 2014:187). Coğrafya, en kolay ve anlaşılır tanımıyla; insan ve mekân arasındaki bağlantıyı inceleyen bir bilim dalıdır. Diğer bir söylemle coğrafya yeryüzünü insanın yaşadığı alan olarak araştırıp incelemektedir. Aynı şekilde Coğrafya bilimi birbirinden farklı doğal beşeri, ekonomik, tarihi ve sosyal ortam ve olaylardan kaynaklanan karmaşık sorunları, kendi ilke ve yöntemlerine uygun olarak araştırıp, özellikle insan ve onun yaşam alanı olan doğal ortamı esas alarak esnek durumlar sunmaya çalışır. (Elibüyük, 1997:110).

Âdemoğlunun aktiviteleriyle özellikle sanayi devriminden sonra hızlı bir şekillendirme sürecine giren şehirler ve doğa üzerinde, coğrafyacıların araştırmaları ve incelemeleri her alanda gün be gün yoğunlaşarak artmaktadır (Tümertekin, Özgüç,1997). İnsanın yaşamını sürdürdüğü çevrenin fiziki (doğal) özelliklerini fiziki coğrafya, insanların yaşadıkları alan üzerinde oluşturdukları faaliyetleri, bu

faaliyetlere bağılı olarak gerçekleştirdikleri yapılar ve şekilleri ise beşeri coğrafya bilimi araştırıp insanların hizmetine sunmaktadır. İnsan ile doğal ortamın karşılıklı etkileşim olarak birbirini nasıl etkileyip coğrafyanın ve coğrafyacının temel çıkış noktasını oluşturmaktadır.

İnsanların doğal çevreyi kullanmaları ve biçimlendirip, doğal ortamın şekillenmesinde iktisadi, sosyal ve siyasal etkinliklerin önemli unsurlar olduğu bu nedenle ekonomik, beşeri coğrafyanın ve alt bilim dallarının oldukça hareketli ve güncel bilim dallarına dönüştüğü bilinmektedir. Coğrafyanın ilk oluştuğu zamanlarda yerbilimi (fiziki coğrafya) ile gelişim göstermiş, zamanımızda kültür-doğal ortam ya da insan-doğal ortam olguları ile ilgileri üzerinde toplamıştır (Doğanay, 2001).

İnsanların içinde yaşadığı çevrenin ve ortamın çok kısa mesafelerde farklılık gösterebilmektedir. Bu da insanların yaşama şekline, ortamına ve iktisadi faaliyetine doğrudan yansımaktadır.

Kültür; İnsanların doğal çevre içinde doğal ortamla mücadele şekillerini ortaya koyarak hayatta kalmasına yardımcı olan yaşam çevresi karşısında doğayla birlikte hayatını idame etmesi için faaliyete koyduğu her şeydir (Güvenç, 1994:48). Kültür bir toplumun ya da toplumların geçmiş tarihten zamanımıza kazanılan olumlu, olumsuz tecrübelerle öğrendiği ve bunları gelecek nesillere aktaran bir medeniyet olup, coğrafyadan yararlanıp biçimlenmekte ve onu farklı oluşumlar içine koymaktadır. *Örnekle açıklamak gerekirse; İnsanların içinde yaşadığı herhangi bir doğal çevrede barınmak için yaptığı binanın yapı elamanlarından, iktisadi faaliyetine ve giyim kuşam şekline dek pek çok durum coğrafya biliminden etkilenmektedir. Doğal ortamın çeşitliliği kültüre yansıyabilmekte, kültür hem doğal ortamı hem de bu ortamda yaşayan insanları etkilemektedir. Kültür bir çeşit çevreye uyumdur. Kültür bir halkın yalnızca yaşam şekilleri mozaiği değil aynı zamanda hâkim değer ve inançlarını da bütününi bir yerde toplayan bir terimdir.* (Özçağlar, 2014:124).

Kültür ile coğrafyayı bir bütün olarak ele alan kültürel coğrafya, değişik yaşam çeşitlerini ve kültürlerinin çevreyle bağlantısı açasından ortaya çıkan çeşitli yaşam şekillerini coğrafi bilimin kendine özel durumlarını kullanarak ortaya koymaktadır. Giyim, yeme- içme, barınma, ırk, dil, din, iktisadi, idare ve öteki kültürel unsurların bir ortamdan diğer ortama çeşitlenmesine ya da aynı kalma yollarının tasvir ve incelenmesi kültürel coğrafyanın araştırma konusudur. (Arı, 2005:320). Farklı

çevrelerde farklı yaşam biçimlerinin ortaya çıkması kültür ile coğrafya bilimini buluşturan ve turizm faaliyetlerini geliştiren sebeplerin başında gelmektedir.

Tarihi evler, dini semboller, yerleşim şekil ve yapısı, arazi kullanımı, giyim kuşam tarzı, el işleri, mutfak, müzik, güzel sanatlarla ilgili varlıklar coğrafi görünümün bir parçası olup coğrafya kültür ve turizmin merkez noktasıdır. Değişik doğal ortamlardan değişik kültürlerin doğması bu kültürleri gezme, görme, tanıma ve dinlenme-eğlenme isteği turizmi doğurmuştur. Gezmek, görmek, dinlenmek, değişik kültürleri ve mekânları tanımak için yapılan seyahat ve konaklamalar turizmin en temel tanımıdır(Emekli, 2002).

Coğrafi ortam özelliklerine bağlı doğal oluşumlar, beşeri ve iktisadi faaliyetlere bağlı kültür çekicilikleri, tarihi ve sanat olarak yansıtılan özel tür çekicilikler olarak bir turizm çeşitlendirmesi yapan (Inskeep, 1991:77) coğrafyanın önemine vurgu yapmıştır (Özgüç, 2007,173). N. Johnson (1996) Turizmi, “tarihle coğrafyanın bulunduğu ortak mekân” olarak tanımlayarak, toplumsal turizmde bu doğal ve kültürel olguların pazarlandığını belirtmektedir (Özgüç, 2007:18).

Turizm aktivitesinde bulunan insanlar genellikle tüm yaşamlarını doğal olmayan bir çevrede sürdürmektedir. Turizm sayesinde doğal ortam ve kültürel ihtiyaçlarını geçici bir süre için farklı ülke, il ve ilçelerdeki coğrafi ortamlardan karşılayabilmektedir. Turizm aktivitesinin amacını oluşturan doğal ortamların gezilip görülmesi ve geçmişten günümüze kadar toplumların meydana getirdiği çeşitli uygarlık ve sanatsal harikalarının yeryüzünde oluşumunu ve dağılışını sağlayan etkenler turizm ve coğrafyayı birleştirmektedir. Coğrafya ve turizm ilişkisi bu açıdan oldukça eskiye dayanmaktadır. Turizmde doğal ortam ve kültürel cazibe çok önemli bir faktördür ve coğrafya bilimine büyük bir bağlılık gösterir (Gunn,1988:107).

Doğal ortam ve kültür kaynaklarına bağlı olarak çok çeşitli turizm türleri ve turistik etkinlikler ortaya çıkmaktadır. Deniz, kumsal, güneş turizmi, kır-yayla turizmi, eko turizm, kültürel turizm, inanç turizmi, kış turizmi, doğa yürüyüşleri, bisiklet turları, yamaç paraşütü, atlı doğa yürüyüşleri gibi birçok turizm türü ile ilgili pek çok kavram isimlerinden de anlaşılacağı gibi coğrafyadan esinlenmekte, hatta turistik çekiciliklere uygun turizm türlerinin geliştirilmesi coğrafyanın gücünü kanıtlamaktadır. Mesela güneş-kum-deniz kullanılan en önemli coğrafi çekiciliktir, bunun yanında ilginç yaşam örnekleri, farklı kültürler, değişik tatlar, yemekler,

barınma, kıyafetler turistik imaj ya da marka yaratmada son yıllarda daha çok kullanılmaya başlamıştır (Yılmaz, Moral, 2008:181).

Dünyada güneş, kum ve deniz turizmi egemenliğini korusa da son zamanlarda farklı ve yeni arayışlar gündeme gelmektedir. Turizme kaynak oluşturan doğal ve kültürel varlıkların yeryüzünde değişik çevre, yöre, bölge ve ülkelerde var oluşu coğrafya ve turizmi bir araya getirmekte, yeni turizm türlerinin gündeme gelmesinde coğrafyanın önemini artırmaktadır.

Turizm; coğrafyanın bilimsel tanımındaki gibi mekânsal farklılıkların yarattığı bir olgudur. Turizmin bir yerleşmeyi nasıl etkileyip değişime uğrattığı, bu değişim sırasında yerleşmede nasıl toplumsal-ekonomik-mekânsal etkiler yaratabileceği, turizmin mevsimlik özelliğinin nüfusa nasıl yansıdığı, ulaşım ile ilişkisi turizm ve coğrafyayı birleştirmekte ve turizm coğrafyasının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Beşeri coğrafyanın alt inceleme dallarından olan turizm coğrafyası; insan topluluklarının içinde yaşadığı, doğa ile birlikte oluşturdukları doğal ve kültürel varlıkları turizme yönelik incelemekte, insanlığın ortak mirası olan doğal ve kültürel çevre değerlerinin turizm amaçlı kullanılması, korunması ve gelecek kuşaklara aktarılmasında etkin görevler üstlenmektedir (Özgüç, 2007).

Başka bir anlatımla turizm coğrafyası insanların gittikleri turistik yerlerin coğrafi konumu, yüzey şekilleri, iklimi, bitki örtüsü, termal kaynakları, tarihi ve kültürel varlıkları ile ilgilenmektedir. Turizm için cazibe merkezi olan ülkelerin konumu, durumu, doğal ve kültürel varlıkların çevre, yöre, bölge ve ülkelere göre dağılımı, ulusal ve uluslararası turizm hareketlerinin niceliksel ve niteliksel olarak gösterdiği farklılıklar turizm coğrafyasının araştırma konuları arasındadır. Öte yandan coğrafyanın dışında turizm ile ilgilenen araştırmacılar da coğrafyanın önemini vurgulamak için Turizm Bakanlığı'na bağlı Coğrafi Keşifler Dairesi kurulmasını ve Coğrafi Keşifler Yüksekokulunun açılmasını önermiştir (Eser, 2000:428). Bunun önerilmesindeki amaç tüm il ve ilçelerin turizm coğrafyası kapsamında veri hazırlanması ve bu verilerin her yıl güncelleştirilerek doğa yürüyüşü, kampçılık, bisiklet ve atla gezinti, motorkros, jeep safari, dağcılık, mağaracılık, avcılık gibi turistik aktivite güzergâhlarının belirlenerek turizm planlamalarının kolaylaşacağıdır. (Eser, 2000:428).

Coğrafya, olay ve olgulara yaklaşım yöntemleri ve bakış açısıyla turizm ve kültür ile ilgilenen diğer bilim dallarından farklılık göstermektedir. Bu açıdan turizm

bilimine yöntem olarak da katkı sağlamaktadır. Saha araştırmaları, arazi gözlemi ve görüşme, anket uygulamaları sonucunda elde edilen verilerin; harita, resim, diyagram, grafiklerle neden-sonuç ilişkisi içinde çok boyutlu sunulması coğrafyanın en önemli avantajlarını oluşturmaktadır. Kültür ve turizm ile ilgilenen bilim dallarının coğrafyadan yararlanmalarının en önemli nedenini bu görsel coğrafi malzeme zenginliği oluşturmaktadır. Sözelimi turizmin herhangi bir yerdeki dağılışını ya da yörenin turistik çekiciliklerini, turistik güzergâhlarını sayfalarca anlatmak yerine birkaç harita ile göstermek coğrafya ve coğrafyacılara adına önemli avantajlar sağlamaktadır.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Coğrafi çevre, insanların yaşamlarını sürdürebilmek için çeşitli amaçlarla kullandığı, insanı etkilediği kadar kendisinin de etkilendiği, doğal ve kültürel elemanlardan ve karşılıklı bağlardan oluşan bütünsel bir mekândır. Bu mekâna en fazla gereksinim duyan, hatta onun varlık nedeni olan sektör “Turizm’dir” (Soykan, 2003).

Coğrafya ve turizm arasındaki ilişki; Doğa ve kültürün turizme yol açması ve turistlerin gittikleri gezdikleri yerlerin kültürüne etkileri olmak üzere iki şekilde orta çıkmaktadır (Usta 2001:87). Günümüzde iletişim-ulaşım araçlarındaki gelişmeler ve küreselleşme insanların değişik kültürleri görme, öğrenme, tanıma merakını körüklemiş bu arzu kültürel turizmi doğurmuştur (Nuryanti, 1996:255). Kültürel turizm festival, folklor, tiyatro, sergi gibi sanat etkinliklerine katılmak, geçmiş ve yaşayan uygarlıklar ile kültürel değerleri tanımak, tarihi yerleri ve toplumun yaşam tarzlarını görmek amacıyla yapılan gezidir (Aydın, 1990:27).

İnsanların gelir düzeylerinin artması, ulaşım ve haberleşmede meydana gelen teknolojik gelişmelerin, insanların hayatlarının kolaylaştırılmasıyla ortaya çıkan boş zamanlarını değerlendirme isteği gibi nedenlerden dolayı hem ulusal hem de uluslararası düzeyde turizme katılım sürekli artmaktadır. Güneş, deniz ve kum üçlüsünün oluşturduğu kıyı turizmi günümüzde de hâkim olup, değişen ilgi ve istekler doğrultusunda turizmde yenilik ve çeşitlilik arayışları da artmaktadır. Bunun sonucu olarak önceleri kıyılarda gelişen turizm, yeni turizm akımlarının gelişmesinin sonucu olarak iç kesimlere yönelerek, iç kesimlerde alternatif turizm mekânlarının oluşmasına neden olmuştur. Doğal, tarihi ve kültürel yönden önemli potansiyele sahip iç kesimlerdeki turizm alanlarında, turizmin gelişmesiyle birlikte mekânsal değişiklikler olmakta, çevre ve kültürel yapıya olan etkileri gün geçtikçe artmaktadır.

Son yıllardaki sosyal değişimler, kültürel turizmin gelişmesinde önemli rol oynamaktadır. Modern yaşamın insanın sadece günlük gereksinimlerini karşıladığı ve geçmişle ilgili deneyimler kazandıramadığı ileri sürülmektedir. Bu nedenle insanlar kendi geçmişleri kadar diğer ülkelerin geçmişlerine de ilgi duymaya başlamışlardır. Bu kültürel turizmin talep yönüyle ilgili bir gelişmedir. Ulaşım ve iletişimin gelişmesiyle küçülen dünyada yeni yerleri tanıma, eski ve farklı kültürleri yeniden keşfetmek ve turistlerin hizmetine sunmak için çalışmalar ise arz olanaklarını genişletmektedir.

Özellikle gelişmiş ülkeler 1980'lerden sonra kültürel turizm ile ilgili politikalar üretmeye başlamışlardır. Çünkü her yerin kendine özgü bir kültürel kimliği ve geçmişi vardır. Hiçbir yerin veya ülkeninki bir diğeriyle karşılaştırılmaz. Bu avantajdan yola çıkıldığında en önemli turizm türünün ya da turistik ürün bileşeninin kültürel turizm olacağına inanılmaktadırlar. Kültürel turizm ile ilgili çalışmalarda, kültür turizmi, kültürel turizm, tarihi turizm, miras turizmi şeklinde çeşitli kavramların kullanıldığı bilinmektedir (Doğaner, 2003:3). Hepsi birbirinin içinde olan bu kavramlar arasında sınır çizmek güçtür.

Doğal ve kültürel miras, tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yerüstü, yeraltı veya su altındaki tüm taşınır taşınmaz varlıklar olarak tanımlanmaktadır. Miras ve tarihsel kaynaklar kültürel turizmi doğurur, geliştirir. Coğrafya bilimi, doğal ve kültürel mirası kucaklayan bir bilim dalıdır. Sözelimi ülkemizde deltalar ve traverten alanlarında antik kent kalıntıları gibi doğal ve kültürel mirasın iç içe olduğu alanlar bulunmaktadır. Pamukkale travertenlerindeki Hierapolis kenti, Büyük Menderes deltasındaki Milet ve Priene kentleri, Küçük Menderes deltasındaki Efes kenti doğal ve kültürel kaynakların sentezini göz önüne seren örneklerdir (Doğaner, 2003, 135).

Günümüzde maddi ve manevi değerlerden oluşan kültür mirası üzerindeki çalışmalar ve koruma yönündeki antlaşmalar-sözleşmeler giderek önem kazanmaktadır. Kültür ve tabiat varlıklarından, tarihi, arkeolojik, kentsel ve doğal sitler, anıt, ören yeri, höyük, tümülüs, külliye, cami, kilise gibi maddesel kültür alanları kültürel mirası oluşturan unsurlardır ve bu unsurlar yasalarda korunması gereken yerler olarak belirtilmektedir (Doğaner, 2003, 2).

Ayrıca, soyut ya da manevi kültür değerleri olarak ele alınan gelenek görenekler, folklorik değerler, dini inanış ve ibadetler, müzik, dans, yeme-içme alışkanlıkları da kültürü oluşturan diğer öğeler arasında bulunmakta ve kültürel turizmi tamamlayan unsurlar olarak ilgi çekmektedir. Turistlerin kültürel mirasa ilgileri sonucu gelişen kültürel turizm tarihsel yerlerin, müzelerin, kalıntıların, fuar ve festivallerin ziyaret edilmesi ile gelişmeye başlamıştır. Kültürel turizmin ürünleri geçmişe ve günümüze ilişkin olarak farklılaşmaktadır. Geçmiş medeniyetlere ilişkin kalıntılarla birlikte, yaşam biçimleri, gelenek, görenekler, festivaller, müzik ve eğlence türleri, el sanatları, yemek türleri ve alışkanlıkları kültürel turizmin en önemli ürünleri arasında küreselleşen dünyada giderek önem kazanmaktadır.

Turizm araştırmalarında ve yayınlarında kültürel turizm bir turizm türü olarak adlandırılmakta, tarihsel-kültürel yerleri gezme olarak tanımlanmakta ve bu turizme konu olan yer adları sıralanarak araştırmalar tamamlanmaktadır. Herhangi bir yerdeki kültürel turizmi anlatan çalışmalar az olduğu gibi metotları arasında da farklılıklar bulunmaktadır. Oysa tüm dünyada ve ölkemizde kıyı turizmi ve buna ilişkin çalışmalar oldukça fazladır. Kültürel turizmin gelişimi geçmişe dayanmakla birlikte; gelişimi ve bununla ilgili çalışmalar oldukça yenidir. Kültürel turizme yeterince ilgi gösterilmemesindeki en önemli nedenlerden biri kültür kavramının tam anlaşılabilmesi, ziyaretlerin müze ve ören yerleri ile sınırlı tutulması, günöbirlik olmasıdır.

Yaşadığımız zaman içerisinde turistik aktivitelerin oluşturmuş olduğu iktisadi, toplumsal, kültürel ve siyasi faktörler, Önemle belirtmek gerekirse dünya çapında iktisadi ve siyasi bağlantılarda önemli görev üstlenmiştir. Bu olay, yalnız ölkelerarası turizm oluşumundan büyük bir oranı elde ederek ileri seviye (gelişmiş) uluslarda değil, aynı dönemde gelişim çabası içerisinde oluşum sergileyen ölkelerde de turizm oluşumuna gösterilen ilginin atmasını sağlamaktadır. Turizm olgusu, dünya ölçeğinde, yüksek oranlı iş olanakları sunan bir iktisadi kaynaktır. Dünya üzerinde takribi olarak üç yüz (300) milyona yakın bireye iş imkânı sunmaktadır. Ayrıca farklı bir diller şöyle ifade edilebilir; dünya çapında bu işe hizmet eden her on altı (16) bireyden biri turizm aktivitelerinde insanlara yardım için çalışmaktadır. Dünya çapında var olan işe yönelik yatırım amaçlı kullanılan paraların temellerinin takribi olarak yüzde yedisi (%7)'si turizm aktivitelerinin gerçekleştiği alanlara yönelmiştir. Bu oluşumda dünya çapında ve Türkiye'de turizm hareketine gösterilen ehemmiyet artmakla beraber, turistik aktiviteler farklılık ve çeşitli olmaya hak kazanmaktadır. Yeni mekânlar yeni turizm aktivite çeşitleri bireylerin buralara alaka duymasını arttırmıştır (Emekli, 2005).

Doğal kaynakların korunmasının geniş kapsamlı ekonomik ve sosyal stratejiler ile bütünleştirilmesi için yapılan evrensel ölçekteki girişimler, 1972 yılında Birleşmiş Milletler tarafından Stokholm'de yapılan konferans (Human Environment) ile başlamış, 1980'de hazırlanan Dünya Koruma Stratejisi ve 1987 Brundtland Raporu ile geliştirilmiştir. Bu girişimlerde çevre korumasının kalkınmaya bir engel teşkil etmediği, tersine doğal çevrenin korunmasının kalkınma için önemli olduğu kabul edilmiştir. Çevre korunmasında turizmin rolü, Dünya Turizm Organizasyonu'nun Manila Bildirgesi ile ortaya konmuştur. Bu bildirmede, turizm kaynaklarının

kontROLSÜZ bırakılmaması, turizmin gereksinimleri karşılanırken turizm alanlarında yasayan nüfusun sosyal ve ekonomik yaşantısına, turist çeken tarihi ve kültürel alanlarda doğal kaynaklara zararlı olacak faaliyetlerde bulunulmaması ve bütün turizm kaynaklarının insanoğlunun mirası olduğu vurgulanmıştır (Dal, Baysan, 2007).

Rekreasyonel seyahat ve turizm toplumsal yaşamda birçok değişimler meydana getirmekte, bu değişimler turizmin etkilerini oluşturmaktadır. Turizmin yer aldığı ya da gelişmeye başladığı ülke ya da bölgenin mekânı üzerinde olduğu kadar, ekonomik ve toplumsal yapısı üzerinde de, yarattığı değişimler nedeniyle, olumlu ve olumsuz etkileri vardır. Turizmin yarattığı hizmetlerde çeşitli iş olanaklarının ortaya çıkması belirli bir alan üzerinde olumlu etkiler yarattığı gibi, toplumsal sorunlar ortaya çıkarması, gelen hizmetlerin mekânı değişime uğratarak çevre sorunları yaratması da olumsuz etkiler olmaktadır (Özgüç, 2007).

Günümüzde insanlar eski medeniyetlerin ya da kültürlerin izlerini görmenin yanı sıra kendi kültürleri dışındaki yerel kültürlere de ilgi duymaya başlamışlardır. Doğa koşullarına bağlı kalmadan turizmi tüm yıla yaymak, turizme bir dinamizm kazandırmak, ülke kültürünü yerli ve yabancılara tanıtmak, korumak, geçmişe ve geleceğe sahip çıkmak için kültürel turizmin geliştirilmesi önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Turizm anlayışı değişmeye başlamış, doğa ile bütünleşme, geçmiş kültürün izlerini yerinde görme, kültürel temaslar, yaşam tarzı, inanç sistemleri, el sanatları alış-veriş ortamları, eğlence biçimleri ilgi çeker olmuştur. Anonimleşen, her yerde olabilen standart kimliksiz ürünler ve yerlere ilgi azalmakta, itici bulunmaktadır. Kültür; doğru olsun ya da olmasın, *kalite* ve *seçkinlikle* ilişkilendirilirken, turizm; *ticaret* ve *kitlesellikle* ilişkilendirilmektedir. Burada kültürel turizmin işbirliğine dayanacağı, ne kültür ne de turizm olmadan var olamayacağı unutulmamalıdır (Garrod, 2001, 1050).

Diğer bir ifadeyle ülkemizde kültürel çekicilikler tur yaratan çekiciliklerin ötesine geçememektedir. Konaklama yaratmayan, destekleyici turistik çekicilik ve ürünlerle birleştirelemeyen, müze ve ören yeri ziyaretleri ile sınırlanan, yerlerde hem halkın hem de araştırmacıların ilgisi turizme çekilememektedir. Bir günde ne kadar yerli yabancı ziyaretleri olmakta, kültürel turizm müze ve ören yerleri ziyaretleri ile mi sınırlı kalmakta? Yerel kültür ürünleri ne kadar kullanılmakta? Kültürel turizm kapsamında yerel yönetimlerin ya da özel girişimcilerin katkıları ve yatırımların boyutu gibi soruları yanıtlamak kolay değildir.

Bu nedenle kültürel turizme konu olan yerlerde gelişmenin seviyesini belirlemek son derece zorlaşmaktadır. Doğa ve kültürel turizm özel bir alaka sonucunda gündeme gelip güncel kalmakta, diğer turizm aktivitelerine göre daha yavaş gelişim sergilemekte ve buna ilişkin çalışmalar da önemli bir yol alamamaktadır. Bu kapsamda coğrafya bilimi ve turizmin temel özelliklerini kıyaslamak, konunun daha net ortaya konulmasına yardımcı olacaktır (Richards, 1996).

- Her ulusun kültürel olguları kendine özgüdür, lehine ve aleyhine gibi değerlendirme imkânı sunmaz.

- Ulusların ortak değerlerin kaybedilmeyip toplumlara ve gelecek nesillere aktarılmasına fırsat sağlar.

- Maddi-manevi kültür değerleri turizm yoluyla bir kazanç değeri kazanır.

- Kültür turizminin kendisi bir pazarlama ve ilan aracıdır.

- Kültür turizminin dönemlik olma gibi bir durumu yoktur ve böylelikle: Turizmin tüm yıla-geniş bir alana yayılmasında etkili bir araçtır.

- Kültür turizmi iyi bir planlama, pazarlama, ilan, tanıtım ve organizasyonu gerektirir.

- Turistik ürün çeşitlendirilmesinde dünyada tanınmış bir marka oluşturmada en etkili rolü kültür kaynakları oynar. Diğer bir söylemle, talep yaratma, talep çeşitlendirme, turistik ürün yaratma, ürün çeşitlendirmede kültür turizminin önemi yüksektir.

- Son yıllarda kültür turizmi, turizmde arz-talep dengesinin sağlanmasında etkin bir güce sahip konuma gelmiştir.

- Kültür turizmi temel olarak kültürel değerlerin korunmasına olanak sağlar ancak iyi kullanılmadığı takdirde kültür değerlerinin tahrip edilmesine, deforme edilmesine ve değer kaybetmesine de yol açabilir.

Başka bir söylemle, kültür turizminde önemli olan bir diğer nokta da diğer turizm aktivitelerinin olduğu gibi istek ve bu isteği karşılamak arasındaki ince çizginin ayarlanmasını sağlamasıdır. Varsayımı, deniz turizminde yoğun insan topluluğundan sıkılan, verilen hizmeti kabullenmeyen turistlerin bir başka sahil beldesinden memnun kalması mümkün olması olağan bir durumdur. Fakat kültür turizminde böyle bir seçenek yoktur, ziyaret edilen eserlerin çoğu dünyada tek ya da eşine az rastlanır kalıntılar özelliği taşımaktadır.

Ancak her kültür ürünü, müze ya da ören yerlerinde belirgin bir turizm faktörü oluşturmayabilir. Kültür faktörü turizm ürünü olarak tanıtmak ve pazarlamak, imaj ve marka yaratmak planlama ve tanıtım çalışmalarını gerektirmektedir. Kültür turizminin günümüzde globalleşme ile birlikte tekrar kez önem ve değer arz etmiştir. Kültür turizmindeki ürünlerin genelini kültür faktörünün çekici özelliği oluşturmaktadır. Kültür çekici özellikleri bölgeden bölgeye değişiklik gösterir. Bu doğrudan yola çıkıldığında kültür turizminin işlevi; Görsellik ve sanatsal özellikler (**estetik-görsel temsil**) tarih ve kültür mirası (**sembolik-imgesel alan**), bir yerin özel karakteri (**tecrübe**) olmak üzere üç ana başlıkta ele alınır. (Schweitzer, 1999:1-2). Schweitzer, bu unsurların önemini üç yönden irdelemektedir (Schweitzer, 1999, 3-4).

- **Değer artırıcı yön:** Kültür turizmi; sosyal yapıdaki farklı kültürün yapısal özelliklerini bütünüyle kültürel yapının özelliklerine katarak onun değerini yükseltir.
- **Farklılık oluşturucu yön:** Kültür turizminin aktif olarak işlevsellik kazandığı alanlar benzer olan alanlardan farklıdır, kendine ait özel bir durum barındırır.
- **Rekabeti yok edici yön:** Kültür yapılarının çeşitliliği değişik turizm mekânlarının oluşmasını sağlar. Bu çeşitlilikler kültür turizminin eyleme geçirildiği alanlar arasında güçlü rekabet olaylarını önler. Diğer bir söylemle kültür unsurlarının karşılaştırılması bile yapılamaz. Avrupa Birliği'nin oluşturulması sürecinde de bu uygulamalardan faydalanılmış, her bölgenin kültür değerlerinin korunması gerektiği fikri üzerinde anlaşmaya varılmıştır.

Avrupa Turizm Enstitüsü (ETI), kültür turizminin bölgeler için oluşturduğu iktisadi, toplumsal, kültürel faydaları ve ayrıca ortaya çıkabilecek negatif yönleri şöyle sıralamaktadır: (Fuchs, Gasser, ve Weiermair, 1998:26).

- Bölgelere has olan doğal ve kültür mirasının, geleneklerin kültür turizminin kaynağı olarak kullanılmasına ortam oluşturmuştur.
- Kültür turizmüne katılanlar yüksek ekonomik güce sahip olmaları sebebiyle, bölge için yüksek bir ekonomik değere sahip görünmektedir.
- İstek durumları, çeşitliliği oluşturarak turizm kaynaklarının aşırı tüketimini önler.
- Yeni iş istihdam alanları oluşturur.
- Var olan istekler doğrultusunda turizm alanları geliştirilerek geleneksel turizm aktivitelerine ekstra katkılar sağlar.

▪ Kültür turizminin bölgeler açısından ortaya çıkartacağı negatif durumları da göz ardı etmemek kültür kaynakları yönetimine ilgi göstermeyi ve aşırı derece hassasiyetle davranılmasını gerektirmektedir.

▪ Toplumun istek ve arzuları bölgelerde aşırı bir insan yoğunluğu oluŐturabilir.

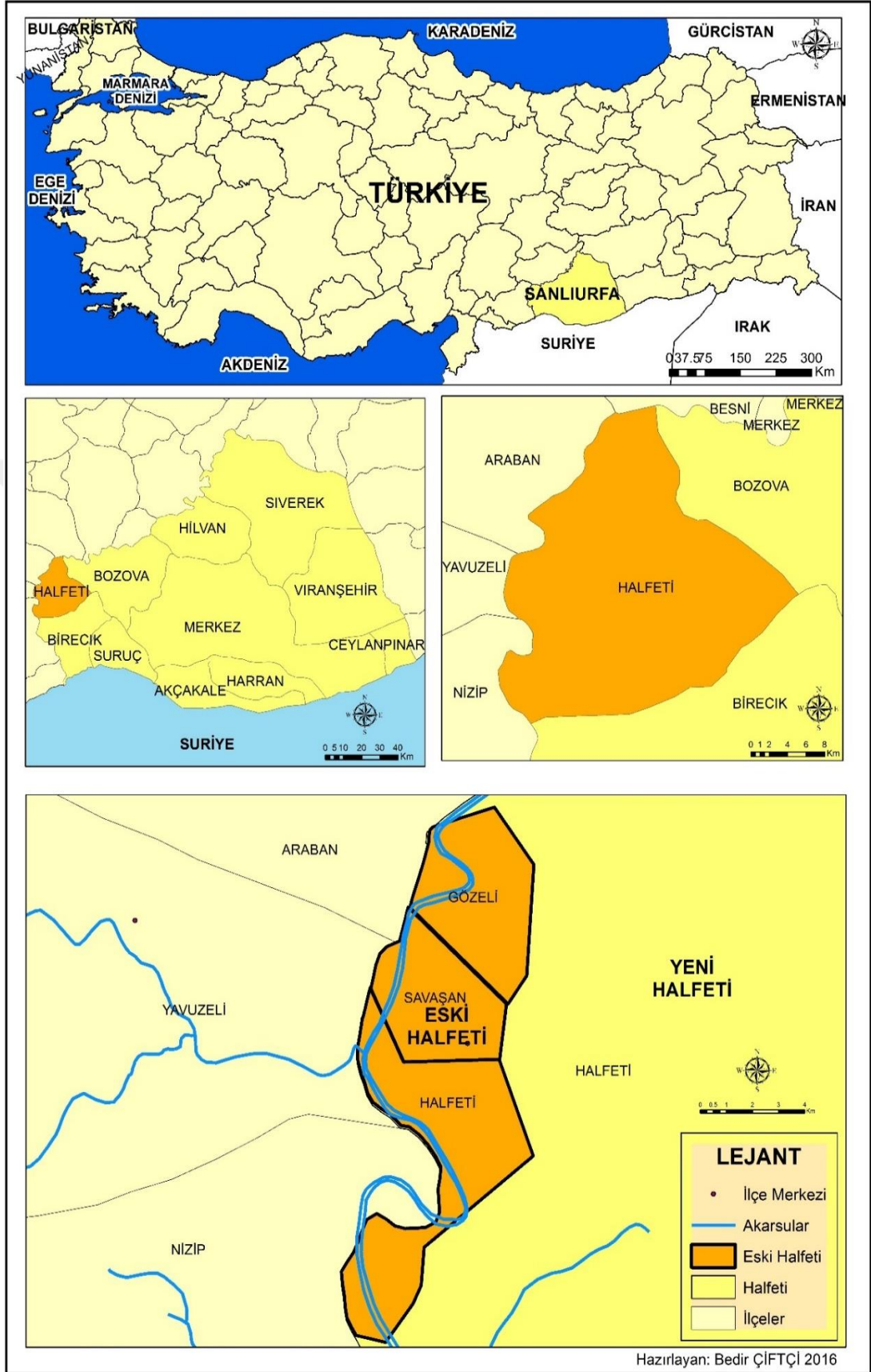
▪ Turistlerin isteklerine yönelerek, bölgenin otantik- manevi havası gibi özellikleri yok olabilir.

▪ Bölgelerin tarihi süreçler içindeki bazı dönemleri isteklere uygun Şekilde yeniden alına uygun olmayan Şekilde düzenlenebilir ve bu orijinallik tamamıyla kaybolabilir.

Söz konusu ihtimaller dikkatle değerlendirildiğinde kültür mirasının turizm olarak kullanımında koruma-kullanma arasındaki dengeyi oluŐturmanın oldukça önemli olduğu görülmektedir. Bu nedenle Kültür varlıklarını ya da kültür mirasını ortak hedefler doğrultusunda evrensel boyutta korumak amacıyla oluşturulan önemli uluslararası kuruluŐlar ve sözleşmeler vardır: UNESCO kültürel mirasın korunması amacıyla çalışan kuruluŐların başında yer almaktadır. 1975 yılında yürürlüğe giren Dünya Kültür ve Doğal Mirasını Koruma SözleŐmesi, halen geçerlilikte olup sürekli güncellenmekte ve birçok ülkenin katılımı sağlanmaya çalıŐılmaktadır. Korumaya ilişkin çalışmaların yanı sıra kültür mirasının korunarak kullanılmasına ilişkin uygulamalar da gün geçtikçe artmaktadır. Kültürel kaynaklar taklit edilemez ve nadir özelliklerinden dolayı rekabeti güçlendiren hatta avantaj sağlayan kaynaklardır.

3. ARAŞTIRMA ALANININ YERİ VE SINIRLARI

Araştırma alanı, Şanlıurfa İlinin son yıllarda özellikle doğal, tarihi ve kültürel turizm faaliyetlerinin ve tarihi turizm yatırımlarının arttığı, doğa turizmi ile birlikte tarihi ve kültürel turizm değerlerinin de gün geçtikçe turizme kazanmaya baŐlandığı alanlardan biri olan Halfeti ilçesinin Eski Halfeti yerleşmesidir. Halfeti ilçesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesinin Orta Fırat Bölümünde Birecik Baraj gölünün doğu kıyısında Şanlıurfa iline bağlı, 13 ilçeden biridir. İlçe Gaziantep ili ile Şanlıurfa il sınırını oluşturan Fırat nehri üzerinde oluŐmuŐ Birecik baraj gölünün doğu kısmında bulunur. Eski Halfeti yerleşmesi Birecik baraj gölünün sularının altında kalmasıyla idari merkez olarak Karaotlak bölgesi tespit edilip ilçe yeniden inşa edilmiş yeni idari sınırlarına taşınmıştır. Çalışma alanının seçilmesinde doğal, tarihsel ve kültürel özelliklerinin bölgedeki turizm faaliyetlerinin bütün yıla yayılarak çeŐitlendirilmesine ve artık insanların deniz turizminin yanında daha sakin ve rahat ortamlarda dinlenebileceği, alternatif turizm faaliyetlerinden biri olan doğa ve tarihi turizm alanlarının gelişmesine katkıda bulunulacağı düşüncesi etkili olmuştur. Çalışma alanının coğrafi yapısının ve Birecik baraj gölünün bir sonucu olarak, gelişme gösteren doğa turizmi, tarihi ve kültürel değerleri bakımından sahip olduğu turizm potansiyeli ve bunların yanında ayrıca; son yıllarda karagül dizisi, televizyon ve sosyal medya tanıtımlarına bağlı olarak turizm aktivitesini arttırarak rekreasyon turizmi, kültür turizmi, su sporları turizmi, Tekne turları turizmi gibi alternatif turizm imkanlarının geliştirilmesi ile Şanlıurfa'da turizmin çeşitlendirilmesi bakımından örnek olabilecek bir mekan olduğu yapılan çalışmalarla görölmektedir. Eski Halfeti yerleşmesinin kuzeyinde Gürlüce, güneydoğusunda Argaç, doğusunda Seldek, batısında KamıŐlı (Gaziantep/Nizip) yerleşmeleri bulunmaktadır.

Hazırlayan: Bedir ÇİFTÇİ 2016

Harita 1: Eski Halfeti Yerleşmesi Lokasyon Haritası

Resim 1: Eski Halfeti İlçesinin Genel Görüntüsü

Resim 2 : Eski Halfeti Yerleşmesinde Baraj Gölü Suları

4. AMAÇ

Bu çalışmanın birinci amacı ile yukarıda açıklanan turizme kaynak oluşturan doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması, turizmde sürdürülebilirliğin sağlanması amacı ile bölgede yaşayan yerel halkın turizm konusundaki görüşlerini tespit etmektir. Turizm aktiviteleriyle birlikte çevreye, bölgenin ekonomisine ve kültürel yapısına olan etkileri belirlemek ve çıkan sonuçları analiz ederek yerel halkın turizme bakış açısını ortaya koymak amaçlanmaktadır.

İkinci amaç ise; çekimleri Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesine bağlı Eski Halfeti yerleşmesinde gerçekleştirilen Karagül dizisinin, televizyon, sosyal medyanın Eski Halfeti yerleşmesini ziyaret eden turistlerin sahip olduğu Halfeti Algısını etkileyip etkilemediğini ortaya koymak ve turistlerin, zihnindeki algının belirli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir.

Araştırma sonucunda elde edilecek veriler, benzer çalışmalara kaynak teşkil etmesinin yanı sıra turizm açısından son dönemde, kayda değer bir gelişme gösteren ve tercih edilirliliği her geçen gün artan Şanlıurfa ilinin ve Eski Halfeti yerleşmesinin filmler ve televizyon dizileri aracılığı ile daha etkin tanıtımına da katkı sağlayacaktır.

5. METERYAL METOT

Bir yörede, turizm faaliyetlerinin geliştirilmesi ve turizm aktivitelerinin sürdürülebilirliği birçok faktöre bağlıdır. Bu faktörler, yerel halkın turizme bakış açısı, turizmi nasıl algıladığı, turizmin gelişmesine hazır olup olmadığı, gelen turistlerle iletişimin nasıl olduğu, turizm aktivitelerinden beklentisinin neler olduğu gibi yerel halkın turizmi algılayış tarzıdır. Bu gibi soruların cevaplarını ortaya koyabilmeyen en önemli araçlarından biri yerel halka uygulanabilecek bir anket modelidir. Bu amaçla, Eski Halfeti yerleşmesinde 2015 yılının Haziran, Temmuz, Ağustos, aylarında gelen turistlere, rastlantısal olarak, kişisel görüşme yolu ile 136 kişiye anket çalışması yapılmıştır. Yerel halkın turizm gelişmeleri konusundaki görüşlerinin belirlenmesinde standart formlar aracılığı ile yerinden anket yöntemi kullanılmıştır. Örneklem büyüklüğünün saptanmasında eski Halfeti nüfusu dikkate alınmıştır. Anket yapılacak denek sayısı 200 olarak saptanmış, ancak anketlerin bir kısmı cevaplanmadığından ya da boş bırakıldığından 164 kişi değerlendirilmeye alınmıştır. Hazırlanan anket soruları rastlantısal olarak seçilen 50 kişiye uygulanmış ve böylece anket ön elemeden geçirilmiştir ve elde edilen görüşler doğrultusunda ankette bazı küçük değişiklikler yapılarak yeniden düzenlenmiştir. Anket, bazı resmi dairelere, öğrenci velilerine, meslek örgütlerine, sivil toplum örgütlerine, esnaflara, serbest meslek sahiplerine, ev hanımlarına ve öğrencilere uygulanmıştır.

Anket formunda yer alan sorular toplam 28 adet olup, anket soruları kapalı uçlu, açık uçlu ve çoklu değerlendirmeli şekilde hazırlanmıştır.

Anket iki aşamadan oluşmaktadır. Birincisi, yerel halka uygulanan anket sonucunda demografik ve sosyal yapıyla beraber turizmin gelişiminin ekonomik, çevresel ve sosyo-kültürel değerler olarak etkisinin yerel halk tarafından algılanışını ortaya koyabilmektir.

İkincisi ise, çekimleri Eski Halfeti yerleşmesinde gerçekleştirilen Karagül dizisinin, televizyon programlarının ve sosyal medyanın, Eski Halfeti yerleşmesini ziyaret eden turistlerin sahip olduğu Halfeti algısını etkileyip etkilemediğini Halfeti'ye gelme kararlarında ne kadar etkili olduğunu, ortaya koymak ve turistlerin zihinlerindeki imajın belirli değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediğini tespit etmektir.

Eski Halfeti yerleşmesinde uygulanan bu anketlerin değerlendirilmesinde “SPSS 17.00 Statistics” programı kullanılmıştır.

Çalışma; kapsam ve yöntemin belirlenmesi, çalışma alanı ve konu ile ilgili bilgilerin toplanması, anket hazırlıklarının yapılması, anketin ön testten geçirilmesi, varsa eksikliklerin giderilerek yeniden düzenlenmesi, anketin uygulanması ve verilerin değerlendirilmesi aşamalarından oluşmaktadır.

Araştırma alanının mekânsal analizleri ve haritaları CBS programlarından biri olan ARCGİS’te hazırlanmış olup ARCGİS’in alt dallarından biri olan ARCGİS MAPS kullanılarak turistlerin Eski Halfeti yerleşmesine gelmiş oldukları illerin dağılım haritası hazırlanmıştır.

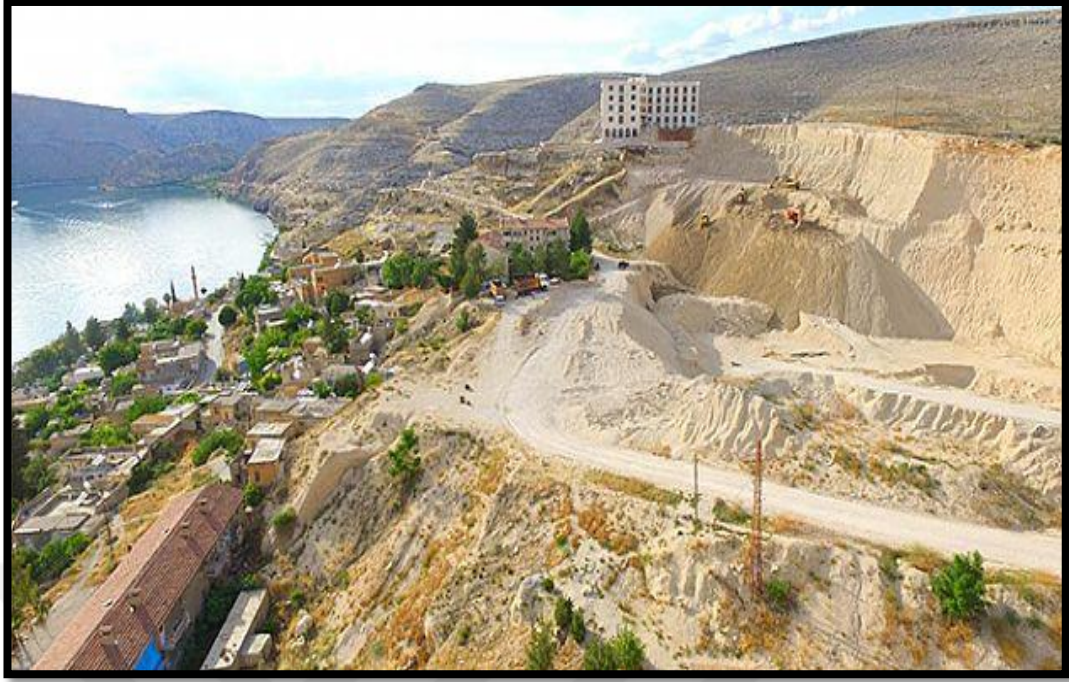
1.BÖLÜM

1.1. ARAŞTIRMA ALANININ ve YAKIN ÇEVRESİNİN GENEL FİZİKİ ÖZELLİKLERİ

1.1.1. Halfeti'nin Jeolojik Özellikleri

İncelemediğimiz Eski Halfeti yerleşmesinin ve yakın çevresinin temel özellikleri farklılık göstermekle beraber litoloji bakımından değerlendirdiğimizde genç yapıda olduğu görülmektedir. İnceleme alanımızdaki alanın Jeolojik faktörlere göre baktığımızda jeolojinin oluşum tablosuna göre; III. Zamana ait (Tersiyer) alanlar ve IV. Zamanlara (Kuvaterner) ait alanların olduğu tespit edilmiştir. Jeolojik zamanlara sahip alanların mevcudiyeti inceleme alanımızın ve yakın çevresinin olgun olmayan daha kırılğan gelişimini tamamlamış genç olduğunu gösterir .(MTA)

İnceleme sahamız olan Eski Halfeti yerleşmesi Fırat Nehri kıyısı çizgisinden başlayarak Yeni Halfeti (Karaotlak) idari alanının yerleştiği sahaya kadar Ortamiyosen yaşta Neritik (Kireçtaşlı) alanlarla doludur. Ortamiyosen yapılı alanlar hızlıca deforme olan sahalar yer almaktadır. Dış faktörler tarafından hızlıca etkilenmektedir. Aynı yapıdaki Neritik (Kireçtaşlı) alan, inşaat sektöründe stabilize yolların hammaddesi (mucur) olarak temel malzeme olarak yere serilmektedir. Bunun içindir ki olarak Eski Halfeti yerleşmesinin kuzey taraflarında kum (mucur) ocakları açılmıştır. Halfeti ilçe merkezinin kurulduğu (Karaotlak) alan çevresinde IV. Zamana (Kuvaterner) ait (Pliyo-Kuvaterner) yaşlarda karasal kırıklar ve bu karasal kırıkların kırıntıları mevcuttur. (DSİ Halfeti İlçesi Doğal Yapı Gereçleri Raporu)

Resim 3: Eski Halfeti yerleşmesinde Neritik Kireç Depolarında Kum Elde edilmesi İşlemi

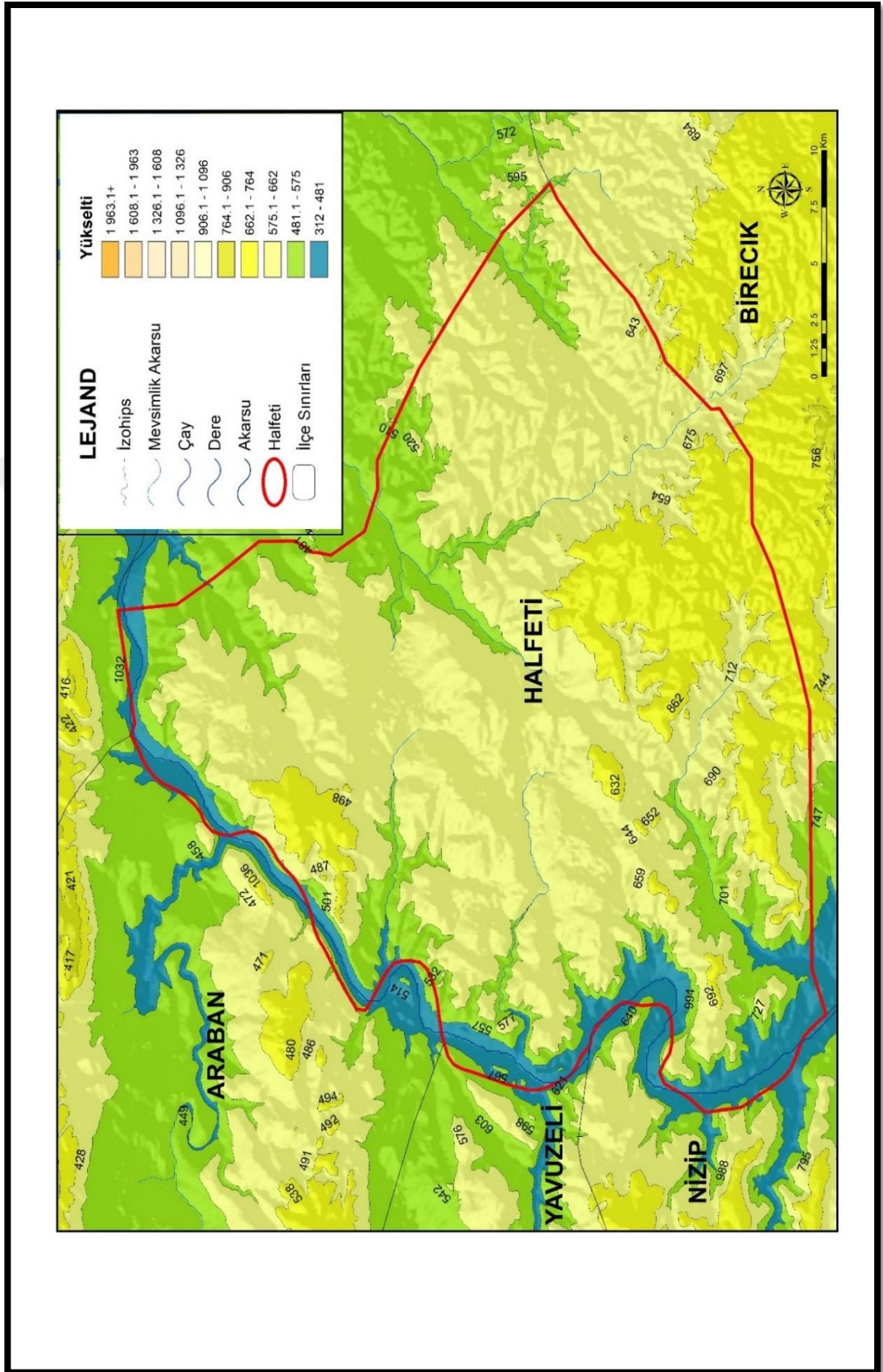
İnceleme alanımız deprem bakımından oldukça güvenilir. Depreme oldukça dayanıklı bir alan üzerinde kurulmuştur. Eski Halfeti yerleşmesinin kuzeybatı yönünde Yavuzeli ilçesi (Gaziantep) sınırları içerisinde Fırat nehrinin batı tarafında kuzeydoğu-güneybatı yönlü doğrultu atımlı bir fay kırığının bulunması dahi inceleme sahamız olan Eski Halfeti yerleşmesi deprem riski olarak 3. Derece önem, deprem kuşağı içerisinde yer alır (KRDAM).

Eski Halfeti yerleşmesi ve yakın çevresinin kireçtaşlarından (neritik) oluşması bazı iş kollarının kurulmasına yol açmıştır. Kum ocakları, ulaşım sektörünün oluşumunu beraberinde getirmiştir. Yeni idari alan olarak seçilen Karaotlak ve civarında yapılan inşaatlara bu kum ocaklarından mucur çıkartılıp inşaatlara ve yol yapımında hammadde olarak kullanılmıştır.

1.1.2. Halfeti'nin Jeomorfolojik Özellikleri

İnceleme sahamız olan Eski Halfeti yerleşmesi güneye doğru dar bir vadi içerisinde akışını sürdürür. Fırat Nehrinin yatağını genişletmeye başladığı sahada nehrin sol tarafında bulunan kıyı yamacında eğim derecesi az bir alana yerleşme imkânı bulmuştur. Plato alanında dik bir eğime sahip yolla nehir kıyı çizgisine yani Eski Halfeti yerleşmesine inilmekte ve burada karayolu son bulmakta suyolu devreye girmektedir (Bakırcı, 2002:65).

Son derece dar sayılacak bir vadi içerisine hâkim olan Eski Halfeti yerleşmesi yayılma imkânı bulamadığı için caddeler ve yollar kıyı çizgisine paralel bir doğrultu göstermiştir. Eski Halfeti yerleşmesinin yerleşme bulduğu sahanın arka tarafı bir dik bir yamaç şeklindedir. Bunun içindir ki Eski Halfeti yerleşmesi bir alanda sıkışmaya mahkûm olmuştur. Vadinin dik oluşu beraberinde ulaşımı zorlaştırıp ve yol yapım maliyetini arttırmıştır.

Harita 2: Eski Halfeti Yerleşmesi ve Çevresinin Fiziki Haritası

1.1.3. Halfeti'nin Hidrografiya özellikleri

İnceleme sahamız olan Eski Halfeti yerleşmesinin en önemli akarsu kaynağı Fırat Nehridir. Bulaklı yerleşmesinden çıkarak Bulaklı, Kavaklıca ve Birecik Ayran kasabasından geçerek Fırat Nehri'ne karışan Arş (yüce) pınarı, Eski Halfeti Yerleşmesi ilçe merkezindeki Başpınar, Çekem mahallesinde bulunan Süt pınarı suyu ve Gözeli yerleşmesinde bulunan Göze pınar suyu belli başlı su kaynağıdır. Fıstıközü yerleşmesinde; mevcut olan su ile de, Fıstık özü yerleşmesinde tarımda sulama imkânı sağlanmıştır. Fıstık özü köyü haricinde diğer yerleşme alanlarında sulama ve su ihtiyacı sıkıntısı günümüzde de hala devam etmektedir. Tarımda kullanılan sulama suları 250-350 metre derinlikte mevcut olup artezyen ya da sondaj çalışmalarıyla bu sular gün yüzüne çıkartılmaktadır. Ancak yapılan sondaj kuyu çalışmaları sonucunda, bu derinliklerde dahi bol su bulunmamaktadır. Ortalama olarak 3 lit./sn. miktarında az bir suya ulaşılabilmektedir. İnceleme alanımız olan Eski Halfeti yerleşmesinin Fırat Nehri'ne uzak mesafede olan yerleşme alanlarında içme ve sulama suyunun azlığından sorunlar oluşmaktadır. Bu sorunlar bazen ciddi noktalara ulaşarak taşıma su ile içme-tarımda sulama ihtiyaçları giderilmeye çalışılmıştır.

Resim 4: Eski Halfeti yerleşmesinde Birecik Baraj Gölü Fırat Nehri

1.1.4. Halfeti'nin İklimi

Şanlıurfa geneli olmak üzere yaz dönemleri kurak, aşırı sıcak; Kış ayları ise az yağış alan soğuk karaktere sahiptir. Step özellikli iklim türü görülmektedir. Önemle Eski Halfeti yerleşmesinin yükselti basamaklarının az olduğu ve Birecik Baraj gölüne yakınlığı nedeniyle Şanlıurfa ili geneline oranla daha nem miktarı yüksek ve daha ılık bir iklim karakteriyle, Akdeniz iklimine benzer özellik sergilemektedir.

Eski Halfeti yerleşmesi iç kısımlara göre ikliminin kış döneminde nehir çevresinin daha ılık olarak kayda geçilmiştir. (Gap Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı 1998.).

Meteoroloji istasyonunun (1985-2005) yılları arası Eski Halfeti Yerleşmesi ölçüm değerlerine bakıldığında; Ortalama değer olarak (18,7)°C olduğunu, ortalama sıcaklık değerinin ise Temmuz ve Ağustos aylarında (32,4)°C ile en yüksek ölçümün yapıldığı kayıtlara geçmiştir. En düşük soğuk ayların sıcaklık ortalamaları (2,3)°C rakamla ocak ayında tespit edilmiştir. En yüksek sıcak değerlerin ortalamasının en fazla oranla, (39,9)°C ile Temmuz ayı içerisinde ölçüldüğü bilinmektedir. Eski Halfeti yerleşmesinin en yüksek sıcaklık ortalamalarının (24,9)°C ile görüldüğü kayıtlara geçmiştir (Tablo.1).

Tablo 1: Halfeti İlçesinin 1985-2005 Yılları Arası Sıcaklık Ortalamaları

AYLAR	Maksimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	Minimum Sıcaklıkların Ortalaması (°C)	Ortalama Sıcaklık (°C)
OCAK	10.6	2.3	6.3
ŞUBAT	11.6	2.4	6.9
MART	17.3	5.4	11.3
NİSAN	23.2	10.2	16.8
MAYIS	28.8	10.5	22.0
HAZİRAN	35.2	20.2	28.3
TEMMUZ	39.9	24.1	32.4
AĞUSTOS	39.8	23.9	32.4
EYLÜL	34.6	19.0	27.3
EKİM	28.1	13.3	20.7
KASIM	18.6	7.1	12.4
ARALIK	11.6	3.2	7.2
Ort.	24.9	12.1	18.7

Kaynak: (Meteoroloji Bölge Müdürlüğü-Şanlıurfa)

Eski Halfeti yerleşmesinde ortalama olarak havadaki nem miktarı (%48,4) olarak görülmektedir. En nemli ay olarak oran (67,4), kış döneminde ocak ayına denk gelirken, (%28,2)'lik oranla Yaz döneminde Temmuz/Ağustos aylarında olduğu bilinmektedir. En düşük nem miktarı en alt limitte (%1) ile Yaz dönemi içerisinde temmuz ve eylül aylarında ölçülerek kayıtlara geçirilmiştir.

En fazla yağış aldığı aylar Kış dönemi içerisinde (Aralık, Ocak, Şubat), ayları olmuştur. Yaz aylarında düşen yağışların hiç olmadığı ayların (Temmuz, Ağustos), olmasıyla Akdeniz iklimine benzerlik taşıdığını söyleyebiliriz. Karın yağdığı en fazla dönemleri incelediğimizde ise; en çok olarak kışın son dönemi ilkbaharın başlangıç ayları olan (Ocak, Şubat, Mart) döneminde (1,1), ile (0,1), gün sayısı olarak farklılık gösterebilmektedir. Sisin olduğu dönemler ise yine bu aylar içerisinde olduğu ve karlı gün sayısı oranındaki değerleri sergilediği görülmektedir. (Meteoroloji Bölge Müdürlüğü-Şanlıurfa).

Eski Halfeti yerleşmesinde Rüzgâra baktığımızda ise esme frekansları; genel itibariyle batı taraflı, esme değerlerinin en yüksek değerlere ulaştığını görebiliriz. Yaz dönemi başlangıcında basınç farklılığına bağlı olarak (Haziran) 864, esme frekansı ana rüzgâr yönü batı olduğu tespit olunmuştur.

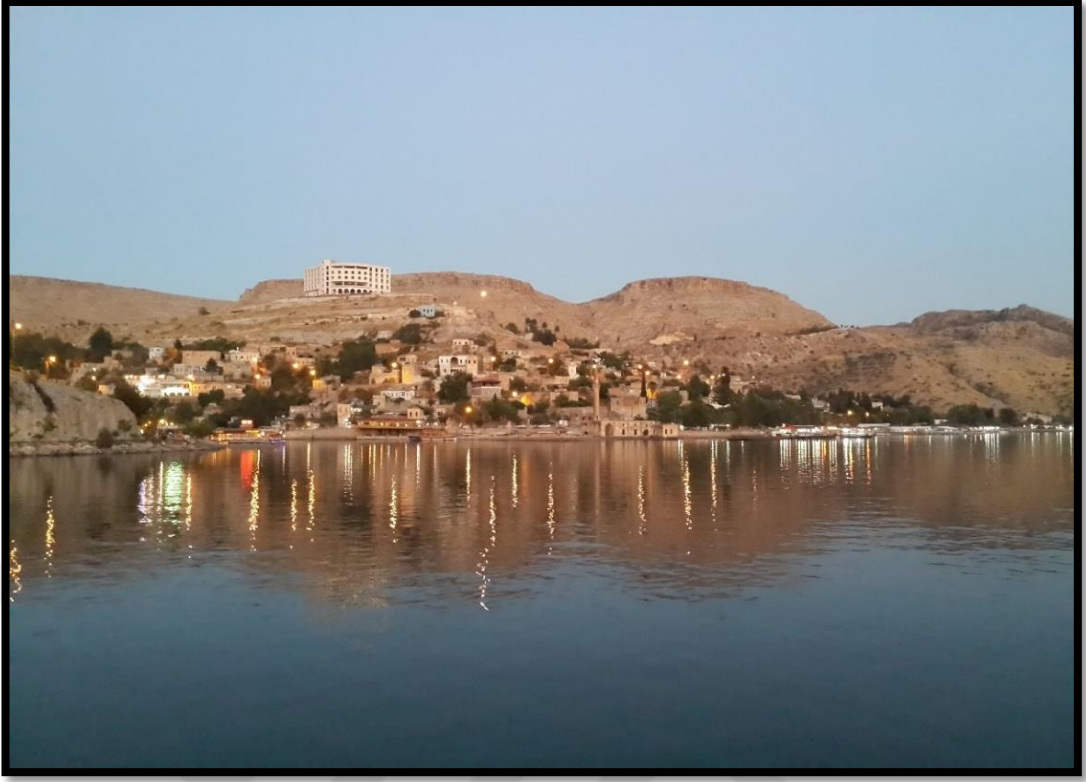
Eski Halfeti yerleşmesi; Şanlıurfa ili geneline oranla, gerek, fiziki yapının sade oluşu, gerekse Fırat Nehri'ne olan yakın mesafesi ve özellikle, baraj gölüne bağlı olarak suyun kabardığı dönemler ve baraj gölünde biriken suyun kapladığı alanının artması, nedeniyle daha ılık bir iklim karakterinin olduğu tespit edilmiştir. Bu alanda yaşam olanağına daha uygun koşullar sağlamaktadır.

Resim 5: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kış Mevsimi Karlar Altında Halfeti

Resim 6: Eski Halfeti Yerleşmesinde İlkbahar Mevsimi

Resim 7: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sonbahar Mevsimi

Resim 8: Eski Halfeti Yerleşmesinde Yaz Mevsimi

1.1.5. Halfeti'nin Bitki Örtüsü

1906 Salname kayıtlarına göre; Eski Halfeti yerleşmesi çok yoğun bir bitki örtüsüyle kaplıdır. Orman olan bu alanın tür nebatları içinde bulundurduğu pek bilinmese de doğal şartların ve bitki türlerinin yaşam koşullarının sağladığı iklim etkenine bakarak bu ağaç topluluklarının genelde meşe fidanlarından olduğunu söyleyebiliriz. Eski Halfeti yerleşmemesinin, etrafındaki bu ağaç toplulukları, geçmiş dönem kaynakların envanterine bağlı bilgilerde (Birecik, Antep, Urfa) gibi şehirlerin kış aylarında yakacak ihtiyaçlarını sağlamaktaydı (Eroğlu, C, ve diğ. 2012:139.).

Eski Halfeti yerleşmesinde yapılan değerlendirmeler içerisinde nehir kıyı çizgisinden yerleşmeleri olduğu alanlarda vatandaşlar zaruri ihtiyaçlarını karşılamak hasebiyle kültür nebatlarının yetiştirildiği alanlar tespit edilmiştir. Sıcaklık ve yağış koşullarının etrafa göre daha yaşanılır olmasıyla alt kesimlerde (erik), (malta eriği), (incir), (kayısı) gibi kültür bitkilerinin yetiştirildiği var olan tarım alanlarının varlığıyla paralellik gösterip kalıntılarla kayıtlara geçirilmiştir. Ancak bu bitki toplulukları varsayıldığı gibi doğal bir tür olmayıp; coğrafi ortamın sağladığı faydalar doğrultusunda, bölgede yaşayan halk tarafından benimsenip kültüre alınan bitkiler olup daha sonraları yayılma alanı bulmuştur.

Eski Halfeti yerleşmesinde nehre taraf olan dik ve sarp kayalık yamaçlarda eğimin fazla olmasına bağlı olarak bitkiler yaşama alanı bulamamıştır. Yerleşim alanlarına yakın (600 metre), yükseltideki yamaçlar boyunca (kekik), (adaçayı), (geven), (devedikeni), (yabani hardal), vb. gibi bozkır bitki toplulukları karakterini barındıran zayıf, çalı kökenli, bitkiler görülebilir. Zayıf ve az olan bitkiler üst kuşağında ise; Akdeniz bitkiler karakteri sergileyen ve kendiliğinden yetişen; palamut meşeleri yer bulur. (650 metre), yükseklikteki plato düzlüğünde ise fiziki yapının sade bir görüntü sergilemesiyle, kültüre alınan, bitkilerden olan ve yörede önemli iktisadi kaynak oluşturacak bir özelliğe sahip (Antep Fıstığı) bahçeleri bulunmaktadır. Bu tarımsal alanların dışında son yıllarda teşvik desteklemeleri verilen zeytin ve bağ (üzüm, asma) vb. bitki türleri de belirli bir arazi miktarında yetişme koşuluna sahip olmuştur.

Eski Halfeti yerleşmesi denilince akıllarda beliren ilk sembol karagül çiçeğidir. Tez içerisinde çeşitli başlıklar altında belirteceğimiz Eski Halfeti ile bütünleşmiş olan Karagül çiçeğidir. Türkiye'de ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde sadece Fırat Nehri

kıyısında Eski Halfeti yerleşmesinin kurulduğu alanda yetiştirme olanağı bulmuştur. Karagül'ün en önemli faktörü tomurcuklanma evresinde siyah renge dönüşmesidir. Goncaların tomurcuktan ayrılmasıyla çiçek kendi orijinal rengi olan koyu kırmızı renge dönüşür. Bu rengin ise; siyahımtırak olması hasebiyle diğer güllerden rengi itibarıyla ayrılır. Bu çiçeğin başka özelliği ise Eski Halfeti yerleşmesi dışına, başka bir yere götürülememesi. Çünkü renginin açılarak kırmızıya dönmesi Karagül özelliğini kaybetmesidir. Karagül'ü bu nedenle (Arapkızı) olarak da isimlendirenler de olmuştur.

Resim 9 : Eski Halfeti Yerleşmesi Çevresinde Yetiştirilen Antepfıstığı Ağacı (Göklü Köyü)

Resim 10 Eski Halfeti Yerleşmesinde Doğal Olarak Yetişen Yabani Hardal Bitkisi (Savaşan Köyü civarı):

Resim 11:Eski Halfeti Yerleşmesinde Satışa Hazır Karagül Fideleri

Resim 12: Eski Halfeti yerleşmesinde Goncası Açılmış Karagül

Resim 13: Eski Halfeti Yerleşmesi ve Karagül Dizisinin Sembolü

Resim 14: Eski Halfeti yerleşmesinde Kaymakamlığın Karagül Serası

1.2. ARAŞTIRMA ALANI VE YAKIN ÇEVRESİNİN BEŞERİ COĞRAFYA ÖZELLİKLERİ

1.2.1. Halfeti'nin Yerleşim Yeri Özellikleri

Eski Halfeti yerleşmesi yeri Çatal Tepesi'nin Fırat Nehri'nin batı tarafındaki yamaç üzerine yerleştirilmiştir. Doğu ve güney taraflarını Çatal Tepesi'nin sarp kayalık diklikleri, kuzey tarafında, Değirmen Dere Vadisi ve batısında ise; Fırat Nehri'nin oluşturmuş olduğu doğal bir sınır içinde kalmasıyla, toplu ve dar alanda sıkışmış geriye doğru açılmamış bir şehir yerleşme özelliği göstermektedir (Şahinalp, 2006). Eski Halfeti Yerleşmesi nehir boyunca bitkinin yoğun olduğu bir kıyı çizgisi halinde bulunur. Kıyı boyundan olmak üzere; en geniş yerde (200 metre)'den sonra sarp ve eğimi az olmayan bir yamaç yerleşmeyi izler.

Resim 15:Eski Halfeti Yerleşmesinin Fırat Nehri Kıyısının Batı Kısmında Kurulduğu Alan

Eski Halfeti yerleşmesi; nehrin kıyısı, üzerinde ve bitki örtüsü zayıf, verimsiz toprak katmanı olmayan, eğim derecesi fazla olan kayalıklar içerisinde yerleşme yeri bulmuştur. Bu fiziki coğrafya unsurları ve su kaynaklarının yetersizliği gibi sorunlar nedeniyle 3 km²'lik bir düzlük üzerinde toplu yerleşme modelinin uygulandığı, Eski Halfeti yerleşmesinde konak ve evler Nahit taşları (kalkerli işlenmesi kolay olan taş.)

ile yapılmıştır. Kendine özgü bir mimari özellik sergiler. Bu meskenler ile iç içe sık yapıda (toplu) yerleşim modeli özelliği sergiler.

Eski Halfeti yerleşmesinin 2000 yılından önce nehre yakın alanın batı tarafında alüvyal verimli tarım sahaları mevcuttu.

Resim 16: Eski Halfeti Yerleşmesi Birecik Baraj Gölü Öncesi Yerleşme Alanı
Kaynak : (Mehmet Şen Arşivinden)

Bu alanların var olması ve çevredeki arazilere oranla daha verimli olması ayrıca; Eski Halfeti Yerleşmesinin çevreye göre mikroklimatik bir iklim özelliği, göstermesiyle birçok ürünün yetiştirilmesine olanak sağlamaktaydı.

Bu avantaj ile Eski Halfeti yerleşmesi çevre yerleşim alanlara göre tarım üretimi açısından ön planda çıkmaktadır. Bu faktör yöre halkının, bu avantajı kullanmak için; yerleşme yeri olarak kıyıda bulunan alüvyal sahayı değil, daha verimsiz eğimli yamaçları seçmiştir. Bundaki amaç verimli alanları korumaktır. Eski Halfeti yerleşmesi 2000 yılında yapımı tamamlanan su tutmaya başlayan Birecik Baraj Gölü sularının altında kalmasıyla tarımsal özelliğini yitirmiştir. Eski Halfeti yerleşmesinde değişen şartlara bağlı olarak 2000 yılı itibariyle çevre yerleşim alanlarına büyük göçler oluşmaya başlamıştır. 2000'li yıllarda büyük bir değişime maruz kalan Eski Halfeti yerleşmesi coğrafi özellikleri, baraj sularının oluşturmuş olduğu doğal güzellikleriyle birleşmiş farklı bir çeşitlilik kazanmıştır. Bazı tarihi alanların ve dini meskenlerin sular

altında kalması hasebiyle, insanların ilgisini çekmeyi başarmıştır. Kısa bir zaman içerisinde bu özellik yerel halkın uğraşlarıyla birleşince Eski Halfeti yerleşmesi turizm aktivitelerinin yoğun yaşandığı bir belde halini almış ve çeşitli projeler ve desteklerle Eski Halfeti Yerleşmesi tekrardan insanların uğrak mekânı olmaya başlamıştır. Halfeti ilçesi (13.04.2013), tarihinde Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komite toplantısında, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesi Cittaslow (yavaş-sessiz şehir) olarak ilan edilmiştir. Böylece Türkiye'de 9. Cittaslow Şehri Halfeti ilçesi olmuştur.

Resim 17:Eski Halfeti Yerleşmesinin Sular Altında Kalmış Hali Tarım Arazileri Üzerinde Tekneler

Yeni Halfeti ise Eski Halfeti Yerleşmesinin 2000 yılından sonra topraklarının (2/5)'ini 450 hk. kaybetmesi ve yerel halkın geçim kaynağı olan tarım arazilerinin sular altında kalması hasebiyle şehir merkezi; eski yerleşmenin yaklaşık 8 kilometre doğusunda plato üzerinde düzlükte bulunan Karaotlak yerleşme alanına taşınmıştır.

Yeni Halfeti, Şanlıurfa platosunda, Fırat vadisine 8 kilometrelik bir uzaklıkta 2790 dk.'lık bir yerleşme alanında kurulmuştur. Şu an kurulu olduğu Karaotlak yerleşme alanı, daha önceki yıllarda 2000 yılı ve öncesi çevre yerleşme alanlarını, hayvanlarına otlak olarak seçtikleri mezra durumundaydı.

Yeni ilçe merkezinin batı tarafları; Antepfıstığı ve zeytin tarımının yapıldığı düzlük bir sahayı teşkil ederken ilçe merkezinin doğu, kuzeydoğu ve güneydoğu tarafları mevsimlik (geçici) akarsuların oluşturmuş olduğu küçük vadilerle çevrilidir.

1.2.2. Halfeti'nin Tarihçesi

Eski Halfeti yerleşmesinin geçmişinde bilinen şehirleşme mekânı Rum kale ve çevresidir. Halfeti'nin tarihsel gelişim süreci çok öncelere dayanmaktadır. Roma İmparatorluğu dönemlerine ait yazılı belgelerde bilgiler kıt ve kısır kalmaktadır. Ama çevresindeki yerleşme alanlarıyla aynı döneme ait izlenimler görülmektedir.

Resim 18: Eski Halfeti Yerleşmesine İlk Yerleşim Merkezi Olan Rum Kale Kalıntıları

Bu yazılı kaynaklara göre, MÖ.2000'de bazı devletlerin (Hititler, Asurlar) sancağı altına giren Eski Halfeti yerleşmesinin ilk kurulduğu yerleşme alanı M.Ö.855 yıllarında Kral III. Salmanassar'ın ordusu tarafından işgale uğradığı zaman ('Şitamrat') olarak tahmin edilmekteydi. Yunan siyasileri buraya daha farklı olarak ('Urima') adını uygun görmüşlerdir. Süryani devleti yöneticileri ise; (Kal'a Rhomeyta), ve (Hesna the Romaye) isimlerini sıklıkla kullanıp halk arasında yaymışlardır (Honigmann, 1963:777).

Resim 19: Eski Halfeti Yerleşmesinde İlk Yerleşim Merkezi Olan Rumkale'nin Sular Altında Kalmamış Durumu

Kaynak: <http://www.flickrriver.com/photos/tags/titrishoyuk/interesting/>

Yerleşme alanı (M.Ö.612)'de Babil Devleti'nin sınırlarına dâhil olmuştur. Daha sonra Med İmp. ve Pers İmp. Yerleşme alanına sahip olmuştur. Büyük İskender milattan önce 332'de Anadolu topraklarındaki Pers İmp. Sahipliğine son vermesiyle, Urfa yerleşmesi ve Birecik yerleşmesi ile beraber Makedon devletinin sancağı altında kendine yer bulmuştur. Büyük İskender, öldükten sonra (Seleukoslar) yöreye sahip olmuş, yerleşme alanı, (Osrhoene Kralı tarafının denetimine geçmiştir.

Halfeti yerleşmesinin kayıtlarda olan ilk tarihsel süreci Roma İmp. tarafından (Ekamia) ismi ile kurulmuş olmasıdır . Roma İmp. 395'te bölünmesiyle sonra Doğu Roma İmp. (Bizans) sınırları içerisinde kalmış Bizans İmp. ile Sasani Devleti hakim olma savaşları ve mücadeleleriyle sürekli el değiştirmiştir. II. Yüzyılda Bizans İmparatorluğu'nun sınırlarına dâhil olunca (Romaion Koyla,) adıyla anılmaya başlanmıştır. Bu da farklı bir açıdan değerlendirmeyi beraberinde getirmiştir.

İnceleme alanımız milattan sonra 640 senesinde Arap devletlerinin işgaline uğramıştır. 661'de Emevi Devleti'nin, 750'de Abbasi Devleti'nin sancağı gölgesine girmiştir. Yerleşme alanı Arap Devletlerin sınırlarına dâhil sonra (Kal'at-ül Rum,) adıyla anılmıştır.

Malazgirt Meydan Muharebesi'nden sonra Selçuklu Devleti sınırlarını buralara kadar uzatmıştır 1087. Daha sonraları Eyyubi Devleti ve Selçuklu Devleti arasında görülen mücadelelere bağlı olarak dönem dönem sancak değiştirmiştir. Moğol İmparatorluğu, istilası edince; (1280), senesinde (Beysari Komutasındaki) Memluk Devleti ordusu Halfeti yerleşmesini kuşatmış, ancak; ele geçirememiş ama bölgeyi yağmalama mantığıyla talan etmişlerdir. 1290 senesinde (Eşref Bey komutasındaki) Mısır Devleti orduları Halfeti yerleşmesine tekrardan sancağını dikmiş ("Kal'at-ül Müslim'in") ismini yerleşme alanına vermişlerdir. Osmanlı İmparatorluğu padişahlarından Yavuz Sultan Han Mısır'a savaşa gittiği 1517, yılında Osmanlı Orduları Halfeti yerleşmesini Osmanlı sınırlarına dâhil etmiştir. Şimdi kullanılan (Urumgala ve Rum kale) gibi hitaplarla anılmaya başlanmıştır. (Yılmaz, 2001:2)

On dokuz (XIX). Yüzyılda Rum kale yerleşmesi Eski Halfeti yerleşmesinin olduğu alana taşınmıştır. 1941 senesine kadar Gaziantep vilayetine bağlı bir kaza olan, olan Halfeti 1941 senesinde yapılan; Coğrafyacılar Kongresi'nde bölge tanımları ve ayrımlarından nasibini alarak Fırat Nehri'nin Şanlıurfa-Gaziantep illeri arasında, sınır olarak kabul edilmiştir. Fırat Nehri'nin doğusunda kaldığı için: Şanlıurfa il sınırları içine ve Şanlıurfa iline bağlı Birecik ilçesine kaza özelliğiyle bağlanmıştır. Burada gelişme imkânı bulan Halfeti yerleşmesi 1923 yılında Cumhuriyetin ilanından sonra (1954) yılında ilçe merkezi olmuş, Birecik ilçesinden ayrılmıştır. 2000 yılında arazisinin büyük çoğunluğu Birecik Baraj Gölü suları altında kaldığından ilçenin yeni yerleşim alanı olarak Karaotlak tespit edilip sürdürülen çalışmalar neticesinde ilçe merkezi yeni yeri olan Karaotlak yeni yerleşim alanına taşınmıştır (HKPO).

1.2.3. Halfeti'nin Nüfus Özellikleri

Nüfus gelişimi (Doğum-ölüm-göç) olgularının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Dünya çapında bu gelişim değerlendirmeye alındığında, kısıtlı beslenme, olanaklarına karşın, dünyada nüfusun hızla arttığını bizlere göstermektedir. Özellikle, gelişme eğilimi gösteren ve gelişemeyen ülkelerde hızla artan nüfus, aynı alandan faydalanan birey sayısının, artmasına bağlı olarak, geçim-yaşam sıkıntısının ortaya çıkmasına ve beslenme alanlarının daralmasına neden olmuştur. Ancak; Tanoğlu, tarafından da belirtildiği gibi, hızla artan birey sayısı, refah ve kültür olanaklarının artmasıyla nüfus,

artış hızını kaybetmekte ve nüfus artış hızı ile geçim olanakları arasında bir çeşit terazi durumu oluşmuştur.

İnceleme alanımızı oluşturan Halfeti yerleşimi günümüze kadar nüfus ve idari açıdan pek çok önemli değişik evreler geçirmiştir.

1941 senesinde Şanlıurfa vilayeti Birecik Kazasına bağlı bir belde statüsündeyken 1954 senesinde idari anlamda ilçe olmuştur. İşte bu idari alandaki gelişim süreci beraberinde nüfusta da değişiklik getirmiştir.

Cumhuriyet sonrası Halfeti ilçesinin, nüfus gelişimine bakıldığında; dönemler arası bir dalgalı seyir olduğu görülebilir, ilçe nüfusu hakkında 1935 yılındaki bilgiler mevcuttur. 1935 yılında 1989 kişi olan Halfeti ilçe merkezi nüfusunda 1950, yılına kadar bir önceki nüfus sayımına göre eksilme tespit edilmiştir (Tablo 2).

1950 yılı nüfus sayımından 1975 yılı, nüfus sayımına kadar olan zaman kapsamında nüfus miktarındaki artış gözden kaçmamıştır.

Tablo 2: Halfeti İlçesi'nin 1935-2015 Yılları Kır Ve şehir Nüfus Miktarları

YILLAR	ŞEH.TOP	KIR.TOP	TOPLAM
1935	1989	16775	18764
1940	1753	8014	9767
1945	1421	12693	14114
1950	1512	12723	15685
1955	2105	14173	20193
1960	2196	19546	21742
1965	2622	22367	24989
1970	3315	24476	27791
1975	3689	24919	28608
1980	3258	22594	25852
1985	2333	28367	30700
1990	4128	31930	36058
2000	2766	31636	34402
2007	10238	30562	40800
2008	9609	31138	40747
2009	8985	31479	40464
2010	8457	31378	39835
2011	8522	31371	39893
2012	8536	31073	39609
2013	8555	30182	38737
2014	8483	29862	38345
2015	37930	Veri yok	37930

Kaynak: (TÜİK)

(1975) yıllarında (3689) kişi olarak kayda geçen nüfus miktarı sonraki yıllar içerisinde tekrardan azalma göstermiştir. (1990) yıllarda nüfus verilerinde sayısal olarak yarıya yakın bir miktarla artış, ile nüfus miktarında artış meydana gelmiştir.(1985) yılında (2333) birey sayısı (1990)'da (4128) birey olarak yeniden bir yükselim eğilimi sergilemiştir.

2000 yıllarda Birecik Barajının, yapılmasıyla sular altında kalan belirli bir yerleşim alanı, yerini kaybeden Eski Halfeti yerleşmesi, tarım arazilerinin bütününe, yakınına sular altında kalmıştır. 8 kilometre kuzey yönünde platonun yüzeyinde yer alan, üzerinde Eskiden Halfeti yerleşmesine bağlı bir köy yerleşmesi olan Karaotlak köyü yerleşme alanına, taşınmıştır.

1990-2000 dönemler arasında 10 yıl içerisinde nüfus miktarının normal yükseliş göstermesi tahmin edilmiştir. Barajın etkisine bağlı, çevre vilayetler ve diğer yerleşim alanlarına göç vermiştir. Yeni yerleşim yeri olan Karaotlak bölgesinin, tam olarak ihtiyaçlara cevap vermemesi hasebiyle görülen göç hareketi Eski Halfeti yerleşmesinin nüfus miktarını (1/3) oranı, kadar azalmasına neden olmuştur. 4128'den 2766 birey sayısı olarak kayda geçmiştir.

Yeni oluşturulan ilçenin merkez nüfusu 7 yıl sonra yapılan 2007, sayımında 2006 yılında ilçe merkezine 5 köyün (Arğaç, Seldek, Yeşilözen, Dutluca, Karaotlak köyleri) mahalle olarak bağlanmıştır. Yeni Halfeti yerleşmesinde (2004-2005) yıllarında Toplu Konut İdaresi (TOKİ) tarafından 160 adet afet konut yapılmıştır. İhtiyaç sahipleri yapılan konutları teslim alarak, dışarıya verilen, insan hareketinde azalmalar tespit edilmiştir. Nüfus miktarında çok yüksek bir oranda artış görülmüştür. Nüfus sayısı 10238 bireye ulaşmıştır. Bu artış ile cumhuriyetin ilan edilmesindeki tarihten sonraki en yüksek miktara ulaşmıştır.

Göç olayının devam ettiği yılların ardından, sonra Yeni Halfeti'nin merkezi nüfus miktarı dar çaplı dalgalı hareketlerle, tekrar düşmüştür. Geçmiş 2013 yılı ADNKS (Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi) sonucuna göre 8555 kişi olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

2007, yılında Eski ve Yeni Halfeti yerleşmelerinde; yaşayan vatandaşların (2004-2005) yılları arası toplu konut idaresi (TOKİ) tarafından yapılan 160 adet afetlerde kullanılan yapımı hızlı olan konutları yapılmıştır. 1. Dönem hazırlanan

hanelerin teslimiyle idari yapılanmanın Yeni Halfeti’de kurulmasına bağlı geri dönüşler olmuştur. İlçe merkezinin nüfusunda artışlar meydana gelmiştir. Bu artmanın önemli sebebi 2006 yılında 5 köy yerleşmesinin (Argaç, Dutluca, Karaotlak, Seldek, Yeşilözen.) merkeze bağlı mahalle olarak şehir merkezine bağlanması olarak gösterilebilir. Bu sayımla 1068 kişi miktarıyla yıllık ortalama artış miktarı sayım dönemi arasında cumhuriyet ilanından bu yana 7472 kişi artışı ile yeni bir rekor kırılmıştır. Artışıyla varabileceği en yüksek artış istatistiğine ulaşarak merkezi nüfus miktarı 10238’e ulaşmıştır.

Tablo 3: Halfeti İlçesi'nin 2007-2015 Yıllar Arası Kadın-Erkek Nüfus Miktarları

Yıl	Halfeti Nüfusu	Erkek Nüfusu	Kadın Nüfusu
2015	37.930	18.416	19.514
2014	38.345	18.581	19.764
2013	38.737	18.830	19.907
2012	39.609	19.306	20.303
2011	39.893	19.451	20.442
2010	39.835	19.463	20.372
2009	40.464	20.014	20.450
2008	40.747	20.213	20.534
2007	40.800	20.211	20.589

Kaynak: (TÜİK)

2008 yılı sayım değerlerine göre merkezi nüfus 9609 kişiye düşmüştür.

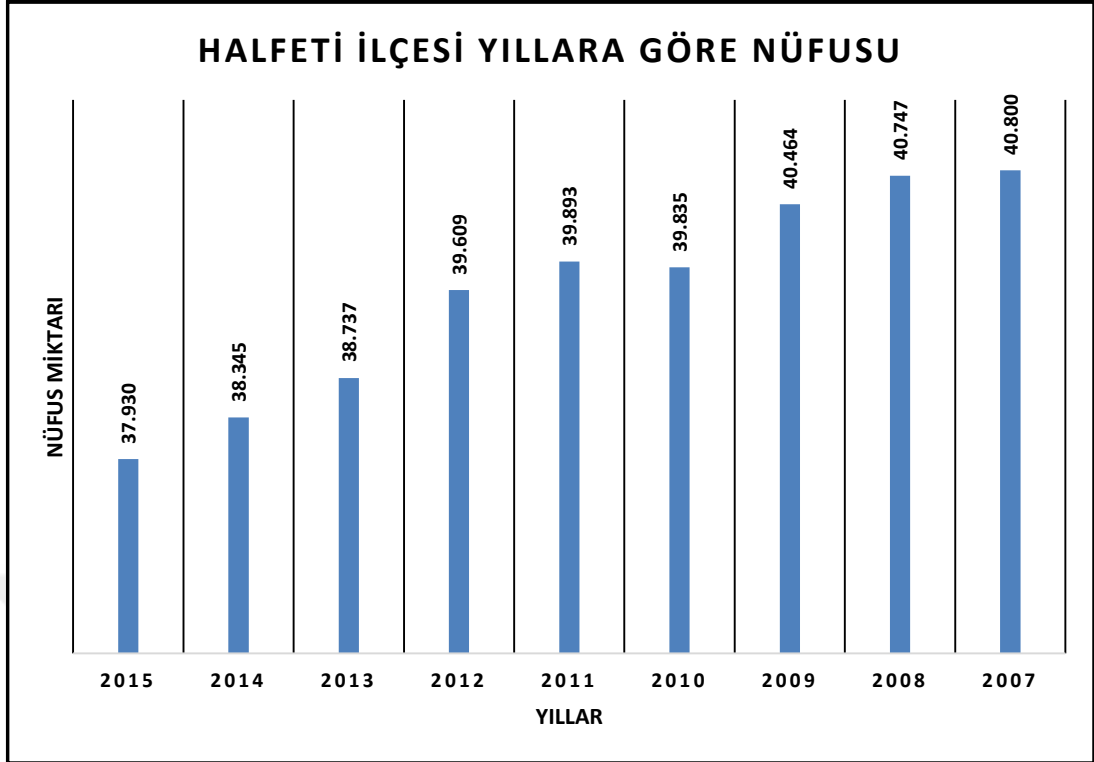
2009-2010 yılı sayımına göre merkez nüfus 8457 ye düşmüştür.

2011 yılı sayımında Halfeti şehir merkezi nüfusu 8522 kişiye yükselmiştir.

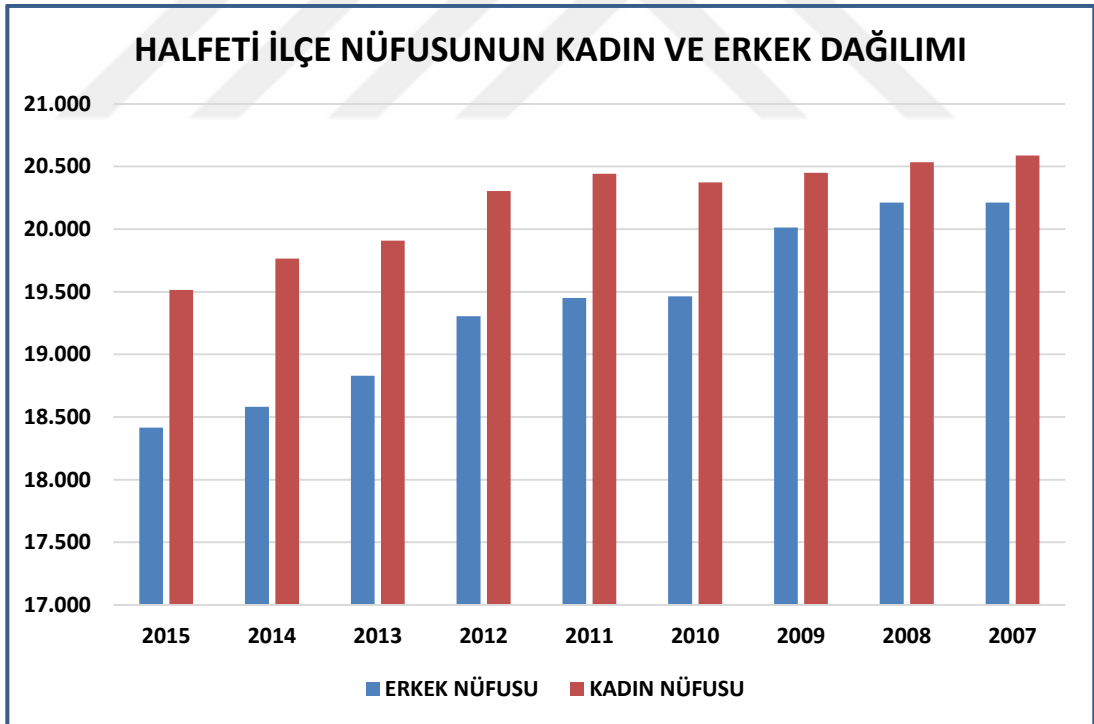
2013 yılı itibari ile ilçe merkezi nüfusu 8555 kişiye yükselmiş.

2014 yılı itibariye 8433 kişiye düşmüştür (Grafik 1).

2015 yılı itibariyle 37930 kişiye ulaşmıştır toplam nüfus kır nüfus bilgisinin verisine ulaşamamıştır (TÜİK).

Grafik 1: Halfeti İlçesi 2007-2015 Yıllara Göre Nüfus Dağılımı (TÜİK)

Grafik 2: Halfeti İlçe Nüfusunun Kadın ve Erkek Dağılımı (TÜİK)

1.2.4. Halfeti'nin Kültür Özellikleri

Bir bölgede yaşayan insanların, yaşam süresi boyunca yapmış-yapacağı eylemlerin olduğu; sosyal faaliyetlerdir. O bölgede geçmiş dönem yaşamlarıyla

bağlantı kurup ve gelecek kuşaklara aktarımıdır. Gelecek kuşaklarla arasındaki bağlantının, nelere bağlı ve neyi ifade ettiğini tespit eder. Bu ifadeler sonucunda kültürün kendisini ifade eder. Kültür bir yaşam biçimi yaşama anlayışıdır. Kültürel fonksiyonel bir yerleşmenin kültür eylemlerini bütün olarak toplar.

Kültür eylemlerin farklı olması gibi çeşitlidir. Bu fonksiyonların dâhilinde başlıca eğitim kurumları, dini mekânlar, kültür ve sanat etkinlikleri, yerel radyo, gazete ve dergileri de kültürün tanıtımı olarak ifade edebiliriz.

Halfeti yerleşmesi kurulduğu günden bu yana doğal ve beşeri etkenlere bağlı, olarak birkaç kez yer, yerleşim alan yerini, değiştirmiştir. Kendine; günümüzde yeni bir yerleşim yeri olan Karaotlak bölgesini uygun bulup kurulmuştur. Ulaşım yollarına aksi bir yönde bulunması ve maruz kaldığı yoğun göçler gibi faktörlerden, sürekli kendine özgü durumu korumuş bir özelliğe sahiptir. (Şahinalp, 2005) Bu faktörlerin etkisinden dolayı Eski Halfeti yerleşmesine bağlı kültürel fonksiyonları incelememiz kısıtlı olacaktır. Bunun içindir ki yerleşim alanı olan Yeni Halfeti'nin kültürel fonksiyonlarını inceleyebilme imkânı bulabiliriz. Çünkü Eski Halfeti yerleşmesinin yaşadığı sorunlar nedeniyle verilere ulaşmak biraz kısıtlı olacaktır.

Yeni Halfeti yerleşmesinde 2015 yılı itibariyle totalde; 1 adet Okul öncesi eğitim veren kurum, 5 adet ilköğretim kurumu, 2 adet İmam-Hatip ve 1 adet Ana dolu lisesi olmak üzere toplam 3 adet lise mevcuttur. Okul öncesi eğitim, veren kurumda 60 kız 55 erkek öğrenci olmak üzere totalde 115 talebeye eğitim verilmektedir. İlçe yerleşme alanında merkezdeki ilkokullarda 650 erkek, 700 kız olmak üzere toplam olarak bu eğitim kurumlarında 1350 öğrenci eğitim görmektedir. İlçe merkezindeki Ortaokulda ise 140 kız, 165 erkek olmak üzere total 305 öğrenci eğitim almaktadır. İlçede bulunan liselerde ise 385 kız, 480 erkek öğrenci olmak üzere totalde 865 kişi eğitim sürecine devam etmektedir (Halfeti İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü). Halfeti ilçe merkezinde; yer alan en eski, okul 1975 yılında faaliyete giren Argaç İlköğretim okuludur. Eski Halfeti Yerleşim yerinde yer alan Altın Irmak İlköğretim Okulu yapılan barajın suları altında kaldığı kaynaklarda mevcut olup en eski okul ünvanını böylece yitirmiştir. İlçe merkezinde 12 yıllık (4+4+4) eğitim devam etmektedir. Halfeti Kaymakamlığına bağlı Halk Eğitim Müdürlüğüne bağlı olarak eğitim sürecine katkı olarak SODES (sosyal destek programı) kapsamında Eski Halfeti Yerleşim Yerinde el işi sanatları sedefçilik, kakmacılık, oymacılık, minyatür ev aksesuarları atölyeleri

kurulup hem ekonomik anlamda hem de sosyal anlamda buradaki bayanlara yeni bir iş olanağı sağlanmıştır. Bunun yanında yetişkinlere okuma-yazma kursları açılmaktadır.

2016 yılı itibariyle Halfeti'nin simgesi olan Karagül yetiştiriciliği programı başlatılıp seralarda yetiştirilen Karagüllerin ülke geneline satışı planlanmaktadır. Halfeti Kaymakamlığı tarafından oluşturulan Karagül serasında yaklaşık olarak 45 kişiye eğitim verilmektedir (Halfeti Kaymakamlığı Halk Eğitim Müdürlüğü).

Halfeti' de başka bir kültür alanı olan camilerdir. İlçe merkezinde 4 adet camii hali hazırda mevcuttur.

1.3. ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNİN EKONOMİK FONKSİYON ÖZELLİKLERİ

Cumhuriyet yılları öncesinde Halfeti'de hâkim geçim kaynağı olarak şimdiki Suriye'ye bağlı yerleşme alanlarıyla ile takas usulü üzerine yapılan küçük pazarlarda kurulan alışverişe dayalı olduğu kayırlarda görülmektedir. Coğrafi sınırların 1941 yılında coğrafya kongresinde belirlenmesi üzerine kaçak ticarete dönüşen bu alışveriş sistemi bölge halkının genel geçim kaynağı durumundaydı. Devlet kontrolünün gelişmesi ile beraberinde, kaçak yapılanma olan ticaret sistemi önemini yitirmiştir.

Eski Halfeti yerleşmesinin ekonomisinde tarım yer tutmaya başlamıştır. Verimli arsaların ve tarım sulama imkânlarının varlığı, iklimin de uygunluğu ile birden fazla ürünü aynı anda yetiştirme imkânı bulmuşlardır. Bölge insanları; ürettikleri bu mahsulleri (erik, şeftali, mandalina, incir, nar, ceviz, vb.) iklim olarak, daha kural kesimlerdeki köy ve taşra ilçelerine (Besni (Adıyaman), Bozova (Şanlıurfa) vb. pazarlamaya başlamıştır. Aynı zamanda o alanlardan tahıl ürünlerine karşı değiş-tokuş işlemlerini gerçekleştirmişlerdir (Halfeti İlçe Tarım Müdürlüğü).

Resim 20: Eski Halfeti Yerleşmesinde Erik Hasadı

Resim 21: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kayısı Hasadı (Gelen Turistlere Satışa Hazırlanırken)

Bu kanıdan yola çıkarak coğrafyanın (yaşamsal alanın) bizlere ve tüm insanlara sunduğu imkânlar dâhilinde tarımsal faaliyetlerin ve bu faaliyete bağlı oluşan ekonomik sahanın ve ticaretin geliştiğini gösterebiliriz. Bunların yanında Eski Halfeti yerleşmesinde günümüzde kullanılmayan 12 değirmen (Değirmen dere mahallesi ve civarı), 5 ekmek fırını Eski Halfeti yerleşmesinin taşra kesimine oranla daha uğrak bir

mekân olma özelliğini elde etmesini sağlamıştır. Ayrıca el sanatlarına dayalı olarak (ayakkabıcılık, kendircilik) gibi küçük atölyelerde üretilen mamuller buranın yavaş yavaş ekonomik merkez ünvanına katkı sağlamıştır.

2000 yıllarına kadar Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan insanların temel geçim kaynağını tarımdır. Bunun yanında özellikle dış ülkelere iş göçlerine bağlı olarak gurbetçi kaynaklı bir geçim tarzı söz konusuydu. 2000’li yıllardan sonra Eski Halfeti yerleşmesindeki toprakların Birecik Baraj Gölü suları altında kalması sebebiyle tarım anlamında bir gerileme görülmüştür. Tarım alanların kullanılamaz hale gelmesiyle insanlar farklı her ne kadar farklı iş alanlarına (çay bahçesi, kafe, internet kafeciliği, oyun salonları (atari, bilardo salonları) vb.) yönelse de bir türlü istenilen ticaret, ekonomik anlamda faydalı olamamıştır. Baraj gölü sonrası bir buhrana kapılan yöre halkı elindeki sermayeleri daha önce denemedikleri bir alanda değerlendirmeye karar vermişlerdir. Bunun üzerine gezinti tekneleri alarak insanların eğlenmesini sağlayıp turizm sektörünün oluşmasına kapı aralamışlardır.

Gerek tarihi yapısı, mimarisi gerek ki doğal özelliği ile 2000’li yıllarda Eski Halfeti yerleşmesinin doğal çevresinin de değişikliğe uğramasına bağlı olarak Eski Halfeti yerleşmesi büyük bir ilgi odağına dönüşmüştür. Eski Halfeti yerleşmesinin merkezinde turizm özelliği ön plana çıkarak ekonomik faaliyetlerin başını çekmeye başlamıştır.

Resim 22: Eski Halfeti Yerleşmesinde Savaşan Köyüne Doğru Tekne Turundaki Turistler

1.3.1. Eski Halfeti Yerleşmesinin Ticaret Özellikleri

Belediye tarafından ruhsatlandırılmayan ve Turizm Bakanlığı onaylı belgeli tesisin olmaması Eski Halfeti Yerleşmesinin turizm merkezi olmasına rağmen turistik tesislerin turizm potansiyeline ulaşmadığını gösterir. 6 tane butik otelin (56 oda, 149 yatak) Eski Halfeti Yerleşmesinde kıyıya yakın yerlerde kurulması ve 4 tane restoran kara üzerinde, 10 restoran duba üzerinde kurulmuştur. 10 restoranın su üzerinde kurulması burada insanları daha iyi gösterişler sunarak veya bu şekilde daha ayrı bir hava oluşturarak daha cazip gelmektedir (Tablo 4).

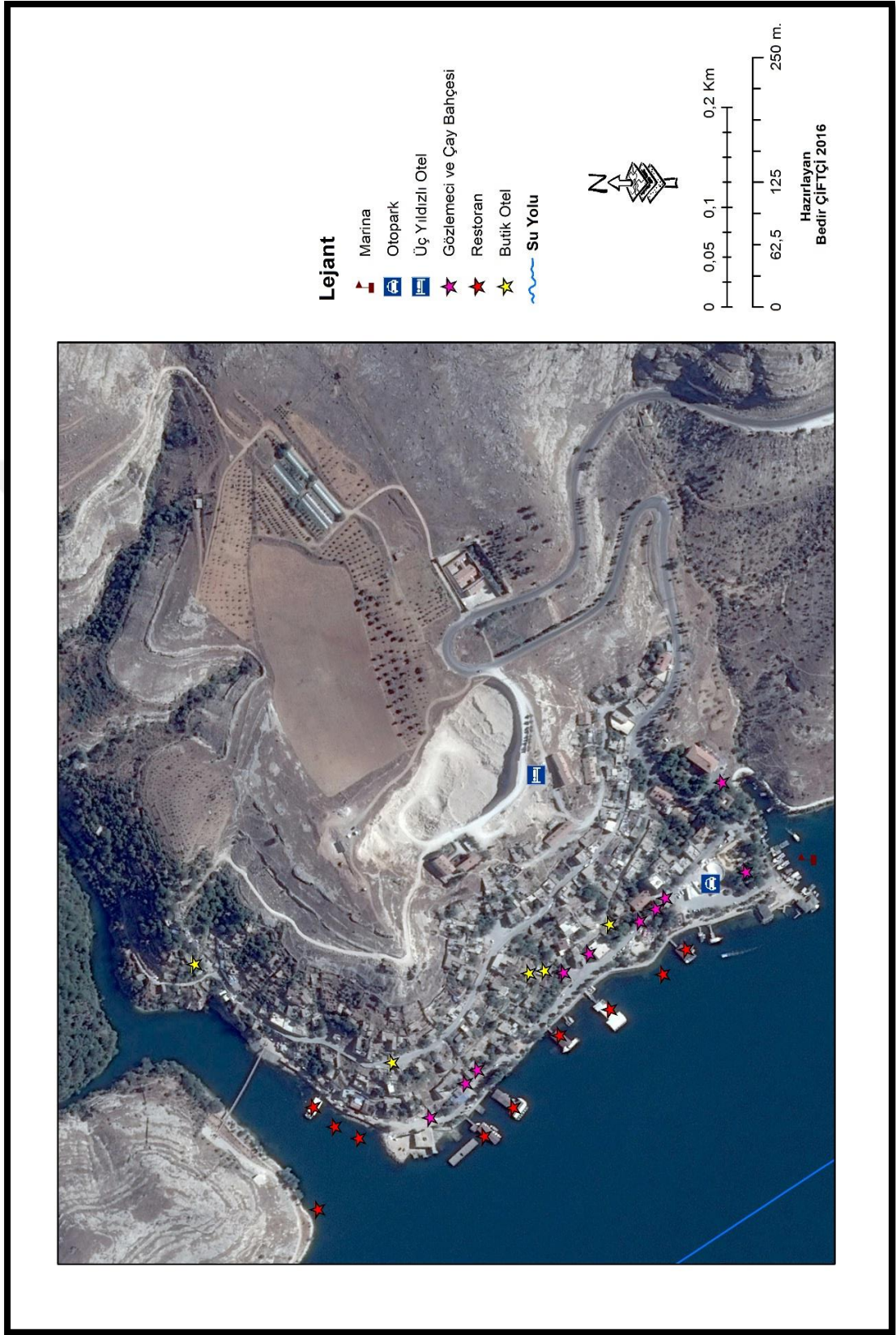
Resim 23:Eski Halfeti Yerleşmesinde Baraj Gölü Üzerinde Dubalara Kurulu Bir restoran

Eski Halfeti yerleşmesinde turizm aktivitesine yönelik çalışılan alan ve çalışan sayısı; butik otellerde 20 kişi, tekne ve kayıklarda 115 kişi, lokanta ve restoranlarda 75 kişi, gözlemcilerde 25 kişi, hediyelik eşya satanlarda 14 kişi, otoparkta 13 kişi, güvenlik merkezinde 25 kişi çalışmaktadır. Çalışan işçi ve kalifiye personel sayısı turistlerin yoğunluk döneminde değişkenlik gösterebilmektedir. Bu duruma baktığımızda turistleri çekecek ve gününbirlik değil de daha fazla burada kalmalarına olanak sağlayan tesis pek yoktur. Tekne ve kayıklarda 115 kişi çalışmakta buda buraya gelen turistlerin daha çok tekne ve kayak turlarına katıldığını göstermektedir. Bu turistik alanda sosyal tesislere değil de daha çok ekonomik değeri yüksek tesislere

önem verilmekte ve bu alan içerisinde bunlar yer almakta ve daha çok bu alanda işçi istihdamı sağlanmaktadır (Tablo 5).

Turistleri biraz daha tatmin eden tesisler belki de turistleri bu turistik mekânda daha fazla kalmalarını sağlayacaktır. Örneğin, gelen turiste turistik yeri tanıttacak rehberlerin olması, gelen turist yabancı ise rehberin turistik mekânın inceliklerinden, tarihinden vb. yönlerden turistleri tatmin edici sunumlar yapabilmelidir. Eğlence yerleri turistlerin eğlence ihtiyacını karşılamalı, kimi turist eğlenmek ister, kimi turist dinlenmek ister, kimi turist gezmek ister, kimi turist o mekânı analiz etmek ister işte turistik mekân bütün bu olanaklara imkân verebilmelidir.

Harita 3: Eski Halfeti Yerleşmesi Ekonomik Faaliyetlerin Dağılışı Haritası

Tablo 4: Eski Halfeti Yerleşmesinde 2016 Yılında Bulunan Ticaret Alanları Sayısı

Ticaret Haneler	Sayıları
Oteller	6
Kara üzerinde Kurulu Lokanta ve Restoranlar	4
Duba Üzerinde Kurulu Lokanta ve Restoranlar	10
Gözlemeci	10
Tekne	50
Kayık	10
Paralı Otopark	1
Toplam	91 Adet Ticaret hane

Kaynak: (Arazi Çalışmaları)

Tablo 5: Eski Halfeti Yerleşmesinde 2016 Yılında Bulunan Ticari Alanlarda Çalışanların Sayısı

Çalışılan Alan	Çalışan Sayısı
Otellerde	20
Tekne ve Kayıklarda	115
Lokanta ve Restoranlarda	75
Gözlemecilerde	25
Hediyelik Eşya Satanlarda	14
Otoparkta	13
Güvenlik Merkezinde	25
TOPLAM ÇALIŞAN SAYISI	287 Kişi

Kaynak: (Arazi Çalışmaları- Yüz yüze Mülakatlar)

Sergi merkezleri örneğin; turistik mekânı ve bu turistik mekânın inceliklerini fotoğraflarla sergilemek veya turistik mekânın geçmişten günümüze hangi değişimlere uğradığını geçmişte nasıldı günümüzde nasıl olduğunu sergilemek bu gibi değişik tesislerin ve aktivitelerin yapılması o turistik mekânı daha cazip kılabilir.

Resim 24: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Konaklayabilecekleri (Üstte 3 yıldızlı) (Altta butik) Oteller

Resim 25: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Konaklayabilecekleri Butik Otellerden Biri

Resim 26: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Suyolu Ulaşımını İyi Kullanmaları İçin Yapılan 55 Tekne Kapasiteli Marinadaki Tekneler

Resim 27: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Suyolu Ulaşımını İyi Kullanmaları İçin Yapılan 55 Tekne Kapasiteli Marinanın Girişi

Resim 28: Resim 26: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hediye Eşya Satım Mağazası

Resim 29: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hediye Eşyalar ve Satıcı

Resim 30: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu ve Turistlerin Tekne Turu Hazırlığı 1

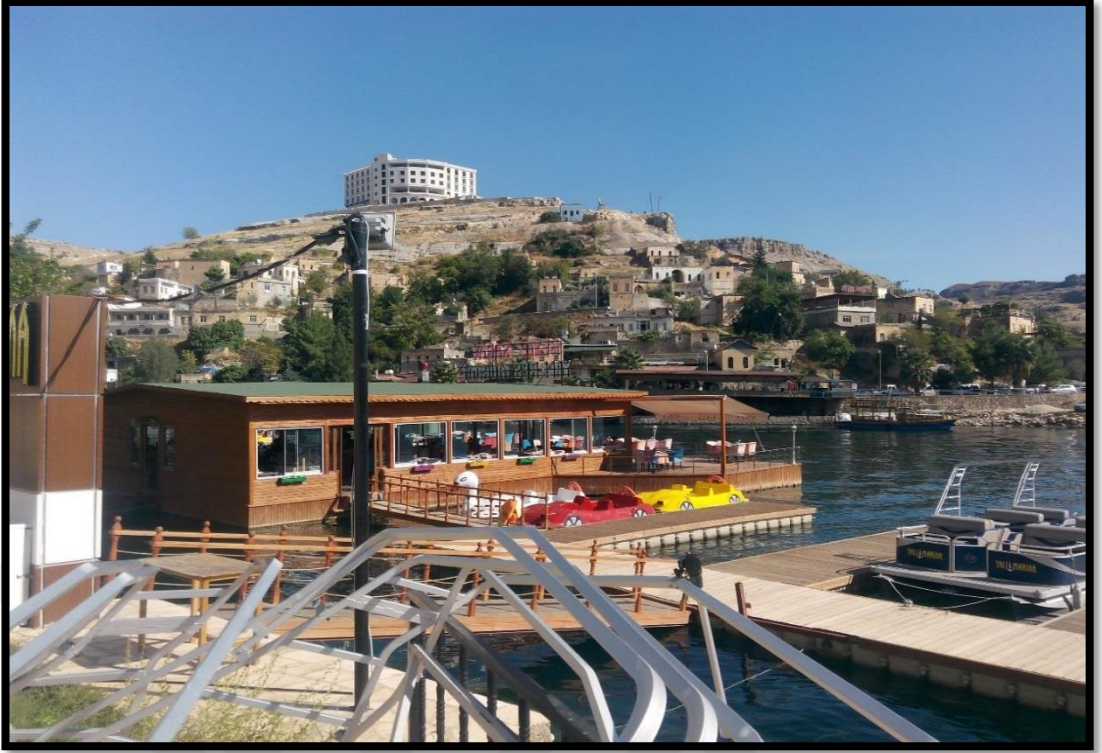
Resim 31: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu ve Turistlerin Tekne Turu Hazırlığı 2

Resim 32: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu Otoparkın Doluluk Oranı 1

Resim 33: Eski Halfeti Yerleşmesinde Hafta Sonu Yoğunluğu Otoparkın Doluluk Oranı 2

Resim 34: Eski Halfeti Yerleşmesinde Başka Bir Duba Üzerine Kurulu Restoran

Resim 35: Eski Halfeti Yerleşmesinde Başka Bir Duba Üzerine Kurulu Restoranın Gece Görünümü

1.3.2. Eski Halfeti Yerleşmesinin Tarım Özellikleri

(1906) yılı kayıtlarında Eski Halfeti yerleşmesi ve Eski Halfeti yerleşmesine bağlı yerleşme yerlerinde (tahıl, baklagiller, yem bitkileri) gibi çeşitli meyve gibi tarım ürünleri yetiştirilir. Gerekli gıda gereksinimleri karşılanır hem de iç pazarlarda satışı yapılırdı (Eroğlu, 2012:139).

Ancak günümüz itibariyle sulak alanlarının yeni yapılan baraj gölü altında kalmasıyla; (incir, zerdali, elma, portakal, nar, dut vb.) gibi çok yıllık ve suyu seven bitkiler ve bostanlar kısmi olarak yetiştirilmeye başlanmıştır (Özcanlı, 2015).

Eski Halfeti yerleşmesinde tarımsal olarak üretimi en fazla yapılan ürünü yedi bin(7000) dk. alanda, üretilen AntepFıstığıdır. Bunun yanında yan ürün olarak zeytin, zeytinin yan ürünleri ve üzüm, üzüm yan ürünleri üretimi gerçekleştirilmektedir. Hayvancılık ise; geleneksel yöntemlerle ve ailenin ihtiyacını karşılamak için yapılmakta ayrıca fazla olan ürünler iç pazarlara ya da komşulara satılmaktadır.

Karagül üretimi için Halfeti Kaymakamlığı tarafından oluşturulan projeye 2000 m² alan üzerinde kurulan seralarda 2016 üretim yapılıp çiçek pazarlarına sunulması planlanıyor.

Tablo 6: Eski Halfeti Yerleşmesinin Tarımsal Faaliyetlerin İstatistik Verileri

Eski Halfeti Yerleşmesinde Ürün Adı	Üretim Alanı (da)	Üretim Miktarı (kg)	Tahmini Ağaç Sayısı (adet)	İşletme Sayısı
Antep Fıstığı	4.250	150.000	90.000	92
Zeytin	150	45.000	4.500	4
Bağcılık	Üretim yok	-	-	-
Sebzecilik	Üretim yok	-	-	-
Karagül	2000 m ²	-	-	1

Kaynak: (Halfeti Kaymakamlığı 2016)

Resim 36: Eski Halfeti Yerleşmesinde Pazarlara Gönderilemeye Hazırlanan Ürünler 1

Resim 37: Eski Halfeti Yerleşmesinde Pazarlara Gönderilemeye Hazırlanan Ürünler 2

1.3.3. Eski Halfeti Yerleşmesinde Ulaşım Özellikleri

Ulaşım sistemi, (Karayolu, havayolu, denizyolu ve demiryolu,) iki yerleşim alanı arasında kurulan ve bu yerleşim alanları arasındaki iletişimin sağlanmasındaki en önemli faktör ulaşımır.

Yeni Halfeti ilçesinin ortalama rakımı 600 m.dir. Türkiye yükselti ortalaması civarındadır. Denizden uzaklığı sebebiyle denizyolu ulaşımı bulunmamaktadır. Yeni Halfeti yerleşim alanına en yakın deniz ulaşım toplanma alanı olan şehir (İskenderun)'dur. Deniz araçlarının büyük gemilerin demirlediği en yakın mesafe (305) km'dir (Ort. 3 saat 40 dakika). Gaziantep'ten Öncelikle ilçesi olan Yavuzeli'ne ulaşan bireyler kiralama yöntemiyle teknelerle baraj gölü üzerinden su yolunu kullanarak Eski Halfeti yerleşmesine ulaşmaktadırlar. Özellikle batı illerinden gelen insanlar, Gaziantep'e sonra ise Yavuzeli yerleşmesine buradan da, Beğendik köyüne bağlantılı olarak Kasaba köyüne ulaşmaktadır. Sonra tarihi kalıntı olan ve Halfeti'ye eskiden merkezlik yapmış olan Rum kale'yi ziyaret ettikten sonra kiralanan tekneler aracılığıyla Batık Köy'e (Savaşan köyü) oradan da Eski Halfeti yerleşmesine ulaşılabilirler. Karadan ulaşma yerine, oranla 30 km'lik yolun kısalmasıyla ortalama 45 dakikalık bir zaman kazancı elde edilerek su yolu tercih edilir. Böylece insanların Eski Halfeti yerleşmesinde daha fazla zaman geçirmelerine olanak sağlanmaktadır. Eski Halfeti yerleşmesinin yakın çevresindeki yerleşmelerin uzaklıkları ve ulaşım süreli aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 7: Eski Halfeti Yerleşmesine Çevre Yerleşmelerin Uzaklıkları – Ulaşım Süreleri

Çevre İl ve İlçeler	Uzaklık (Km)	Ulaşım Süresi
Şanlıurfa	122	2 saat
Birecik	36	30 dakika
Bozova	64	1 saat 40 dakika
Gaziantep	98	1 saat 30 dakika
Nizip	58	1 saat 10 dakika
Adıyaman	110	2 saat 30 dakika
Besni	118	2 saat 30 dakika
İskenderun	305	3 saat 30 dakika

Kaynak: http://www.illerarasimesafe.com/sanlıurfa-halfeti_hatay-iskenderun/

Resim 38: Eski Halfeti Yerleşmesine Gitmek İçin Kullanılan Toplu Taşıma Araçları

Resim 39: Eski Halfeti Yerleşmesine Gitmek İçin Kullanılan Toplu Taşıma Araçlarında Görevli Şöförler

Tablo 8: En yakın Merkezlerden Eski Halfeti Yerleşim yerine ulaşım şekilleri, güzergâhları, fiyat tarifeleri ve Ulaşım süreleri

HAT ADI	GÜZERGAH	ULAŞIM ŞEKLİ	TOPLAM ARAÇ SAYISI	SEFER SAATLERİ	ULAŞIM SÜRESİ	ULAŞIM MESAI SAATLERİ	ÜCRET TARİFESİ	ÇALIŞAN SAYISI
ŞANLIURFA-BİRECİK	Şanhurfa-Suruç-Birecik	Aktarma	50	15 dakikada bir	1-1.30 saat arası	6.00-18.30	10 lira	60
BİRECİK-HALFETİ	Birecik-Ömerli-Yeni Halfeti-Eski Halfeti yerleşmesi	Direk	32	20 dakikada bir	40 dakika	6.30-17.30	7 lira	35
ŞANLIURFA-HALFETİ	Şanhurfa-Bozova-Yaylak-Sığircık-Göklü-Eski Halfeti yerleşmesi	Direk	25	20 dakikada bir	2-2.30 saat arası	6.00-18.30	15 lira	27
BİRECİK-NİZİP	Birecik-Nizip	Aktarma	35	20 dakikada bir	20 dakika	6.00-18.30	3.5 lira	40
GAZİANTEP-BİRECİK	Gaziantep-Nizip-Birecik	Aktarma	83	10 dakikada bir	45 dakika	6.00-18.30	8 lira	90

1.3.4. Eski Halfeti Yerleşmesinin Sanayi Özellikleri

Eski Halfeti yerleşmesi tarihi, boyunca sanayi üretimi anlamında; önemli bir özellik gösterememiş bir merkez durumundadır. Ana ve büyük arterlere ters konumu, bölgede yetiştirilen hâkim ürünlerin sanayi üretimine hammadde olamaması, bölgenin coğrafi özellikleri etkili olmuştur. İnceleme alanında sanayi faaliyeti gelişmemiştir. İlk dönemler içerisinde önemli sanayi kolu bölge halkının ihtiyacını, gidermek için kullanılan; Değirmendere mevkiinde kurulan un değirmenleridir. İnceleme alanının zaman içerisinde baraj suları altında kalmasıyla bu var olan sanayi faaliyetleri de zaman içerisinde önemsizleşmiştir. Yeni ilçe merkezi (Karaotlak) bölgesine taşınan yeni idari merkez sanayi anlamında birazcık canlılık göstermiştir.

Sanayi kolları genel itibariyle Yeni Halfeti ile Birecik ilçesini bağlayan kara yolu üzerinde yoğunluk kazanmıştır. (Demir atölyeleri, marangoz vb.) gibi küçük atelyeler kurulmuştur.

1.4. ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNİN DOĞAL, TARİHİ VE KÜLTÜREL TURİZM ÖZELLİKLERİ

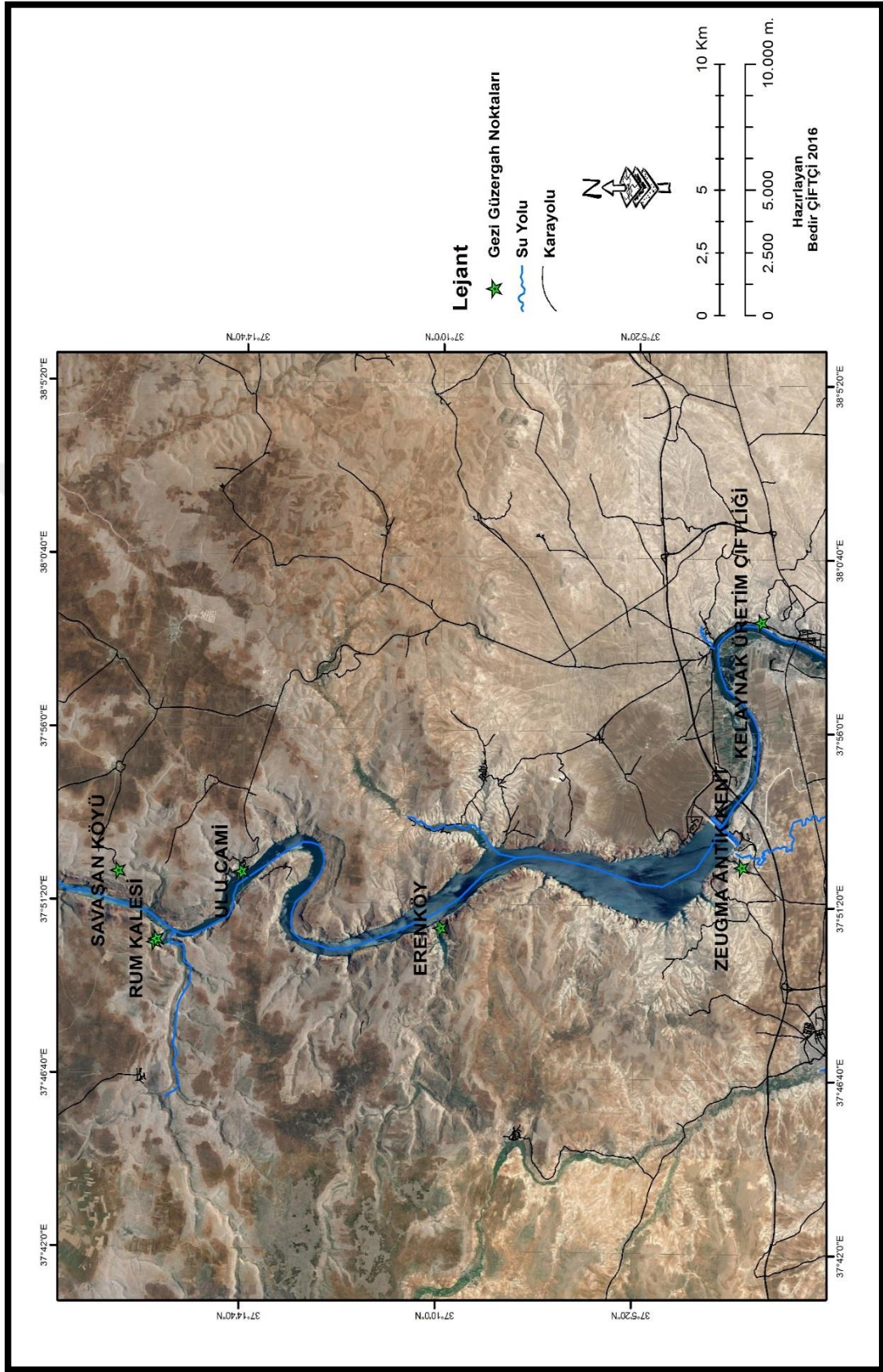
Turizm, kısaca bireylerin toplu bir şekilde; geçiciliğine (hafta sonu, tatili süresinden başlayıp; bir kaç aya varan sürenin değerlendirilmesi.) için yaşadıkları alanlardan ayrı kalıp, yaşadıkları mekânın, dışında kendilerini himaye edecekleri yerlerde konaklamaları ve yaşadıkları alana geri gelmeleri durumuyla ifade edilir. (Hammond, 1985: 282) Latin kökenli olan (dönme, dolaşma) "**tornus**" kelimesinden üremiş olan "**turizm**" terimi, fiili olarak, insanların yaşadıkları alandan başka bir mekâna veya ülkelere gitmeleridir. Orada belli bir zaman geçirerek çeşitli aktivitelerde bulunmaları (gezip, görme, eğlenme, dinlenme, alışveriş, kültürel ve bilimsel toplantılara katılma vb.) yeniden yaşadıkları alanlara dönmelerini anlatır (Köksal, 1994: 1-2).

Çoğu dönem dinlenme amaçlı faaliyetlerle, turizm kavramı karıştırılmaktadır. Dinlenme ile turizm arasında en önemli fark, süre ve fiili biçimin belirlenmesidir. Dinlenme hem günlük yaşantı içindeki, (saatlik dinlenme, eğlenme, yenilenme faaliyetlerini,) hem de çok sürenin planlandığı aktiviteleri kapsar. Kısa süreli dinlenme faaliyetlerinde geceleri barınmak için tercih edilen mekân genel itibariyle, kişinin evi olmaktadır. Bir kaç günlük veya daha fazla zamanın belirli bir süre olarak daimi

ikametgah alanının dışına çıkışlarda ise; (otel, pansiyon, tatil evi, dağ evi, kayak evi, yayla evi, karavan vb.) yerler konaklama alanı olarak tercih edilir.

Eski Halfeti yerleşmesi turizm aktiviteleri ile bölge içerisinde ön plandadır. Şu an iki mahallesi ile (Şimaliye-Rüştiye) yeni idari birimi Karaotlak bölgesine taşınan Yeni Halfeti'ye bağlı mahalle durumundadır. Eski Halfeti yerleşmesi gerek doğal, gerek tarihi-kültürel güzellikleriyle son yıllarda en gözde mekânların özelliğinde bir yere kavuşmuştur. (2000) yılından itibaren yapımı biten Birecik baraj gölünün su tutmaya başlamıştır. (Elmastaş, 2001) İnceleme alanımız daha belirgin bir özellik elde etmiştir. Nahid (Neritik Kireç Taşı) taşlarıyla yapılan kendine has ve farklı mimarisiyle yapılmış meskenler ve tarihi ve dini alanlar sular altında kalmıştır. Birecik baraj gölünde bulunan suyun yaz aylarında mavi bahar aylarında yeşil renge dönüşmesi farklılık oluşturmuştur. Adını tüm dünyaya saklı cennet unvanıyla tanıtmaya başlamıştır.

Belkız (Zeugma), Rum kale gibi tarihi kalıntıların yakın mesafede olması, sular altında kalan Batık Köy (Savaşan köyü) ve camii, Eski Halfeti yerleşmesi merkezinde bulunan Ulucamii gibi ibadethanelerin yanında ayrıca bir çok yerleşme alanının baraj gölü suları altında kalması Eski Halfeti yerleşmesinin turizm açısından gelişmesine olanaklar sağlamıştır.

Harita 4: Eski Halfeti Yerleşmesi Gezi Güzergâh Haritası

Birecik Baraj gölünün sularla dolmaya başlaması Eski Halfeti yerleşmesine bağlı bazı yerleşke alanları (ticari alanlar, eğitim kurumları, meskenler, değirmenler) Eski Halfeti yerleşim birimine yakın Batık Köy (Savaşan köyü) de sulara gömülmüştür. Ancak Eski Halfeti yerleşmesi merkezinde bulunan Ulucamii Mescidi, Batık köy (Savaşan Köyü) Camii ve minaresinin belirli kısımları, göl içerisindeki suların derinliklerinde kalmasıyla farklı bir izlenime kavuşarak yerli ve yabancı misafirlerin en uğrak mekânı haline dönmüştür.

Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin gelişmesi oldukça farklıdır. İlk dönemlerde bölgede yaşayan halkın sular altında kalan yollar yüzünden aile kabristanlarına varmak olmuştur. Bunun içindir ki çeşitli vasıtalar imal etmişlerdir. Bu üretilen su araçları (tekne, kayık vb.) zamanla bu bölgeye gelen meraklı vatandaşlar tarafından, baraj gölü altında kalan; mimari eserleri ve tarihi kalıntı alanı olan Rum kale'yi canlı görebilmek için kiralamışlardır. Bölgede yaşayan yerel halkın ana geçim kaynağı olan tarım arazileri, baraj gölünün altında kalmıştır. Gerekli görülen geçim kaynağı bu gelişmelere bağlı olarak turizm aktivitelerine yönelmiştir. Bu gelişmeler doğrultusunda bölge halkının bir kısmı, sular altında kalan arazileri için devletten almış oldukları istimlak paralarıyla, gezinti tekneleri satın alarak, bir kısmı ise turizm aktivite faaliyetlerinin tali yönlerinin gelişimi için; otel, lokanta, hediyelik eşya satan hizmet sektörüne yönelik dükkânlar açmıştır. Bu nedenle bölge çok hızlı bir şekilde turizm aktiviteleri ve turizm hizmeti sunan bir turistik mekâna dönüşmüştür.

“Manzara (izlenilen alan, görsellik) güzelliği de birinci derece önemli bir rekreasyon ve turizm kaynağıdır. Dinlenme alanı çeşitliliği ve kültürel varlıkları arasında biyotik kaynaklardan; koruluklar ve ormanlık sahaların doğal güzellikleri, sağlarken kendi içinde dinlenme, olanakları geliştirebilir. (Özgüç, 2007:53-54)

Eski Halfeti yerleşmesinde mikroklimatik etkenlere bağlı olarak Türkiye üzerinde Karagül olarak bilinen (14. Louis gülü)'nün sadece burada yetişmesidir. Ünlü sanatçıların şarkı ve türküleri için buralarda klip çekmesi “Ferdî Tayfur” gibi tanınmış Türkiye'ye mal olmuş oyuncuların rol aldığı “Yersiz” dizinin kameraya alınması burada yapılmıştır. Bu bölgenin daha ilgi çekici olmasına sebep olmuştur. Buranın televizyonlara aktırılmasıyla dikkatleri üzerine çekmiştir. Bunun sonucunda; bazı dizi film yapım şirketleri, doğal set olarak Eski Halfeti yerleşmesini seçmeye başlamıştır. 29 Mart 2013 yılında ilk bölümüyle Türkiye tarafından büyük ilgi toplayan Karagül

dizisinin çekilmesi ve bazı sinema film çekimlerinin (Memleket, Sinema Filmi 2015) burada yapılması bunların yanında baraj gölünün yaz aylarında maviliği Bodruma şehrine, bahar aylarında gölün renginin yeşile çalması cennete benzemesi ayrıca mimari yapılarıyla Mardin ili yerleşmelerine benzemesi Eski Halfeti yerleşmesinin turizm değerlerini arttırıp turizm aktivitelerini geliştirmiştir.

Bölgede tarihi ve kültür varlıklarının, mekânların ve doğal güzelliklerin farkına varılıp canlı görülmesi için tekne turları düzenlenmektedir. Bu turlara insanların tercihlerine göre gurup halinde ya da tekneyi tamamen şahsa özel kiralama olanakları bulunmaktadır. Eski Halfeti yerleşmesi marinasında 50 tekne, 10 kayık belediye tesislerinde 2 sürat teknesi jet ski bulunmaktadır. Yaklaşık olarak 115 personel bu işte faaliyet göstermektedir (Halfeti Kaymakamlığı Proje Ofisi).

Hususi olarak kiralanan büyük teknelerin, bedeli pazarlıkla 150-250 TL, Küçük teknelerin, 80-100 TL arasında değişme göstermektedir. Bireysel olarak, tekne turları, ücreti; sezon ve yoğunluğa göre değişkenlik gösterebilmektedir. Ortalama bireysel ücret tarifesi 5-10 TL arası değişmektedir.

(Otel, butik otel, motel ve pansiyonlar) gibi konaklama alanlarının varlığı, turizmin gelişmesinde öteden beri oynadıkları roller hasebiyle geleneksel konaklama, mekânları sayılmaktadır(Özgüç, 1994:57). Eski Halfeti yerleşmesine gelen misafirlerin, konaklama, yeme-içme hizmetlerini tedarik etmek amacıyla Eski Halfeti yerleşmesinde 6 adet butik otel gelen turistlere hizmet vermektedir. Bu konaklama tesislerinin çoğu, yörede daha önceleri konak olarak kullanılan tarihi mimari meskenlerin butik otellere dönüştürülmesiyle oluşturuldu. Bunun yanında tarih konaklar dışında yeniden yapılan binalarda konaklama hizmetine sunulmuştur. Eski Halfeti yerleşmesinde (Toplamda 149) yatak kapasitesi vardır. Eski Halfeti yerleşmesinde inşaatı devam etmekte olan Şanlıurfa Büyükşehir Belediyesine ait bir sosyal tesis bulunmaktadır. Bu işletmelerin yanı sıra bir başka inşaat aşamasında olan (3 yıldızlı ve 50 yatak kapasiteli,) bir otel inşaatı yapılmaktadır.

Bu yapılan otel Cittislow (sakinşehir) ünvanına yakışır bir şekilde oluşturulmamıştır. Tarihi doku üzerine saplanan bir hançer gibi durmaktadır.

Resim 40: Eski Halfeti Yerleşmesinde Cittaslow Yönetmeliğine Aykırı Bir Yapı 1

Resim 41: Eski Halfeti Yerleşmesinde Cittaslow Yönetmeliğine Aykırı Bir Yapı 2

Gelen turistlerin günlük gıda ihtiyaçlarını gidermek için Eski Halfeti yerleşmesinde aktif hizmet veren (restoran, lokanta ve gözlemciler,) bulunmaktadır.

Bu restoranların çoğunun, en güzeli yönü baraj gölü üzerinde beşik gibi sallanan, dubalara yerleştirilip su üzerinde yemek yeme imkânı sunmasıdır. Kıyı boyunca belli aralıklarla dizilmiş 10 adet duba restoran görülmektedir.

Burada yemek yiyen turistlerin, temiz hava, doğayla iç içe, iştah kabartan bir manzarayla yemek yemeleri buraların tercih edilmesini arttırmıştır. Ayrıca Eski Halfeti yerleşmesine gelen misafirlerin spor aktivitelerini gerçekleştirecekleri ortamlar az olsa bile ve bu eylemlerin gerçekleşmesi için elde olan imkânlar olağan bir şekilde sunulmaktadır.

Eski Halfeti yerleşmesinin güney kısmında yapılan parkurlarda (ATV) motorlu sporunun yanında doğal güzellikle bütünleştirilmiş olmasıdır. Bunun yanında jet ski kiralarak bu deneyime ulaşma imkânları da bulunmaktadır. Ama Son yıllarda Suriye'deki iç savaş ve Suriye'den Türkiye'ye mülteci akının olması turizmi sekteye uğratmıştır. Bu olumsuzluktan Eski Halfeti yerleşmesi de payını almıştır. Bu kötü gidişatın önüne geçilmesi için reklamlar yapıp medya desteği kullanılmaya başlanmıştır. Araştırma alanı merkez olarak çekilen Karagül dizisi bu olumsuzluklara rağmen Eski Halfeti yerleşmesine nefes aldirmiştir.

Halfeti Kaymakamlığı, 2014 yılı itibariyle Proje müdürlüğü tarafından Gap Entegre Kırsal Kalkınma Programı kapsamında; hazırlanan bir proje ile gelen misafirlerin en uğrak noktası olan Eski Halfeti yerleşmesine bir (deniz feneri) inşa edilmiştir.

Bunun yanında Eski Halfeti yerleşmesinin çevresini değiştirmeyi amaç edinen Halfeti Kaymakamlığı tasarlanan ve eyleme dönüştürülen projeler ile Eski Halfeti yerleşmesinde turizm için altyapı ve kıyı boyunca iskele yapımı projeleridir. Bu turistik alana gelen turistlerin memnuniyetlerini kazanmayı hedefleyerek gelen misafir sayısını arttırıcı çalışmalara yönelmiştir. Bu projelerin en büyüğü olan 55 tekne kapasiteli teknolojik bir duba üstü, marina bölge işletmecilerinin, hizmetine sunulmuştur.

Resim 42: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırması Olduğu Teknolojik Donanımlı Marina

Resim 43: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırması Olduğu Teknolojik Donanımlı Marinadaki Su Araçları

Eski Halfeti yerleşmesinde (Nisan) ayı itibariyle havaların ısınması ve çevrenin yeşil bir örtüye kavuşmasıyla turizm namına bir canlılık oluşmaya başladığı görülür. (Mayıs) ayı itibariyle turist sayısı en yüksek seviyelere ulaşmaktadır. Okulların eğitim yılını tamamlamasıyla ziyaretçi sayısında belirli bir oranda azalma yaşanmaktadır.

Sonbahar aylarında eğitim sezonunun başlamasıyla sayı tekrar artışa geçmektedir. (Arazi çalışması)

Genellikle hafta sonları misafir, akınına uğrayan; Eski Halfeti yerleşmesi cumartesi günleri (10,000-12,500), pazar günleri ise (15,000-18,000) civarında misafire ev sahipliği yapar. Bu sayılar mevsimlere göre değişkenlik gösterebilmektedir. (Otopark giriş-çıkış kayıtları).

1.4.1. Sakin şehir-Yavaş şehir (Cittaslow) Halfeti

Eski Halefti yerleşmesi turizm aktiviteleri bakımından önemli bir merkezdir. 'Sessiz şehir- Yavaşşehir' olarak da bilinen dünyadaki küçük şehirlerin geleneklerini koruyabilmeleri adına oluşturulan Cittaslow Şehirlere üyedir.

Resim 44: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırması Olduğu Cittaslow Yazısı

Cittaslow, (nüfusu) 50,000'ni geçmemiş yerleşme alanlarının üyesi olabildiği bir kurumdur. Yerleşme alanlarının geçmişten gelen, gelenek-göreneklerini, yeme-içme, kültürlerini, tarihi dayalı karakterlerini korumalarını sağlayan ve kiriterler belirleyen bir yapılanmadır. Merkezi "İtalya'da bulunan (27 ülkeden 176 şehrin dâhil olduğu,). Cittaslow'a Türkiye'den her geçen gün istek ve aday yerleşme alanları çoğalmaktadır. Türkiye'nin; İzmir'in Seferhisar ilçesinin üye olmasıyla, başlayan Cittaslow ağına daha sonraları; (Akyaka, Gökçeada, Perşembe, Taraklı, Yalvaç, Vize ve Yenipazar, yerleşmeleri,) katılmıştır. Şanlıurfa'nın Halfeti yerleşmesi de şartları

uygun olduğu için üye olabilmıştır. Daha sonraları ise Şavşat yerleşmesi; en son olarak ise, Uzundere katılarak Türkiye'deki yavaş şehir sayısı 11 olmuştur (cittaslowturkiye.org/).

“Finlandiya’da Kiristenstad” kentinde (12-13.04.2013) tarihlerinde düzenlenen (Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi,) toplantısında Şanlıurfa’nın Halfeti yerleşmesi Türkiye’nin yeni Cittaslow (sessiz- yavaşşehir) şehri seçilmiştir. Halfeti Belediyesi’nin üstün çabalarıyla kentin, özgün kimliği korunmuştur. Yaşamsal kalitenin artırılması ve sürdürülebilir gelişmeyi öncelik olarak görmüştür. Uluslararası (Cittaslow) ağına, Finlandiya’da gerçekleşen (Koordinasyon Komitesi) toplantısında “Türkiye’nin Cittaslow Birliği”nin temsilciğini yapan (Seferhisar) “Belediye Başkanı Tunç SOYER”in, Halfeti yerleşmesinin “Cittaslow ünvanlı Sertifikasını” teslim almıştır. Türkiye’de dokuzuncu “Cittaslow” yerleşmesi Halfeti olmuştur. Daha sonrasında (Şavşat), en son olarak bu listeye Uzundere yerleşmesi dâhil edilmiştir. Böylelikle Türkiye’deki sakin şehir sayısı toplamda 11 olmuştur (HBKSİM).

Resim 45: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaymakamlığın Yaptırması Olduğu Cittaslow Logosu

1.4.2. Rumkale’nin Eski Halfeti Yerleşmesi Turizmindeki Yeri

Rum kale 27.600 m² kapasiteye sahip bir alan üzerinde (3500 m²) saha üzerinde kurulmuştur. İki tane ana girişi bulunur. Biri doğu tarafında, bir diğeri ise batı tarafında yer alır. Doğü tarafından, kayaya oyulmuş basamaklar aracılığıyla, kapıya yetişilir. Eski Halfeti yerleşmesi tarafına bakan bu giriş dikdörtgene benzetilmiştir.

Giriş bölümünün üst tabla kısmı zamanla dış kuvvetlere bağlı çökmüştür. Giriş bölmeleri bu sebeple güney taraflarında tekrardan inşa edilmiştir. Batı yönünde bulunan istinat duvarında kuzeyden itibaren kapı dikdörtgen bir şekle sahiptir. İkinci giriş bölmesi ölçü bakımından kareye yakın bir planda olmuştur. Üst tabla kısmı çökük bir vaziyettedir.

Rum kale, Osmanlı Anadolu'sunda bir kısal yerleşme alanıydı. Rumkale adı, eski sahipleri tarafından (Rumeyta), (Urima) ve (Hromklay) gibi çeşitli hitap nüktelerine maruz olmuştur. 1100'lü yıllarda Rum kal'a ismiyle kaynaklarda anılan şehir, (Memlûklülerce "Kal'at'üt-Müslimin ve Kal'a-i Rumiye") adıyla anılmaya başlanmıştır. Osmanlı devleti yönetimine geçtikten sonra şehrin eski adını koruyarak "Rum kal'a" adıyla kurdukları sancağa yerleşme merkezi yapmıştır. "Ank", "Araban" ve "Merzuman" kazlarını içine alan bu sancaktır. Sonraları kaza olarak Birecik sancağına dahil edilmiştir. Geçen yüzyıllarda Rum kale'nin antik Belkız (Zeugma) şehri olduğu kanaati genelleşmişse de, bugün antik şehrin Birecik yerleşmesinin karşısında olduğu bilinmektedir. (Yılmaz, 2001:144)

Rum kale yerleşmesinin tarihi ilk dönemlere kadar gitmektedir. Ancak adı, "Haçlı Kontu Baudoin'in" 1116 yılında Ermeni (Goğ-Vasil)'den yerleşme alanını teslim almasıyla, yerleşmenin adı duyulmaya başlanmıştır. Haçlılar tarafından 1148 yılında "Ermeni Katolikosu Grigor III'e" satılmış ve kale bu tarihten itibaren 1293 tarihinde Melik Eşref tarafından fetih edilinceye kadar; "Ermeni Katolikosluğu'nun" odak noktası olmuştur. Çevresi geneliyle Müslümanların denetiminde olmasına rağmen; yıllarca (Ermenilere) merkez olma özelliğini elinde tutmuştur.

Memluk hükümdarı "Kalavun" döneminde "Baysar'ın" denetimindeki Mısır ordusu, Rum kale'yi kuşatarak şehirde kıymete değer eşyaları götürmüşlerdir. Ama iç kaleyi alamdılar. "El-Eşrefi Rum kale'yi" onararak (Kal'atü'l-Müslimin) ismiyle yeni bir sınır kalesi olarak yapılandırılmıştır. Daha sonraları Memlûklülerin ordularında önemli başarılarla imza atan; Türkmen beylerine teslim etmişlerdir. Türkmen beyleri yarım asır kadar Rum kale'yi ellerinde tutabildiler. "Dulkadiroğulları'nın" saldırması sonucu kale saf değiştirmiştir. Rum kale'nin fethiyle bütün doğu ülkelerinin ve Irak kapılarının kendisinin olacağını söylemiştir. (Allah'ın izniyle doğu batıya kadar bütün ülkelerin tek hakimi olacağız.) ifadesini kullanmıştır(Yılmaz, 2001:144).

Timur Han, Rum kale'yi zorlu bir savaş sürecinden sonra (1400) yılında Memlúklardan geri almıştır.

Yavuz Sultan Selim, (24 Ağustos 1516) yılında "Mercidabık'ta" Memluk ordusunu, yenerek Rum kale dâhil olarak "Halep'e" bağlı vilayetine bağlı kale ve yerleşme alanlarını, "Osmanlı Devleti" sınırlarına dâhil etmiştir. Bu bölgede hakimiyet ve adaleti sağlayabilmek için Osmanlı Nizamının sağlanmasına öncü eden hakim ve kadılar tayin etmiştir (HKHEM).

Bir kırsal kasaba olan Rum kale yerleşmesinde, işgal sonrası eğitime verilen önemin fazlalaştığını görüyoruz. Osmanlı Devleti'nin, (medreseleri) klasik eğitim kurumları; olarak kabul edilen çocuklar için sıbyan okulları, gençler için medreseler ve olgun bireyler için ise; zaviyelerin olduğu bir yerdir. "Rum kale'nin" eğitim anlamında faal olduğu görülmektedir. "Rum kale'de" eğitim kurumlarının temeli Memluk devletine bağlı eğitim sistemi kökenine dayanmaktaydı (Köçer, 2007:26).

Şehir, "Memlúklü Devleti" tarafından kendi topraklarına katıldıktan sonra, ibadet mekânları ile donatılmıştır. Nitekim on dördüncü (XIV). Yüzyılın bitimine doğru "Timur'un" Memluklu topraklarına olan yere kadar bölgeyi işgal etmesi, ilgili bilgi sunan "İbn-i Arabşah"tır, Ayrıca yerleşme alanı içerisinde hayrat ve sadakaların bolluğundan söz etmiştir.

Rum kale'yi önemli özellikleri ön plana çıkarmaktadır. Bunlar;

-Kale'nin köklü bir geçmişe sahip olmasıdır.

-Gayri müslimler "ilk İncil'in" burada bulunduğuna inanması; "Hz. İsa'nın" havarisi "Johannes" (Yuhanna) tarafından Rum kale ve civarında kayadan oyma bir hane içerisinde gazal derisi üzerine yazılıp saklandığı rivayeti oluşmasıdır.

-Kalenin önemli bir özelliğinden diğeri ise; kalenin dışına çıkılmadan sıvı ihtiyacını karşılanabilmesidir. (8 m) genişliğinde, yaklaşık olarak (64 m) derinliğinde Fırat Nehri seviyesine yakın olan kocaman bir sarnıcın var olmasıdır.

-Bütünüyle taşların oyulmasıyla yapılmış evlerin (yapay mağaralar) olmasıdır.

-Kalenin üç tarafının sularla çevrili olması (yarım ada) özelliği, göstermektedir. Karadaki yerleşme yerleriyle bağlantısının güney kısmını, Memluk Devleti tarafından

(30 m) derinliğinde (20 m) eninde yumuşak (kireç taşı) kayalardan oyularak oluşturulmuştur. Derin bir hendek ile karayla bağlantısını koparmıştır.

-Esrarengiz alt geçitler ve kabristanların var olması;

-Bünyesinde bulunan “Şair Aziz Nesen Kilisesi”- “Barşavma Manastırı” ile farklı dinlere mensup insanların bir arada yaşadığını simgeleyen ibadethane kalıntılarının görülmesidir.

Resim 46: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kiliseden Bir Görünüm (Rumkale)

Kaynak: (Cihat KÜRKCÜOĞLU Arşivinden)

Resim 47: Eski Halfeti Yerleşmesinde Kilise Duvarındaki Kabartmalar (Rumkale)

Kaynak: (Cihat KÜRKCÜOĞLU Arşivinden)

1.4.3. Ulu Camii (Hoşgörü Sembolü)

Yapımına 1804 yılında başlanıp 1807 yılına kadar devam edilmiştir. İnşaat süresince hazırlanan kireç taşlarının bir “Ermeni Ustası (Adır) tarafından işlenip camii duvarlarının süslenmesidir. Halkların burada (kardeşçe), barış içerisinde yaşadığının kanıtı durumundadır. Eski Halfeti yerleşmesi, Ulu Camii, Şanlıurfa vilayeti, Halfeti ilçesi, (Şimaliye mahallesi) sınırları içerisinde bulunmaktadır. “Halfetili Hacı İbrahim” tarafından yaptırılıp bu bölgede yaşayan insanların hizmetine sokulan ibadet hane daha sonraları “Halfeti Camii Vakfına” kaydedilmiştir.

Resim 48:Eski Halfeti Yerleşmesinin Sular Altında Kalmadan Önceki Görünümü ve Ulucami (1989)

Kaynak: Mehmet ŞEN Arşivinden

Resim 49: Eski Halfeti Yerleşmesinin Sular Altında Kalmadan Ulucami İbadet Eden İnsanlar (1989)

Kaynak: (Mehmet ŞEN Arşivinden)

Resim 50: Eski Halfeti Yerleşmesinde 2000 Yılı Öncesi Sular Altında Kalan Ulucami

Kaynak: (Halfeti Kaymakamlığı)

Mimari olarak Ulu Camii kesme taşlardan inşa edilmiş enine dikdörtgen şekillidir. Dört 4 ana sütunla kible gâh duvarına paralel üç orta büyüklükteki, salondan oluşmuştur. Namaza geç kalıp sonradan, gelenler için son cemaat yeri iki 2 blok sütunla revak şeklinde avluya bağlanmıştır. Mihrap, önü kubbesi, hariç diğer bölmeler (çapraz) tonoz ile örtülüdür. İbadet hane dışarda yay içten oval kemerli giriştir. Üst kısmında zikzaklı figürlerin olduğu görülmektedir. Kilit taşları üzerinde, bitkilerin çeşitli kabartma ile süslemelerle kazılmıştır. Giriş kapısının üstünde bir kitabe bulunmuştur. Kuzey duvarında ise toplam üç 3 adet pencere ve ayrıca iki pencere arasında oval şekilli kemerli; bir mihrabeye vardır. Minareye kuzeydeki duvarın dibinden bir kapıdan çıkıldığı tespit edilmiştir.

Günümüz itibariyle, ibadet hanenin duvarları yarıdan fazla olmak üzere baraj gölü suları altında kalmıştır.

Resim 51: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sular Altında Kalan Ulucami'nin Giriş Kapısı
Kaynak: (Halfeti Kaymakamlığı)

Tavan, kubbenin kolonlar ile kesiştiği bölgelerde oval süsleme bulunmaktadır. Görsellik açısından (İstanbul'da) bulunan mahsen (Yerebatan Sarnıcı) kalıntılarına benzetilmiştir. Bazen suların çekildiği dönemlerde Eski Halfeti yerleşmesinin hoşgörü sembolü "Ulu Camii" (Merkez Camii) bazı eserleri sergilemek için kullanılır. Bu farklılık, çekicilik ve benzerlik bireyler tarafından daha ilgi çekici olmuş ve insanlar

bu nedenle Eski Halfeti yerleşmesine gelmişlerdir. İlk olarak da burayı ziyaret etmektedir. Ayrıca; tekne gezintilerine çıkan, misafirler su yüzeyinden kara tarafının bol miktarda fotoğrafını çekmektedirler. Fırat Nehri Baraj Gölü üzerinden farklı bir ahenge kavuşan hoşgörü sembolü “Ulu Camii'nin” anlarını unutulmaz kılmak için ölümsüzleştiriyorlar.

Resim 52: Eski Halfeti Yerleşmesinde Turistlerin En Çok Ziyaret Ettiği Mekân Ulucami

Baraj gölünün inşasına başlanmıştır. 1984 yılında ibadethanenin, ne kadarlık alanı, sular altında kalıp yok olunacağı bilinmesi ve Bu bağlı olarak hiç bir önlem almayıp çözüm üretilmemiştir. Üzücü bir durum oluşturmuştur. Gerekli bulunan önlemlerin, alınmamasıyla devletin bütçesine önemli bir yükü yüklemiştir. 2000 yılında Hoşgörü sembolü (Ulu Camii) için beş yüz yetmiş bir bin (571.000) TL kadar kamulaştırma çıkartılmışsa d geride kalan yaklaşık (30) yıllık zaman diliminde gerekli alakayı görememiştir.

Ayrıca camii yapılırken yöre halkının camii ile Fırat Nehri kıyısı arasında el ele tutuşup Fırat Nehri içerisinden kum çakıl ve taşları çıkarmışlardır. Birbirlerine destek vererek camii yapımını hızlandırmışlardır. Bu da ulu caminin yardımlaşmada bir ortak simge olduğunu gösterir. Halk tarafından hala da bu yardımlaşmalar anlatılmaktadır.

Resim 53: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sular Altında Kalmadan Önceki Hali (Ulucami 1991)
Kaynak: (Mehmet ŞEN Arşivinden)

1.4.4. Savaşan Köyü (Gizemli Köy- Batık Köy)

Savaşan yerleşmesi; Eski Halfeti yerleşmesinin kuzey yönünde 4 kilometre, ötesinde bulunur. Yerleşme alanı, Savaşan ünvanına “Osmanlı Devleti’nin” kurtuluş zamanlarında, orduya asker temini için bu yerleşme alanından birçok nefer yetiştirilmiştir. Buna bağlı olarak köy adına (savaşmak eylemine uygun) bir kavrama kavuşmuştur.

Baraj gölünün, suları altında; kalan köylerden takribi olarak (44) ailenin mensupları köylerinin başka bir yere nakli için KHGM’ye başvuruda bulunmuştur. Yerleşme alanı içerisinde, yüksek kotlardaki tapulama dışı bir arazi yeniden yerleşim alanı olarak planlanmıştır. Yaklaşık olarak 60’a yakın konut parselizasyonu yapılmıştır. Burada yaşayan aileler yaşamlarını sürdürecekleri konutları devletin sunmuş olduğu teknik desteği ile kendileri inşaat sürecini tamamlamıştır. Gerekli lojistik hizmetlerini gerekli kamu kuruluşları tarafından organize edilmiştir.

Baraj yapımı, öncesi Savaşan yerleşmesinde evler ve yaşayan bireyler şu durumdaydı; hane sayısı 60, yaşayan birey sayısı 300 kadardı. Bu veriler baraj yapımı

sonrası değişikliklere maruz kalmıştır Miktarlar; 40 haneye, yaşayan insan sayısı ise; 200'lere kadar gerilemiştir. Baraj sonrası toplulaştırma, istimlak gibi iyileştirme çalışmaları sonucu insanlar öncelikle Birecik yerleşmesine sonra Şanlıurfa şehrine daha sonra ise Gaziantep iline göç etmek zorunda kalmışlardır.

Bu yerleşmeyi diğerlerinden ayıran en önemli özelliği baraj gölü sularının tutulmaya başlamasıyla köy ibadethanesi ve minaresinin sulara gömülmesi olmuştur. Mescidinin tamamına yakını, minarenin ise yarıya kadar olan kısmı sulara gömük vaziyettedir. Bu durum görsellik bakımından ilgi çekici bir özelliğe kavuşmuştur. Köy "Eski Halfeti" yerleşmesine ve Rumkale'ye gelen misafirlerin, merak etmeleri sonucu, ilgi odağı haline dönmüştür. Gezinti teknelerinin bu tarafa kaymasına neden olmuştur. Eski Halfeti yerleşmesinin merkezinin (4) kilometre kuzeyinde bulunan bu yerleşme alanı insanların en uğrak mekânı haline gelmiştir. Öncelikle Eski Halfeti yerleşmesi gezilir. Sonra Savaşan yerleşmesi kalıntıları, ziyaret edilir. Dönüşte ise; sonrasında Rum kale'ye çıkılarak tur bitirilir.

Ayrıca Roma'lılara ait bir adet olan papaz, olma törenlerinin bu yerleşmede yapılmıştır. Bölgeye atanacak papazların (Hristiyan din adamlarının) bu yerleşmeye gelmeden eğitimlerini tamamlamış olarak sayılmamaktadırlar. Diploma gibi tasdiklerini buradan, alarak insanlara dini eğitim hizmetine başlıyorlarmış. Gayri müslimler tarafından önemli bir unsur olarak görülmekle beraber buralara gelip buraları ziyaret ediyorlar.

Resim 54: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyü

Resim 55: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyündeki Terk Edilmiş Evler

Savaşan Köyü'nü ziyaret eden misafirler kendilerini hayalet bir yerleşmede kaybolmuş her an saldırıya uğrayacak gibi ürpertici bir ortamda hissedebilirler. Genelde tekne turları gündüz yapılmaktadır. Geceleri, korkunç, terk edilmiş görüntüsü olduğu için pek gezmek tavsiye edilmemektedir. Heyecan ve adrenalin tutkunları için vazgeçilmez bir mekân olabilir. Gelen turistler tarafından bu eski yerleşme alanına 'Hayalet köyü', "Sessiz köy", "Batık Köy" gibi isimler verilmiştir.

Savaşan Köyü'nün film ve dizi yapımcıları tarafından bir an önce keşfedilip Mardin ilinde çekilen 'Büyü' filmi gibi korku ve gerilim filmlerin merkezi yapılabilir. Eski Halfeti yerleşmesini merkez alarak çekimi yapılan 'Karagül' dizisinde 'Batık Köy' kafa dinlemek ya da eski anıları yâd etmek için kullanılan bir mekân olarak gösterilmekte, izleyicilere güzel bir görsellik sunulmaktadır.

Savaşan köyünde iki 2 tane; mevsimlik çay bahçesi bulunmaktadır. Bazen turların mola alanı olan bahçelerde içecek (ücretli) servisi yapılmaktadır. Bir gün öncesinden telefon siparişiyle; baraj gölünden çıkarılan balıklar içerisinde yağ oranı en fazla olan sahip, ayrıca "Yahudiler" tarafından kutsal sayılan "Şabut" balıklarıyla yapılan lezzetli yemeklere ulaşılabilir.

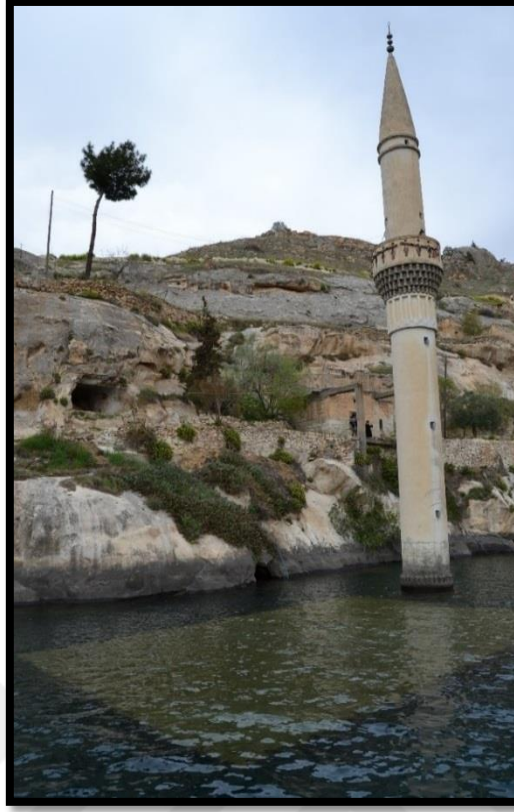
Resim 56: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyünde Çay Bahçesi

Resim 57: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyündeki Mağaralar

Resim 58: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyünün Farklı Açıdan Başka Bir Görüntüsü

Resim 59: Eski Halfeti Yerleşmesinin 3 Km Kuzeyinde Sular Altında Kalan Savaşan Köyündeki Batık Minare ve Mescidi

1.4.5. Belkız (Zeugma)

Eski Halfeti yerleşmesi merkezinin takribi olarak 20 kilometre güneyinde bulunan Belkız Harabeleri (Zeugma Antik Kenti Müzesi) tur firmaları tarafından gezi güzergâhı içerisine alınmıştır. Gaziantep'in (Nizip) ilçesinden Belkız Harabeleri (Zeugma Antik Kenti müzesi)'ne gelen misafirler, hafta sonu tatillerini buraları gezerek değerlendirirler. Bu mekândan yola koyulan misafirler; Eski Halfeti yerleşmesine gezmeye, dinlenmeye ve dizi alanlarını görmeye gelmektedirler. (Arazi çalışmaları).

“Belkız Harabeleri” (Zeugma harabeleri ve kalıntıları.) bugünkü konumuyla, Gaziantep şehri'ne bağlı; (Nizip) ilçesinin on (10) kilometre doğu tarafında yer alır. Birecik Baraj gölünün kıyı şeridinde, yeni “Belkız Harabeleri” yakınında, kurulmuştur. Antik bir kent özelliği taşımaktadır. (Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kültür Sosyal İşler Müdürlüğü) Şanlıurfa ili Eyyübiye ilçesinin 65 kilometre doğusundaki “Soğmatar” yerleşme alanı da yerleşim planı olarak Belkız (Zeugma)

kalıntlarına benzemektedir. Belkız (Zeugma) Antik Kenti yaklaşık olarak (21) dk. arazi alanı kapsamaktadır.

Belkız (Zeugma)'dan dünyanın ilk coğrafyacısı Amasyalı, “Strabon” bahsetmiştir. Sonraları ise doğa tarihçisi “Plinius” eserlerinde yer vermiştir. “Büyük İskender'in” generallerden “Selevkos Nikatar.” Millatan önce üç yüz (300) yılında “İskender'in” Fırat Nehri'ni geçtiği bu yerde, kedi adıyla Fırat'ın adını birleştirmiştir. Belkız harabelerinin ilk kurulum yerinin adı (“Selevkeia ad Euphrates”) adıyla antik kentleri kurmuştur.

Resim 60: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarında Odalara Giriş Kapısı

Belkız (Zeugma) bu bölgede ticaret fonksiyonlarının en önemli merkeziydi. Bu kent “Roma'nın” doğu taraflarındaki, sınırında en son yerleşmesiydi. Bu nedenle burada önce Anadolu'lu neferlerden oluşan ve (“Sikitia (iskit) Lejyon'u”) adı verilen askeri birlikler, sonraları ise altı bin 6000 askerden oluşan (“IV. Lejyon”) askeri konuşlandırılmıştır.

Resim 61: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarından Sütunlar, Ocak ve Mozaikler

Belkız (Zeugma) kentinin içme suyu, şehrin on 10 kilometre batı tarafında bulunan dağlardan (1.30.) metre boyunda (0.50.) metre genişliğinde su kanallarıyla getirilmiştir. Su kente getirilerek ayrı ayrı olarak su yollarıyla şehir içme suyu şebekesi oluşturulmuştur. Kendine özgü bir şebeke sistemi oluşturulmuştur. Her hanenin takribi olarak iki adet su tutma alanı (sarnıcı) bulunmaktaydı. Su tahliye kanallarıyla oluk biçimindeki atık su kanallarına bağlanmış dışarıya atılmıştır.

Evler ise; orta kısımlarda bulunan sütunlu avlularla doludur. Çevre kısımlarında yer alan odalara sahiptir. Odalar aydınlatmasını demir panjurlu ve ışığı yüksek oranda içeri alan enine büyük pencereleri vardı. Aydınlatmayı genel olarak avluya düşen gün ışığından almaktaydı. Taban kısımları mozaiklerle bezenmiştir. Duvarlar boydan boya (fresklerle) süslenmiş olup odalar “mobilya, heykel ve şair heykelcikleriyle” giydirilmiştir. Belkız (Zeugma)’lı mozaik ustası Fırat Nehri’nden topladığı çakılları kareye yakın (kübik) biçiminde kesmiştir. Farklı desenlerde mozaikleri taban kısımlara işlemiştir. Ayrıca mozaik’in renkli ve güzel görünmesi için açık mavi, açık ve koyu yeşil ve turuncu renlerde taşlar kullanmıştır. Ayrıca taşların bulunmadığı yerlerde taşlar yerine cam parçacıkları (tesseraları) işlemiştir.

Aynı zaman içerisinde Belkız (Zeugma kentine) “Samsat” gibi diğer yerleşmelerden mozaikte iyi derece nam yapmış öğreticilerin geldiği tespit edilmiştir. “Samsatlı” (Zosimos ustanın) “Venüs’ün doğuşu” ve “Ziyafet Sofrası” adlı iki (2) mozağinin varlığı sevindirici olmuştur.

Mozaik işçiliği ve sanatının yanında; yontmacılık sanatı da ileri derecelerde ehemmiyet ve önem arz etmektedir. Öyle ki Belkız (Zeugma)’nın kendine has heykeltıraşlık çizgisi oluşmuştur. Bronz, kireç taşı ve mermerden heykelcikler, sert kalkerden (kireç taşı) mezarlar (lahitler) yapmışlardır. Erkekler için yırtıcı kuş, bayanlar için de ev eşyaları şeklinde mezar (lahit) kapakları yontmuşlardır.

Resim 62: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarından İstinat Duvarları ve Su Kanalları

Belkız (Zeugma’da) kazılar ilk defa kaçak, defineciler tarafından yapılmıştır. “Gaziantep Müze Müdürlüğü” önlem olsun diye 1987 senesinde resmi kazılara başlanmıştır. Belkız’daki harabelerde oda biçimli aile kaya lahitleri bulunmuştur. Ön tarafında dikilmiş halde lahit içindeki bireylerine, ait heykelcikler bulunmuştur. Diğer kazılar; (1992) senesinde yine bir kaçak kazı sonucunda; (Şarap Tanrısı Dionysos ve eşi Ariadne’nin Düğünü) resmedildiği bir halı gibi yerleştirilmiş mozaik, ve villa tarzı bir ev gün ışığına çıkartılmıştır. Bu alana gelen misafirlerin yukarıdan izlemeleri için seyir yeri yapılmıştır. Küçük (Butik) bir sergi mekanına dönüştürülmüştür. Yaklaşık

olarak 7 yıl süresi boyunca Belkız'a (Zeugma'ya) gelen misafirlerin büyük bir içtenlikle bu şaheser mozaiği seyretmişlerdir. Belkız (Zeugma) kentinin büyüklüğü misafirlere görsellik açısından teşhir edilmiştir. Buraların gelişmesi için; yatırım planları, 15 Haziran 1998 tarihinde mozaiklerin büyük bir kısmı ortaya çıkartılmıştır. Gelen misafirler gezmek, görmek imkânı bulmuşlardır (GMM).

Birecik Barajı'nın yapımıyla, Belkız'da (Zeugma'da) kalıntıların kurtulması için tüm üniversitelere çağrı yapılmıştır. 1993 yılında, "West Avustralya Üniversitesi" ve 1995 de "Nantes Üniversitesi," bu çağrıya cevap vermiştir. "Gaziantep Müze Müdürlüğü'yle" ortak kazılar yapılması planlanmıştır. Kurtarma kazısı yapılacak alanların fiziki koşulları yılın bir iki ayında kazıya izin vermektedir. Onun içindir ki çalışmalarla kalıntıların ortaya çıkarılamayacağı görüşü ağır basmıştır. Kazı alanı terk edilmiştir.

Resim 63: Zeugma Antik Kenti Kalıntılarını Ziyaret Eden Taban Mozaiklerini inceleyen Turistler (Harran Üniversitesi Coğrafya Bölümü Hocaları ve Öğrencileri)

"Gaziantep Valiliği'nin" katkılarıyla, "İl Özel İdaresi", "SANKO HOLDİNG" ve Birecik Barajı yapım ihalesini alan şirket finansal destek sunmuşlardır. ("Poseidon ve Euphrates villaları") gün yüzüne çıkartılmıştır. Tarihi dokuyu korumaya katkı sağlamışlardır. ("Venüs'ün doğuşu", Dionysos-Telete", "Müsalar", "Fırat Tanrılar", "Galatya", "Dionysos-Ariadne", "Satyros Antiope" vb.) "Mitolojik sahnelerle",

geometrik şekillerden oluşmaktadır. “Fresk ve Stüko”, tekniği kullanarak, yapılmış ‘bitkisel, geometrik, figürlü’ duvar resimleri gün yüzüne çıkartılmıştır.

Bulunan kalıntılar Gaziantep Müzesi’ne taşınmıştır. Burada teşhir salonlarında sergilenmiştir (Gaziantep Valiliği Proje Koordinatörlüğü Raporu).

Resim 64: Zeugma Antik Kenti Kalıntıları Müzesinde Yan yana Bulunan Evler

“İtalyan restorasyon ekibi” bu çalışmalarda, görev alarak hizmet sunmuştur. Birecik Baraj Gölü’ndeki suların B bölgesine de ulaşması nedeniyle kurtarma kazı çalışmalarına 2000 yılının ekim-kasım aylarında son verilmiştir.

“Gaziantep Müze Müdürlüğü” koordinesinde “Arkeolog ‘Mehmet ÖNAL’ın” yönetiminde gerçekleştirilmiştir. Kurtarma kazı çalışmalarında “Dionysos Villasının” kazısı tamamlanarak revöle işlemlerine hazır hale gelmiştir. Ayrıca “Dionysos villası’nın” bitişiğinde “Danae villası” kısmi olarak ortaya çıkarılmıştır. (2004) yılında ise bu evin avlu kısmı, ortaya çıkınca kazı bitirilmiştir. Bu iki villanın revöle çalışmalarıyla, Belkız (Zeugma,) açık hava müzesinin başlangıcı yapılmıştır.

(2004) yılında “Fransa ‘Nancy Üniversitesinden C. Abadie-Reynal’da,” Gaziantep Müzesiyle, “Belkız (Zeugma) Tiyatrosunda” ortak bir çalışmayla başlanmış; bu alana ait (6 adet), oturma yerleri, kısmi olarak ortaya çıkarmışlardır.

Kazılarda ortaya çıkarılan sanatsal nesnelere, Belkız (Zeugma'nın) mühim merkez olduğunu dünyaya tanıtmıştır.

Resim 65: Zeugma Antik Kent Kalıntılarından Sütunlar, Duvarlar

1.5. DİZİ FİLM ve SİNEMA PROGRAMLARININ TURİZME ETKİSİ

Tanıtım turizm olgusunun ana temellerinden bir tanesidir. Turizm kavramı kısaca, “bölgenin turizm değerleri olan mekânlarının, ortaya çıkardığı gezi, eğlence, dinlenme serüvenlerinin, gerekli yollarla ilan edilmesidir” (Taşkın, Güven, 2004: 54). Tanıtımla istenilen toplulukların bilgi sahibi edilmesi ve dolaylı yöntemlerle turizm satışlarının yüksek bir marja ulaştırılması planlanır. Bu yöntemle, “turizm isteğini ihtiyaç duyan toplumların tahmini biçimde yüzde ellisinin pazarlama taktikleri ve tanıtım etkinliklerinin etkisiyle daha çok kitlelerin turizm alanlarına gelmesi hedefi olduğunu söylemek doğru olur. Bu sebeple pazarlama yöntemleri ve reklamların görsel etkisi tatil yapılacak mekânın seçiminde önemli bir unsur olduğu tespit edilmiştir.” (Tolungüç, 1999: 48). 2000’li yıllarda ülkeler arası turizm kapsamında aşırı bir rekabet ve satış yöntem teknikleri izlenilmektedir.

Uluslar bu paydan en büyük kârı kapmak için çeşitli yöntemler sergilemektedir. Bu kıyasıya yaşanan turizm satış pazarında ortamında Türkiye’nin istediği büyüklükteki payı elde etmeyi sağlayabilmesi ve tüm turizm unsurlarını

değerlendirerek hazırda bulunan isteği yükseltebilmesi için pazarlama ve reklama gerekli ehemmiyeti vermesi gerekmektedir. “ Küresel olarak Türkiye’nin hiç tanınmadığı veya çok az tanındığı ülkeler, iyi tanındığı ülkelere oranla daha fazladır. Tanındığı alanlarda da tanımayan kitleler görüldüğü gibi, yanlış bir kir algısında olan insanlara rastlamak da mümkündür. Bu yönden değerlendirildiğinde, Türkiye’nin istenilen ölçüde pazarlama ve görsel tanıtmaya çok farklı ve büyük kapsama sahip bir icraattır.” (Aslantaş, 2002: 9). İletinin hedef olarak belirlenen toplumların benimseyeceği bir merkezden çıkması iletinin kalitesini yükseltip ileti etkinliğinin zenginliğini artırır. Toplumsal iletişim- ulaşım vasıtalarıyla gönderilen içeriklerin güven verip insanların zihninde pozitif bir algı oluşturması onların benimseme ölçüsünü arttıran faktörlerdir. Sinema gösterimleri, bağdaşım kurulacak oyuncular ve içeriği ile toplumları diğer toplumsal iletişim vasıtalarına nazaran daha belirgin bir şekilde etkiler.

Beyaz perdenin etkisiyle oluşan turizm eylemlerinde, belli bir sayı çıtası oluşturup bunlarla ilgili istatistiği veri tutmak zor bir durumdur. En objektif veriye bütün turistlere hazırlanan anket yöntemiyle ulaşılır ki, bu bilgilere ulaşmak büyük zaman dilimini ve aşırı bir efor sarfını kapsayacağından bu zorunlu süreç çoğunlukla tercih edilmez ve anketlerin hazırlanıp uygulanması aşamasına gidilmez. Ancak beyaz perdenin etkilerini gösterebilen uygulanabilirliği kolay yerel halkı ve dar lokasyonu kapsayan anket formları ve gözlemler onların hakkında bilgilere ulaşma konusunda basamak niteliğindedir.

Bu bilgi basamaklarından biri, İngiltere’de Thomson Holiday’in yapmış olduğu bir incelemedir. Araştırmaya göre, İngiltere’de yaşayanların yaklaşık olarak beşte dördü beyaz perdede yansıyan yerleri görme isteği içindedir ve bu hareket doğrultusunda planlar oluşturmaktadır. Buna olguya göre film izleyenlerin % 20’si beğeni ile izlediği filmlerin çekim mekânlarına gitmeyi bu destinasyon alanlarında bulunmayı tercih etmektedir.

Türkiye’deki turizm eylemlerine bakıldığında, bu hareketliliğin temel nedenlerinden bir tanesinin dış ülkeler tarafından izlenen ülke imajı- görünümü olduğu görülmektedir. Geziye çıkmayı planlayan insanlar kafalarındaki yerleri belirleme aşamasında hangi destinasyon alanlarına gideceklerine kafa yorarken, en önemli faktör olarak güvenli bir yer olmasını seçmektedirler. Türklerin Batı ülkeleriyle

ilk karşılaşmalarının savaş aracılığıyla oluşması, batı ülkelerinde yaşayan insanların zihinlerde negatif bir izlenim bırakmıştır. Türkiye'nin tarihten beri gelen negatif ve itici imajı, uluslararası hareketliliğin önemli bir bölümünü oluşturan Kuzey Amerika ve Avrupa ülkelerinden Türkiye'ye gelecek olan turistik hareketliliği değiştirdiği gibi, beyaz perdedeki Türk ve Türkiye imajı da pozitif yöne dönmüş bu ülkeler arasında genel bir olumlu görüşe dönüşmüştür. Pazarlama ve reklam turistik çekiciliğini ön plana çıkartırken diğer unsurlarının gösterilmesi bu negatif görünümün düzeltilmesinden sonra kolaylıkla ve etkili etken olarak kendini gösterecektir.

Dizilerin etkisine baktığımızda ise; Türkiye 2000'li yıllardan sonra Orta Doğu-Kuzey Afrika bölgesinde istemsiz ve kaidesi olmayan bir şekilde gelişen ve ilerleyen zamanlarda çok büyüyen bir fırsatı ele geçirdi. Arap MBC televizyon kanalı yönetiminden bir kişi tatil için geldiği Antalya'da kaldığı, otelde Türk televizyon kanalları arasında gezinirken Türk dizi filmlerinin Arap kültürüne çok yakın olduğunu gözlemlemiştir. Bu dizi filmlerin Arap toplumlar içerisinde ilgi göreceğini düşünerek dizi film ihracatı için ilk girişimlerde bulunmak için yetkili kurumlara başvuruda bulunmuştur. Türkiye'de toplum içerisinde yayınlandığı dönemde pek ilgi göremeyen bir dizi film olan Gümüş dizi filmi (Arap dünyasına "Noor" olarak tanıtıldı)'ün yaklaşık olarak 85 milyon izleyici kitlesine ulaşacağını o zamanlar muhtemelen dizi filmi ihraç eden kanal yetkilileri bile ön görememiştir. İlginç bir şekilde 2009 yılı sonrasında İstanbul caddelerindeki turist tiplmelerinde görünür açık bir değişiklik görülmeye ve dikkat çekmeye başlamıştır. Bu ülkelere karşı uygulamada bulundurduğumuz geçiş izni olan vizelerin kaldırılmasıyla zaman olarak aynı döneme denk gelmesi ve vize olayına bağlanabilir mi sorusuna cevap bulamamak da, Türk dizi filmleri Türkiye'ye birçok Ortadoğu ülkelerinden bir turist akını başlattığını söyleyebiliriz. Turizmin iktisadi gelişmelere olan pozitif yönünü göz önünde bulundurursak, Türkler tarafından ekrana aktarılan dizi filmlerin hiç bir ek ödenek

Türkiye'nin reklamını yaptığını ve gelen ziyaretçi rakamı ile turizmin ekonomik değerinin arttırdığını açıkça ifade edebiliriz. Türkiye'nin geçmiş tarihi, turistik ve coğrafi değerleri dizi film vasıtasıyla ile büyük insan kitlelerine, komşu ülkelerin vatandaşlarına reklamı yapılarak, turizm olarak insanların Türkiye'ye gelme isteğini arttırmıştır. Hem dizi filmlerin ekrana aktarıldığı mekân ve alanları hem de dizi filmlerdeki güzel coğrafi manzaraları görmek isteyen turistler Türkiye'ye seyahat

ederek ülkemizi yakından tanıma ve görme imkânına sahip oldular. Ayrıca bazı komşu devletlerle tarihten beri süre gelene gelen ülkemiz adına negatif düşünceler zaman içerisinde bu dizi filmler sayesinde olumlu bir hal almaya başlamıştır. Bir ürün ihracatı olarak başlayan Türk Dizi filmlerinin pazarlanması, zaman içerisinde bir kültür tanıtımı ve bu kültürün ihracatı haline dönüştü. Ayrıca pek çok Arap ve Balkan ülkelerinde dizi filmlerin Türk-emperyalizmine yol açabilme değerleri ve bu değerlerin olasılıkları gündem konusu olmaya başlanmıştır.

Bu çalışmam, öncelikle dizi turizmi tanımından yola çıkarak, Türkiye’de bir vakıa haline gelen dizi turizmi teriminde bir eğilim haline dönüşen 2013 yılında yayın hayatına başlayan Karagül Dizisi’dir. Karagül Dizisi öncelikle Türkiye sınırları içinde bulunan ulusal televizyon kanalı aracılığıyla büyük kitlelere ulaşmasıdır. Bu dizinin bu kadar beğeni toplaması insanların dikkatinden kaçmamıştır. Çekim alanlarının tarihi, kültürel ve muazzam önemdeki coğrafi güzellikleri insanların ilgisini çekmiştir. Eski Halfeti yerleşmesi baraj gölünün yapımına bağlı olarak zorunlu başka bir idari noktaya taşınmıştır. Sular altında kalan bu yerleşim alanı doğal set mekânı olarak kullanım imkânları sunmuştur.

Yerli turist hareketlerine muazzam bir çeşitlilik katan Karagül Dizisi iç pazarda ek masraf oluşturmadan insanlara saklı bir cenneti anımsatan Eski Halfeti yerleşmesinin reklamını yapmıştır. Bu da beraberinde insanların bu saklı mekânı görme isteği uyandırmıştır. Bu alana gezmeye ve dinlenmeye gelen insanların sayısındaki oran bu dizi film aracılığıyla yaklaşık olarak iki katına çıkmıştır. İzlenme oranlarında yayınlandığı dönemlerin tamamına yakınında hep zirvede olmayı başarmıştır. Bu başarı dış ülkeler tarafından gözden kaçmayıp bu dizinin ihraç edilmesi gibi girişimlere girilmiştir.

Yaklaşık olarak 13 ülke tarafından yayın hakkı satın alınan bu dizi ülkemizin ve çekimin yapıldığı dünya tarafından tanınan Cittaslow ünvanlı Eski Halfeti yerleşmesinin ek masraf olmadan reklam ve pazarlamasını yapmıştır. Bu dizi film Arnavutluk, Bulgaristan, Şili, Hırvatistan, Yunanistan, Makao, Pakistan, Romanya, Irak, Gürcistan, Karadağ gibi ülkeler tarafından yayınlanmıştır. Doğal ve ek masrafsız olan dizi film, sinema televizyon programlarını ülkemizin tanıtımı için olumlu bir şekilde kullanılıp ülke içinde turizm coğrafyası değerlerinin korunmasını sağlayıp, ekonomik olarak milli gelire destek sağlanabilir.

1.6. KARAGÜL DİZİSİ

Karagül Dizisi; başrol olarak Ece Uslu, Özcan Deniz, Mesut Akusta, Hilal Altınbilek ve Şerif Sezer'in olduğu, çekimleri Avşar Film-Yapım tarafından yapılan ve Türkiye’de ulusal olan FOX, özel televizyon kanalında ekrana aktarılan televizyon dizi filmidir. (29 Mart 2013) tarihinde ekrana aktarılan dizi filmi, ilk sezon sonunu (14 Haziran 2013) tarihinde yayınlanan bölümüyle gerçekleştirmiştir. İkinci döneme ise (20 Eylül 2013) tarihinde ekrana dönmüş, (13 Haziran 2014)'te yine sezon sonu finali yapmıştır. Ekrana aktarıldığı ilk dönemlerde 3-4 gibi izlenme puanı elde ederken ilerleyen bölümlerde izlenme oranı derecesi on yedi (17)'e kadar yükselmiştir. “Erkan Birgören' in” senaryosunu kaleme aldığı dizi filmi “Murat Saraçoğlu” ve yardımcı yönetici olarak “Günay Günaydın” çekimini yapmaktadır.

Dizi film (3. Döneme) 19 Eylül cuma tarihinde ekrana aktarıldı. Karagül Dizisi şu anda toplamda 40 Ülkede ekrana getirilmektedir. Dünyaca tanınmış bir pazarlama şirketi olan “Global Agency” dizi filmi birçok ülkeden elinde Karagül Dizisi tanıtıcı posterleri ile ülkemize gelerek dizi filmin yayın haklarını sahip olmak isteklerini iletiler, Karagül Dizisi ileri zaman dilimleri içerisinde hedef olarak (100) ülkede yayınlanacağını tahmin etmektedir. Avşar Film-Yapım’ın en çok ilgi gören başarı sağlayan dizi filmidir. Türkiye’de ise çekimleri esnasında kullanmış oldukları aksesuarlar, arabalar, efektler bakımından en pahalı Türk dizi filmidir ve (17) izlenme oranı ile yeni rekor ile isminden oldukça söz ettiren dizi filmlerden biridir.

Karagül dizi filmi için Türkiye'nin önde gelen 4 büyük özel televizyon kanalı olan Atv, Star Tv, Kanal D, Show Tv gibi kanallar Karagül Dizisi'nin büyük bir izleyici topluluğuna sahip olduğudur. Her ekrana geldiği hafta heyecanlı olduğu için izlenme oranlarının her bölümde oldukça yüksek olduğu görülmüştür. Bunun için Avşar Film-Yapım’a teklifte bulunmuşlardır. Öyle ki önde gelen büyük özel televizyon kanalları çok büyük rakamlar da ücret önerisinde bulunmuşlardır.

Avşar Film-Yapım’ın teklifleri geri çevirmesi durumunda yine ilk yayınlandığı özel televizyon kanalı olan ‘Fox Tv’ de (2 Milyon) TL büyük bütçesi ile hala ekranlara gelemeye devam etmektedir. Böylece “Karagül Dizisi” Türk dizi film tarihinde ekrana aktarıldığı her bölüm için en yüksek fiyata sahip olan dizidir.

1.6.1. Karagül Dizisinin Konusu

Ellerine, konağının küçük bahçesindeki topraklardan başka toprağa eli değmemiş bir bayan ve bu bayanın bir yanlış söyleminin sonucunda yaşamaya mahkûm olmuş bir adam. Ve bayanın en beklemediği bir anda gerçekler ortaya çıkar ve kadın bu gerçekler ile baş başa kalmak zorunda olur. Şimdi yaşam onu, kaybettikleri için zorlu bir mücadeleye davet ediyor. Yaşam, onu yavruları için ayakta dimdik ve uzak ellerde yeniden küllerinden doğmaya büyük bir sesle davet ediyor.

Resim 66: Eski Halfeti Yerleşmesi Fırat Nehri Kıyısında Karagül Dizisinin Çekim Arası

Resim 67: Karagül Dizisi Oyuncularından Bir Kaçı

1.6.2. Karagül Dizisinin Karakterleri

Karagül dizisinin yayına başladığı dönemden itibaren bazı karakterler dizideki rolleri, gerçek yaşamda kim oldukları aşağıdaki tabloda bulunmaktadır (Resim 67). Her karakteri aşağıdaki tabloda bitirilen karakterler değiştirilen oyuncular nedeniyle güncel tutmamız biraz zor olmaktadır (Tablo 9). Bu çalışmada bazı karakterlere değinilip tablo içerisinde aktarılmıştır.

Tablo 9: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekimi Yapılan Karagül Dizi Oyuncularının Gerçek Kimliği, Dizideki Kimliği, Roller ve Senaryodaki Konumları

Gerçek Kimliği	Dizideki Kimliği	Rolleri ve Senaryodaki Konumu
Ece Uslu	Ebru Şamverdi	Kocası Murat'la güzel bir yaşam idame ederken aniden kocasının Halfeti'de intihar ettiği olayını duyar ve Halfeti'ye gider. Orada kocasının ailesinin evine taşınır. Aslında kocasının ailesini hiç tanımadığı için kocasının gerçek karakterini ve aslında kim olduğunu o zaman öğrenir.
Özcan Deniz	Murat Şamverdi	Eşi Baran, Ada Maya ve Rüzgâr'ın Babası bir gün Halfeti'ye Ailesinin yanına geldiğinde ağabeyi Kendal tarafından maddiyat şehvet ve Baran'ı ondan alma endişesiyle Fırat Nehri'nde herkes onu öldü sanırken: O 40. bölümde dizi film içine geri dönmüş ama bunu 50.bölüme kadar gizli tutmuş 53.bölümde ciğerleri su yoğunluğundan dolayı tamamen işlem göremez hale gelince rolünün gereği ölmüştür.
Hilal Altımbilek	Özlem Şamverdi	Kendal ağanın 2. karısıdır. Abileri tarafından zorla genç yaşta Kendal Ağa'ya eş olarak verilmiştir. Güzelliği ve zeki oluşu gerçekleri ortaya çıkarmakta önemli etken olacaktır.
Şerif Sezer	Kadriye Şamverdi	Murat, Kendal ve Melek'in anneleridir. Ebru'nun kayınvalidesidir. Sabırlı, bilgili, diktatör yapılı ve tanınmış ailevi kişiliğiyle her şeyi yoluna sokmaya çalışır.

Özlem Conker	Narin Mercan	Murat'ın teyze kızıdır. Küçük yaşlarda ailesini kaybedince teyzesi olan Kadriye'nin yanına yerleşir, Murat'la dini nikâh kıyıp evlenirler. Ebru'nun oğlu Baran da ona teslim edilir. Fakat Murat, Ebru'yu sevdiği için Ebru ile yaşadığı için hep aşk acısı içinde kıvrırır ıstırap çeker. Ebru'nun gelmesiyle Narin'i çetrefilli çıkılmaz günler beklemektedir.
Sebahat Kumaş	Melek Şamverdi	Murat ve Kendal ağanın kız kardeşleri. Uslu ve sessiz bir kız çocuğudur.
Mert Yazıcıoğlu	Baran Şamverdi	Ebru Ve Murat'ın oğludur. Küçük yaşta Ebru'dan habersiz alı konulmuş doğduğunda öldüğü söylenerek Murat'ın dini nikâhli eşi Narin'e teslim edilmiştir.
İlayda Çevik	Maya Şamverdi	Ebru ve Murat'ın uslu, çekingen ve sessiz kızıdır.
Ayça Aysin Turan	Ada Şamverdi	Ebru ve Murat'ın kızıdır.
Arda Erkuran	Rüzgar Şamverdi	Ebru ve Murat'ın ikinci oğludur. Kronik bir hastalık olan astım hastalığına yakalanmıştır.
Mesut Akusta	Kendal Şamverdi	Murat'ın abisidir. Gözü paradan başka bir şey görmeyen biridir. Kardeşini bile sırf bu niyetle Fırat Nehri'ne iterek boğulmasını istemiştir. 2 eşi bulunmaktadır. İlk karısından özürlü bir çocuğu doğar. Asım'a hiçbir alakada bulunmaz. Karısı Emine gözünde para etmez hale dönüşür. Emine'nin üzerine 2. Eş olarak Özlem'i alır. Ama o da kız çocuğuna hamile kalınca fabrika çalışanlarından birini hamile bırakır ve erkek bir çocuğun doğmasını bekler.
GoncaCilasun	Fikriye	Kadriye'nin konuşmadığı kardeşidir. Uzun zamandır gizlediği sırlarıyla kendini ifşa eder.
Hülya Duyar	Emine Şamverdi	Kendal ağanın ilk karısıdır. Asım isminde özürlü bir çocuğu vardır.

Ebru Ojen Şahin	Sibel Şamverdi	Kendal ağanın gözdesidir. Baran'ın sevgilisi olan Ayşe'nin ve Mehdi'nin anneleridir.
Can Atak	Asım	Kendal ağanın ilk karısı Emine'den doğan özürlü oğludur. Bu nedenle Kendal ağa onu sevip değer vermez.
Saruhan Hünel	Kenan Güner	Fikriye'nin oğlu.
Oğün Kaptanoğlu	Oğuz Kılıçoğlu	Halfeti İlçesi Jandarma Komutanın, aynı zamanda Narin ile bir takım ilişki içerisinde bulunan ve Deniz'in babasıdır.
Burak Çelik	Serdar Kılıçoğlu	Ada'nın sevgilisi. Oğuz Komutan'ın kardeşi. Deniz'in amcasıdır.
Su Olgaç	Deniz	Oğuz Komutan'ın kızı. Ada ve Maya'nın yakın arkadaşı.
Bülent Polat	Sabri	Özlem'in ağabeydir.

Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karag%C3%BCI>

1.6.3. Karagül Dizisinin Aldığı Ödüller

Karagül Dizisi 2013 yılında ekrana geldiği yıldan itibaren önemli ölçüde bir beğeni toplamıştır. İlk zamanlar akkana geldiği dönemlerde 3-4 puanlık izlenme oranlarına sahip iken 2. Sezon sonrasında izlenme oranları 20'lere kadar yükselmiştir. Bu dizi içerisindeki senaryonun ve adrenalinin yükseldiği haftalarda yoğun izleyici kitlelerine ulaşmıştır (Tablo 10). Bu da beraberinde beğenilmenin sonucu olarak dizi ve oyunculara ödül kazandırmıştır. Bu ödüllerin nereden verildiği, hangi yılda takdim edildiği, ödülün kazanıldığı dalı ve kazanan oyuncuların bilgileri aşağıdaki tabloda ayrıntılı sunulmuştur.

Tablo 10: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin Almış Aldığı Ödül, Yılı, Kategorisi, Ödülü Alan Aday

Yıl	Ödül	Kategori	Ödülü alan/Aday	Sonuç
2013	Antalya Televizyon Ödülleri	En İyi Drama Dizisi	Karagül	Kazandı
2014	Antalya Televizyon Ödülleri	En İyi Dizi Erkek Oyuncu	Yavuz Bingöl	Kazandı
2014	Antalya Televizyon Ödülleri	En İyi Dizi Film Sanat Yönetmeni Adayları	Murat Saraçoğlu, Günay Günaydın	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	2014 Yılı'nın En İyi Kadın Oyuncusu	Ece Uslu	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	2014 Yılı'nın En İyi Erkek Oyuncusu	Mesut Akusta	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	2014 Yılı'nın En İyi Drama Yardımcı Erkek Oyuncusu	Ogün Kaptanoğlu	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	2014 Yılı'nın En İyi Drama Yardımcı Kadın Oyuncusu	Özlem Conker	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	2014 Yılı'nın En İyi Türk Dizisi	Karagül	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	2014 Yılı'nın En İyi Dizi Müziği		Kazandı

2014	Altın Kelebek Ödülleri	En iyi Drama Dizisi	Karagül	Kazandı
2014	Altın Kelebek Ödülleri	Drama Dalında En İyi Kadın Oyuncu	Ece Uslu	Kazandı
2014	Antalya Televizyon Ödülleri	Drama Dizisi En İyi Senaryo	Sema Ergenekon, Eylem Canpolat	Kazandı
2013	Antalya Televizyon Ödülleri	Dizi Film En İyi Müzik	Fırat Yükselir	Kazandı
2014	Ahi Evran Üniversitesi	Yılın En Başarılı Genç Kadın Oyuncusu	Ayça Ayşin Turan	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	Yılın En iyi çıkış yapan Dizisi	Karagül	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	En İyi Drama Dizisi Erkek Oyuncusu	Mesut Akusta	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	En İyi Drama Dizisi Kadın Oyuncusu	Şerif Sezer	Kazandı
2014	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	En İyi Drama Dizisi Yardımcı Erkek Oyuncusu	Özcan Deniz	Kazandı
2015	Ayaklı Gazete TV Yıldızları	En İyi Drama Dizisi Yardımcı Kadın Oyuncusu	Hilal Altınbilek	Kazandı

Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karag%C3%BCl>

1.6.4. Karagül Dizisinin Uluslararası Dağıtımı

Yayın hayatına 2013 yılında başlayan karagül dizisi, ekranda görüldüğü ilk dönemlerde pek bir izleyici kitlesi bulamasa da daha sonraki dönemlerde (3-4) puanlık izlenme oranları 20 puanlara yükselmiştir. Türkiye'nin en yüksek bütçeli dizi filmi olan Karagül dizisi 2 Milyon TL bütçesiyle dış ülkelerde ilgi uyandırmıştır. Bu kadar yüksek değerde izlenme oranına sahip olması yabancı kanalların bu paydan nemalanmak istemesine sebep olmuştur. Bunun içindir ki Bu dizi filmin ihracı için çalışmalar yapılmış, varılan antlaşmalarla ilk etapta 13 ülkeye daha sonra dünya genelinde 40 ülkede yayınlanacağı hedeflenmiştir. Karagül Dizisinin ekranlarda hayat bulduğu ülkeler aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 11: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin Yayının hakkının Satıldığı Ülkeler, Kanallar

Yayınlandığı Ülke	Yayınlandığı Kanal	İlk Gösterim Tarihi
Türkiye	FOX TV	29 Mart 2013
KKTC		
Arnavutluk	Klan TV	2015
Bulgaristan	bTV	Şubat 2015
Şili	Canal 13	2 Mart 2015
Hırvatistan	Nova TV	2015
Yunanistan	ANT1	Şubat 2015
Makao	Kanal 5	2015

Pakistan	Urdu1	25 Kasım 2014
Romanya	Kanal D (Romanya)	20 Aralık 2014
Şablon:IRAK	Kurdmax	10 Aralık 2014
Gürcistan	Imedi Tv	12 Ocak 2014
Yunanistan	Star	6 Eylül 2014
Karadağ	TV Vijesti	9 Mart 2015

Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karag%C3%BCI>

1.6.5. Karagül Dizisinin Yıllara Göre İzlenme (Reyting) Oranları

2013 yılı itibariyle yayına giren Karagül Dizisi, Türkiye dizi tarihinde en yüksek bütçeli dizi filmi özelliğiyle bir rekora imza atmıştır. Bu kadar yüksek bütçeye sahip olan bu yapım eseri insanlara yaşattığı adrenalin duygusu, her hafta yayınlanan bölümde entrika ve gizem dolu sahneler insanlarda gelecek haftalardaki bölümleri merak hissini oluşturmuştur.

Türkiye dizi tarihine yaklaşık olarak 2 milyon TL bütçe ile giren bu dizi film harcadığı paranın karşılığını seyircilerden aldığı olumlu tepkilerle hak ettiğini göstermiştir. Turizm coğrafyası açısından reklam, tanıtım ve pazarlamanın ne kadar önemli olduğunu belirtmektedir (Günel, 2005). Bu açıdan bir dizi izlenme oranlarında birinci sıralardaysa, bu önemsenecek dereceyi avantaja dönüştürebilecek alanlar olmalıdır, bu etkenler doğrudan olmasa da bile bazen dolaylı yünden bölgelerin turizm yönünden aktivite çeşitliliğine, konaklamasına, yeme- içme faaliyetlerine bile olumlu bir etki yapmaktadır. Karagül Dizisi de Eski Halfeti yerleşmesinin bir nevi tanıtım elçisi durumuna dönüşmüştür.

Tablo 12: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2013 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması

2013 YILI MEVSİMLERE GÖRE KARAGÜL DİZİSİ REYTING SIRALAMASI VE PUANLAMASI				
YAYIN DÖNEMİ	YAYINLANAN BÖLÜM SAYISI	REYTING SIRASI	RTG (Ort)	SHR (Ort)
SONBAHAR (EYLÜL EKİM KASIM)	8	1	10,1 (8 Bölüm Ortalaması)	25,42 (8 Bölüm Ortalaması)
KIŞ (ARALIK OCAK ŞUBAT)	4	1	10,8 (4 Bölüm Ortalaması)	41,04 (4 Bölüm Ortalaması)
İLKBAHAR (MART NİSAN MAYIS)	0	0	0	0
YAZ (HAZİRAN TEMMUZ AĞUSTOS)	0	0	0	0
TOPLAM	12	*****	*****	*****

Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karag%C3%BCI>

Tablo 13: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2014 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması

2014 YILI MEVSİMLERE GÖRE KARAGÜL DİZİSİ REYTING SIRALAMASI VE PUANLAMASI				
YAYIN DÖNEMİ	YAYINLANAN BÖLÜM SAYISI	REYTING SIRASI	RTG	SHR
SONBAHAR (EYLÜL EKİM KASIM)	11	1	10,36	26,77
KIŞ (ARALIK OCAK ŞUBAT)	12	1	11,57	25,25
İLKBAHAR (MART NİSAN MAYIS)	12	1	12,08	30,06
YAZ (HAZİRAN TEMMUZ AĞUSTOS)	2	1	13,51	36,19
TOPLAM	37	*****	*****	*****

Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karag%C3%BCI>

Tablo 14: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2015 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması

2015 YILI MEVSİMLERE GÖRE KARAGÜL DİZİSİ REYTING SIRALAMASI VE PUANLAMASI				
YAYIN DÖNEMİ	YAYINLANAN BÖLÜM SAYISI	REYTING SIRASI	RTG	SHR
SONBAHAR (EYLÜL EKİM KASIM)	9	2	7,2	18,69
KIŞ (ARALIK OCAK ŞUBAT)	13	1	10,26	24,21
İLKBAHAR (MART NİSAN MAYIS)	14	1	8,08	18,71
YAZ (HAZİRAN TEMMUZ AĞUSTOS)	3	1	8,52	23,76
TOPLAM	38	*****	*****	*****

Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karag%C3%BCI>

Tablo 15: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisinin 2016 Yılına Ait İzlenme (Reyting) Oranları ve sıralaması

2016 YILI MEVSİMLERE GÖRE KARAGÜL DİZİSİ REYTING SIRALAMASI VE PUANLAMASI				
YAYIN DÖNEMİ	YAYINLANAN BÖLÜM SAYISI	REYTING SIRASI	RTG	SHR
SONBAHAR (EYLÜL EKİM KASIM)	*****	*****	*****	*****
KIŞ (ARALIK OCAK ŞUBAT)	8	1	8,23	19,3
İLKBAHAR (MART NİSAN MAYIS)	6	2	6,71	16,63
YAZ (HAZİRAN TEMMUZ AĞUSTOS)	*****	*****	*****	*****
TOPLAM	14	*****	*****	*****

Kaynak: <https://tr.wikipedia.org/wiki/Karag%C3%BCI>

Dizi çekimlerine başlarken buranın seçiminde özel bir neden aramamıştır Karagül adının verilmesiyle Halfeti ile özdeşleştirilip dizinin çekimleri bu alanda yapılmıştır. Çekimler sonrası yayına giren dizi Eski Halfeti yerleşmesinin Türkiye geneli ve dizinin ihraç edildiği 13 ülke tarafından ilgiyle merakla görülmek istenilen bir destinasyon alanına dönüşmüştür. Eski Halfeti yerleşmesinde buna bağlı olarak turistik tesis sayılarında artışlar meydana gelmiş tur güzergâhları ve sebeple Eski Halfeti'yi de turlarına dâhil etmeye başlamışlardır. Farklı bir açıdan baktığımızda Bir diziyle başlayan serüvende öncelikle diziyi çeken yapımcı ekibi, sonra oyuncular, dizinin çekildiği destinasyon alanı olan Eski Halfeti yerleşmesi sakinleri, tekne satan özel şirketler, tur firmaları, ulaşım geliştirmek isteyen kamu kuruluşları bir zincirin halkaları gibi ekonomik anlamda gelişim göstermektedir (Tablo 12, 13, 14, 15). Bir reyting, tanıtım ve pazarlama turizm coğrafyasına yeni katılan, dizi turizm kavramına can vermektedir. İlgiyle izlenen Karagül Dizisinin yıllara göre izlenme oranları aşağıdaki tablolarda mevsimlere göre ayrılarak belirtilmiştir.

Resim 68: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekimlere Devam Eden Karagül Dizi Ekibi

Resim 69: Eski Halfeti Yerleşmesinde Sular Altında Kalan Ulucami'yi Arka Plan Olarak Kullanan ve Çekimlere Devam Eden Dizi Ekibi

2.BÖLÜM

2.1. ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNDE YEREL HALKIN TURİZM ALGISI

Bir mekân da turizm aktivitesinin yükseliş göstermesi mekân üzerinde bazı pozitif ve negatif etkileri de beraberinde getirecektir. Mekânda gerçekleşen başlıca çevre ile ilgili olumlu etkiler doğal, arkeolojik ve tarihi kalıntı yapılarının korunması, görsel çevre görüntüsünün artırılması, fiziki çevreye verilen derecenin artırılması, alt ve üst yapı sistemlerinin (lojistik hizmetler) geliştirilmesi, doğanın, çevrenin ön plana çıkartılması vb. etkileridir. Mekandaki turizm çeşitliliğinin artması ile oluşan olumsuz etkiler; suların atıklarla kirlenmesi, hava kalitesinin bozulması, ses kirliliği, fiziki kirlenme, katı atıkların depolanamaması, ekolojik dokunun tahrip edilmesi, biyolojik çeşitliliğin azalması, arkeolojik ve tarihi kalıntıların ören yeri alanlarının tahrip edilmesi ile alan kullanım sorunları ortaya çıkmaktadır (Soykan 1999).

Turizm aktivitesinin farklılaşması mekânda sosyo-ekonomik yönden olumlu etkilerde oluşturmaktadır. Bunlar: Ekonomik yararlar, kültürel değerlerin korunması, kültürel değerlerin yenilenmesi, karşılıklı kültürel değişimlerinin gerçekleşmesi, olumsuz yönler ise; potansiyel ekonomik faydaların yok olmaya yüz tutması, iktisadi ve istihdam alanlarının bozulmaları, aşırı yoğun insan toplulukları ve yerli halkın ayrıcalıklarının değer kaybetmesi, olumsuz kültürel etkiler ve sosyal sorunlar olarak değerlendirilmektedir (Inskeep, 1991).

Eski Halfeti yerleşmesinde de özellikle son yıllarda artan turizm aktivitesi çeşitliliğine bağlı olarak bu yönde, olumlu ya da olumsuz gerçekleşen değişikliklerden bahsetmek mümkündür. Bu değişikliklerden en çok etkilenen kesim ise Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halktır. Bu açıdan Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın turizme bakış açısı çok önemlidir. Eski Halfeti yerleşmesinde gelişmekte olan turizm aktivitelerinin bölge halkı üzerindeki etkilerinin olumlu mu yoksa olumsuz mu, olduğunun ölçülmesi, Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin gelişimi açısından önem arz etmektedir.

Eski Halfeti yerleşmesinde turizm potansiyelinin temelini oluşturan doğal, kültürel ve tarihi değerlerin, uzun sürede korunabilmesi için Eski Halfeti yerleşmesinde turizme yönelik yapılacak, planlama çalışmalarının her aşamasına yerel halkın katılımının sağlanması önem taşımaktadır (Mansuroğlu, 2006). Turizme

yönelik yapılan plan ve projelerde yerel halkın ilgisinin eksikliği, turizm getirilerinin düzensiz dağılımına yol açması ise; ayrı bir sorundur. Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın gelenek ve görenekleri ile eğitim durumuna bağlı olarak, hayatlarında ekonomik, sosyal ve kültürel yönden çok hızlı değişimlerin olması, Eski Halfeti yerleşmesinde yapılacak koruma çalışmalarını ve turizm faaliyetlerini olumsuz etkileyecektir (Sekhar, 2003). Bu nedenle geliştirilecek plan ve projelerde yerel halkın kültürel yapısının da korunması gerektiği amaçlanmalıdır.

Denetimsiz ve plansız olarak yapılacak turizm yatırımları, geri dönülemeyecek çevre sorunlarına neden olacaktır. Bu durum orada yaşayanların yaşam kalitesini düşürdüğü gibi, turizmin o bölgede ekonomik fayda getirmesini de engelleyecektir. Denetimsiz ve plansız turizmin hızlı ve aşırı gelişmesinin yarattığı çevre sorunları arttıkça hem turistler hem de yörede yaşayan yerli halkın da sorunlar yaşaması kaçınılmaz hale gelecektir. (Tekeli, 1992) Rastgele ve kısa zamanda gelişen turizm plan ve projeleri, turistik yörelerde kısa sürede ekonomik açıdan “mutluluk kaynağı (blessing)” olabilir ama uzun vadede ise “afet (blight)” etkisi yaratabilir (Young, 1973).

Eski Halfeti yerleşmesinde; yaşayan yerel halkı, yörede yaşanan turizm gelişim sürecine dâhil etmek, yöre halkının turizm aktivitesi hakkındaki görüş ve önerilerini almak, isteklerinin nedenlerini öğrenmek ve yapılacak turizm planı, projelerini teşvik yönünde karşılıklı fikir alışverişi yapmak yerel halkın turizm bilincini etkileyebilmesi ve kendilerini turizmin bir parçası olarak hissetmeleri açısından oldukça önemlidir.

Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin sürdürülebilir olarak devam ettirilmesi isteniyorsa turizm planı ve projelerinin, ilerleme şekli, boyutu ve biçimi ile ilgili olarak yöre halkının kabulünü kazanması gerekmektedir (Avcıkurt, 2003). Bu temel faktörün dikkate alınmaması durumunda Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin ilerlemesi ve turizm ekonomisinin büyümesi veya diğer bir söylemle sürdürülebilir bir turizmin faaliyete geçirilmesi mümkün değildir.

Halka rağmen turizmi geliştirme çabası hiçbir anlam ifade etmez ve halkın istemediği hiçbir oluşum başarılı olamaz (Alaeddinoğlu, 2008). Çünkü yerel halkın değerleri ve beklentileri dikkate alınmadan, yapılan salt ekonomik planlama yaklaşımları başarılı olamaz (Özgen, 2010:8).

Bu nedenlerden dolayı Eski Halfeti yerleşmesinde yapılacak turizm yatırımlarının, olumlu yönlerin artması, sürdürülebilir turizm şeklinin

gerçekleşebilmesi ve olumlu etkilerin en üst düzeye çıkarılması için planlama çalışmalarına yerel halkın mutlaka dâhil edilmesi ve onların görüş ve önerileri doğrultusunda şekillenmesinin sağlanması gereklidir (Gunn, 1988).

Turizm sektörünün kıyılardan kırlara yönelmesi, turizmin planlanarak yürütülmesini gerekli kılmaktadır (Soykan, 2004).

Eski Halfeti yerleşmesinde doğaya ve kültüre dayalı etkinliklerle turistik amaçlı kullanım giderek artmaktadır. Özellikle doğa ve kültür turizmine bağlı olarak artan yatırımların sonucunda gerek yabancı gerekse yerli turistler açısından Eski Halfeti yerleşmesi daha cazip hale gelmeye başlamıştır. Bu ve benzeri turizm değerlerince zengin olan ilçe, turizmin yerel halk tarafından nasıl algılandığının belirlenmesi, turizm yatırımları ve ilçenin turizm gelişimi açısından önemlidir.

Eski Halfeti yerleşmesindeki doğal ve tarihi alanlar; peyzaj özellikleri, yerel yaşam biçimleri ve özgünlükleri ile turizm aktiviteleri için çekicilik arz etmektedir.

Kırsal alanlardaki turizm aktivitesinin artması sonucunda bazı araştırmacılar yerel kültürlerin ve özgünlüğün yok olduğu görüşünü dile getirirken tersini savunan araştırmacılar için ise; turizm, yerel kültürlerin korunması ve geliştirilmesinde önemli ve pozitif etkiler yaptığı görüşünü dile getirmektedir. Bu görüşü savunanlar turizmin, yerel kimliği öne çıkarılmasında ön ayak olduğu, kültürel çeşitliliğin ve özgünlüğün korunmasında faydalı bir araç olduğunu da savunmaktadır. Bunun nedeni kültür turizminin, büyük oranda yerel kimliğe ve özgünlüğe dayalı olmasıdır.

Eski Halfeti yerleşmesindeki turizm aktivitesi, yerel kalkınmanın sağlanması ve yerel halkın yaşam kalitesini arttırarak olumlu etkilerde yapmaktadır. Turizm aktivitesi yerel halk için gelir artışı, yatırımcı için kar ve yerel yönetimler için vergi artışı yolu ile gelir elde etmek anlamına gelmektedir. Turizm ayrıca; Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın kendi kültürel kaynaklarından dolayı gurur duymasına, bu kaynakların geliştirilmesi ve korunması için katılımında bulunmasına etki eder (Uslu, Kiper, 2006).

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halka uygulanan anketin birinci bölümünde halkın turizmi algılama şekli, bölgeye gelen turistlerle iletişimi, ilçenin mevcut turizm imkânlarına bakışı ve Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin gelişmesi için öncelikli olarak yapılması gerekenlerle ilgili görüşlerini alarak yerel halkın ilçedeki turizmin gelişimine hazır olup olmadıklarını tespit etmek amaçlanmıştır. Çünkü turizm açısından gelişmekte olan tüm ülkelerde olduğu gibi ülkemizde de son

yıllarda doğal ve kültürel değerleri keşfedilmemiş kırsal alanlar turizm yönüyle gelişme eğilimindeki bölgelerdir. Bu bölgelerde turizm aktivitesinin artmaya başlaması en fazla getirisi ya da götürüsüyle yerel halkı etkileyecektir. Bu nedenle Eski Halfeti yerleşmesindeki yerel halkın gelişme eğilimindeki turizm aktivitesi olayına bakışının tespit edilerek turizm algısının belirlenmesi gerekir.

2.1.1. Eski Halfeti Yerleşmesinde Yerel Halkın Cinsiyet ve Yaş Dağılımı

Tablo 16: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Cinsiyet ve Yaş Dağılımı

<i>Cinsiyet</i>	Sayı	%	<i>Yaş</i>	Sayı	%
Erkek	95	58	-18	5	3
Kadın	69	42	18-30	38	23
			31-40	82	50
			41-50	31	19
			51+	8	5
Genel Toplam	164	100	Genel Toplam	164	100

“Turizm sadece ekonomik değil aynı zamanda sosyal, kültürel, siyasal, çevresel etkileri olan, toplumu ve sosyal yapıyı ilgilendiren bir olaydır. Bu nedenle turizmin etkilerini incelerken gelir getirici, döviz kazandırıcı etkileri gibi maddi ve ekonomik sonuçları yanında sosyal ve kültürel yansımaların da irdelenmesi önem taşır. Turizmin coğrafi mekânı şekillendirmesi, bireysel davranış, aile ilişkileri, toplu yaşam tarzları, ahlaki tutumlar, örf-adetler, geleneksel törenler, değer yargıları ve toplum örgütlenmesine katkıları, sosyal ve kültürel yolla gerçekleşmektedir (Emekli, 2002).

Eski Halfeti yerleşmesinde yapılan çalışmada ankete katılan toplam 200 kişiye sorulan ilk soru “cinsiyet” sorusudur ancak anket sorularının boş bırakılması, cevap verilmemesi ve birden fazla olarak yanlış işaretlenmesi sebebiyle 36 anket değerlendirmeye alınmamış anket değerlendirmesi 164 anket üzerinden hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan yerel halkın cinsiyet dağılımı Tablo 1’de verilmiştir. Buna göre ankete katılan yerel halkın cinsiyet durumları birbirine çok

yakın olup, % 58'ini erkekler, % 42'sini kadınlar oluşturmaktadır. Ankete cevap vermeyenler değerlendirmeye alınmamıştır (Tablo 16). Ankete katılanlara sorulan ikinci soru ise “yaş” sorusudur. Her yaş grubundan kişilere anket uygulanmasına özen gösterilmiştir. Ancak gençlerin turizme ilgisinin daha fazla, yaşlıların ilgisinin daha az olduğu bilinmektedir. Tablo 1'e göre 18 altı yaş % 3 oluştururken lise ve dengi okullarda okuyanların da turizm hakkındaki görüşleri tespit edilmeye çalışılmıştır. 18 – 30 arası % 23 ve en fazla oranı oluşturan 31 – 40 yaş arası ankete katılanların yarısını (% 50) oluştururken, 41 – 50 arası yaş grubu % 19 ve 51 üstü yaş grubu ise ankete katılanların % 5'ini oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Turizmin bir hizmet sektörü olmasının yanında genç ve dinamik bir sektör olması açısından ankete katılanların genellikle gençlerden oluşması, % 75'e yakın 40 yaş ve altı olması anlamlıdır.

2.1.2. Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Öğrenim Düzeyi ve Medeni Durum Dağılımı

Tablo 17: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Öğrenim Düzeyi ve Medeni Durumu

Öğrenim Düzeyi	Sayı	%	Medeni durum	Sayı	%
İlkokul	23	14	Evli	131	80
Ortaokul	7	4	Bekâr	28	17
Lise	49	30	Diğer	5	3
Üniversite	72	44			
Lisansüstü	13	8			
Genel Toplam	164	100		164	100

Ankete katılanların medeni durumlarına ilişkin sonuçlar ise, % 80'i evli % 17,'si bekâr ve % 3'ü diğerleri (boşanmış- eşi ölmüş) şeklindedir. İlin turizminin gelişmesinde ve turizme bakışta en önemli belirleyicilerden ve değişkenlerden kabul edilen öğrenim düzeyi, meslek durumu ve gelir düzeyine bakıldığında ankete katılanların büyük çoğunluğunun üniversite (% 44) ve lise (% 14) mezunu olduğu

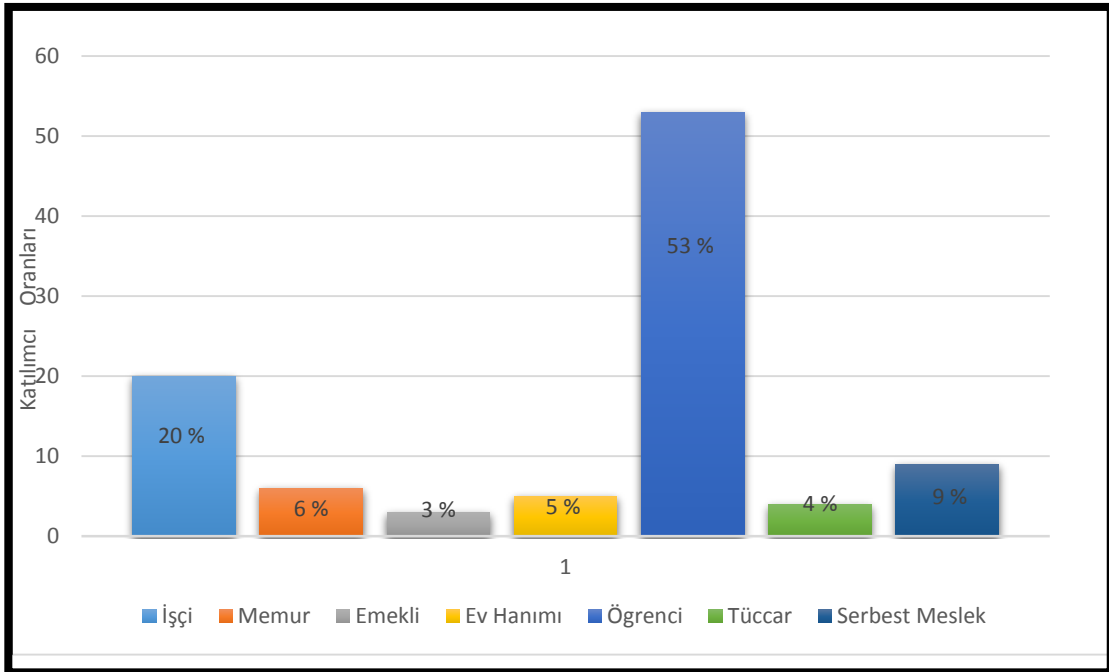
görülmektedir. Tatil düşüncesinin gelişmesi, yeni yerler görme isteği, boş zamanlarını değerlendirme ve turizme karşı istekli olma ile kişilerin öğrenim düzeyleri arasında yakın ilişki olduğu bilinmektedir.

Bu açıdan ankete katılanların öğrenim düzeylerinin yarıdan fazlasının üniversite (% 44) ve lisansüstü (%8) mezunu olması önemlidir (Tablo 17). Ancak çalışmada her kesimin görüşünün alınmasına dikkat edilmiş ve objektif olarak her eğitim türünden mezun bireylere ulaşılmaya çalışılmıştır.

2.1.3. Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Mesleki Durum Dağılımı

Tablo 18: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Meslek durumları

Ankete katılanların Meslek Grupları	Katılımcı Sayısı	Yüzde (%)
İşçi	32	20
Memur	12	6
Emekli	5	3
Ev Hanımı	9	5
Öğrenci	86	53
Tüccar	7	4
Serbest Meslek	13	9
Genel Toplam	164	100

Grafik 3: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Meslek Oranları

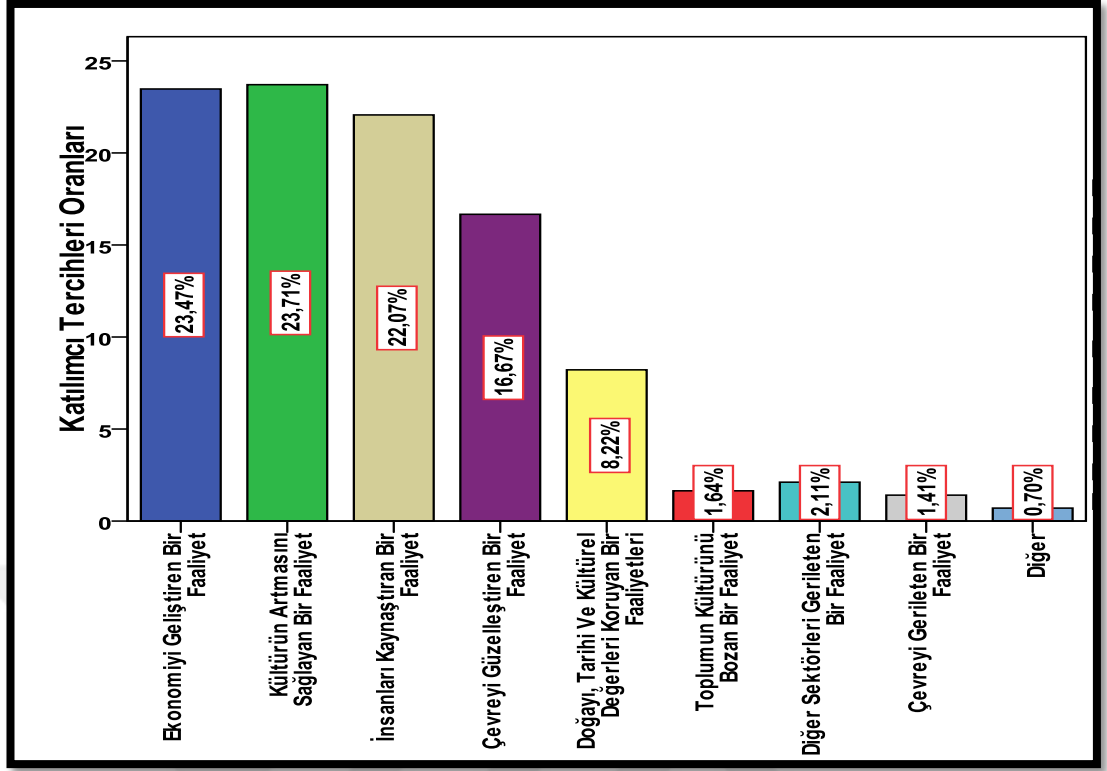
Eski Halfeti yerleşmesinde ankete katılan yerel halkın mesleklerine baktığımızda 164 denek tarafından doldurulan anket sonuçları şu şekildedir: Meslek grupları içerisinde % 20’lik bir paya işçiler sahiptir. Memurların oranı % 6, emeklilerin oranı % 3, ev hanımlarının % 5, öğrencilerin %53, tüccarların % 4 ve serbest meslek grubu içerisinde faaliyet gösteren bireylerin oranı %9 şeklinde görülmektedir (Tablo 18). Bu oranlar doğrultusunda eğlenceyi seven genç bireylerin yani öğrencilerin, meslek grupları içerisinde yarısından fazlasını oluşturması turizmle doğru orantılı olduğunu kanıtlar niteliktedir.

Turizm aktivitelerin çeşitlenmesi insanların eğlenme, dinlenme ihtiyaçlarına eş değer olarak hareketli olan grup gençler olmaktadır. Bu nedenle meslek grupları içerisinde öğrenciler en fazla paya sahiptir. Daha sonra yoğunluk kazanan meslek grubu ise işçilerdir; işçilerin araştırma alanımızda yüksek çıkması oradaki işletme ve tesislerde çalışanlar olmasıdır. Hizmetin de önemi bu şekilde ön plana çıkmaktadır.

2.1.4. Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmi Algılama Biçimleri

Tablo 19: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmi Algılama Biçimleri Durumu

Ankete Katılanların yerel halkın Turizmi Algılama Biçimleri Nelerdir?	Tercih Sayıları	Yüzde
“Size göre turizm ne demektir?”		
Ekonomiyi Geliştiren Bir Faaliyet	102	23,5
Kültürün Artmasını Sağlayan Bir Faaliyet	103	23,7
İnsanları Kaynaştıran Bir Faaliyet	92	22,1
Çevreyi Güzelleştiren Bir Faaliyet	73	16,7
Doğayı, Tarihi Ve Kültürel Değerleri Koruyan Bir Faaliyetleri	37	8,2
Toplumun Kültürünü Bozan Bir Faaliyet	9	1,6
Diğer Sektörleri Geriletken Bir Faaliyet	11	2,1
Çevreyi Geriletken Bir Faaliyet	8	1,4
Diğer	5	0,7
Tercih Edilen Seçeneklerin Toplamı	444	100
Toplam Katılımcı Sayısı	164	

Grafik 4: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmi Algılama Biçimleri Oranları

Eski Halfeti yerleşmesinin ‘2000’ yılında baraj suları altında kalmasıyla yerleşmede ekonomik ve beşeri açıdan bir gerileme meydana gelmiştir. Özellikle ‘2000’ yılından sonra televizyon ve sosyal medyanın etkisiyle Eski Halfeti yerleşmesinde turizm aktivitesi artmaya başlamış ve ‘2013’ yılında Karagül Dizisinin yayına girmesiyle yerel halktan da edinilen bilgilere göre yerleşmeye gelen turist sayısında gözle görülür bir artış gözlenmeye başlanmıştır. Bu nedenle Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkının meydana gelen bu artışın etkilerini ölçmek ve turizm algısını değerlendirmek amacıyla ankette yerel halka; “*Size göre turizm ne demektir?*” sorusu sorulmuştur.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın turizme ekonomik bakış açısını ölçmek için anket yer verilen “turizm ekonomik yarar sağlayan bir faaliyet midir?” sorusuna ankete katılan bireylerin %23,47’si turizmi ekonomiyi geliştiren bir faaliyet olarak görmektedir. Tezimin saha araştırmasını yaptığım sırada gerek orada yaşayan halk ile ve gerekse yerel yöneticilerle yaptığım görüşmelerde Eski Halfeti yerleşmesinde gelen turistlerin artışıyla ekonomide canlılık kazanmıştır (Grafik 4).

Buna örnek olarak tekne turları, restoran, konaklama, Piknik, ulaşım, alışveriş vb. etkinliklerle Eski Halfeti yerleşmesine, önemli bir ekonomik girdi sağlamaktadır. Daha önce Halfeti'nin kırsal kesiminde işsiz olarak yaşayan birçok kişi turistlerin yaptıkları etkinliklere bağlı olarak işe alınmış turizm aktivitelerinde, turistik tesislerde ve ciddi bir istihdam alanı oluşmuştur.

Eski Halfeti yerleşmesinde büyüyen turizm ekonomisine bağlı olarak alt yapı, çevre düzenlemesi ve ulaşım olanakları gelişmiş ve günümüz Türkiye'sinde birçok ilçede olmayan imkân ve hizmetler burada verilmeye başlanmıştır. İlçede refah düzeyi yükselmiş, yerleşim yerleri ve konutlar daha lüks olmuştur. Bu da halkın refah düzeyini yükseldiğini göstermektedir.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın turizmi kültürel etkileşimi artıran veya kültürü zenginleştiren bir faaliyet olarak gördüğünü ölçmek için anket yer verilen "turizm kültürel bir faaliyet mi?" sorusu sorulmuştur. Ankete katılan bireylerin % 23,71'i turizmin kültürü arttıran bir faaliyet olarak görmektedir. Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistler farklı ırk ve kültürlerden olması nedeniyle ilçede kültürel bir birikim meydana gelmiştir. Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerli halk Şanlıurfa'nın diğer ilçelerine göre daha hoşgörülüdür. İlçede alkollü yeme içme restoranlarının yanında muhafazakâr kişilere yönelik hizmet veren yerlerde bulunmaktadır. Turizm sadece orada yaşayan halkın kültürünü etkilemez aynı zamanda gelen turistler aracılığıyla da Halfeti insanı kendi kültürünü oraya gelen insanlar aracılığıyla kültürünü turistlerin geri gittikleri yerlere taşır. Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistler bölge halkının kültürünü, tanır ve gittikleri yerlerde bu kültürden bahsederek kültürün tanınmasında rol oynar.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın turizmi insanlar arası, diyalogu artıran veya insanları sosyalleştiren bir faaliyet olarak gördüğünü ölçmek için ankette yer verilen "turizm insanları kaynaştıran bir faaliyet mi?" sorusu sorulmuştur. Ankete katılan bireylerin % 22,07'si turizmin insanları kaynaştıran bir faaliyet olarak görmektedir. Eski Halfeti yerleşmesinde tez saha diyaloglarında tanıştığım birçok esnaf Türkiye'nin ve hatta değişik birçok ülkeden insanlar ile tanıştıklarını ve diyaloglarının halen devam ettiğini hatta birçok davet aldıklarını belirtmişlerdir. Değişik kültürlerden birçok evliliğin olduğunu da belirtmişlerdir. Bu durum bireyler arasında kültürel yönden yeni bileşimler sağlamış insanların dostane ilişkiler

kurmasını sağlamıştır. İnsanların yeni ortamlar yeni yaşayışlar görmesini sağlamış. Değişik biçim, yapı ve karakterdeki insanlar birbirini tanımıştır. Eski Halfeti yerleşmesinde her ne kadar turizmin kültürün artmasına olumlu bir etki yapıyorsa da olumsuz etkileri de vardır. Örneğin Eski Halfeti yerleşmesinde halkın inanç sisteminin değişmesine giyim ve hayat biçimlerinin değişmesine neden olmaktadır. Yöre halkının turistleri taklit etmesiyle, olumsuz etkiler ortaya çıkmıyor değildir.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın turizmi çevreyi güzelleştiren veya bozan faaliyet olarak gördüğünü ölçmek için anket yer verilen “turizm çevreyi güzelleştiren mi yoksa bozan mı bir faaliyet mi?” sorusu sorulmuştur. Ankete katılan bireylerin % 16,67’si turizmin çevreyi güzelleştiren bir faaliyet olarak görmektedir. Eski Halfeti yerleşmesinde turizm aktivitesinin artışına paralel olarak yerleşmeyi çekici kılabilmek adına yapılan çevre düzenlemesi peyzaj ve mimarlık çalışmalarında bir artış meydana gelmiştir. Bu da eski Halfeti yerleşmesinde çevrenin daha güzel görünmesini sağlamıştır. Ayrıca yerel yönetim altyapı hizmetleri, çevre temizliği, bakım onarım gibi hizmetlerde daha özenli davranmaktadır. Bu nedenle Eski Halfeti yerleşmesi Şanlıurfa’nın diğer ilçelerine oranla daha düzenli ve güzel görünüme ulaşmıştır. Çünkü gelen turist çevrenin güzel, çekici ve düzenli olmasına dikkat eder. Bunlarda bir eksiklik gördüğünde bir daha o turistik bölgeye gitmez. Bu hususlar göz önünde alındığında Eski Halfeti yerleşmesinde turistik faaliyetler çevrenin güzelleşmesine büyük katkı sağlamış olmaktadır.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halkın turizmin, var olan tarihi yapıları, doğayı ve kültürel değerleri koruyan ya da değiştiren faaliyet olarak gördüğünü ölçmek için ankete yer verilen “turizm Doğayı, Tarihi Ve Kültürel Değerleri Koruyan Bir Faaliyet mi?” sorusu sorulmuştur. Ankete katılan bireylerin % 8,22’si turizmin tarihi yapıları, doğayı ve kültürel değerleri koruyan bir faaliyet olarak görmektedir. Eski Halfeti yerleşmesinde tarihi yapılar, doğa ve kültürel değerler turizm kaynağı olma özelliği taşımaktadır. Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin var olması ve sürdürülebilir olması için bir bütün olarak bu çevrenin korunması gereklidir. Eski Halfeti yerleşmesinde turizm bu doğal güzellikler, tarihi ve kültürel varlıklar sayesinde gelişip uygulanmaktadır. Eski Halfeti yerleşmesinde turizm sektörü varlığını bu doğal varlıkların sergilendiği güzellikler, dinlenme, sağlık, spor ve eğlence faaliyetlerine uygun ortamlar sunduğu müddetçe koruyabilir (Grafik 4).

Saha çalışmalarım sırasında bu güzelliklerin korunduğu ve geliştirildiğine her ne kadar şahit olsam da bazı olumsuz faaliyetlere de şahit oldum. Örneğin Baraj gölü üzerinde kurulan birçok ticari işletmenin atık sularını baraj gölüne boşalttığını hatta yerleşme içinde bulunan birçok tesisinde atık sularını buraya kanalizasyonla attığını de gözlerimle gördüm. Baraj gölünde yerleşmeye yakın kısımlarda kirli görüntüler ortaya çıkmıştır. Bu durum Eski Halfeti yerleşmesinin doğal görünümüne önemli ölçülerde zarar vermektedir. Ayrıca yerleşmede yeni inşaatı biten çok katlı otel genel görünüme aykırı bir izlenimde vermektedir. Bu durum yerleşmede yapısal, tarihsel ve estetik değer kayıplarına uğramasına neden olmaktadır. Bu tür yıkıcı sonuçların tek sorumlusu turizmin kendisi değil, yatırımcıların aşırı ticarileşmeye doğru yönelmesidir. Bu durumda turizmden sağlanacak uzun vadeli yararlar göz ardı edilerek, kısa dönemli kazançların peşine düşülmekte ve doğal kaynakların kullanımı yozlaşarak ve tahrip edilerek bozulmaktadır.

Tabloya baktığımızda ankete katılan bireylerin % 1.64'ü kültürü bozan bir faaliyet olarak görmektedir. Aslında oransal olarak her ne kadar az olsa yaptığı etkiler büyük olmaktadır. Yöre insanı gelen turistlere bakarak onların hayat tarzlarına, giysilerine bakarak onları taklit etmektedir. Böylece giderek toplumda kültürün yozlaşmasına hatta yok olmasına neden olmaktadır. Bu taklitlere bağlı olarak yeni nesillerin yetişmesinde büyük etki yapıp kültürel çatışmaya yol açmaktadır.

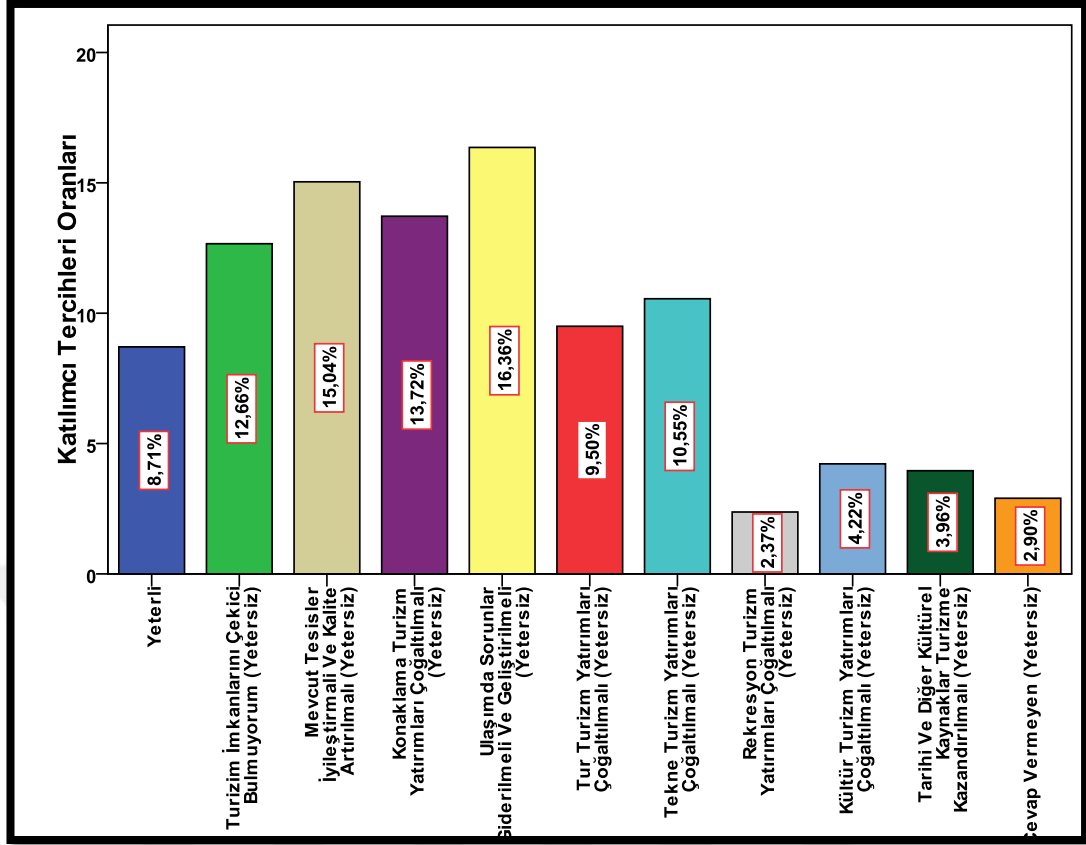
Tabloya baktığımız da ankete katılan bireylerin % 2,11'i diğer sektörleri gerileten bir faaliyet olarak görmektedir. Turizm faaliyetlerin olduğu yerlerde sadece mevsimlik sektörler gelişirken diğer sektörler ise diğer mevsimlerde ise gerilemeye neden olur.

Sonuç olarak Eski Halfeti yerleşmesinde yerli halkın önemli bir kısmı turizmin ekonomiyi geliştiren, kültürün artmasını sağlayan, doğayı, tarihi ve kültürel değerleri koruyan bir faaliyet olarak görmektedir. Ankete katılanların büyük çoğunluğu turizme olumlu bakmakta, olumsuz olarak bakanların oranı ise % 3,75 gibi bir azınlık oluşturmaktadır. Çalışmaya göre yerel halk turizmle birlikte ekonominin gelişeceğini, doğal, tarihi ve kültürel değerlerin tanınacağını, korunacağını ve kültürel çeşitliliğe neden olacağını beklemektedir. Diğer bir yandan ise turizme; doğal, kültürel, ekonomik ve toplumsal değerleri bozan, tahrip eden, gerileten olumsuz bir faaliyet olarak görülmediği anlaşılmaktadır.

2.1.5. Eski Halfeti Yerleşmesinin Mevcut Turizm İmkânlarını Nasıl Buluyorsunuz

Tablo 20: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Mevcut Turizm İmkânları Hakkındaki Görüşleri

Halfeti'nin Mevcut Turizm İmkânlarını Nasıl Buluyorsunuz?	Tercih Sayıları	Yüzde
Yeterli	35	8,7
Turizm İmkânlarını Çekici Bulmuyorum (Yetersiz)	50	12,7
Mevcut Tesisler İyileştirilmeli Ve Kalite Artırılmalı (Yetersiz)	59	15,0
Konaklama Turizm Yatırımları Çoğaltılmalı (Yetersiz)	54	13,7
Ulaşım Sorunları Giderilmeli Ve Geliştirilmeli (Yetersiz)	64	16,4
Turizm Yatırımları Çoğaltılmalı (Yetersiz)	38	9,5
Tekne Turizm Yatırımları Çoğaltılmalı (Yetersiz)	42	10,6
Rekreasyon Turizm Yatırımları Çoğaltılmalı (Yetersiz)	11	2,4
Kültür Turizm Yatırımları Çoğaltılmalı (Yetersiz)	18	4,2
Tarihi Ve Diğer Kültürel Kaynaklar Turizme Kazandırılmalı (Yetersiz)	17	4,0
Cevap Vermeyen (Yetersiz)	13	2,9
Tercih Edilen Seçeneklerin Toplamı	401	100
Toplam Katılımcı Sayısı	164	

Grafik 5: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Mevcut Turizm İmkânları Hakkındaki Görüşlerin Oranları

Eski Halfeti yerleşmesinin mevcut imkânlarını yeterli buluyorum diyen kişilerin tercih sayısı 35 olup oranı ise %100'lük kısmından %8,7'lik paya sahiptir. Turizm imkânlarını çekici bulmayan ve tercih sayısı 48 olan kişilerin oranı ise %12,7'dir. Mevcut tesisler iyileştirilmeli ve kalite artırılmalı diyen kişilerin tercih sayısı 37 olup %13,0'lük paya sahiptir. Konaklama turizm yatırımları çoğaltılmalı diyen kişilerin tercih sayısı 52 olup oran ise %13,7'dir. Ulaşım soruları giderilmeli ve geliştirilmeli diyen kişilerin tercih sayısı 62 oran ise %16,4'tür. Turizm yatırımları çoğaltılmalı tercih sayısı 63 oran ise %9.5'tir. Tekne turizm yatırımları çoğaltılmalı diyen kişilerin tercih sayıları 42 oran ise %10.55lik paya sahiptir. Rekreasyon turizm yatırımları çoğaltılmalı tercih sayısı 9 oran ise %2,4 olup en düşük yüzdeye sahiptir. Kültür turizm yatırımları çoğaltılmalı diyen kişilerin tercih sayısı 15 oran ise 2,9'dur. Tarihi ve diğer kültür alanları turizme kazandırılmalı diyen kişilerin tercih sayısı 11 olup oran ise %2,9'dur. Tabloya baktığımızda Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin imkânları yeterli bulan kişilerin oranı %8.71 paya sahiptir. Bu oran %100 lük kısım üzerinden baktığımızda düşük bir paya sahiptir (Grafik 5).

Yine tablodaki verilere baktığımızda imkânları çekici bulmayanların oranı %12,66'lık paya sahiptir. Ancak %88lik bir kısım imkânları çekici bulmaktadır. Mevcut tesisler iyileştirilmeli ve kalite artırılmalı diyen kişilerin oranı ise %15,04 paya sahiptir. Bu oran Eski Halfeti yerleşmesinin mevcut imkânlarının, çok kötü olmadığı sadece %15,04'lük payın iyileştirilmesini göstermektedir. Bu oran %100'lük pay üzerinden değerlendirildiğinde %85'lik oranla mevcut tesisler iyi durumda olduğunu göstermektedir. Konaklama turizm yatırımları çoğaltılmalı diyen kişilerin oranı, 13,72'dir. Bu orana da %100'lük kısmından baktığımızda düşük bir orandadır. Nitekim Eski Halfeti yerleşmesindeki turistik faaliyetler uzun süre konaklama gerektirecek bir turizm faaliyetinden ziyade günübirlik yapılan bir turizm faaliyetinin yoğunlukta olduğunu göstermektedir.

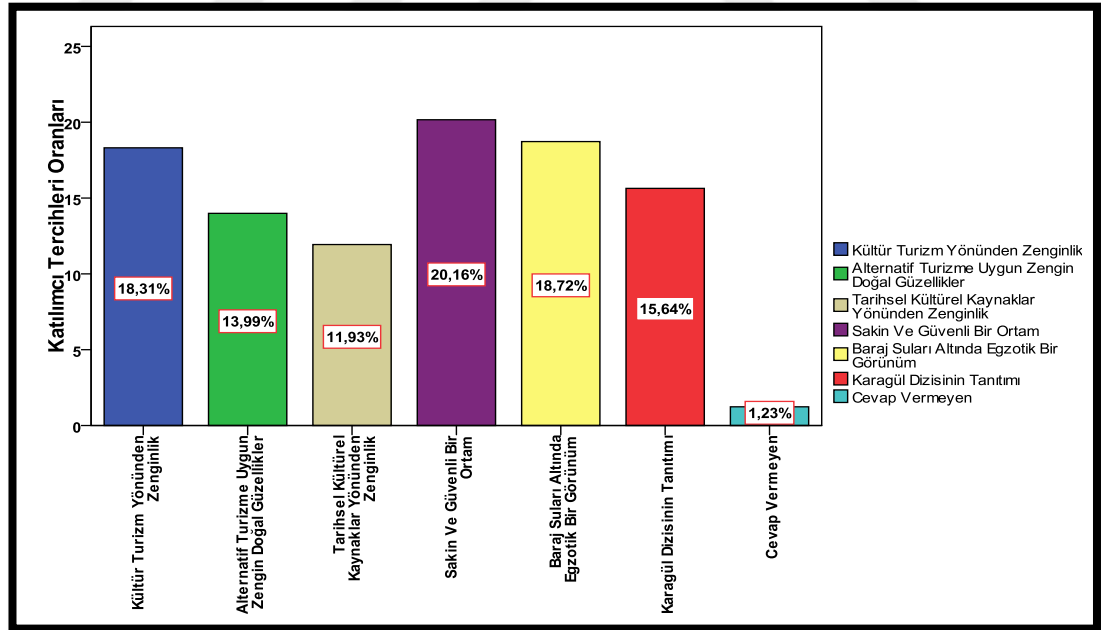
Ulaşım soruları giderilmeli ve geliştirilmeli diyen kişilerin tercih sayıları 62 olup tablodaki diğer verilere oranla yüksektir. Bu oran %16,36'dır. Bir yerde turizm faaliyetlerinin gelişim göstermesi için ulaşımın iyi geliştiği bir yer olması gerekir. Bu oran %100'lük oranda düşük bir değere sahiptir. %80'lik bir kısım ulaşım imkânlarının geliştiğini gösterir ifadesini kullansa da turizm imkânları çoğaltılmalı diyen kişilerin oranı %9,5 olup düşük yüzdelerle orana sahiptir. Eski Halfeti yerleşmesindeki turistik faaliyetler daha çok günlük olduğundan turizm veya kampanyalar ön plandadır.

Tekne turizm yatırımları çoğaltılmalı diyen kişilerin oranı %10,55'tir. Bu oranı %100'lük paya endekslediğimizde düşük bir orana sahip olduğu görülmektedir. Rekreasyon turizm yatırımları çoğaltılmalı diyen kişilerin oranı düşük olup %2,4'tür. Bu durum rekreasyon alanlarının yeterli ve doyurucu olduğunu göstermektedir. Kültür turizm yatırımları çoğaltılmalı diyen kişilerin oranı %4,22 düşük olup, bu oran %100'lük kısım üzerinden bakıldığında kültür turizmi açısından, gelişmiş olduğunu gösterir. Bu oranın Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin daha çok dini ziyaretler ve dinlenmek amacıyla yapıldığı kanısına varılmıştır. Tarihi ve diğer kültürel alanlar turizme kazandırılmalı diyen kişilerin oranı ise %3,96'lık paya sahiptir. Bu soruya cevap vermeyen kişilerin sayısı 11 olup oranı ise %2,90'dır.

2.1.6. Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizm Yönünden En Önemli Özelliği Nedir

Tablo 21: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizm Yönünden En Önemli Özelliği Görüşleri

Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizm Yönünden En Önemli Özelliği Nedir?	Tercih Sayıları	Yüzde
Kültür Turizm Yönünden Zenginlik	91	18,3
Alternatif Turizme Uygun Zengin Doğal Güzellikler	70	14,0
Tarihsel Kültürel Kaynaklar Yönünden Zenginlik	60	11,9
Sakin Ve Güvenli Bir Ortam	100	20,2
Baraj Suları Altında Egzotik Bir Görünüm	93	18,7
Dizisinin Tanıtımı	78	15,6
Cevap Vermeyen	8	1,2
Tercih Edilen Seçeneklerin Toplamı	500	100
Toplam Katılımcı Sayısı	164	

Grafik 6: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizm Yönünden En Önemli Özelliği Görüşlerinin Oranları

Halfeti ilçesi Şanlıurfa ilinin kültürel ve doğal zenginliği en fazla olan ilçelerinden biridir. Eski Halfeti yerleşmesinin kurulduğu alan ve sonradan Birecik Baraj gölünün sularının altında kalması orada bulunan doğal güzelliklere, tarihsel

kültürel kaynaklara egzotik bir görünüm kazandırmıştır. 2013 yılından itibaren gösterime giren Karagül Dizi 'si yerleşmeye olan turizm aktivitesini artırmış ve Eski Halfeti yerleşmesini turizm açısından çekici kılmıştır. Yukarıdaki ankette görüldüğü gibi gelen turistlerin %15,6'lık kısmının Halfeti'de çekilen Karagül dizisinin etkisinden dolayı tercih edildiğini görmekteyiz (Grafik 6).

Turizmde en önemli faktörlerin başında seyahat eden insanların gidecekleri yerin güvenli ve huzurlu bir ortam olması isteğidir. Ankette Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin %20'lik kısmının sakin ve güvenli bir ortam olduğundan dolayı tercih ettiğini görmekteyiz. Burada Halfeti ilçesinde yılın bazı dönemlerinde ayrılıkçı örgüt lideri Abdullah ÖCALAN'ın doğum yeri olması nedeniyle örgüt liderinin doğum gününü bahane ederek bir takım şiddet içerikli olaylar meydana getirilmektedir. Bu olaylar hiç şüphesiz Halfeti ilçesinin turizm algısını olumsuz yönde etkilemekte ve turizmden gelecek ekonomik kazançlara da sekte vurmaktadır.

Eski Halfeti yerleşmesini cazip kılan bir diğer faktör ise baraj suları altında kalan tarihi yapılar, kısmen su yüzeyinden görülen yerleşme kalıntıları boşaltılmış köyler, güneşin doğuş- batış görünümü, baraj gölünün adeta bir deniz gibi gün içindeki renk değişimi, insanların bu egzotik ortamları görmek için geldiği görülmektedir. Yapılan ankette Eski Halfeti yerleşmesine, gelen turistlerin %18,7'si bu egzotik ortamları, görmek için geldiği tespit edilmiştir.

Turistlerin Eski Halfeti yerleşmesine gelmesini etkileyen, diğer bir faktör ise Eski Halfeti yerleşmesinin, kültür turizmi yönünden zengin olmasıdır. Ziyaret nedenlerinden %18,3'lük bir paya sahip olan bu soruya verilen yanıtlar incelendiğinde, gelen turistlerin esas amaçlarının yörenin kültürünü öğrenmek, yeni bilgilere sahip olmak ve yörenin ortamını yaşamak için geldiklerini göstermektedir. Ankette sorulan ve %11,9'luk bir paya sahip olan tarihsel ve kültürel kaynaklar yönünden, zenginlikleri görmek için gelenlerin oranlarıyla beraber bu oran %30,2 olmaktadır. Bu durum gelen turistlerin yöreyi kültür amaçlı tercih ettiklerini ve kültür amaçlı ziyaret geldiklerini göstermektedir. Alternatif turizme uygun, doğal güzelliklerinin olması, Eski Halfeti yerleşmesini cazip kılan diğer önemli faktördür. Bu faktörün oranı %14 gibi hafife alınmayacak bir yüzdesi vardır. Ankete bu sorulara cevap veren katılımcılar genel olarak yörenin tarihi, mimari ve görülecek yerler açısından oldukça, olumlu algılandığını göstermektedir. Halfeti ilçesinin kuruluşu çok eski bir tarihe

dayanmaktadır. Bundan dolayı Eski Halfeti yerleşmesinde turistlerin ziyaret edeceği eski dönemlere ait oyuntu mağaraların, mezarların ve türbelerin olması kale cami ve eski tip hamam gibi tarihsel yerler bakımından zengin olması %12'lik bir payla turistleri bu bölgeye çekmektedir.

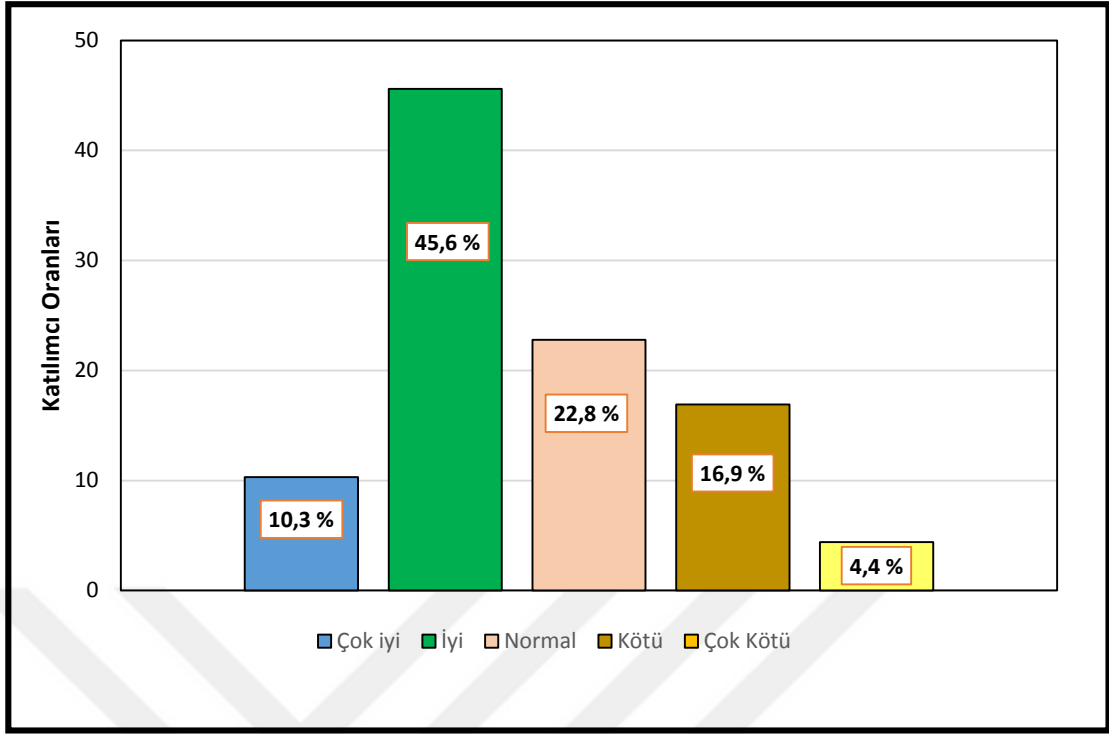
Akabinde tekne turu ve tur güzergâhları üzerinde bulunan kültürel çekicilikler, Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan insanların ve esnafın yardımseverliği, farklı kültüre ait tarihi kalıntıların özellikleri, alternatif aktivitelerin bulunduğu ortamlar ve duba üzerinde kurulan lokanta ve restoranlarda yerel mutfak açısından önemli bir yöre olarak algılanması ilgi odağı haline döndüğünü göstermektedir.

Nedenlere ve ankete katılan katılımcıların Eski Halfeti yerleşmesinde bulunan en önemli turizm özelliği olarak %30,2'lik bir payla Halfeti'nin Kültür turizm yönünden zenginliği ve tarihsel, kültürel kaynaklar yönünden özelliği olarak görülmüştür (Grafik 6).

2.1.7. Eski Halfeti Yerleşmesinde Yerel Halkın Turistle İletişimi Nasıldır

Tablo 22: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turistle İletişim Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesinde Yerel Halkın Turistle İletişimi Nasıldır?	Katılımcı Sayısı	Yüzde
Çok İyi	17	10,3
İyi	75	45,6
Normal	37	22,8
Kötü	28	16,9
Çok Kötü	7	4,4
Toplam	164	100

Grafik 7: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turistle İletişim Oranları

Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin gelişmesi, gelen turistlerin tekrar gelmesi ve turistlerin Halfeti'den geri döndüklerinde çevrelerindeki insanlara Eski Halfeti yerleşmesini önermesi açısından yerleşmede yaşayan yerel halkın gelen turistlerle olan iletişimi çok önemlidir. (Perdue vd., 1990:7) Eski Halfeti yerleşmesine ziyarete gelenlerin sayısını artırma ve sürekliliğini sağlama büyük oranda yerel halkın gelen turistlerle iletişimine bağlıdır, yerel halkın desteği başarılı ve sürdürülebilir bir turizm için önemlidir.

Eğer yerel halkın turizm algısı olumlu ise turistlerle iletişime gönüllü olmakla beraber orada turizmin ilerlemesine katkı da sağlayacaklardır. Turizm planlaması yapılırken yerel halkında fikri alınmalı ve onların desteği sağlanmalıdır. Bu şekilde öfke, dargınlık, kayıtsızlık, güvensizlik gibi turistlerle, yerel halk arasında oluşabilecek hisler ve davranışlar önlenabilir ve bunun önüne geçilebilir (Yoon vd., 2001:364).

Eski Halfeti yerleşmesinde turizm aktivitesinin artırılması için yerleşmede turistlerin, ilişkide bulunabilecekleri bireylerin yardımsever davranışlarının sağlanması ve devam ettirilmesi gerekmektedir. Eski Halfeti yerleşmesinde bulunan turizm işletmeleri ne kadar iyi ve kaliteli hizmet sunarlarsa sunsunlar veya yerel

yönetim ve resmi organlar turistlere ne kadar kolaylık sağlarsa sağlasın eski Halfeti yerleşmesinde turistlerle ilişkide bulunabilecek yerel halkın yardımı ve olumlu tutumları sağlanamazsa turizm çabaları başarısızlıkla sonuçlanacaktır.

Anketteki bu soru, yerel halkın turizme olan desteğine tesirini göstermektedir. Bu soruyla Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın, turizmi desteklemesi için gerekli olan şartlar ve bu şartların önem derecesi belirlenebilecektir. Böylece Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin daha iyi bir noktaya gelmesine yardımcı olabilecek verileri göstermektedir. Buna bağlı olarak Eski Halfeti yerleşmesinde bulunan resmi organlar gerekse özel turizm işletmeleri bu veriler ışığında yerel halkın, turizmi desteklemesini sağlayacak faaliyetlerde bulunabileceklerdir.

Gelen turistlerle yapılan her türlü diyalogu kapsayan iletişim durumuna baktığımızda: Ankete katılımcıların her türlü iletişimin çok iyi olduğunu söyleyenlerin yüzdelerdeki payı %10,3 iyi olduğunu söyleyenlerin yüzdelerdeki payı, %45,6 normal olduğunu belirtenlerin, yüzdelerdeki payı %22,8 kötü olduğunu ifade edenlerin yüzdelerdeki oranı %16,9 olarak tablo ve grafik de görülmektedir. Buna bağlı olarak şöyle ifade edilebilir ki yerel halkın gelen turistlerle ilişkisi, diyalogu, karşılması, karşılıklı duygudaşlık kurabilmesi gibi durumların %50'nin üzerinde olumlu bir tablo sergilemektedir. Bu durum Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin gelişmesi açısından çok önemli bir faktör olarak değerlendirilebilir (Grafik 7).

Verilen sayısal verilerden yararlanarak şu ifadeye varabilir; Aslında Halfeti ilçesine gelen turistlerin oradaki yerlilerle veya bulunan tüm yaş ve cinsiyet grubunu, dâhil edilen insanlarla çeşitli amaçlar doğrultusunda yapılan tüm iletişim eylemlerin niteliğine baktığımızda. İletişim eylem nitelik kavramıysa iyi veya çok iyi olarak kabul edenlerin toplam yüzdelerdeki payıysa %55,9 olduğunu görülmektedir. Bu yüzdeler: payına karşılık gelen toplam katılımcı sayı içerisindeki sayısı 92 olarak hesaplandığında, turistik amaçlarla gelen insanlarla yapılmış olan "iletişim nasıldır?" sorusunu içermiş olan ve yapılmış olan anket sonucuna göre; çeşitli turistik amaçlarla Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerle yapılmış; olan genel iletişim eylem niteliği (durumu): Ankete katılanların sayısı itibariyle gerçekte yapılan iletişim niteliğinin iyi olduğunu bizlere beyan etmektedir (Tablo 22).

Yapılan iletişimin eylem niteliğine veya derecesine göre iletişim eylem nitelik kavramıysa; Normal olarak kabul edenlerin toplam yüzdelerdeki payı %22,8 olduğu görülmektedir. % 22,8'e karşılık gelen toplam katılımcı sayısı içerisindeki nicelikse 37 kişiye tekabül eder. Bu oran yaklaşık olarak toplam katılımcıların dörtte birine karşılık gelmesi bizlere yapılan tüm iletişim eylem içerisindeki durumun orta derecede olduğunu iletişim eylem faaliyetinin niteliğinin pek fazla kötü olmadığını ifade etmektedir. Kötü olmadığını göstermekle beraber gelişime ihtiyaç duyulduğunun da göstergesi durumuna dönüşmektedir. Bu açıdan yerel halkın gelen turistlerle iletişimine biraz daha özen göstermesi hatta sosyal projelerle turiste ve turizme nasıl yaklaşılmalıdır eğitimi uygulanabilir.

Kötü veya çok kötü iletişim başlığına baktığımızda; Kötü ya da olumsuz iletişim niteliğinin yüzdelik oranının toplamı % 21,3 olduğunu açık ortaya çıkmaktadır. Bu oran bize Eski Halfeti yerleşmesine turistik amaçlarla gelen bireylerin yapmış oldukları iletişim eylem niteliğinin toplam iletişim niteliğinin yaklaşık olarak ¼ karşılık gelmektedir. Bu da bize açıkça ifade eder ki yapılan iletişim niteliği, gelen turist sayısını, olumsuz iletişim sergileyen yerel halkla kıyaslandığımızda pek de iyi bir durumun ortaya çıkmadığı anlaşılmaktadır. Çünkü olumsuz bir iletişim olduğunu ifade edenlerin sayısının toplamı 35 olduğunu hesaba katarsak durumun iyi olmadığı ortaya çıkar. Bu durumun ortaya çıkmasında son yıllarda yaşanan siyasi gelişmeler ve komşu ülkelerde ki iç savaş hali ticari anlamda turizm beldesi olan Eski Halfeti yerleşmesinde ekonomik kayıplara neden olmaktadır bu da yerel halkın moralini bozmuştur. Bozulan moral yüzünden bunlar ister istemez gelen turistlere yansıtılmakta olduğu ifade edilmiştir.

Yapılan iletişimin eylem niteliğine veya derecesine göre genel olarak “iletişim nasıldır?” sorusunu cevaplayanların sayısı itibariyle turistik amaçlarla eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın turistlerle yapmış oldukları iletişimin genel itibariyle iyi (%55,9) olduğunu söyleyebiliriz. Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın turistlere karşı sevecen, misafirperver, yardımsever vb. olumlu davranış ve yaklaşımlar gösterdiğini söyleyebiliriz.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halk turizm aktivitesinin artışıyla pozitif etkisinin negatif etkisinden fazla olduğu algısına sahiptir. Bundan dolayı turistlere karşı olumlu davranışlar sergilemektedirler. Turizm aktivitesinin Eski Halfeti

yerleşmesinde ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel boyutlarda olumlu değişimler yaratmıştır. Bu etkiler değişik boyutlarda turizm aktivitesinin yerel halk üzerinde turistlerle olan etkileşimini belirlemiştir. Turizmin çok boyutlu genel etkisi de yerel halkın turizme ve turistlerle olan iletişimine yaklaşımını biçimlendirir.

Turizm etkinlikleriyle Eski Halfeti yerleşmesinde risk ve maliyet sıkıntısı olmadan çok yüksek gelir sağlayabilecek bir ticaret sektörü ortaya çıkmıştır. Hiç şüphesiz ki bu ticaret sektöründe yerel halkın turistlerle iletişimi söz konusudur. Bu iletişim genellikle turistler ve turistlere hizmet veren kişi veya işletmeler arasında olduğu söylenebilir. Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın turizm aktivitesine olan etkisini de göz ardı etmemek gerekir. Çünkü Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halk turistlerin bir daha gelip gelmeme ve başkalarına tavsiye etmelerinde önemli bir rol üstlenmektedir.

Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın turizm aktivitesine bağlı olarak artan iletişiminin olumlu yönde artırılması için;

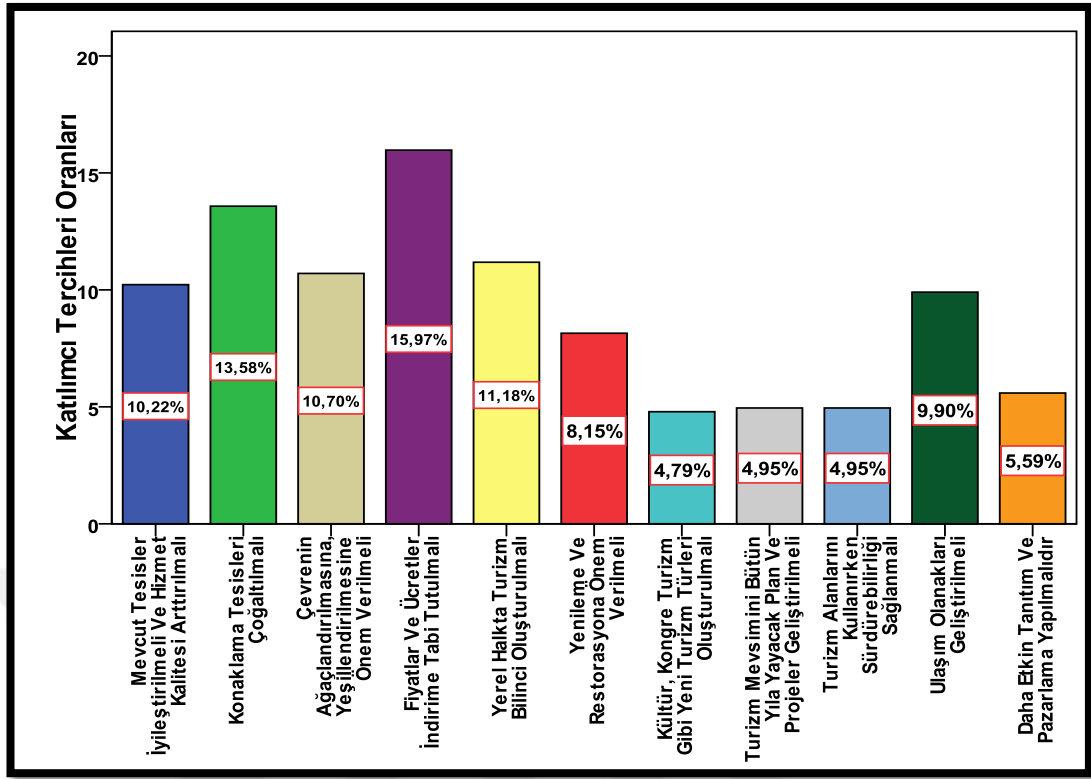
Eski Halfeti yerleşmesinde kurulan ve sayıları her geçen gün artan özel turizm işletmelerinin yaptıkları ticari faaliyetlerde; çevreyi kirletmemeleri, doğayı, tarihi mirası korumaları, trafik ve ses kargaşasına yol açmamaları (Cittaslow'a uygun bir durumdur), yerel halka açık parklar, eğlence yerleri yapmaları veya mevcut eğlence yerlerini tadilat ile yenileyip, yerel halkında ucuz bir şekilde yararlanmasını sağlamaları yerel halkın gelen turistlerle olan iletişimini olumlu yönde artıracaktır.

Ayrıca sahada birebir yaptığım görüşmelerde yerel halkın şikâyetçi olduğu bir hususta turizm amaçlı kurulan ticari işletmelerin turistlerin her türlü davranışına göz yummalıdır. Mesela devamlı sarhoş olup turistik mekândan çıkarak yerel halka rahatsızlık veren turistler olmuştur. Güvenlik birimleri veya belediye ekiplerince yüksek seste müzik dinleyen ya da arabayla uygunsuz davranışlarda bulunup insanların sağlığını tehlikeye atan turistlerin de uyarılması gibi uygulamalar da yapılmalıdır. Uygun bir dille gelen turistlere her şeyin serbest olmadığı, bazı kuralların bulunduğu nazik bir dille anlatılmalıdır.

2.1.8. Eski Halfeti Yerleşmesinin Turizminin Gelişmesi İçin Neler Yapılmalıdır?

Tablo 23: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmin Gelişmesi İçin Neler Yapılmalı Sorusuna Verdikleri Cevapların Durumu

<i>Size göre Eski Halfeti'nin turizminin gelişmesi için Neler yapılmalıdır? (En önemli ilk üçü)</i>	Tercih Sayıları	Yüzde
Mevcut Tesisler İyileştirilmeli Ve Hizmet Kalitesi Arttırılmalı	70	10,2
Konaklama Tesisleri Çoğaltılmalı	91	13,6
Çevrenin Ağaçlandırılmasına, Yeşillendirilmesine Önem Verilmeli	73	10,7
Fiyatlar Ve Ücretler İndirime Tabi Tutulmalı	106	16,0
Yerel Halkta Turizm Bilinci Oluşturulmalı	76	11,2
Yenileme Ve Restorasyona Önem Verilmeli	57	8,1
Kültür, Kongre Turizm Gibi Yeni Turizm Türleri Oluşturulmalı	36	4,8
Turizm Mevsimini Bütün Yıla Yayacak Plan Ve Projeler Geliştirilmeli	37	5,0
Turizm Alanlarını Kullanırken Sürdürülebilirliği Sağlanmalı	37	5,0
Ulaşım Olanakları Geliştirilmeli	68	9,9
Daha Etkin Tanıtım Ve Pazarlama Yapılmalıdır	42	5,6
Tercih Edilen Seçeneklerin Toplamı	693	
Toplam Katılımcı Sayısı	164	100

Grafik 8: Ankete Katılan Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmin Gelişmesi İçin Neler Yapılmalı Sorusuna Verdikleri Cevapların Oranları

Halfeti’de yapılan ‘Halfeti’nin Turizm Potansiyeli Nasıl Geliştirilebilir’ anketine katılan katılımcı sayısı 164 kişidir ve anket Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan halka yönelik yapılmıştır. Verilen cevaplar ise şu şekildedir; Mevcut Tesisler İyileştirilmeli Ve Hizmet Kalitesi Arttırılmalı diyenlerin oranı %10,2, Konaklama Tesisleri Çoğaltılmalı diyenlerin yüzdeleri payı %13,6, Çevrenin Ağaçlandırılmasına, Yeşillendirilmesine Önem Verilmeli diyenlerin yüzdeleri payı %10,7, Fiyatlar Ve Ücretler İndirime Tabi Tutulmalı diyenlerin oranı %16,0, Yerel Halkta Turizm Bilinci Oluşturulmalı diyenlerin oranı %11,2, Yenileme Ve Restorasyona Önem Verilmeli diyenlerin tablo içindeki oranı %8,1, Kültür, Kongre Turizm Gibi Yeni Turizm Türleri Oluşturulmalı diyenlerin yüzdeleri payı %4,8, Turizm Mevsimini Bütün Yıla Yayıncak Plan Ve Projeler Geliştirilmeli diyenlerin oranı %5,0, Turizm Alanlarını Kullanırken Sürdürülebilirliği Sağlanmalı diyenlerin oranı %5,0, Ulaşım Olanakları Geliştirilmeli diyenlerin oranı %9,9, son olarak ankette Daha Etkin Tanıtım Ve Pazarlama Yapılmalıdır diyenlerin oranı %5,6 olarak denekler tarafından cevap bulmuştur (Grafik 8). Bu cevaplar doğrultusunda Eski Halfeti yerleşmesinde “Turizm Potansiyeli Nasıl Geliştirilebilir” sorusu Eski Halfeti yerleşmesinde turizm olanaklarına yönelik eksikliklerin fazla olduğu görülmektedir.

Eski Halfeti yerleşmesinde yapılan ankette şu ifadeler özellikle göze çarpmaktadır. Halkın yüzde 16'sı ekonomik açıdan fiyatların yüksek olmasından kaynaklı turizm potansiyelinin gelişmediğini öngörmektedir. Bu da demek oluyor ki maddi açıdan halkın yeteri kadar ekonomik bir potansiyele sahip olmadığını göstermektedir. Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin gelişmesine engel bir diğer faktör ise konaklama tesislerin yetersizliğidir. Eski Halfeti yerleşmesi halkının öngördüğü bu faktör, Halfeti'de gerek resmi kurumların turizme yönelik yetersizliği gerek, ekonomik nedenler gerek ise teşvik edici politikaların olmamasından dolayı yatırımcıların Eski Halfeti yerleşmesinde konaklama gibi tesislerin inşasına yönelmemesi, Eski Halfeti yerleşmesinde konaklama tesislerinin yetersizliğini öne çıkarmaktadır. Konaklama tesislerinin yetersizliği nedeniyle insanlar Eski Halfeti yerleşmesini gününbirlik tercih etmektedir bu da insanların iktisadi olarak Eski Halfeti yerleşmesi esnafına katkısı az olmaktadır.

Eski Halfeti yerleşmesinde turizm potansiyelinin gelişmemesinin de önemli bir eksiklik nedeni olan halkın turizm açısından bilinçlendirilmemesi, Eski Halfeti yerleşmesi halkının turizmin ekonomik olarak ne kadar büyük bir öneme sahip olduğunun bilinci ve farkında olmadığını gözler önüne sermektedir. Burada yapılacak çeşitli eğitici program ve aktivitelerle halkın turizm bilincine varması ve turizmin ne kadar büyük bir önem arz ettiğini gösterecektir. Eski Halfeti yerleşmesinde çevresel sorunlar da turizmin gelişmesini sekteye uğrutup gelişim faktörünü zedelemektedir. Çevrenin yeşillendirilmesi, çevre temizliği, ağaçlandırma çalışması, yeni bir kıyı kordonunun olmayışı gibi eksikliklerin olması turizm potansiyelinin gelişmesine engel olan bir kaç diğer faktörlerdir.

Eski Halfeti yerleşmesinde turizm potansiyelinin gelişmemesinde halkın öngördüğü bir kaç faktör ise şöyle sıralanmaktadır; ulaşım olanaklarının yetersiz olması(gelen turistlerin az olma sebebi), turizm aktivitelerinin arttırılmaması, turizmin bütün bir yıla yaygın hale dönüştürülebilmesi, etkili tanıtım olmaması, gibi nedenler Eski Halfeti yerleşmesinde turizm potansiyelinin gelişmesine set olan nedenlerdir.

Sonuç olarak Eski Halfeti yerleşmesi halkına yapılan ankette; turizm potansiyelinin gelişmesine yönelik ne gibi çalışma ve unsurların yapılması gerektiğini halkın görüşleri arasında en çok ekonomik olarak fiyatların yüksek olması ve konaklama tesislerinin yetersizliği ön plana çıkmaktadır. Ayrıca halkın turizm

açısından bilinçlendirilmemesi, çevresel faktörler, ulaşım olanaklarının yetersiz olması, turizm çeşitlerinin arttırılamaması gibi nedenlerde halkın görüşleri arasında yer almaktadır. Eski Halfeti yerleşmesinde turizm potansiyelinin arttırılması için bütün bu faktörlerin bir bütün olarak iyileştirilmesi gerekir. Böylece Eski Halfeti yerleşmesi gerektiği kadar turizm alanında anılmaya başlanıp turistik beğeler içinde hak ettiği yere kavuşacaktır. Tüm olarak bunlar yapılırken göz ardı edilemeyecek önemli bir unsur vardır. Çalışmaların kapsamı CİTTASLOW yönetmeliğine uygun derlenmelidir aksi takdirde sakin- sessiz ünvanını kaybedebilir.

3. BÖLÜM

3.1. KARAGÜL DİZİSİNİN ESKİ HALFETİ YERLEŞMESİNDEKİ TURİZM AKTİVİTESİNE ETKİSİ

Halfeti yerleşmesinde karagül dizisinin çekimlerinin başlamasından sonra Halfeti ilçesindeki turizm hareketliliğini gün geçtikçe artırmaktadır. Televizyon dizileri ve sinema filmleri çekildikleri yerlerin turist ziyaretçi sayısını artırmaktadır. Ülkemizde bu etkiye sahip birçok dizi ve sinema filmi çekilmiş ve hala yayında olan birçok dizi bulunmaktadır. Bu etkilere rağmen ülkemizde turizmi çalışma alanlarında bulduran birçok bilim dalı (Turizm coğrafyası, Sosyoloji, İktisat, Ekonomi, Turizm MYO) ve bu bilimlerde bulunan bilim insanlarınca ya dikkate değer bulunmamış ya da gözden kaçan bir konu olarak kalmıştır. Dizilerin ve Sinema filmlerinin turizme etkisini bilim adamları araştırma alanlarına almamaktadır. Tezimi hazırladığım aşamada yaptığım araştırmalarda bu alanda neredeyse hiç tez ve çalışma olmadığı dikkatimi çekmiştir. Dünyada bu alanda yapılmış birçok çalışma olup gün geçtikçe daha fazla ilgi uyandıran bir konu haline gelmektedir. Ülkemizdeki bu eksikliği bir nebze olsa kapası açısından tezimi çalışırken ayrı bir zevkte vermiştir bana. Yerel yönetimlerinde gerek turist sayısı gerekse de turizm gelirleri açısından televizyon dizilerinin ve sinema filmlerinin katkılarına rağmen, pek çoğunun konuya olan ilgisi yeterli değildir. Televizyon dizilerinin ve Sinema filmlerinin potansiyel etkilerinin ölçülmesi ve yaşanan veri sıkıntısı nedeniyle genel geçer doğrulara ulaşılmasında sorunlarla karşılaşılması bazı bulguların tam olarak açıklanamaz olması, bu durumun nedeni olarak ifade edilebilir.

Günümüzde çekilen dizi filmleri ve sinemalar sosyal medya ve TV aracılığı ile milyonlarca kişiye ulaşabilmektedir. Çekilen televizyon dizileri de aynı şekilde büyük bir izleyici kitlesine ulaşarak, çekildikleri yerlerin doğal ve beşeri özelliklerini tanıtarak turizm aktivitesini önemli oranlarda yükseltmektedir. (Hudson ve Ritchie, 2006). Televizyon dizileri ve Sinema filmleri insanların seyahat etme isteklerini artırma ve seyahat tercihlerini etkileyebileceklerinden mekânların turizm aktivitesini artırmada kullanılan önemli birer tanıtıcı reklam olma özelliğiyle kitle iletişim araçlarından faydalanan birer sektör haline gelmiştir.

Bir sektör haline gelen televizyon diziler ve sinema filmleri arasındaki ilişkiyi konu alan birçok araştırmada; dizilerin çekildikleri mekânlar hakkında orada yaşamayan ve ya çok uzak olan değişik kültür ve inanca sahip olan insanların dizi veya filmin çekildiği yerin doğal, sosyal ve ekonomik faaliyetle ilgili düşüncelerini etkileyen ve belirli konularda önyargılı tavır almalarını sağlayan, kişiler, olaylar, mekânlar vd. ile ilgili fikir edindirme gücüne sahip olan, temel bir araç konumuna gelmişlerdir (Busby ve Klug, 2001).

Her hangi bir alanda çekilen sinema filmleri ve tv dizilerinin diğer bir etkisi çekile yerin kültürünü ve imajını yayınladığı ülkeye olumlu bir etki bırakmakta ve çekime ev sahipliği yapan yerleşmede yaşayan insanların farkındalık seviyesini artırmaktadır(Kim vd., 2007).

Dizi film ve sinema filmleri doğal ve tarihsel açıdan zengin olan alanların tanıtımında etkili bir reklam aracı olduğunu çünkü daha önce var olan ama bilinirliği olmayan doğal ve kültürel kaynakların âdeta yeni bulunmuş gibi ortaya çıkarılarak konu ve tema oluşturulmasında kullanılabileceklerini Riley, Baker ve Van Doren (1998) belirtmiştir.

Bu noktada Dizi filmlerinin ve sinema filmlerinin izleyicileri potansiyel turistlere dönüşmekte dizi ve sinema filmlerinin çekildiği alanların doğal ve kültürel özelliklerine bilinirlik kazandırmaktadır. Potansiyel turistler dizi ve sinema filminin çekildiği yere gitmeden ve dolayısı ile ilk elden bir tecrübe yaşamadan, yerleşmeyle ilgili bilgi, fikir ve ön yargı sahibi olabilmektedirler.

Dizi ve sinema filmleri olumlu bir bakış açısı oluşturmada bu noktada da önemli bir faktördür (O'Connor, vd, 2008). Örneğin; "Brad Pitt'in başrolünde oynadığı "Truva" filminin ve at heykelinin getirilmesinin etkisiyle o dönemde Çanakkale'nin turist sayısının yüzde 73 artmıştır. Türk dizilerinin satıldığı ülkelerden gelen turist sayısında yüzde 15 civarında artış gerçekleşmiştir (Özdemir, 2011). Son yıllarda Türk dizi sektörü dünya çapında başarılı projelere imza atmıştır. Dünyada 102 ülkeye, binlerce saatlik dizi satan Türk dizi sektörü, özellikle Muhteşem Yüzyıl gibi diziler, Balkanlar ve Arap ülkelerinden ülkemize olan turizm aktivitesini arttırmıştır. Türk dizilerinin satıldığı ülkelerden Türkiye'ye yüzde 15 civarında turist artışı gerçekleşmiştir. Örneğin iki yıl önce yaklaşık 35 bin Arap turist ziyaret ettiği Doğu Karadeniz'i, 2013 yılı itibariyle 170 bin Arap turist ziyaret etmiştir (Özdemir, 2010).

Dizi filmleri ve sinema filmleri, “Asmalı Konak, Nevşehir – Sıla, Mardin-Küçük ağa, Şanlıurfa - Organize işler, İstanbul” örneğinde olduğu gibi, daha az bilinen doğal ve tarihi kaynaklara doğrudan ilgi çekmek ve bu doğal ve tarihi kültürel yapılara ilişkin fikir oluşturmak için kullanılabilir.

Tezin bu bölümünde Karagül dizinin eski Halfeti yerleşmesi de gerçekleşen turizm aktivitesine etkisi ortaya konulmaya çalışılacaktır. Bu bağlamda gelen turistlerin ne kadarının dizinin etkisiyle geldiği, diziyi izleme nedenleri,

- Karagül dizisi Halfeti’ye İlişkin Merak Uyandırdı,
- Bölgenin Geleneksel Kültürü,
- Kendini Oyuncuların Yerine Koyma,
- Konularının İlginç Olması,
- Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekicilikler,
- Müzikleri)
- Sorulmuş ve anket sonuçlarına yer verilmiştir.
- Dizi izleyen turistlerin ne kadarının dizinin etkisine bağlı olarak gelme kararı aldıklarına yer verilmiştir. Bu bağlamda turistlerin cevapladıkları,
- Karagül dizisi Halfeti’ye İlişkin Merak Uyandırdı,
- Halfeti’ye Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir
- Karagül Dizisi Halfeti’nin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi,
- Karagül Dizisi Halfeti’nin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi
- Dizideki doğal, tarihi ve ekonomik alanları kendi gözlerimle görmek istedim,
- Kendimi Dizideki Oyuncuların Canlandırdığı Karakterler Gibi Hissetmek İstiyorum,
- Dizide Görünen Tarihi, Mimari ve Kültürel Güzellikleri Görmek,
- Geldim Çünkü Oyuncularla Bizzat Tanışmak İstedim,
- Geldim Çünkü TV Dizileri/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum,
- TV Dizileri Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti,
- Soruları sorulmuş ve ayrı ayrı her bir anket maddesinin analizi yapılmıştır.

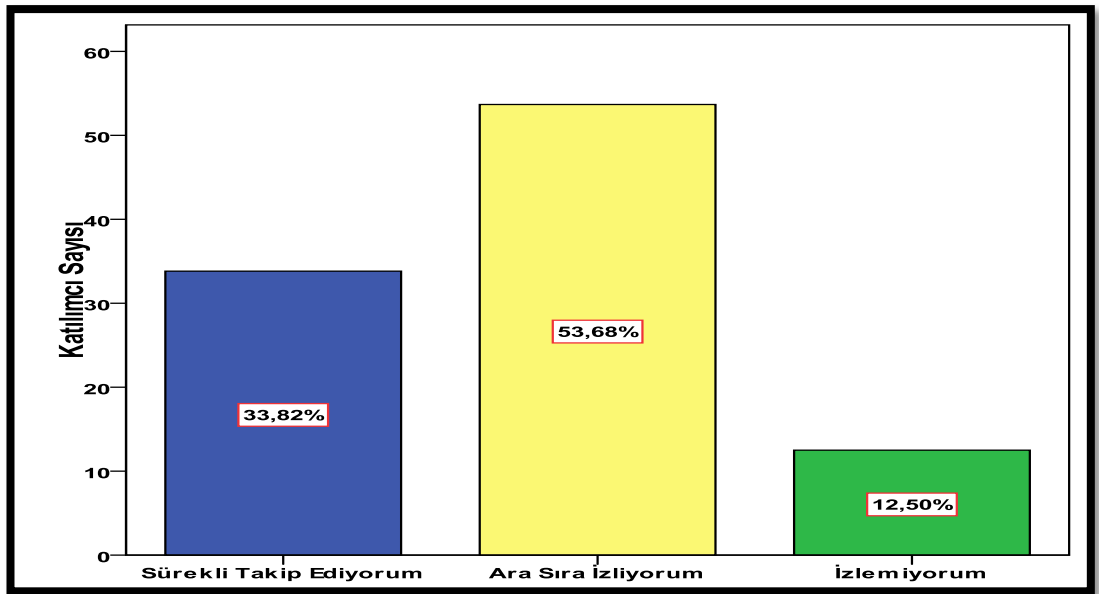
3.1.1. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Durumu Nedir

Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin tamamı dizi film izlemektedir. Ancak karagül dizisini izleme sıklığı veya izlememe durumu değişmektedir. Ankette yer alan bu soru aslında anketin yapılıp yapılamaması konusunda anlamlı bir sorudur.

Çünkü Karagül dizisinin Eski Halfeti yerleşmesine olan turizm aktivitesi ölçülürken dizinin izlenip izlemediği en temel sorudur. Dizi izleniyorsa anketteki diğer sorular anlam kazanacaktır. Gelen turistlerin diziyi izlemediği durumu olursa anketi yapmanın veya anketteki diğer soruların hiçbir anlamı kalmayacaktır. Bu nedenle araştırmanın ilk sorusu olarak verilmiştir.

Tablo 24: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Durumu

Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzliyor Musunuz?			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Sürekli Takip Ediyorum	46	33,8	33,8
Ara Sıra İzliyorum	73	53,7	87,5
İzlemiyorum	17	12,5	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 9: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Durumu Oranları

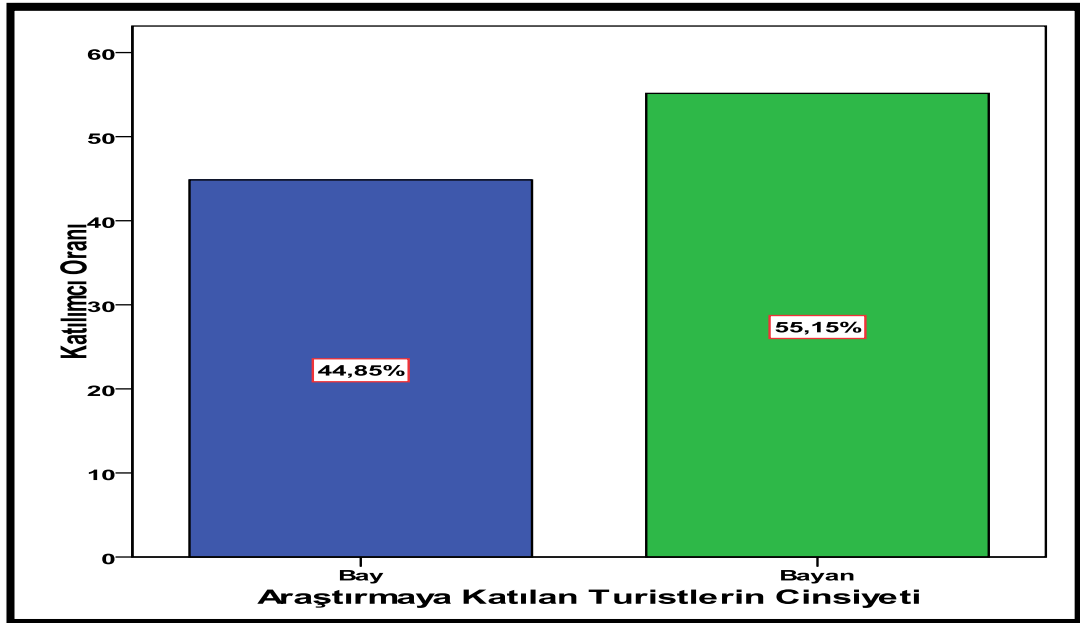
Halfeti’de çekilen Karagül dizisini izliyor musunuz? Sorusuna katılımcıların %33,8’i sürekli olarak takip ediyorum. Katılımcıların %53,7’si ara sıra izliyorum, katılımcıların %12,5’i ise izlemiyorum şeklinde cevap vermiştir.

Ankete katılan turistlerin önemli bir kısmı (%53,68) dizi ara sıra veya denk geldiklerinde izledikleri görülmektedir. Ankete katılan katılımcıların diğer bir önemli çoğunluğu (%33,82) ise Karagül dizisini hiç kaçırmada takip ettiğini beyan etmiştir. Yukarıdaki tablo ve grafikte de görüldüğü gibi Eski Halfeti yerleşmesine gelip ankete katılan turistlerin yüzde 87,50’sinin karagül dizisini izlediği ama izleme sıklığında farklılaşmaların olduğu görülmektedir (Grafik 9).

3.1.2. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Demografik, Sosyal ve Ekonomik Özellikleri

Tablo 25 : Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Cinsiyet Durumu

	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Bay	61	44,9	44,9
Bayan	75	55,1	100,0
Toplam	136	100	

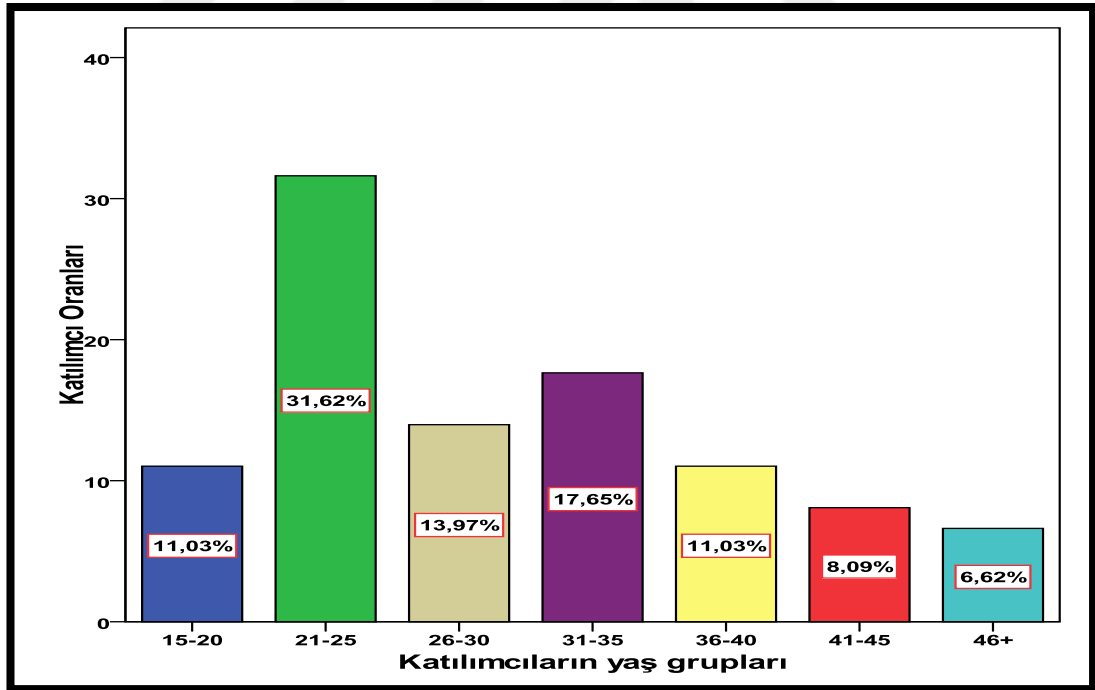

Grafik 10: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Cinsiyet Durumu Oranları

Araştırmaya katılan turistlerin yüzde 55,15’i bayan, yüzde 44,85’i erkektir. Cinsiyet oranlarına bakıldığı zaman kadınların daha fazla olduğu görülmektedir.

Tablo 26: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Yaş Grupları

Katılımcıların yaş grupları			
Yaş Gurupları	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
15-20	15	11,0	11,0
21-25	43	31,6	42,6
26-30	19	14,0	56,6
31-35	24	17,6	74,3
36-40	15	11,0	85,3
41-45	11	8,1	93,4
46+	9	6,6	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 11: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Yaş Grupları Oranları

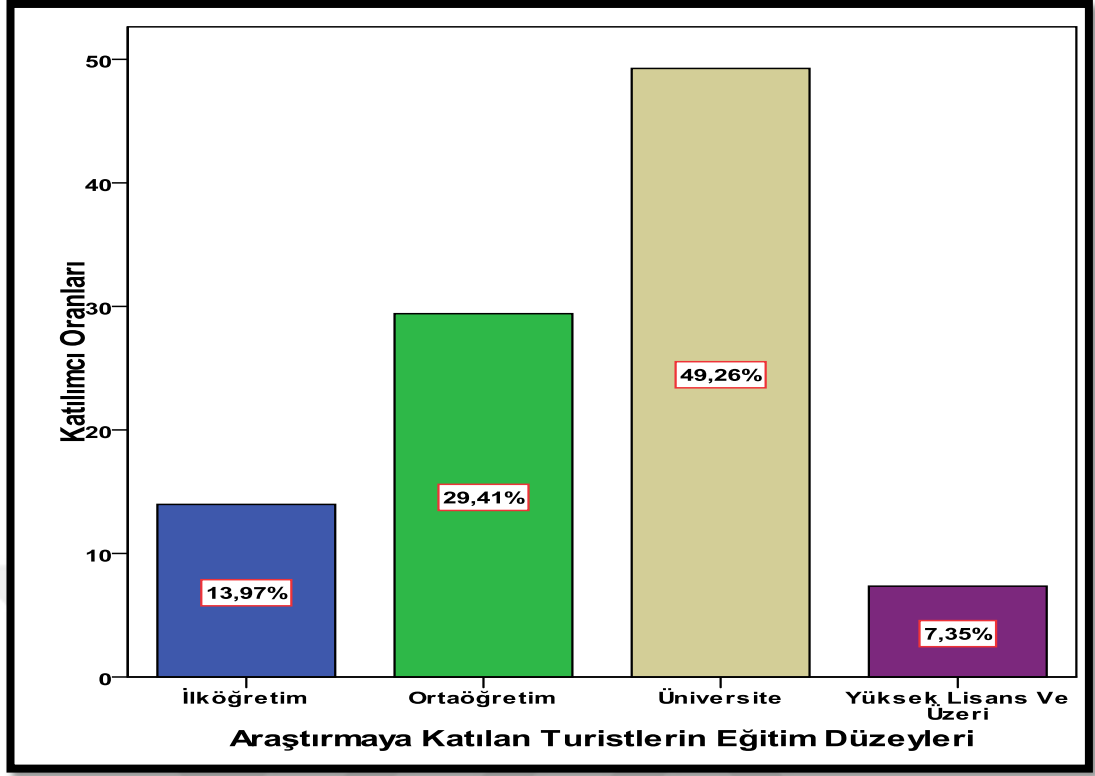
Ankete katılan turistlerin yaş grupları 15-20 yaş arası katılımcı sayısı 15 yüzdeliği %11,0 oranına, 21-25 yaş grupların katılımcı sayısı 43 olup %31.62 oranına, 26-30 yaş grubundakilerin katılımcı sayısı 19 olup %13,97 oranına, 31-35 yaş grubundakilerin ise katılımcı sayısı 24 olup %17.65 oranına, 36-40 yaş grubundaki

katılımcı sayısı 15 olup % 11.03 oranına, 41-45 yaş grubunun katılımcı sayısı 11 olup % ise 8.09 oranına, 46+ yaş grubu katılımcı sayısı 9 olup oranı ise 6.62 oranına sahiptir (Grafik 11).

Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin yaş gruplarını gösteren tabloya ve grafiğe baktığımızda 15-20 yaş grubun katılımcı sayısı ve oranı düşüktür. Ancak 21-25 yaş grubunda bu oran yüksektir. Bu oranlarla eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin daha çok genç nüfusu teşkil ettiğini görmekteyiz. 26-30 yaş grubunun oranı bir önceki yaş grubuna oranla düştüğünü görürüz. Bu oran yaş ilerledikçe gelen turistlerin azaldığını gösterir. 31-35 yaş grubu önceki yaş grubuna oranla biraz yükselmiştir. Bu verilere bakıldığında eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin genç nüfusun yanında olgunluk evresindeki nüfusun geldiğini görmekteyiz. 36-40 yaş grubu ile 15-20 yaş grubundaki oranlar aynıdır. Bu veriler bu yaş grubundaki kişilerin az geldiğini göstermektedir. 41-45 yaş grubu ki bu yaş grubu olgun kesim olup eski Halfeti yerleşmesine az gelmektedir. 46+ ise yaş ilerledikçe gelen turistin de azaldığını gözlenmektedir.

Tablo 27: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eğitim Düzeyleri

Araştırmaya Katılan Turistlerin Eğitim Düzeyleri			
	Katılımcı Oranları	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İlköğretim	19	14,0	14,0
Ortaöğretim	40	29,4	43,4
Üniversite	67	49,3	92,6
Yüksek Lisans Ve Üzeri	10	7,4	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 12: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eğitim Düzeyleri Oranları

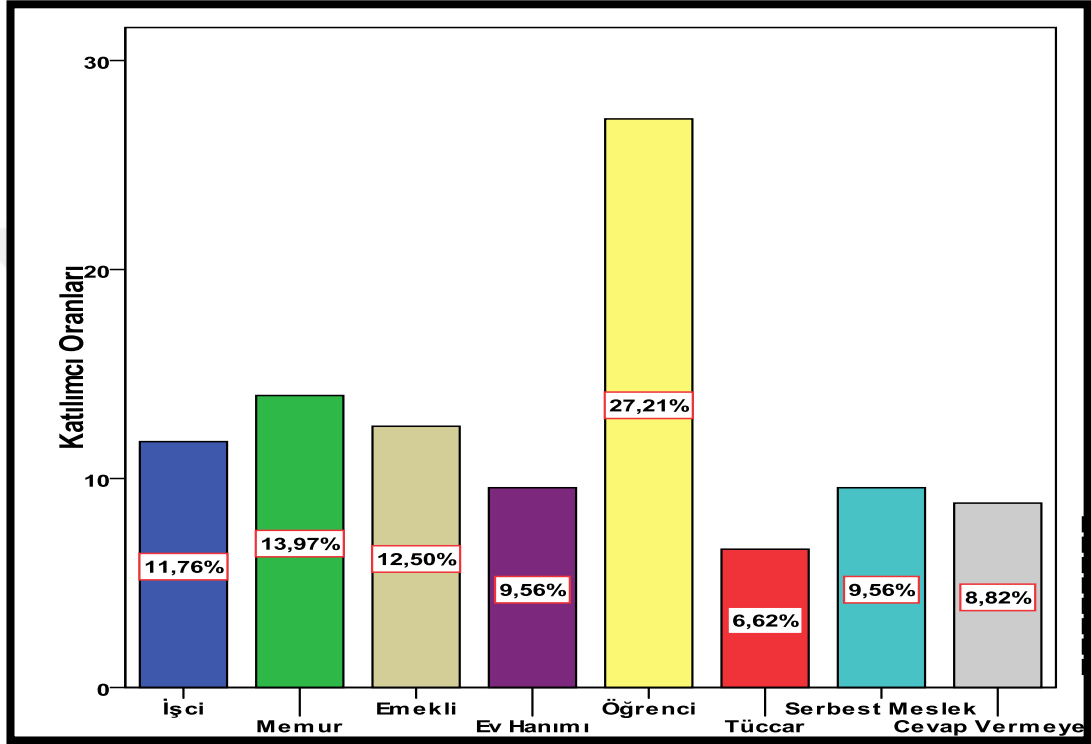
Ankete katılan turistlerin eğitim düzeylerine baktığımızda ilköğretim mezunları %13,97 oranına, Ortaöğretim mezunları %29,41 oranına, Üniversite mezunları %49,26 oranına, Yüksek Lisans ve üstü mezunları %7,35 oranına sahiptir (Tablo 27).

Katılan turistler içerisinde en fazla paya sahip olan üniversite mezunu olduğu görülmektedir. Bunu ortaöğretim ve ilköğretim mezunu olanlar izlemektedir. En az paya sahip olan grup yüksek lisans ve üzeri oluşturan kesimdir.

Tablo 28 : Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Meslekleri

Ankete Katılan Turistlerin Katılımcıların Meslekleri			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
İşçi	16	11,8	11,8
Memur	19	14,0	25,7
Emekli	17	12,5	38,2
Ev Hanımı	13	9,6	47,8
Öğrenci	37	27,2	75,0

Tüccar	9	6,6	81,6
Serbest Meslek	13	9,6	91,2
Cevap Vermeyen	12	8,8	100,0
Toplam	136	100	

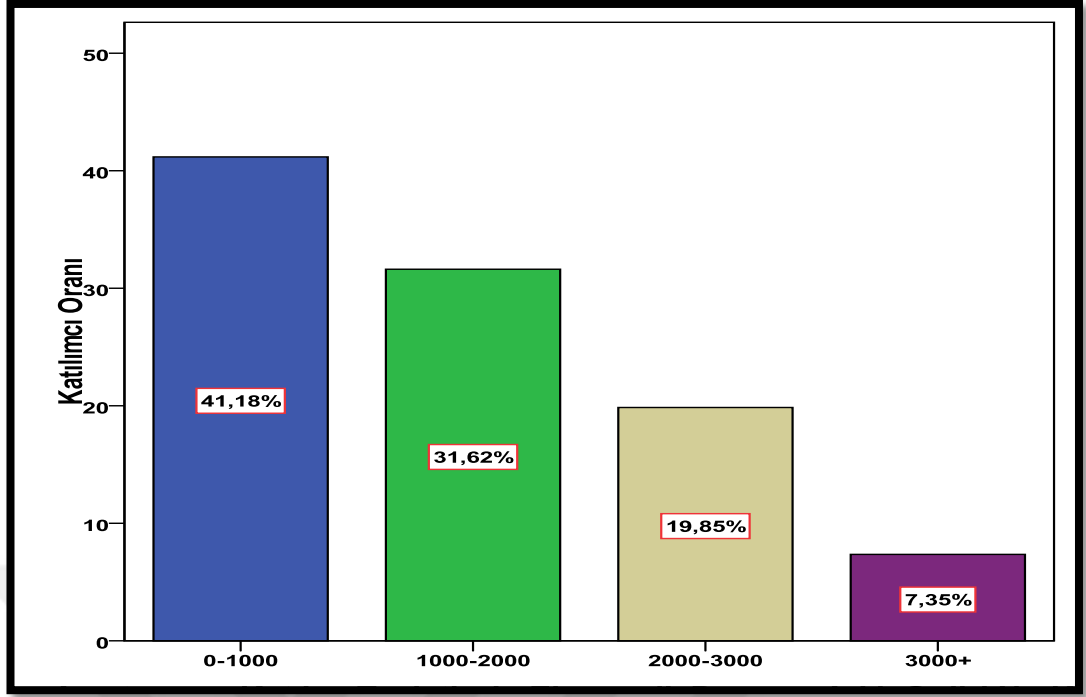
Grafik 13: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Mesleklerinin Oranları

Ankete katılan turistlerin mesleklerini ve ağırlıklı olarak hangi meslek gruplarının ziyarete geldiğini gösteren yukarıdaki tablo ve grafikte; eski Halfeti yerleşmesinde meslek gruplarına göre turizme katılma oranları değiştiği görülmektedir. Turizm aktivitesine en az katılan meslekler işçiler ve çiftçilerdir. Bu meslek gurubundaki bireylerin tatile çıkacak zamanlarının olmaması ve ekonomik durumlarının iyi olmaması nedeniyle turizme fazla katılamamaktadırlar. Bunun yanında bu meslek grubundaki bireylerde tatil alışkanlıklarının da olmadığı bilinmektedir. Buna karşın kamu çalışanları, üst düzey görevliler, serbest meslek sahipleri, öğretmen ve öğrencilerin turizme daha fazla katıldıkları ileri sürülmektedir (Emekli, 2001). Turizme bakışın belirleyicilerinden olan meslek durumuna bakıldığında, ankete katılanların büyük çoğunluğunu öğrenciler (%27.21),

öğrencilerden sonra en çok katılımcı memurlardır(%14,0). Emeklilerin oranı %12,5 Serbest meslek ve ev hanımı olarak katılanlar oranı eşittir %9,6 İşçilerin oranı %11,8 En az katılım tüccarlar tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu oran %6,6 dır. (Grafik 13)Ağırlıklı olarak öğrencilerin sınıfça veya arkadaş çevresiyle geniş bir kitle oluşturup gezi ve piknik amaçlı gelmiştir. Memurlar aileleriyle birlikte yakın çevre il ve ilçelerden gelip günü birlik tatil yaparlar. Emekliler gelip bölgede uzun zaman kalabilirler. Çünkü emekli olduklarından dolayı tatil için ayıracak zamanı vardır. Gelenler aileleriyle birlikte gelirler. Tahminen bunlar memur, emekli ve işçi aileleri olabilir. Cevap vermeyenlerin ankete katılma konusunda çekimser davrandığı ve okuma – yazmalarının olmadığı tahmin edilmektedir. Gelenlerin okuma- yazma oranları yüksektir. Bu oran serbest meslek ve cevap vermeyenlerin yüzdelik payı çıkarıldığında %81,6'dır. Ankete her kesimden katılım vardır.

Tablo 29 : Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ekonomik Durumu ve Aylık geliri

Araştırmaya Katılan Turistlerin Ekonomik Durumu Aylık Geliri Ne Kadardır?			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
0-1000	56	41,2	41,2
1000-2000	43	31,6	72,8
2000-3000	27	19,9	92,6
3000+	10	7,4	100,0
Toplam	136	100	

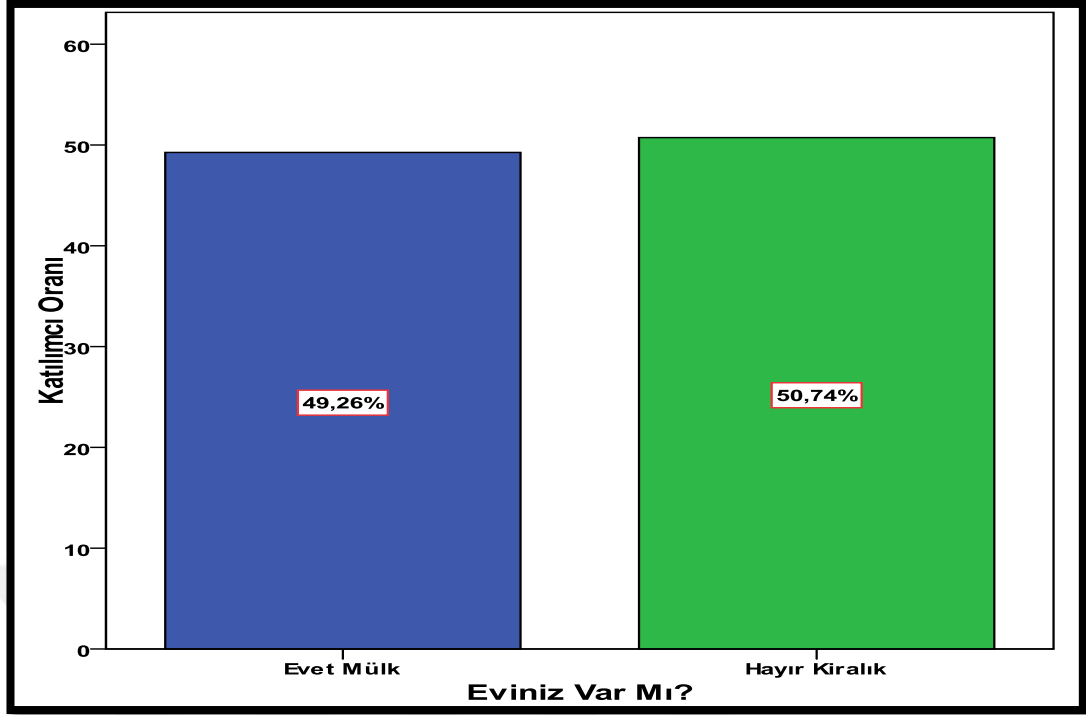

Grafik 14: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ekonomik Durumu ve Aylık Gelirlerinin Oranları

Katılan turistlerin en fazla paya sahip olan kesimin bütçe aralığı 0-1000 arasında olmaktadır. Bu tablodan anlaşılacağı üzere aylık geliri en az olan yani 0 - 1000(41,18%) arasında gelire sahip olandan daha fazla geldikleri (turizm faaliyetlerine) katıldıkları görülmüştür. En az paya sahip olan ise 3000(7.35%) ve üzerinde ekonomik durumu olan kesimdir. Ekonomik faaliyeti düşük olan yani 0-1000 arasında olan insanların eski Halfeti yerleşmesini ziyarette tercih ettiğini göstermektedir (Grafik 14).

Tablo 30: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ev Mülkiyet Durumu

Eviniz Var Mı?			
Mülkiyet Durumu	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet Mülk	67	49,3	49,3
Hayır Kiralık	69	50,7	100,0
Toplam	136	100	

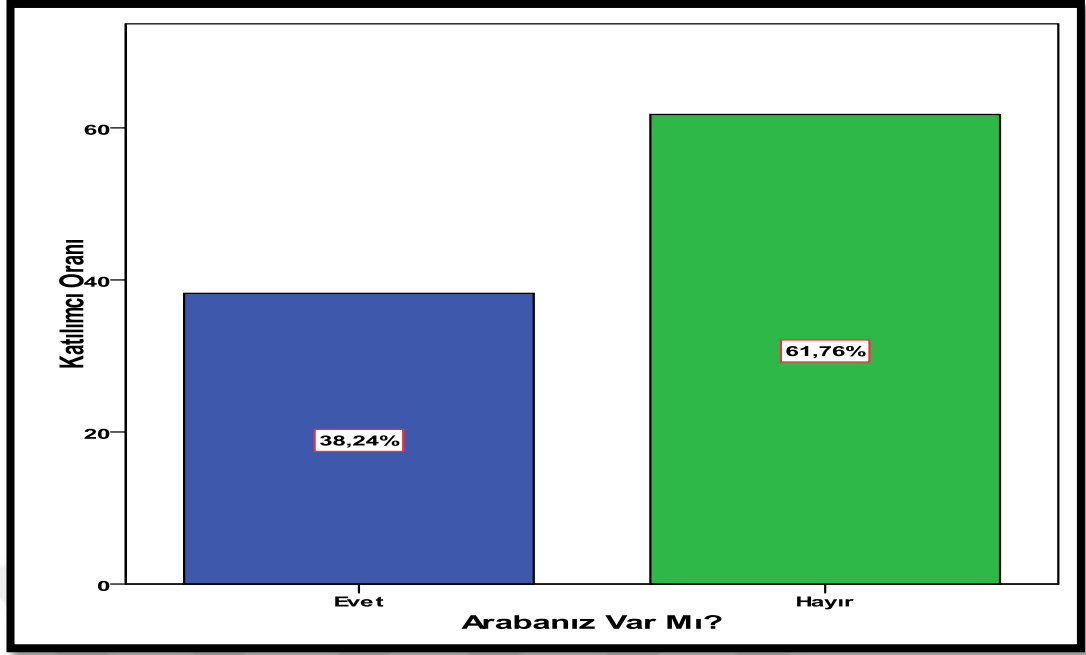
Grafik 15: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ev Mülkiyet Durumu Oranları

Ankete katılan turistlere sorulan eviniz var mı? Sorusuna alınan cevaplar şu şekildedir; 136 katılımcıdan 67 si evim mülk katılımcılardan 69 u ise evim kiralık cevabı vermiştir. Oransal olarak cevaplar; evim mülk diyenlerin oranı %49.26 evim kira diyenlerin oranı ise %50.76'dır (Grafik 15).

Elde edilen anket sonuçlarıyla oluşturulan tabloya bakıldığında eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin kirada oturanların çoğunlukta olduğu görülmüştür. Bu da kirada oturan ve kirada oturmayan turistlerin ekonomik olarak aynı seviyede olmadıklarını fakat bu durumun eski Halfeti yerleşmesine gelmek için büyük bir sıkıntı çıkarmadığını yani eski Halfeti yerleşmesine gelmenin pek masraflı olmadığını göstermektedir.

Tablo 31: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Arabanız Var mı Sorusu Durumu

Arabamız Var Mı?			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Evet	52	38,2	38,2
Hayır	84	61,8	100,0
Total	136	100	

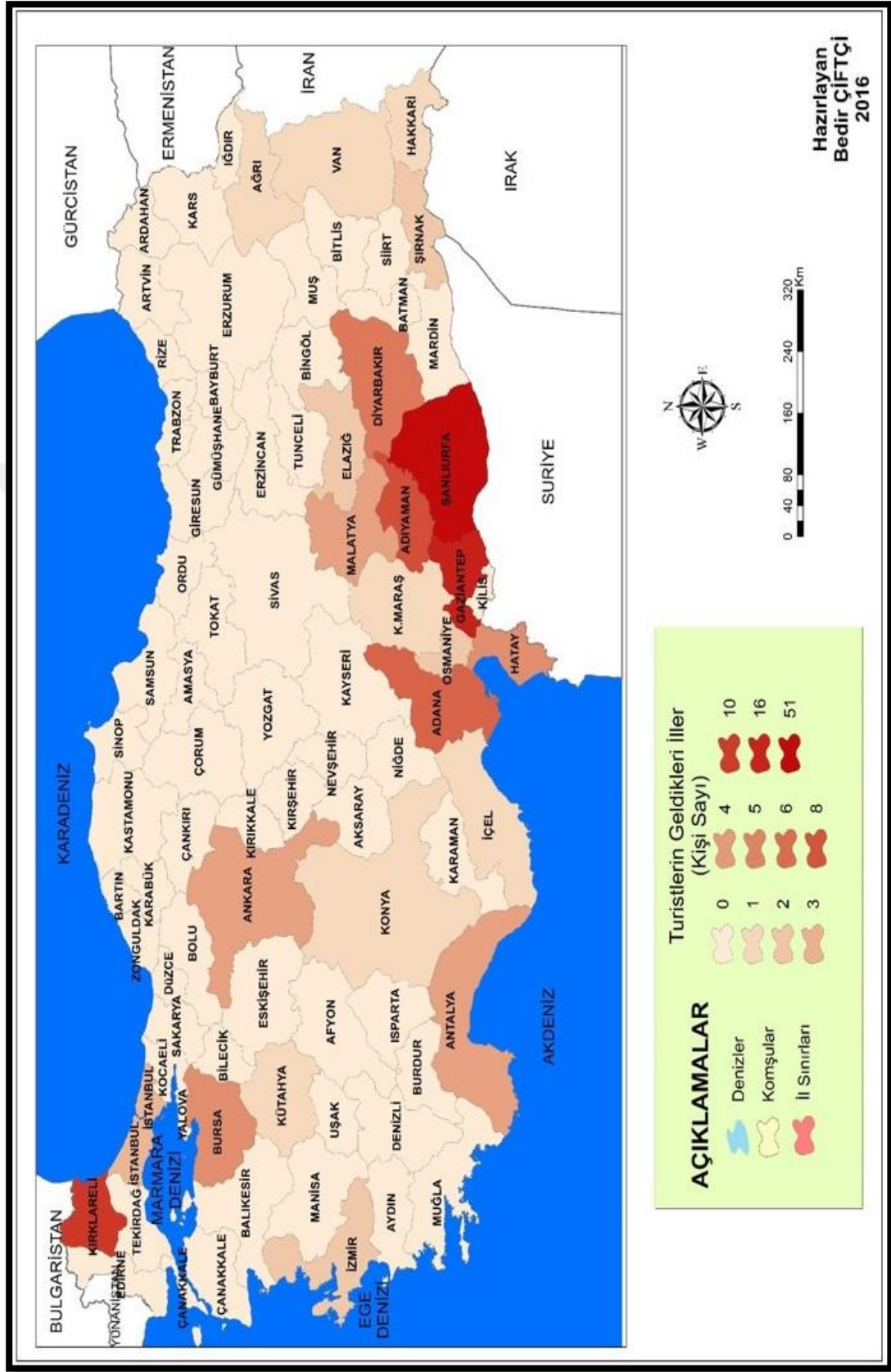
Grafik 16: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Arabanız Var mı Sorusu Cevaplarının Oranları

Katılan turistlerden arabası olmayan turistlerin oranı %61,76 arabası olan turistlerin oranı %38,24'tür. Burdan anlaşılacağı üzere eski Halfeti yerleşmesine gelmek için buraya faaliyet gösteren ulaşım araçlarını da kullanmak durumunda kalmışlardır. Yani turizm faaliyetleri sonucunda hem turistik faaliyet gösteren alanlar gelir elde etmekte , hemde ticari ulaşım ile yani ulaşım faaliyetiyle uğraşan taksi , minibüs gibi araç sahipleri gelir elde etmektedir.

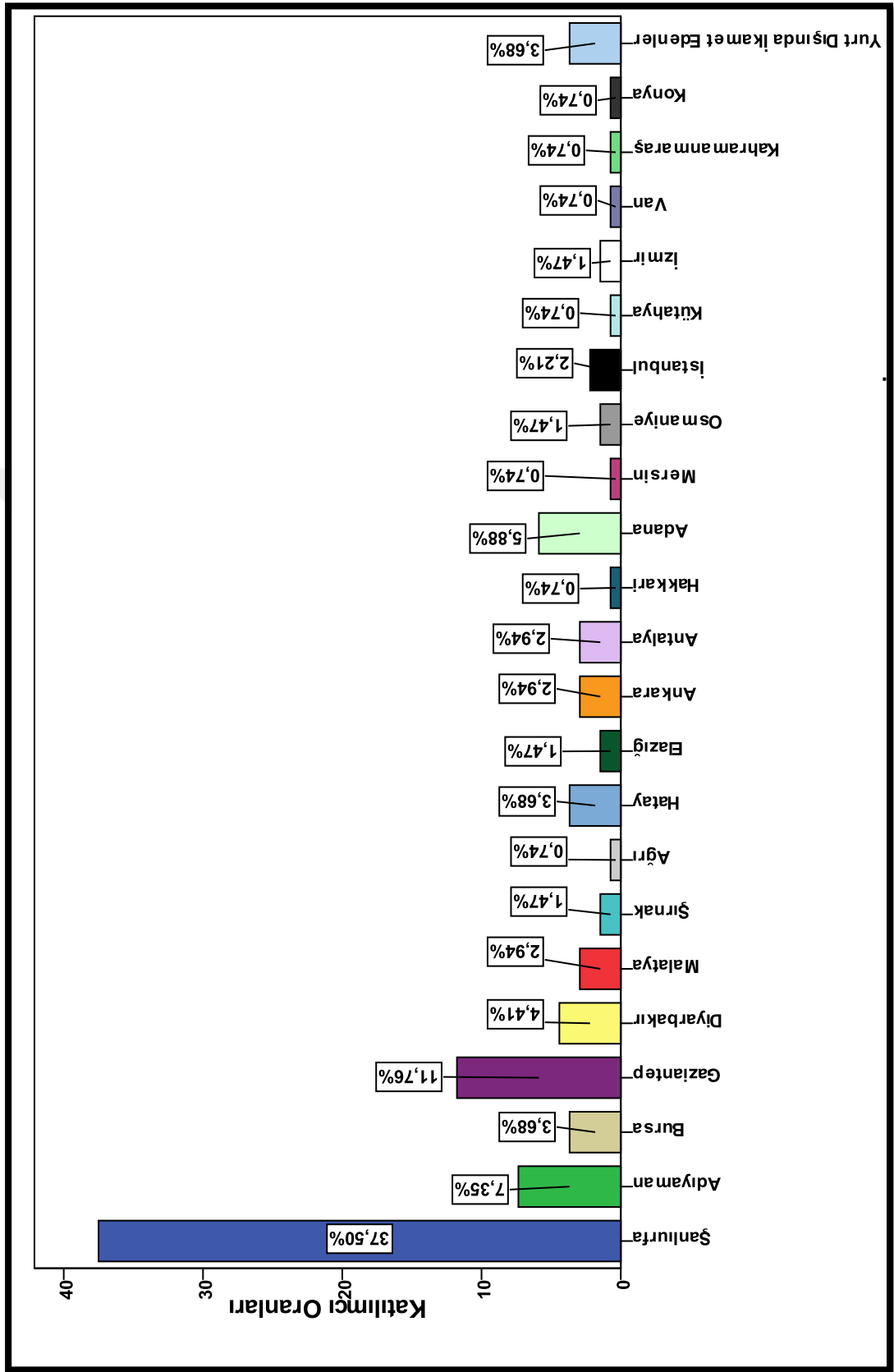
3.1.3. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin İkamet Ettikleri İller

Tablo 32: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin İkamet ettikleri İller

Araştırmaya Katılan Turistlerin İkamet Ettiği İl			
İl	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Şanlıurfa	51	37,5	37,5
Adıyaman	10	7,4	44,9
Bursa	5	3,7	48,5
Gaziantep	16	11,8	60,3
Diyarbakır	6	4,4	64,7
Malatya	4	2,9	67,6
Şırnak	2	1,5	69,1
Ağrı	1	,7	69,9
Hatay	5	3,7	73,5
Elazığ	2	1,5	75,0
Ankara	4	2,9	77,9
Antalya	4	2,9	80,9
Hakkari	1	,7	81,6
Adana	8	5,9	87,5
Mersin	1	,7	88,2
Osmaniye	2	1,5	89,7
İstanbul	3	2,2	91,9
Kütahya	1	,7	92,6
İzmir	2	1,5	94,1
Van	1	,7	94,9
Kahramanmaraş	1	,7	95,6
Konya	1	,7	96,3
Yurt Dışında İkamet Edenler	5	3,7	100,0
Toplam	136	100	

Harita 5: Araştırmaya Katılan Turistlerin İkamet Ettikleri İllerin Haritası

Grafik 17: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin İkamet ettikleri İllerin Yoğunluk Oranları

Araştırmaya katılan turistlerin ikamet ettiği iller şu şekildedir; araştırmaya toplam 136 turist katılmıştır. Şanlıurfa 51(%37,50), Adıyaman 10(%7.35), Bursa 5(%3.68), Gaziantep 16(%11.76), Diyarbakır 6(%4.41), Malatya 4(%2.49), Şırnak 2(%1.47), Ağrı 1(%0.74), Hatay 5(%3.68), Elazığ 2(%1.47), Ankara 4(2.94), Antalya 4(%2.94), Hakkâri 1(%0.74), Adana 8(%5.88), Mersin 1(%0.74), Osmaniye 2(%1.47), İstanbul 3(%2.21), Kütahya 1(%074), İzmir 2(%1.47), Van 1(%0.74), Kahramanmaraş 1(%0.74), Konya 1 (%0.74) ve yurt dışında ikamet edenlerin sayısı 5(%3.68) kişidir (Tablo 32).

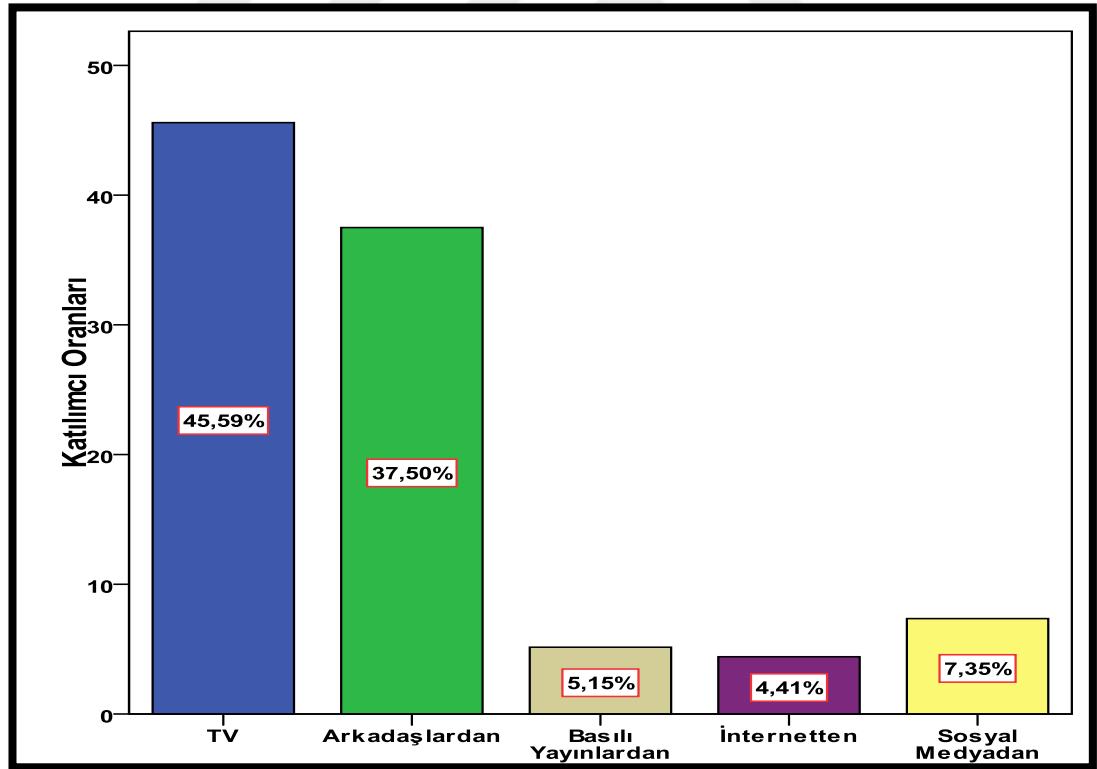
Araştırma sonucunda elde edilen verilere göre Halfeti'ye gelen turistlerin ikamet ettiği iller arasında en çok turist sayısına sahip olan il %37.50 (51 kişi) ile Şanlıurfa'dır. İkinci olarak ta %11.76 (16 kişi) ile Gaziantep olduğu görülmektedir. Buda bize Şanlıurfa'nın bir ilçesi olan Eski Halfeti yerleşmesinin daha çok çevre illerden turist aldığı göstermektedir. Halfeti'ye gelen turistlerin ikamet ettiği iller arasında en az paya sahip olan iller ise %0.74 (1 kişi) ile Ağrı, Hakkâri, Mersin, Kütahya, Van, Kahramanmaraş ve Konya illeridir. Bölgeler bazında bakıldığında Halfeti'ye gelen turistlerin en çok %62.49(85 kişi) ile güneydoğudaki 5 ilden olduğu görülmüştür. Araştırma sonucunda Halfeti'ye Türkiye'nin çeşitli illerinde ikamet eden turistlerin geldiği de saptanmıştır. Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerden en uzak ilde ikamet eden turistler İzmir en yakın ilde ikamet eden turistler ise Şanlıurfa olarak görülmektedir. Ayrıca Eski Halfeti yerleşmesine, gelen turistler arasında yurt dışında ikamet eden az sayıda (5 kişi %3.68) turiste bulunduğu elde edilen veriler arasındadır (Grafik 17).

Bu da bize Eski Halfeti yerleşmesine gelen yurt dışında ikamet eden turistlerin ya Halfetili olduğu ve yurt dışında ikamet ettiğini ya da Türkiye'nin başka bir şehirden olup yurt dışında ikamet ettiğini gösterir bir diğer ön görü ise yabancı turist olup Eski Halfeti yerleşmesini duyup ziyaret ettiğini gösterir. Araştırma sonucunda çıkartılabilecek bir diğer durum ise yakın çevre illerden gelen turistlerin örneğin Şanlıurfa ve Adıyaman illerinden gelen turistlerin hem kültürel yakınlık tan dolayı geldiğini hem de mesafenin azlığından dolayı günübirlik bir tatil yapılabileceğini bizlere kanıtlar niteliktedir.

3.1.4. Eski Halfeti Yerleşmesini Nerden Duydunuz

Tablo 33: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerinin Eski Halfeti Yerleşmesini Nerden Duydunuz Sorusunun Cevap Durumu

Halfeti'yi Nerden Duydunuz?			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
TV	62	45,6	45,6
Arkadaşlardan	51	37,5	83,1
Basılı Yayınlardan	7	5,1	88,2
İnternette	6	4,4	92,6
Sosyal Medyadan	10	7,4	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 18: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerinin Eski Halfeti Yerleşmesini Nerden Duydunuz Sorusunun Cevap Oranları

Yapılan ankette Halfeti'yi nerden duydunuz sorusuna 136 kişi cevaplamış bunlardan 62'si (%45.6)TV'den duyduğunu, 51'i (%37.5) arkadaşlardan duyduğunu, 7'si yazılı basınlardan, 6'sı internetten, 10'u sosyal medyadan duyduğunu söylemiştir. Buradaki soruya cevap verenlerden %45.6 ile en çok TV'den en az da %4.4 ile internetten duymuştur. (Grafik 17)

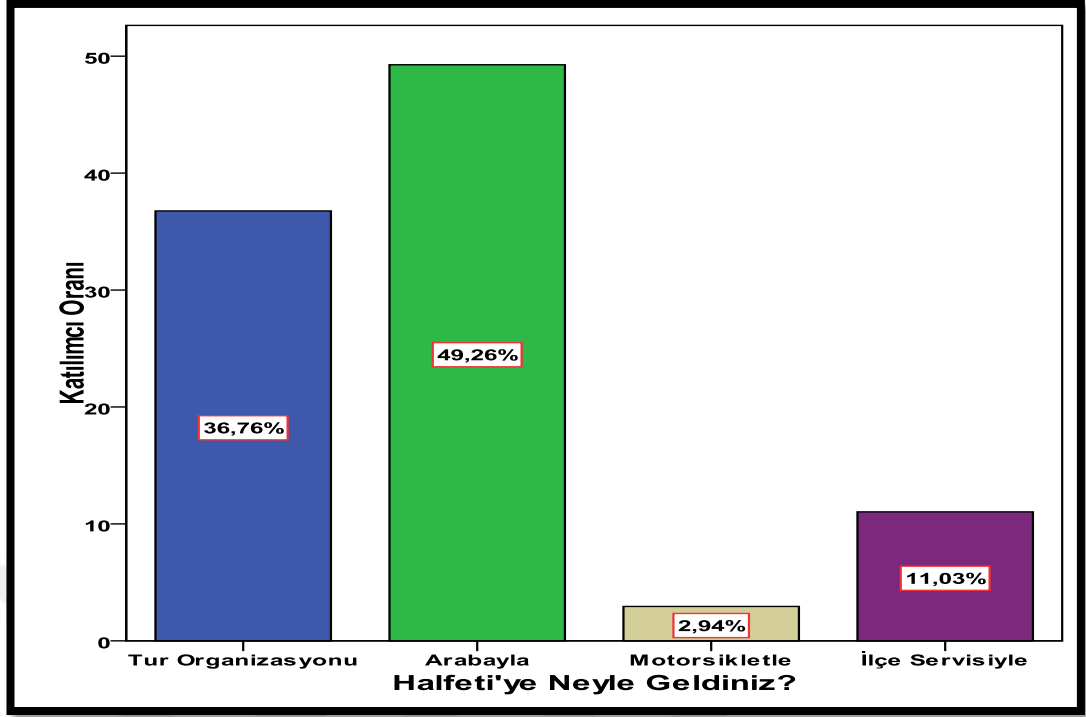
Anlaşılaçağı üzere eski Halfeti yerleşmesinin tanıtılmasında TV yani film ve diziler etkili olmuştur. Başka bir dikkat çekici yanı ise arkadaşlarından duyanların da oranı yüksektir (%37.5). Yani yazılı basında, internette ve sosyal medyada eski Halfeti yerleşmesinden yeteri kadar bahsedilmemektedir. TV'den başka eski Halfeti yerleşmesine gidip gören arkadaşlarından duyanlar da bulunmaktadır. Eski Halfeti yerleşmesinde sosyal medya, internet ve yazılı basın Halfeti'nin tanıtımında yetersiz kalmış, en çok TV'deki film ve diziler sonucunda tanınmıştır.

Demek oluyor ki yazılı basında, sosyal medyada ve internette yer alacak bir özelliğinin bulunmadığı ancak TV'deki filmlere uygun bir ortamın bulunduğu sonucunu çıkarabiliriz. Duyulmasında etkili olan diğer bir unsur yani arkadaşlarından duyanlarda yüksek oranda ilçeye gidip görenler döndüklerinde gördüklerini arkadaşlarına anlatmakta ve bu şekilde de eski Halfeti yerleşmesi tanıtılmaktadır.

3.1.5. Eski Halfeti Yerleşmesine Ne (Araç/Vasıta) ile Geldiniz

Tablo 34: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Hangi Araç Türüyle Geldikleri Sorusunun Cevap Durumu

Halfeti'ye Neyle Geldiniz?			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Tur Organizasyonu	50	36,8	36,8
Arabayla	67	49,3	86,0
Motorsikletle	4	2,9	89,0
İlçe Servisiyle	15	11,0	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 19: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Hangi Araç Türüyle Geldikleri Sorusunun Cevap Oranları

Verilen tabloda Eski Halfeti yerleşmesine neyle geldiniz?’ sorusu cevaben gelenlerin % 36,76’sı tur organizasyonu cevabını vermiş, arabayla geldiklerini söyleyenler %49,26’ya denk gelmekte, 4 kişi motosikletle %2,9’a ilçe servisiyle gelenlerin oranı ise 15 kişi ile %11’dir (Grafik 19).

Yapılan ankette yöneltilen soruya katılımcılar genel olarak arabayla geliyorum cevabını vermiştir. En az oranı ise motosikletle geliyorum cevabını vermiştir. Burada göze çarpan ise arabayla geliyorum diyenlerin (% 49,3) oranı tur organizasyonu, motosiklet, ilçe servisiyle geliyorum cevabını verenlerden daha çoktur. Buradan çıkarılabilecek başka bir sonuç da motosiklet ve ilçe servisleri pek tercih edilmemektedir. Tur organizasyonu ile gidenlerin sayısı da azımsanacak gibi değil 50 ve bu yolla gidenlerle motosiklet ve ilçe servisleriyle gelenleri büyük bir farkla geçmektedir (Tablo 34).

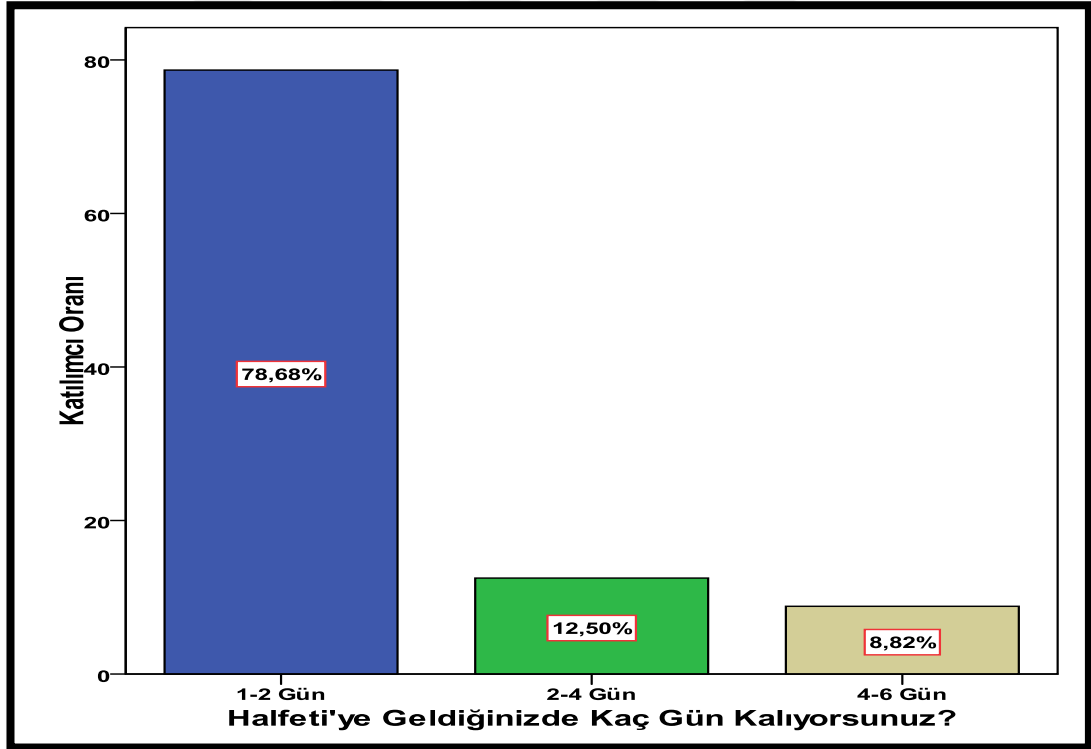
Buradan da anlaşılacağı üzere bu ilçeye gelenlerin çoğu ilçe dışından gelmektedir. Çünkü ilçeye gelenlerin ilçe servisleri ve motosikleti daha çok tercih etmemeleri ilçeye gelenlerin çoğunluğunun ilçe dışından geldiğini göstermektedir. İlçeye ilçe dışından gelmesinin nedeni verilen değerlerden de anlaşılacağı üzere ilçenin öne çıkan bir özelliğinden dolayıdır. İlçenin tarihi özelliğinden dolayı ziyaret

edilmektedir. İlçeye yapılan yolculuğun çoğunlukla arabayla ve tur organizasyonu ile yapılması bahsettiğimiz sonucu güçlendirmektedir.

3.1.6. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldiğinizde Kaç Gün Kalıyorsunuz

Tablo 35: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaç Gün Kaldıkları Durumu

Halfeti'ye Geldiğinizde Kaç Gün Kalıyorsunuz?			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
1-2 Gün	107	78,7	78,7
2-4 Gün	17	12,5	91,2
4-6 Gün	12	8,8	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 20: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesinde Kaç Gün Kaldıkları Durumu Oranları

Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerden 1-2 gün kalanların sayısı 107 katılımcılar arasında ki yüzdesi ise %78.7'dir. 2-4 gün kalanların sayısı 17 yüzde

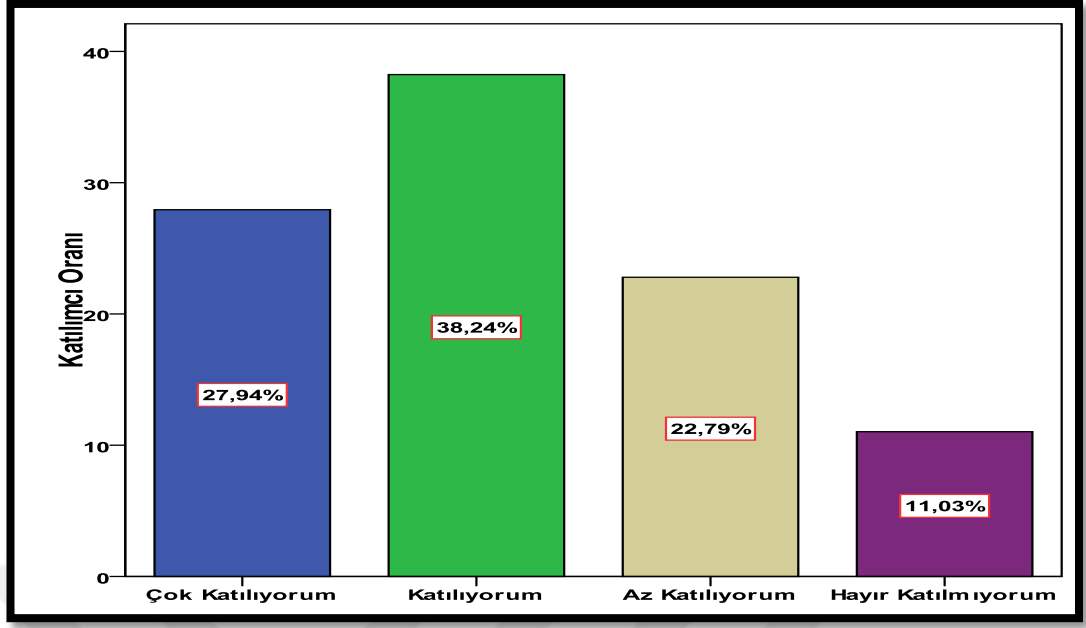
olarak %12.5, 4-6 gün arası kalanların sayısı ise 12 yüzde olarak %8.8, dir (Grafik 20).

1-2 gün kalanların oranı diğerlerine göre fazladır. Bunun sebebi ise konaklamaların yetersiz olması veya alternatifin(seçenek) az olmasıdır. 2-4 gün ve 4-6 gün arasında kalanlar ise 1-2 gün kalanlara oranla daha azdır. Bu durum bize eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin önemli bir kısmının günü birlik geziler neticesinde ziyarete gelen turistler olduğunu göstermektedir.

3.1.7. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Ne Kadarının Dizinin Etkisiyle Geldiği, Diziyi İzleme Nedenleri Nelerdir

Tablo 36: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisi'nden Sonra Halfeti Bende Merak Uyandırmıştır Sorusunun Cevap Durumu

Karagül Dizisinden Sonra Halfeti'nin Bende Merak Uyandırmasına neden olmuştur.			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	38	27,9	27,9
Katılıyorum	52	38,2	66,2
Az Katılıyorum	31	22,8	89,0
Hayır Katılmıyorum	15	11,0	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 21: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisi'nden Sonra Halfeti Bende Merak Uyandırmıştır Sorusunun Cevap Durumu Oranları

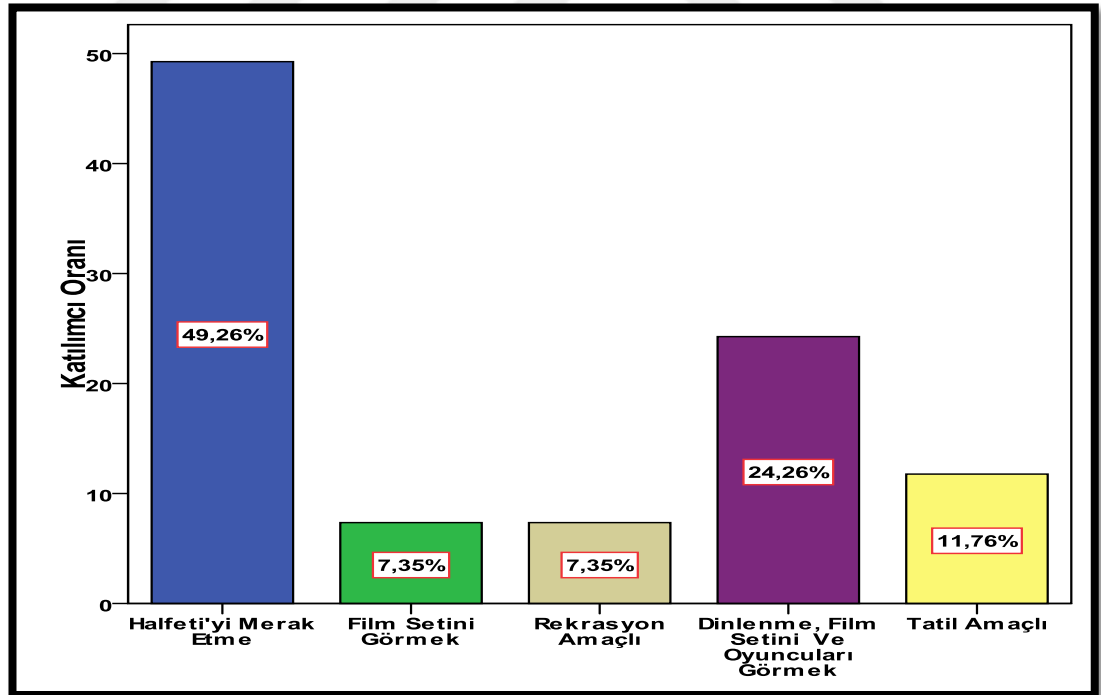
Eski Halfeti yerleşmesinde de çekilen dizinin yerleşmenin tanıtımına bir katkısı olup olmadığı konusunda bilgiler veren bu soruda, verdikleri cevap şu şekilde bir dağılım oranı göstermiştir; Çok katılıyorum % 27,94 (38 kişi), katılıyorum % 38,24 (52 kişi) az katılıyorum % 22,79 (31 kişi) hayır katılmıyorum % 11,03 (15 kişi).

Anketteki bu sorudan yola çıkacak olursak dizinin insanlar üzerinde merak etkisi yarattığı açıkça görülmektedir. Çünkü ankete katılan 136 kişiden 90'ı dizinin bende merak etkisi uyandırdığını belirtmiştir. Buna az katılanlarda eklenilirse bu sayı 116 (% 89) ya çıkarmaktadır. (Grafik 21)Medya genel anlamda bir ürün veya hizmet hakkında, tüketiciyi belli bir davranışa yönlendirmek, ikna etmek, bilgi vermek, tutum değiştirmek, belli bir görüşü benimsemelerini sağlamak etkisi oldukça güçlüdür. Nitekim Türkiye'de bir yörenin tanıtımı yapacak, doğal güzelliklerini gözler önüne serecek, tarihi ve kültürel özellikleri tanıtacak en önemli medya araçlarının başında televizyonlar gelmektedir. Çünkü Türkiye'de TV izleme oranı oldukça yüksek olan bir ülkedir. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nca 12 bin aile üzerinde uyguladığı ankette göre TV izleme oranı ortalama günlük olarak 4,5 saattir. İşte tüm bu etmenlerden yola çıkacak olursak bir yörenin tanıtımını yapacağı, turizmin sağladığı avantajlardan o yörenin faydalanmasını sağlayacağı en önemli etkenlerin başında diziler gelmektedir(Gürcan, 2008).

3.1.8. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelme Nedeni Nedir?

Tablo 37 : Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelme Nedeni Durumu

Araştırmaya Katılan Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelme Nedeni Nedir?			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Halfeti'yi Merak Etme	67	49,3	49,3
Film Setini Görmek	10	7,4	56,6
Rekrasyon Amaçlı	10	7,4	64,0
Dinlenme, Film Setini Ve Oyuncuları Görmek	33	24,3	88,2
Tatil Amaçlı	16	11,8	100,0
Toplam	136	100	

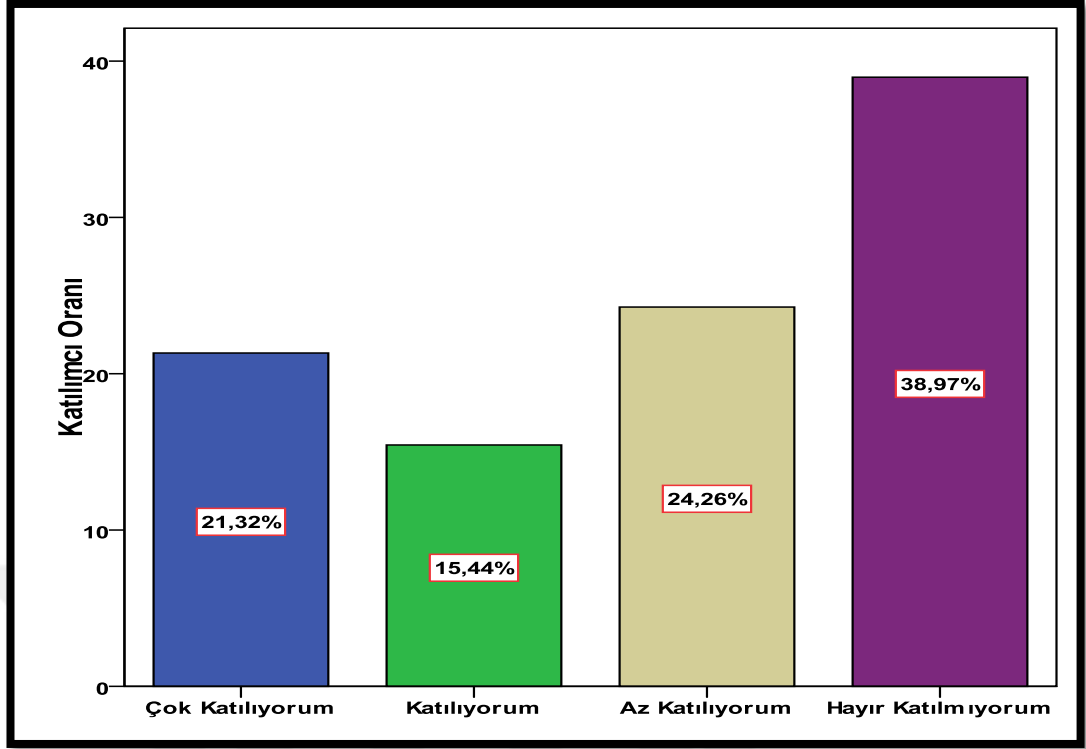
Grafik 22: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelme Nedeni Durumu Oranları

Eski Halfeti yerleşmesinde yapılan araştırmada gelen turistlere Halfeti'ye gelme nedenleri sorulmuştur ve alınan cevaplar şu şekildedir; araştırmaya katılan turist sayısı 136'dır. Halfeti'yi merak ettim diyenlerin sayısı 67 (%49.26), film setini görmek için geldim diyenlerin sayısı 10 (%7.35) , rekreasyon amaçlı Halfeti'ye geldim diyenlerin sayısı 10(%7.5), dinlenme, film setini ve oyuncularını görmek için gelen turistlerin sayısı 33(%24.26) ve tatil amaçlı geldim diyen turistlerin sayısı ise 16 (%11.76)'dır (Grafik 22). Araştırma sonrası elde edilen verilerden şu anlaşılıyor ki turistlerin eski Halfeti yerleşmesine gelme nedenlerinin başında % 49.24 ile eski Halfeti yerleşmesini merak etme gelmektedir. Daha sonra da en çok ikinci oranla dinlenme, film setini ve oyuncularını görmek için geldim cevabı yer almaktadır. Film setini görmek için ve rekreasyon amaçlı gelen turist sayısı ise eşit olduğu görülmektedir. Eski Halfeti yerleşmesini merak edip gelen turistlerin tatil amaçlı gelen turistlerle toplam sayısı 83 kişidir, buda toplam katılımcıların yarısından fazlasının eski Halfeti yerleşmesine merak duyup orda tatil amaçlı gelip dizinin çekildiği yeri de ziyaret ettiği görülmüştür. Eski Halfeti yerleşmesine tatil amaçlı gelen turistlerin eski Halfeti yerleşmesinde kalma sürelerinin diğer cevapları veren turistlerden daha çok olması beklenmektedir, çünkü tatil amaçlı gelen turistlerin tatil şartlarına göre en az 2 veya 3 gün kalma süresi vardır buda eski Halfeti yerleşmesinde bunu karşılayacak şartların olduğunu bizlere göstermektedir.

3.1.8.1. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir

Tablo 38: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir Sorusuna Verilen Cevapların Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesine Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film Ve Dizilerdir			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	29	21,3	21,3
Katılıyorum	21	15,4	36,8
Az Katılıyorum	33	24,3	61,0
Hayır Katılmıyorum	53	39,0	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 23: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Eski Halfeti Yerleşmesine Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir Sorusuna Verilen Cevapların Durumunun Oranları

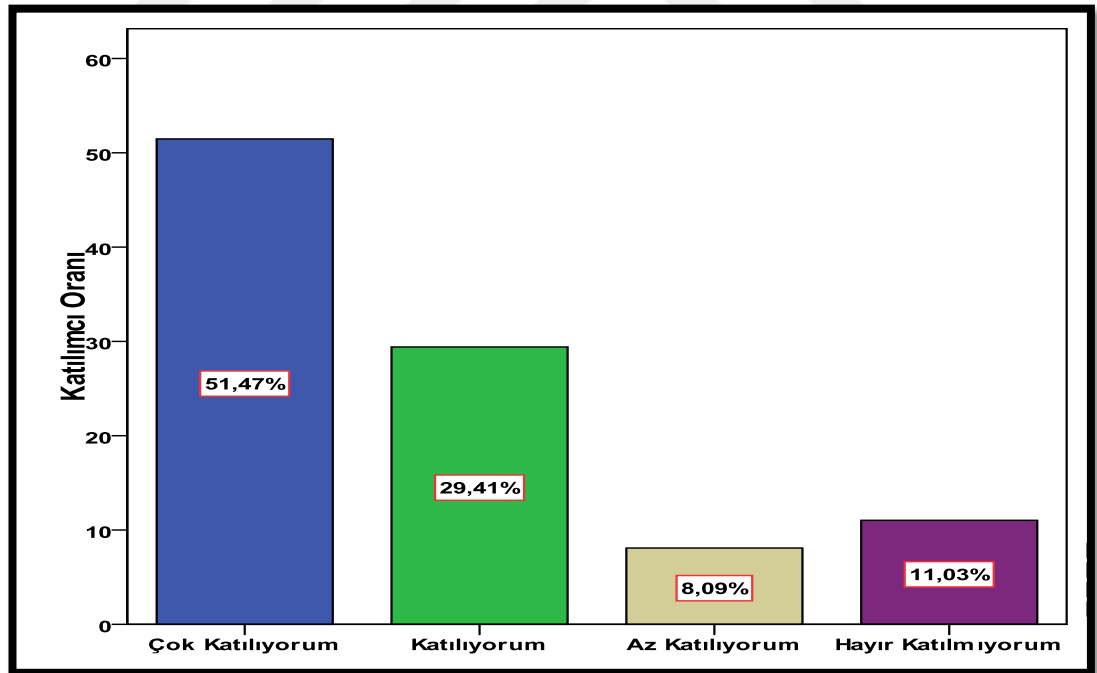
Tabloda “Eski Halfeti yerleşmesine gelmemin tek nedeni seyrettiğim film ve dizilerdir” sorusuna çok katılıyorum diyenlerin katılımcı sayısı 29, yüzde olarak da 21,3’ tür. Katılıyorum cevabını verenlerin katılımcı sayısı 21, bu sayı yüzde 15,4’e tekabül etmektedir. Az katılıyorum cevabını verenlerin sayısı 33 ve yüzde 24,3’ tür. Hayır, katılmıyorum diyenlerin sayısı 53 ve bu sayı % 39’a tekabül etmektedir. En çok değere 53 kişi ile hayır katılmıyorum cevabını verenlere en az ise 21 kişi ile katılıyorum cevabını verenlere aittir.

Belirtilen veriler eski Halfeti yerleşmesine gelme nedenine göre film ve dizilerden etkilenmeden gelenleri oranı %38,97’dir. Bundan çıkarılacak başka bir sonuç eski Halfeti yerleşmemesine gelenlerin % 61,03’ü az ya da çok verilen nedenden dolayı eski Halfeti yerleşmesine gelmektedir. Bundan anlaşılacağı üzere verilen soruya cevap verenlerin çoğunluğunun üzerinde eski Halfeti yerleşmesine gelmede etkili olan neden film ve dizi olduğu anlaşılmaktadır. Verilen bilgilerden anlaşılacağı üzere eski Halfeti yerleşmesinin tanınmasında film ve diziler de etkili olmuştur.

3.1.8.2. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanlarını Kendi Gözlerimle Görmek İstedim

Tablo 39: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanlarını Kendi Gözlerimle Görmek İstedim Sorusunun Cevap Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanları Kendi Gözlerimle Görmek İstedim			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	70	51,5	51,5
Katılıyorum	40	29,4	80,9
Az Katılıyorum	11	8,1	89,0
Hayır Katılmıyorum	15	11,0	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 24: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanlarını Kendi Gözlerimle Görmek İstedim Sorusunun Cevap Durumunun Oranları

Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistler sorulan “Halfeti’ye Geldim Çünkü Dizideki Doğal, Tarihi ve Dinlenme Alanları Kendi Gözlerimle Görmek İstiyorum” sorusuna çok katılıyorum diyenlerin sayısı 70 yüzde olarak %51.5’tir. Katılıyorum

diyenlerin sayısı 40 yüzde olarak %29.4'tür. Az katılıyorum diyenlerin sayısı 11 yüzde olarak %8.'dir. Hayır, katılmıyorum diyenlerin sayısı 15 yüzde olarak %11.0'dır (Tablo 39).

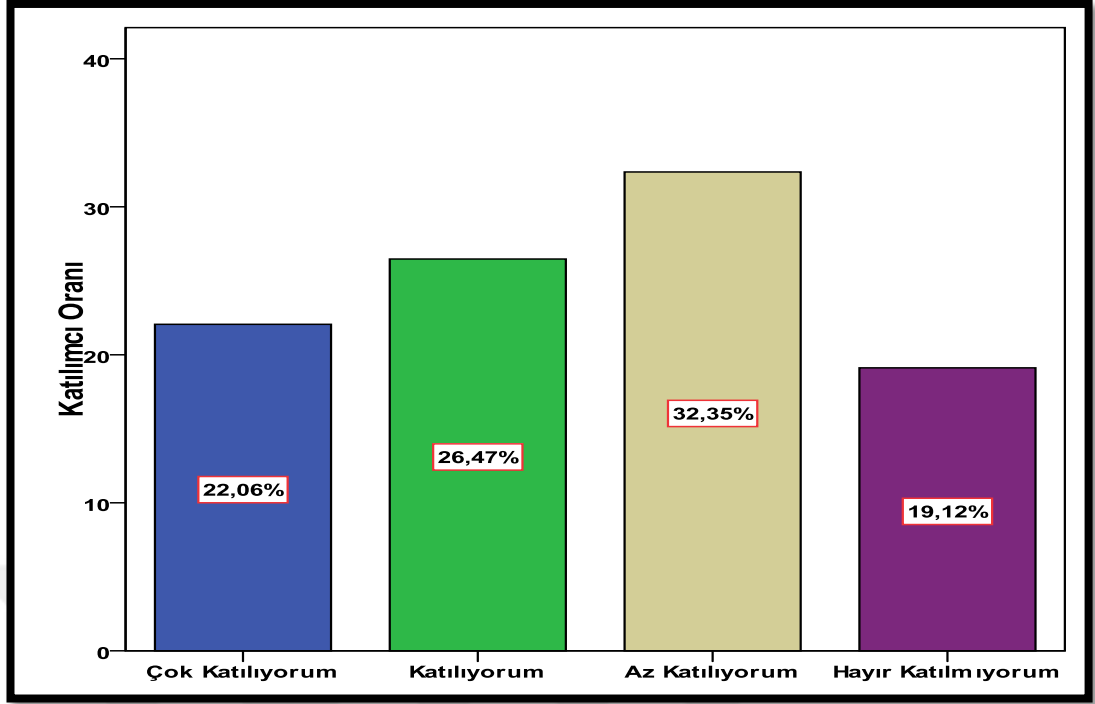
Eski Halfeti yerleşmesine gelen ve ankette katılanların büyük bir kısmı Tarihi ve Dinlenme alanlarını görüp kendi gözleriyle görmek için Eski Halfeti yerleşmesine gelmek istemiştir. Ankette cevap verenlerden 70 kişi (%51) gibi büyük kısmı Karagül dizisinden etkilenmişlerdir. Ankete katılanlardan Karagül dizisinden az veya çok katılarak gelenlerin oranına bakıldığında toplamda %88,97 oranında bir etki görülmektedir. Katılımcılardan 15 kişi Karagül dizisinden etkilenmeyip bundan bağımsız nedenlerle eski Halfeti yerleşmesine gelmek istemiştir (Grafik 24).

Tablo ve grafikten çıkarılan önemli bir sonuç eski Halfeti yerleşmesine gelenlerin büyük çoğunluğu (%88,97) Karagül dizisinde gördükleri doğal tarihi ve dinlenme alanlarını kendi gözleriyle görmek istemektedirler.

3.1.8.3. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti

Tablo 40 : Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti

Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	30	22,1	22,1
Katılıyorum	36	26,5	48,5
Az Katılıyorum	44	32,4	80,9
Hayır Katılmıyorum	26	19,1	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 25: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti Sorusunun Cevap Oranları

Dizideki geleneksel aile yapısı hakkında yapılan ankette toplam 136 denek içerisinde 30'u çok katılıyorum, 36'sı katılıyorum, 44'ü az katılıyorum, 26'sı ise hayır katılmıyorum cevabını vermiştir. Katılımcıların %22,1'i çok katılıyorum, %26,5'i katılıyorum, %32,4'ü az katılıyorum, %19,1'i ise katılmamıştır.

Ankette yöneltilen bu soruda genel olarak az katılıyorum oranı yüksek olmuştur. En az orana sahip olan cevap ise hayır katılmıyorum olmuştur. Soruya katılıyorum cevabı verenlerin oranı birbirine yakınlık göstermektedir. Bu cevabı verenler 80,88'lik bir oran göstermektedirler. Bu amaçla eski Halfeti yerleşmesine gelenlerin %80'i Halfeti'deki geleneksel aile yapısını görmek amacıyla gitmiştir. Geriye kalan %20'ye yakın turist ise başka sebeplerden dolayı yerleşmeye gelmiştir. Ülkemizde geleneksel aile yapısını yaşayan aileler azalmıştır. İnsanlar dizi/filmlerde gördüğü bu aile yapısına kendini yakın hissedip beğendiği için buraları görmek istemiştir. Günümüzdeki geleneksel aile tipi düşüncesi eşitsizliğin olduğu, kadınlar- erkekler arasında ayrımcılığın olduğu, kendi içinde statü farkının var olduğu aile tipidir. Aslında gerçek anlamıyla anneannelerin, babaannelerin, dedeleri onların çocuk ve torunlarının olduğu bir aile tipidir. Bu aile tipinde tecrübe ve deneyimler aile büyüklüleriyle artar. Aile

bağları daha güçlüdür. Bireyler arasında saygınlık vardır, anneye babaya değer önemlidir.

Gittikçe gelişen teknolojiyle birlikte eskiden var olan geleneksel aile tipi azalmakta birbirinden bağımsız bencilliğin olduğu küçük aile tipi ortaya çıkmaktadır. Bu oran gerek ülkemizde gerekse ülkemizden batıya gittikçe artmaktadır. Teknoloji çağıyla insanlar üretmemekte başkalarının ürettikleriyle yetinir hale gelmiştir. Gelişmiş ülkeler yeni bir şeyler üreterek kendini geliştirirken biz onlarda olanları eleştirip sorgulamadan aynısını almayı seçtik. Bu da onların yaşam biçimlerinin bizde oluşmasına sebebiyet verdi. Gelişmişlik seviyesi olumlu şeyler doğurabildiği gibi olumsuz sonuçlar da doğurarak insanları içselleştirmiş, çevresinde var olan olaylara karşı duyarsızlaştırıp ailelerinden uzaklaştırmıştır.

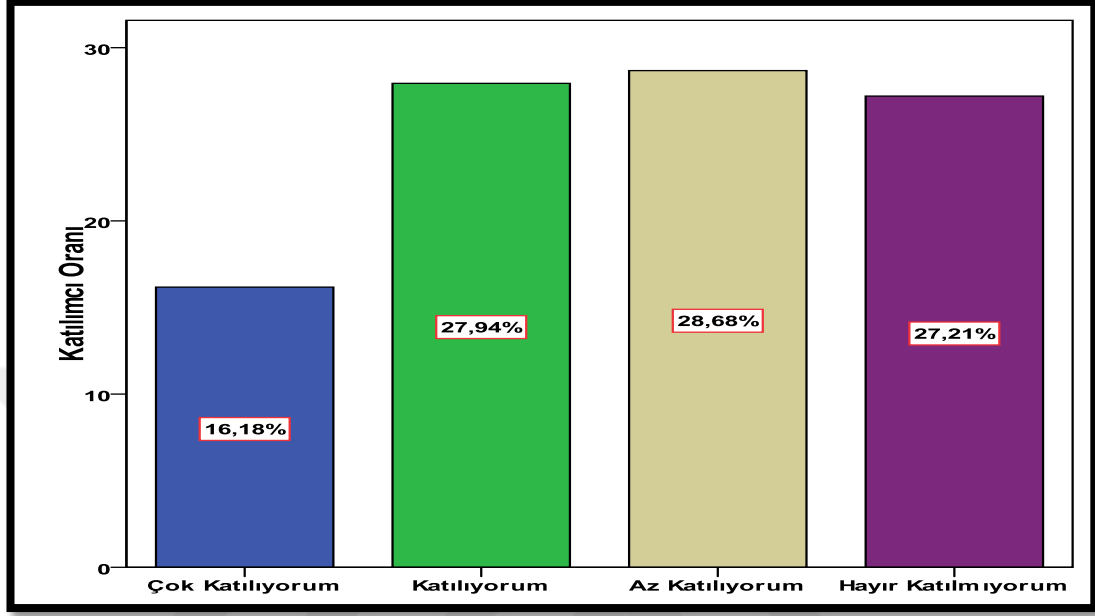
Her ne kadar Karagül dizisindeki geleneksel aile tipi insanların ilgisini çekse de günümüz dizi ve filmleri var olan gerçekleri değil de zenginliğin ihtişamının olduğu hayatları izleyicinin önüne sunmaktadır. Buda küçük yaşlardan itibaren çocukların daha lüks hayat beklentisi içinde olmalarına neden olmuştur. Dizi ve filmler toplumsal sorunlara dikkat çekmek yerine toplumsal sorunlara neden olmaktadır. Dizilerde uyuşturucu kullanımı, gasp, adam öldürme yaralama aileye saygısızlık gibi kötü olaylar yayınlanarak bunlar gerçek hayata çekilmiştir. Neyi ne için izlediğimizin bilinci de olup sosyal içeriği olan eğitici, yapıcı türden dizi ve filmleri izlemeliyiz.

3.1.8.4. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum

Tablo 41 : Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum Sorusunun Cevap Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	22	16,2	16,2
Katılıyorum	38	27,9	44,1
Az Katılıyorum	39	28,7	72,8

Hayır Katılmıyorum	37	27,2	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 26: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü TV Dizilerde/ Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum Sorusunun Cevap Oranları

Eski Halfeti yerleşmesine gelenlerin geleneksel yaşam tarzına ve aşiret yapısına duyulan sempati sorusu sorulmuştur. Yüzdeler olarak oranlara baktığımızda %16,2'si çok katılıyorum, 27,9'u katılıyorum, 28,7'si az katılıyorum, 27,2'si hayır katılmıyorum demiştir. (Tablo 41)

Bu soruya en çok verilen cevap az katılıyorum olmuştur. Katılıyorum, hayır katılmıyorum cevapları da onu izlemiştir. En az cevabı verenler ise hayır katılmıyorum demiştir. Katılan ve az katılanların oranı (%72,8) katılmayanların oranından fazladır. Bölgeye genel olarak bakıldığında eski yaşamsal geleneklerin hala etkin olduğu ve bu netice itibariyle bölgede dizi çekimlerinin bunları yansıtmayı amaçladığı saptanmıştır. Dizide yansıtılan bölgenin aşiret yapısı ve geleneksel yaşam tarzları başka alanlarda yaşayan insanların ilgi odağı haline gelmesiyle Halfeti eski yaşam biçimlerini günümüze, gerek dizi gerekse film gibi amaçlarla enjekte etmektedir (Grafik 26).

Dizi ve filmlerde yansıtılan aşiret yapısı kan davası, töre cinayeti, berdel gibi konuları yansıtmaktadır. Bur da aşiret ağalarının köşkü, son model arabaları

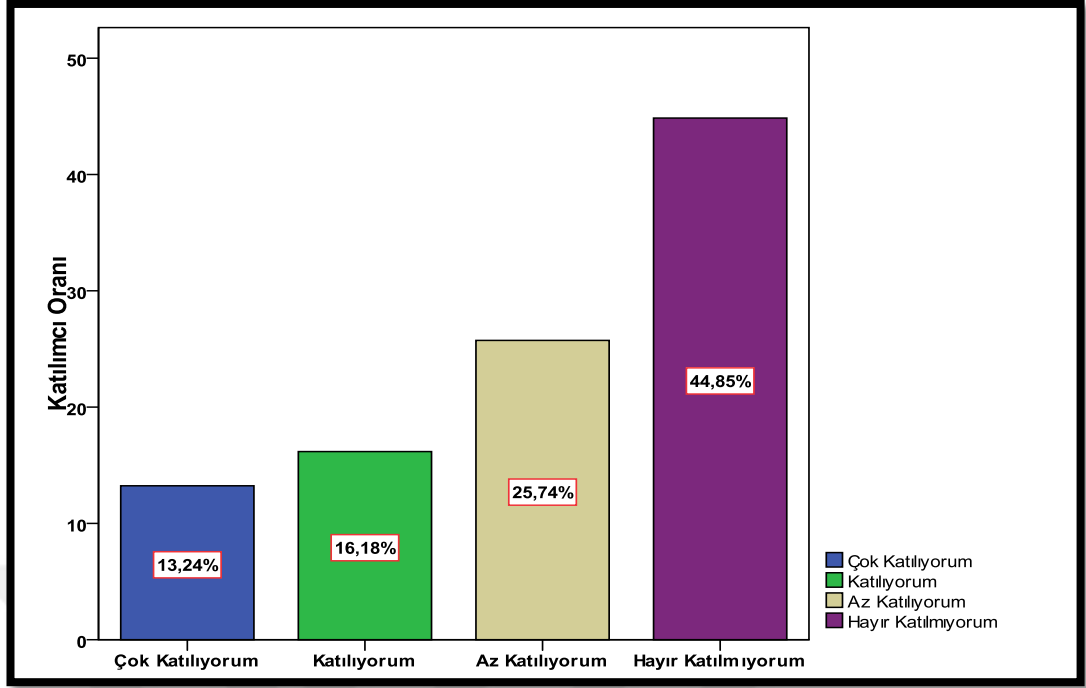
hizmetlileri ve hüküm veren bir yapısı bulunmaktadır. Bunu yanı sıra aksanı bozuk bir Türkçe bellerinde silah olan adamlar canlandırılmaktadır. Dizilerde bunlar abartılarak verilmiştir. Bu şekilde dizilerle aşiret yapısının kötülenmesi, bölge halkının aşiret yapısının yoğun baskısı altında olduğu görünümü yansıtılmıştır. Evet, doğu bölgelerinde birçok aşiret hala hüküm sürmektedir. Ancak yansıtıldığı gibi adamları öldürme, kesin katı hükümler sunma şeklinde olmamaktadır. Aşiret yapısı aileler arasında meydana gelen husumetlere olumlu çözümler bulmaya çalışır, aileler arasına girerek barışı sağlar.

Geçmiş zamanlarda çok sert olan aşiret kuralları günümüzde yumuşamıştır. Örneğin; geçmişte evlilik için evden kaçan kız öldürülürdü zamanla bu başlık parası veya süt parası alınarak çözülmüştür. Yine geçmişte eşini genç yaşta kaybeden bayanlar kayınlarıyla evlenmeye zorlanırmış bu zorlama zamanla ortadan kalkarak o kişinin isteğine bırakılmıştır. Ekonomik durumu düşük olan ailelerin taziye, düğün masraflarını aşiret lideri karşılayarak toplumsal yardımlaşmayı sağlamıştır. Dizilerde aşiretlerin geçmişteki kötü yanları abartılarak lanse edilmiştir. Ancak şimdilerde bu katı kurallar yok olmuştur. Dizilerde gösterilenler üzerine bölgeyi merak edip gidenler dizilerde gösterilen durumlarla karşılaşmamaktadır.

3.1.8.5. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandığı Karakterler Gibi Hissetmek İstedim

Tablo 42: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandığı Karakterler Gibi Hissetmek İstedim Sorusunun Cevap Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandığı Karakterler Gibi Hissetmek İstedim			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	18	13,2	13,2
Katılıyorum	22	16,2	29,4
Az Katılıyorum	35	25,7	55,1
Hayır Katılmıyorum	61	44,9	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 27: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandığı Karakterler Gibi Hissetmek İstedim Sorusunun Cevaplarının Oranları

Eski Halfeti yerleşmesine “Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandığı Karakterler Gibi Hissetmek İstiyorum” sorusunun olduğu anket toplamda 136 kişiye uygulanmıştır. Bunlardan 18’i çok katılıyorum, 22’si katılıyorum, 35’i az katılıyorum, 61’i hayır katılmıyorum cevabını vermiştir. Katılımcıların %13,2 bu soruya çok katılırken, %16,2’si katılmış, %25,7’i az katılmış, %44,9’i katılmamıştır (Grafik 27).

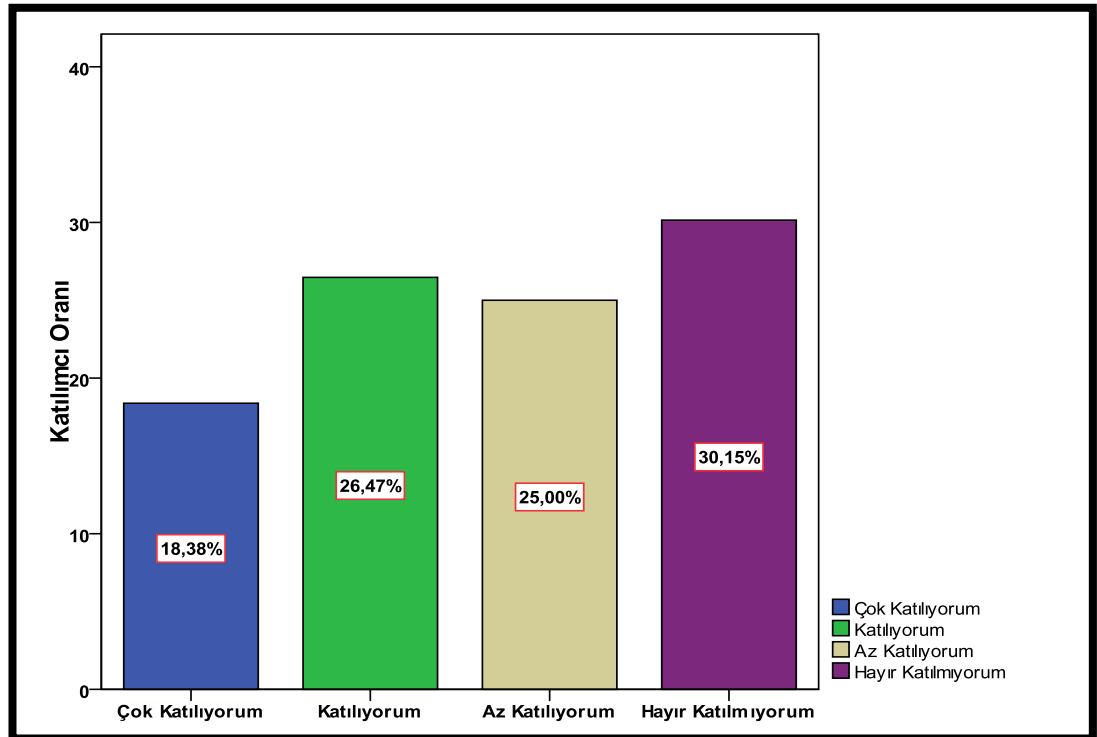
Yapılan ankette yöneltilen soruya katılımcılar genel olarak hayır katılmıyorum cevabını verirken, en az oran ise çok katılıyorum cevabını vermiştir. Ancak burada göze çarpan ise katılıyorum cevabının genel oranları(%55,16) (Tablo 42) katılmayanlara göre daha fazla olmuştur. Bu durumda eski Halfeti yerleşmesine gelenler dizideki oyuncu karakterlerinin canlandığı gibi hissetmek istiyorum sorusuna katılımcıların yarısından fazlası bu nedenle gelmek istiyorum demiştir. Hayır katılmıyorum cevabını veren turistlerin dizi karakterleri gibi hissetmek için değil de İlçenin doğal özellikleri, tarihi kültürel ya da başka nedenlerden dolayı geldiklerini göstermektedir. Dizilerde çekimlerin yaptığı yerlere giderek dizilerde var olan karakterler gibi hissedemeyiz. Oyuncuların üstlendiği bir rol vardır bir süreliğine o rolü canlandırırlar. O rolle yörenin gelenek göreneklerini, kültürlerini, yaşam tarzlarını

yansıtırlar. O süre bittikten sonra kendi yaşamlarına dönerler. O karakterler bir nebze de olsa giydiği rolle o yörenin insanı olup o yöreyi yaşamaktadırlar. Dizilerdeki karakterler gibi hissetmek için eski Halfeti yerleşmesine gelenler o yöre insanının rolünü üstlenmeli onlar gibi yaşamalı ki onlar gibi hissetsin.

3.1.8.6. Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizi Oyuncularıyla Bizzat Tanışmak İstedim

Tablo 43: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizi Oyuncularıyla Bizzat Tanışmak İstedim

Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizi Oyuncularıyla Bizzat Tanışmak İstedim			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	25	18,4	18,4
Katılıyorum	36	26,5	44,9
Az Katılıyorum	34	25,0	69,9
Hayır Katılmıyorum	41	30,1	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 28: Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Eski Halfeti Yerleşmesine Geldim Çünkü Dizi Oyuncularıyla Bizzat Tanışmak İstedim Sorusuna Verilen Cevapların Oranları

Eski Halfeti yerleşmesine “geldim çünkü dizi oyuncuları ile bizzat tanışmak istedim” Çok katılıyorum diyen kişilerin katılımcı sayısı 25 olup oranı ise %18’dir. Katılıyorum diyen kişilerin katılımcı sayısı 36 olup oranı ise %26.5’tir. Az katılıyorum diyen kişilerin ise katılımcı sayısı 34 olup oranı ise %25.0’dır. Hayır, katılmıyorum diyen kişilerin katılımcı sayısı ise 41 olup oranı ise %30.15’dir. Eski Halfeti yerleşmesine geldim çünkü dizi oyuncuları ile bizzat tanışmak istedim sorusuna cevap olarak tabloya baktığımızda %100 lük oran üzerinden çok katılıyorum diyen kişilerin oranı %18.4’tür. Bu veriler gösteriyor ki %82lik bir kısım bu sorunun cevabına katılmamaktadır. (Tablo 43)

Katılıyorum diyen kişilerin oranı ise %26,3’e sahip olup eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin geliş sebebinin dizi oyuncuları ile tanışmak istediğini göstermektedir. Az katılıyorum diye cevap veren kişilerin oranı ise %25.0 olup dizi oyuncuları ile tanışmanın yanında turistik faaliyetlerinin gerçekleştirdiklerini göstermektedir. Hayır katılmıyorum diye cevap verenlerin oranı ise %30 olup tablodaki en yüksek yüzdeliğe sahiptir. Bu oran eski Halfeti yerleşmesine gelen kişilerin dizi oyuncuları ile tanışmanın ötesinde turistik amaç için geldiklerini gösterir.

3.1.9. Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlerin Karagül Dizisini İzleme Nedenleri

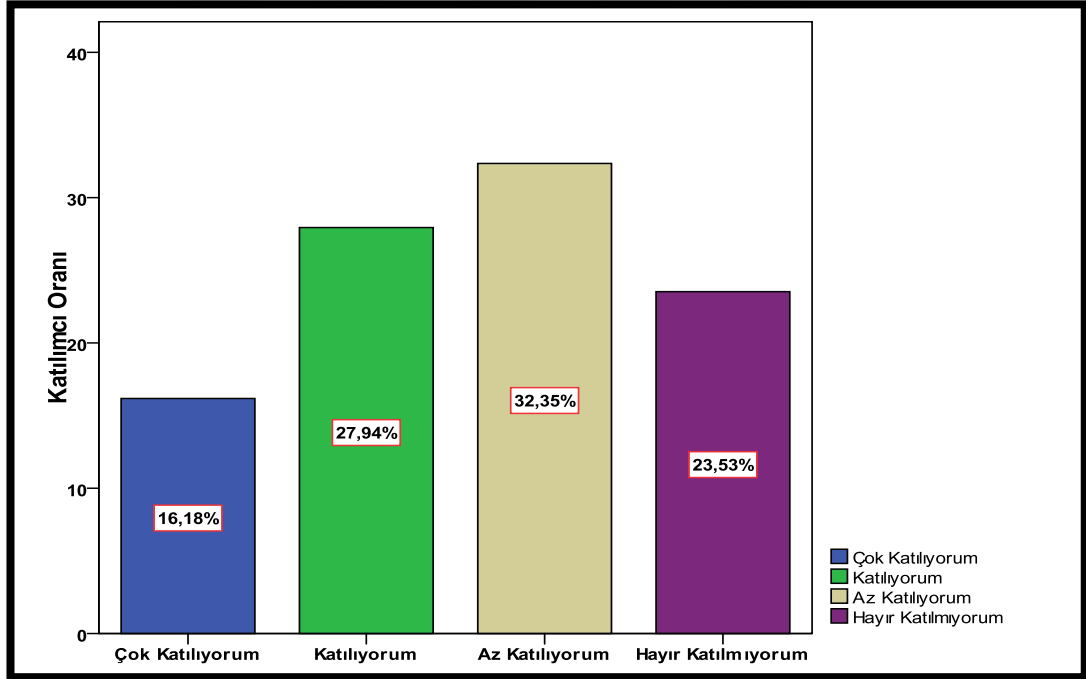
Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin Karagül dizisiyle Eski Halfeti yerleşmesini özdeşleştirmesi ve bu sonuçta diziyi izleme nedenlerini ortaya çıkarmak için yapılan bu anketle dizi ve çekilen mekân arasındaki uyumu ortaya çıkarmaktır.

Bu sorularla dizinin ilgi çekici olmasını sağlayan faktörleri (konu, müzik, karakterler, yöreyi yansıtması...) sorularak gelen turistlerin bilinçlerindeki şemalar ortaya çıkartılmaya çalışılıp, analizleri yapıp tablo ve grafiklerle desteklenmiştir.

3.1.9.1. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Konusunun İlginç olmasıdır

Tablo 44: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Konusunun İlginç Olmasıdır Sorusunun Cevap Durumu

Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Dizi Konusunun İlginç Olmasıdır			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	22	16,2	16,2
Katılıyorum	38	27,9	44,1
Az Katılıyorum	44	32,4	76,5
Hayır Katılmıyorum	32	23,5	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 29: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Konusunun İlginç Olmasıdır Sorusunun Cevaplarının Oranları

Yapılan ankette eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlere sorulan, “Halfeti’de çekilen Karagül dizisini izleme nedenim dizi konusunun ilginç olmasıdır” sorusu sorulmuştur. Turistlerin verdiği cevaplar şu şekildedir.%16,2’si (22 kişi) çok

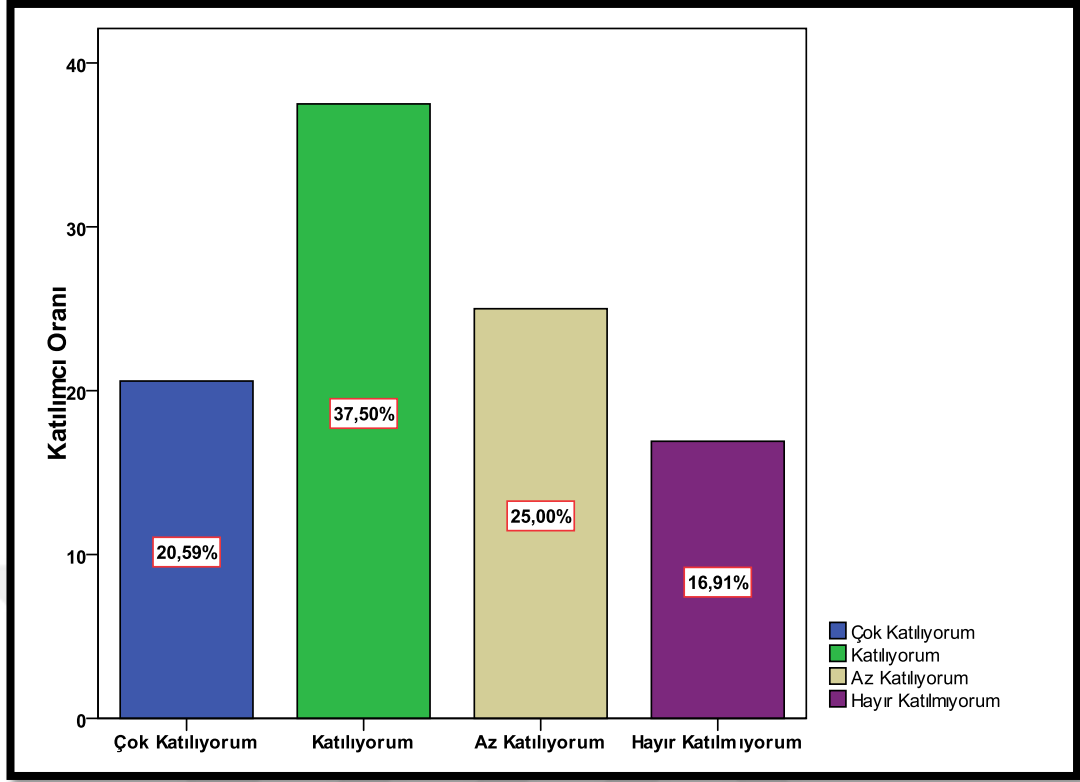
katılıyorum, %27,9'u (38kişi) katılıyorum, %32,4'ü (44kişi) az katılıyorum, %23,5'i (32kişi), hayır katılmıyorum cevabını vermiştir (Tablo 44).

Araştırma sonuçlarına baktığımız zaman eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin %44,1'i(60kişi) dizinin konusunu ilginç görmüyorlar. %55,9'u(76kişi) diziyi konusunun ilginç olduğu için izlememektedirler. Bu sonuçlar bize gösteriyor ki dizinin konusunun ilginç olmadığını düşünenler daha fazladır. Ve diziyi izlemelerinin amacı başka faktörlerdir.

3.1.9.2. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürünü Yansıtması

Tablo 45 : Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürünü Yansıtması Sorusunun Cevap Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürünü Yansıtması			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	28	20,6	20,6
Katılıyorum	51	37,5	58,1
Az Katılıyorum	34	25,0	83,1
Hayır Katılmıyorum	23	16,9	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 30: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürünü Yansıtmaması Sorusunun Cevaplarının Oranları

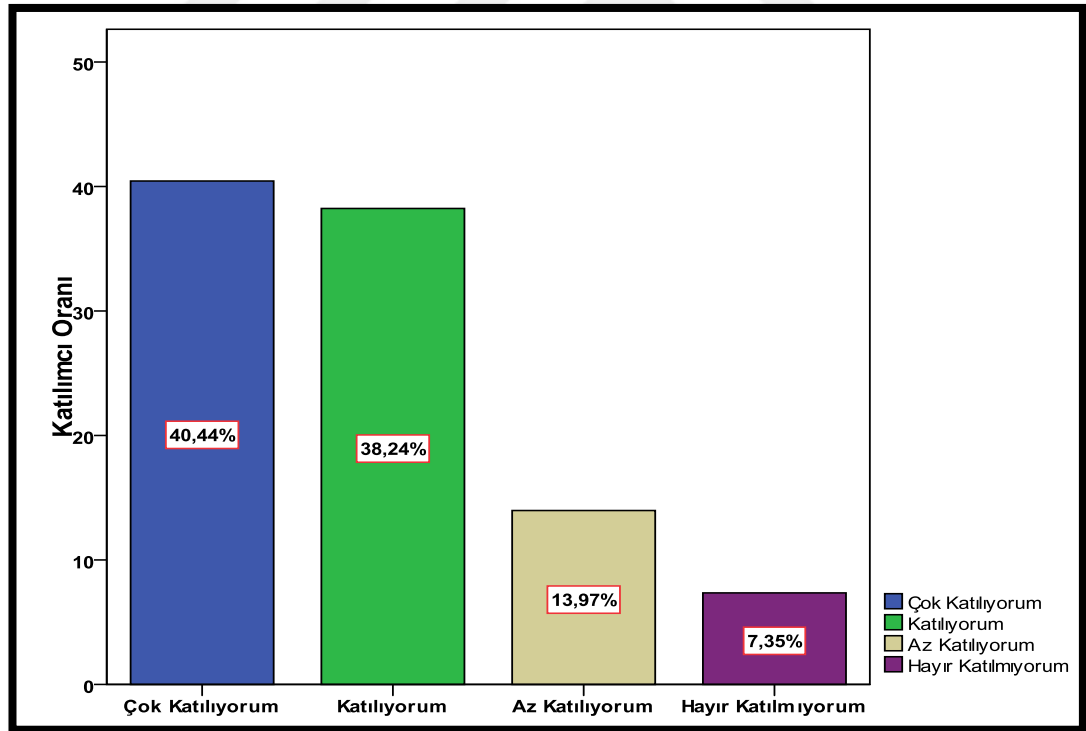
Yapılan ankette Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlere sorulan eski Halfeti yerleşmesinde çekilen Karagül dizisini “izleme nedenim bölgenin geleneksel kültürünü yansıtmaması” sorusu sorulmuştur. Turistlerin verdiği cevaplar şu şekildedir. %20,6’sı (28kişi) çok katılıyorum, %37,5’i (51kişi) katılıyorum, %25 (34kişi) az katılıyorum, %16,9’u (23kişi) hayır katılmıyorum cevabını vermiştir

Verilen cevaplardan şu anlaşılıyor ki turistlerin %58,1’i (79kişi) dizinin bölgenin geleneksel kültürünü yansıttığına inanıyor. Turistlerin %41,9’u (57kişi) dizinin ilçenin geleneksel kültürünü yansıtmadığını düşünüyor. Dizi gelenlerin eski Halfeti yerleşmesinin kültürünü merak etmesini sağlamıştır. Ve gelenlerin %41,9’u dizide anlatılanların bölgenin geleneksel kültürü olmadığını görmüştür (Tablo 45).

3.1.9.3. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekiciliklerdir

Tablo 46: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekicilikler Sorusunun Cevap Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekiciliklerdir			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	55	40,4	40,4
Katılıyorum	52	38,2	78,7
Az Katılıyorum	19	14,0	92,6
Hayır Katılmıyorum	10	7,4	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 31: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekicilikler Sorusunun Cevaplarının Oranları

Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlere sorulan Karagül dizinin izleme nedenim arka plandaki doğal, tarihi, mimari ve kültürel çekiciliklerdir, sorusu sorulmuştur. Turistlerin verdiği cevaplar şu şekildedir. %40,4'ü (55kişi) çok

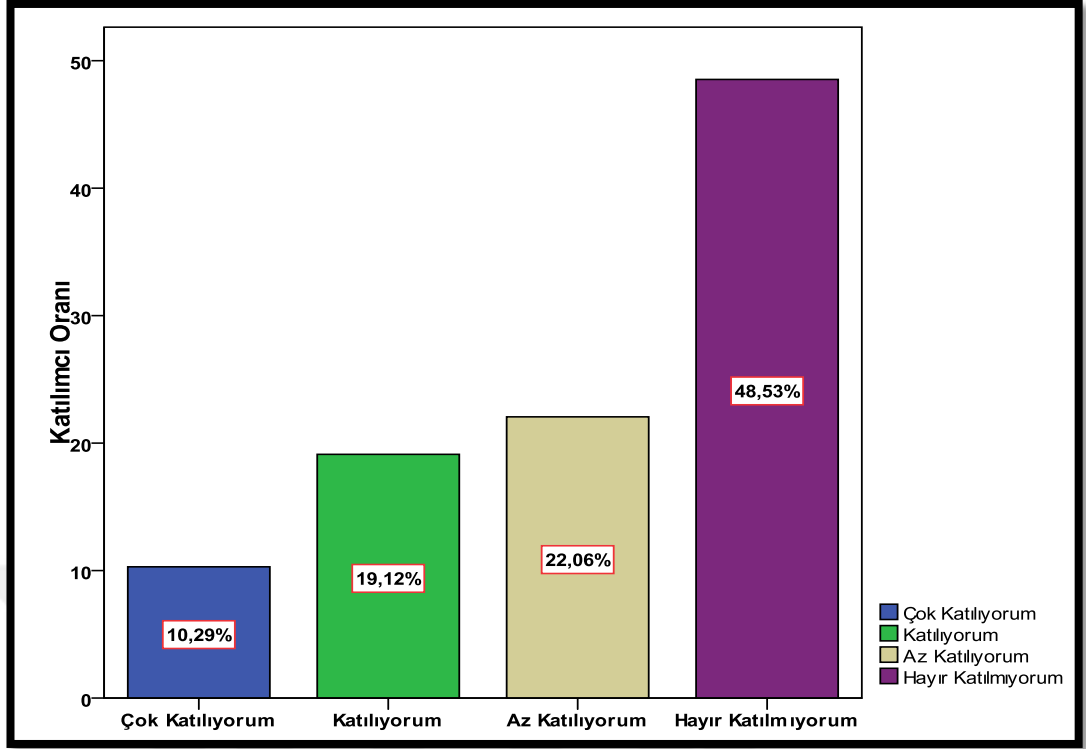
katılıyorum, %38,2'si (52kişi) katılıyorum, %14'ü (19kişi) az katılıyorum, %7,4'ü (10kişi) hayır katılmıyorum cevabını vermiştir (Grafik 34).

Araştırma sonuçları bize şunu gösteriyor ki turistlerin %78,6'sı(107kişi) eski Halfeti yerleşmesindeki doğal güzellikleri, tarihi, mimari ve kültürel çekicikleri için diziyi izlemektedir. %21,4'ü(29kişi) ise bu soruya olumsuz cevap vermiştir. Yani diziyi izlemenin nedeni başka faktörlerdir. Ama dizinin gösterdiği Halfetinin tarihi, doğal güzelliği, mimarisi ve kültürel çekiciliği eski Halfeti yerleşmesine gelen turistler üzerinde çok etkisi olmuştur. Bu sorudan şunuda çıkarabiliriz. Eski Halfeti yerleşmesinin tarihi, mimarisi, doğal güzelliği ve kültürel çekiciliği olan bir şehirdir. Ve dizi bu faktörleri olumlu bir şekilde yansıtmış olmalı ki bölgeye turistlerin gelmesine olanak sağlamıştır.

3.1.9.4. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Dizide Yer alan Müziklerdir

Tablo 47: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Dizide Yer Alan Müziklerdir Sorusunun Cevap Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Dizide Yer alan Müziklerdir			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	14	10,3	10,3
Katılıyorum	26	19,1	29,4
Az Katılıyorum	30	22,1	51,5
Hayır Katılmıyorum	66	48,5	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 32: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Dizide Yer Alan Müziklerdir Sorusunun Cevaplarının Oranları

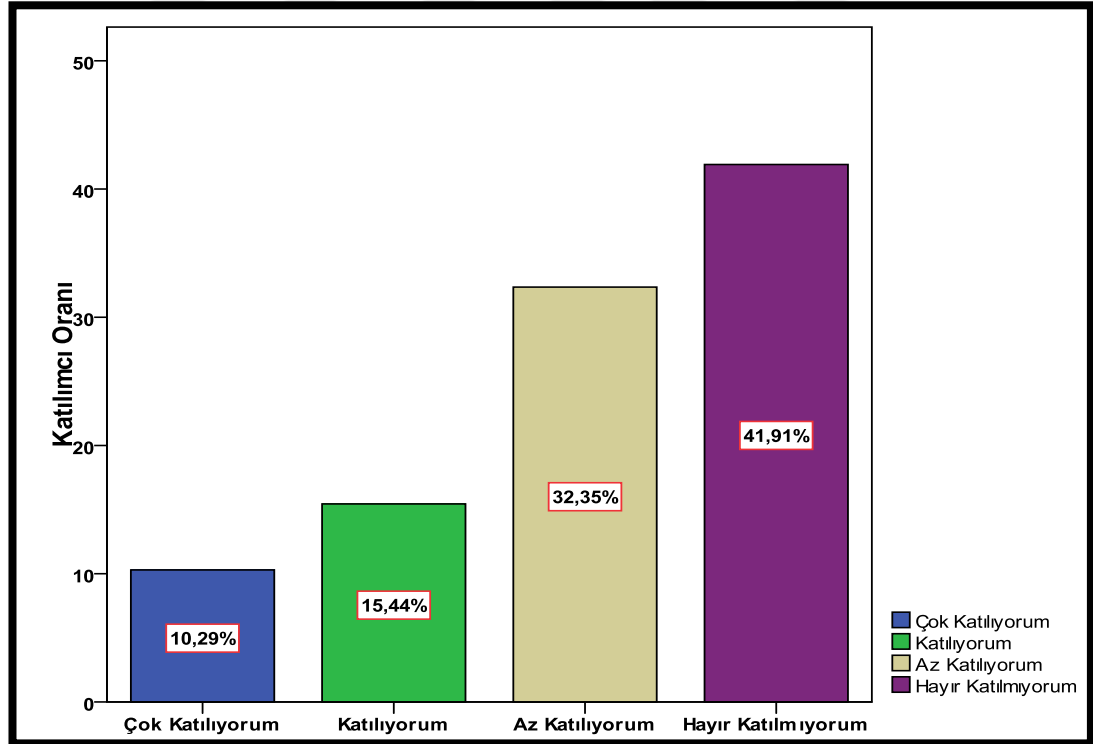
Eski Halfeti yerleşmesinde “çekilen diziyi izleme nedenim dizide yer alan müziklerdir.” sorusunu cevaplayan çok katılıyorum 14 kişi, katılıyorum 26 kişi, az katılıyorum 30 kişi ve hayır katılmıyorum 66 kişi cevabını seçmiştir. Yüzde olarak çok katılıyorum %10,3, katılıyorum %19,3, az katılıyorum %22,1 ve hayır katılmıyorum %48,5 denk gelmektedir.

Tabloya baktığımızda eski Halfeti yerleşmesinde çekilen diziyi izleme nedenim dizide yer alan müziklerdir anketine katılımcılar en çok hayır katılmıyorum cevabını seçmişlerdir. En az ise çok katılıyorum cevabını seçmiştir. Az katılıyorumu seçenler katılmıyorum mu seçenlerden fazladır. Buda Karagül dizisinde kullanılan müziklerin filmin izlenmesinde büyük bir etkiye sahip olmadığını göstermektedir.

3.1.9.5. Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır

Tablo 48: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır Sorusunun Cevap Durumu

Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	14	10,3	10,3
Katılıyorum	21	15,4	25,7
Az Katılıyorum	44	32,4	58,1
Hayır Katılmıyorum	57	41,9	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 33: Eski Halfeti Yerleşmesinde Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır Sorusunun Cevaplarının Oranları

Eski Halfeti yerleşmesinde çekilen “diziye izleme nedenim kendimi oyuncuların yerine koymamdır.” Sorusunu cevaplayanlardan çok katılıyorum 14 kişi,

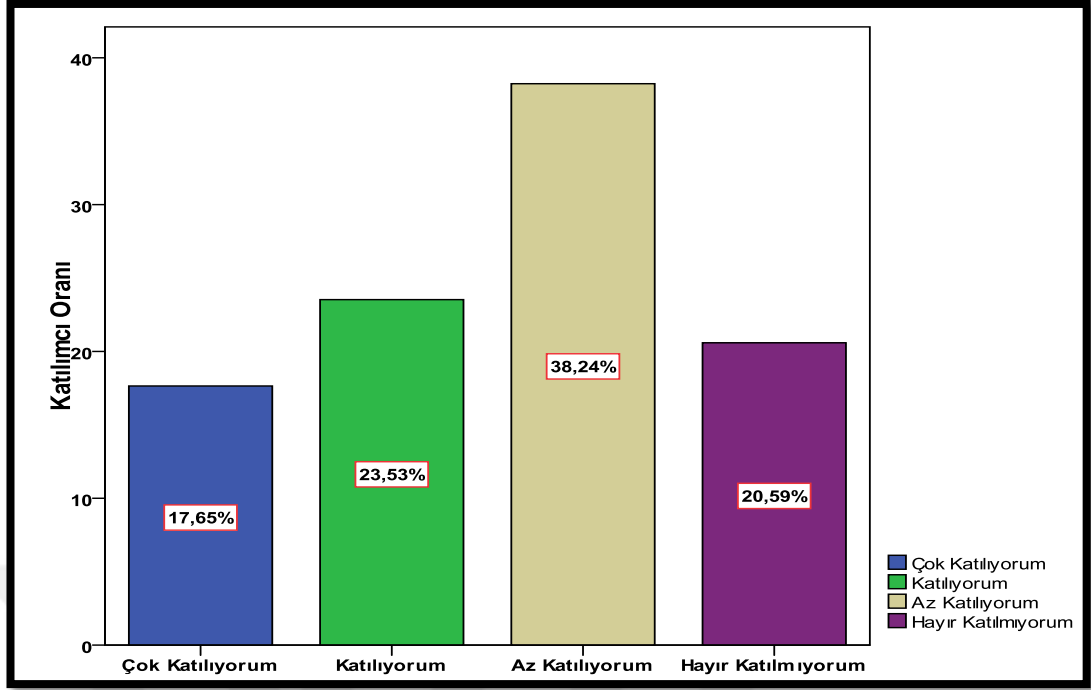
katılıyorum 21 kişi, az katılıyorum 44 kişi ve hayır katılmıyorum 57 kişi cevabını seçmiştir. Oransal olarak çok katılıyorum %10,3, katılıyorum %15,4, az katılıyorum %32,4 ve hayır katılmıyorum sorusunun cevabını % 41,9 olarak göstermektedir.

Tabloya baktığımızda eski Halfeti yerleşmesinde çekilen Karagül dizisini izleme nedenim kendimi oyuncuların yerine koymamdır sorusunda turistler en çok hayır katılmıyorum cevabını seçmişlerdir. En az ise çok katılıyorum cevabını seçmişlerdir. Eski Halfeti yerleşmesini ziyaret eden turistlerin büyük bölümü kendilerini Karagül dizisinde rol alan oyuncuların yerine koymadıkları görülmektedir.

3.1.9.6. Eski Halfeti Yerleşmesi Karagül Dizisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir

Tablo 49 : Eski Halfeti Yerleşmesi Karagül Dizisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir Sorusunun Cevap Durumu

Halfeti, Karagül Dizisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir.			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	24	17,6	17,6
Katılıyorum	32	23,5	41,2
Az Katılıyorum	52	38,2	79,4
Hayır Katılmıyorum	28	20,6	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 34: Eski Halfeti Yerleşmesi Karagül Dizisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir Sorusunun Cevaplarının Oranları

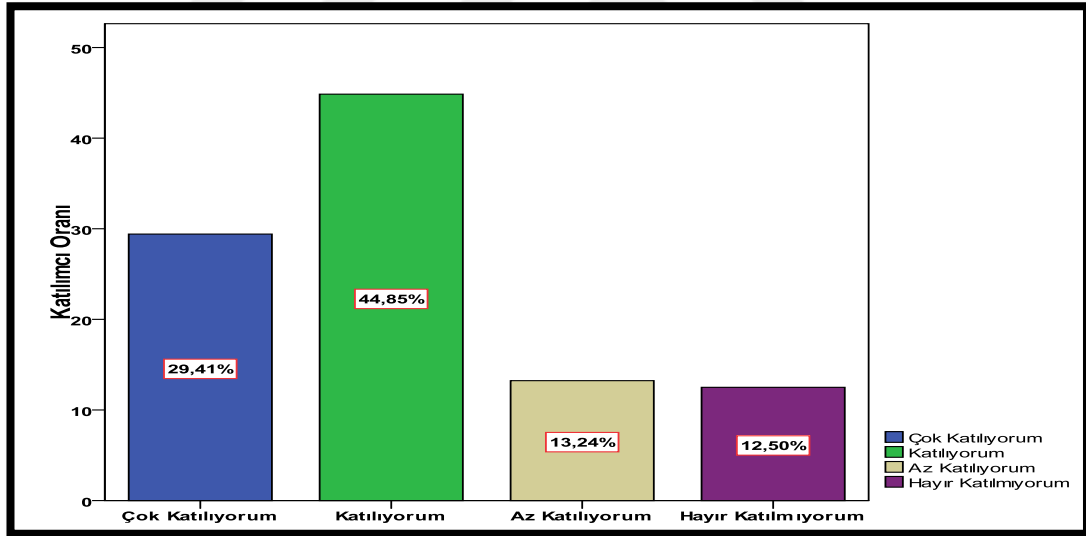
Yapılan ankette Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlere sorulan Eski Halfeti yerleşmesi, Karagül dizisinden daha modern ve daha gelenekçi bir şehirdir sorusu sorulmuştur. Turistlerin verdiği cevaplar şu şekildedir. %17,6'sı (24kişi) çok katılıyorum, %23,5'i (32kişi) katılıyorum, %38,2'si (52kişi) az katılıyorum, %20,6'sı (28kişi) hayır katılmıyorum cevabını vermiştir (Tablo 49).

Yapılan araştırma bize gösteriyor ki katılımcıların %41,1'i (56kişi) Eski Halfeti yerleşmesinin diziden anlatılanlardan daha modern ve daha az gelenekçi bir şehir olarak görmüşlerdir. %58,9'u ise Eski Halfeti yerleşmesini diziden anlatılanlardan daha az gelenekçi olarak görmüşlerdir. Bu araştırma bize gösteriyor ki dizi gerçeği yansıtmamaktadır. Ve gelen turistler Eski Halfeti yerleşmesi daha modern bir şehir olduğu düşüncesine vardığını göstermektedir.

3.1.9.7. Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi

Tablo 50: Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi Sorusunun Cevap Durumu

Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	40	29,4	29,4
Katılıyorum	61	44,9	74,3
Az Katılıyorum	18	13,2	87,5
Hayır Katılmıyorum	17	12,5	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 35: Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi Sorusunun Cevaplarının Oranlarının

Eski Halfeti yerleşmesinde çekilen Karagül dizisini izleyen turistlerin zihinlerinde nasıl bir imaj(olumlu) oluşturduğunu belirlemek için ankette bu soruya yer verilmiştir. Ankete katılanların anketteki cevabı şu şekilde bir dağılım oranı göstermiştir; Çok katılıyorum % 29,41 (40 kişi), katılıyorum % 44,85 (61 kişi) az katılıyorum % 13,24 (18 kişi) hayır katılmıyorum % 12,50 (17 kişi) (Tablo 50).

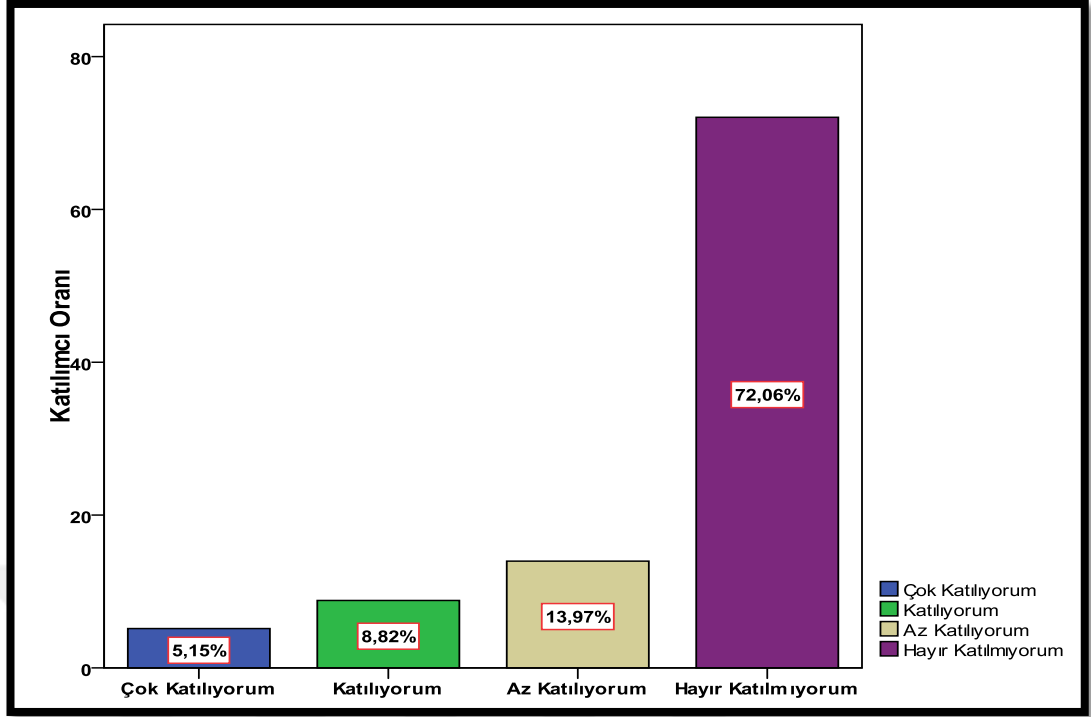
Yukarıdaki ankettin sonucundan yola çıkacak olursak Karagül dizinin eski Halfeti yerleşmesinin tanıtımında olumlu bir etkiye sahip olduğu açıkça ortaya çıkarmaktadır. Çünkü ankete katılan 136 kişiden 101'i dizinin tanıtımında olumlu bir etkiye sahip olduğunu açıkça belirtmiştir. Hatta az katılanları da hesaba katığımızda bu sayı 119 kişiyi (% 87,5) çıkmaktadır.

Televizyon dizileri, insanların zihnine hızla nüfuz edebilen ve insanların algılamalarını değiştirebilen kitle iletişim araçları haline gelmiştir. Bu doğrultuda Karagül dizisi de Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin düşüncelerini etkilemiş ve belirli konularda tavır almalarını sağlamıştır. Karagül dizisi; eski Halfeti yerleşmesinde bulunan kişiler, mekânlar vb. ile ilgili olumlu imaj oluşturmada etkili olmuştur.

3.1.9.8. Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi

Tablo 51: Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi Sorusunun Cevap Durumu

Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi			
	Katılımcı Sayısı	Yüzde	Kümülatif Yüzde
Çok Katılıyorum	7	5,1	5,1
Katılıyorum	12	8,8	14,0
Az Katılıyorum	19	14,0	27,9
Hayır Katılmıyorum	98	72,1	100,0
Toplam	136	100	

Grafik 36: Karagül Dizisi Eski Halfeti Yerleşmesinin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi Sorusunun Cevaplarının Oranları

Eski Halfeti yerleşmesinde çekilen Karagül dizisini izleyen turistlerin zihinlerinde nasıl bir imaj(olumsuz) oluşturduğunu belirlemek için ankette bu soruya yer verilmiştir. Ankete katılanların anketteki cevabı şu şekilde bir dağılım oranı göstermiştir; Çok katılıyorum % 5,15 (7 kişi), katılıyorum % 8,82 (12 kişi) az katılıyorum % 13,97 (19 kişi) hayır katılmıyorum % 72,06 (98 kişi) (Tablo 51).

Yukarıdaki anketin sonucundan yola çıkacak olursak Karagül dizinin eski Halfeti yerleşmesinin tanıtımında olumsuz bir etki yapmadığı ortaya çıkarmaktadır. Çünkü ankete katılan 136 kişiden 117'si Karagül dizisinin eski Halfeti yerleşmesinin tanıtımında olumsuz bir etkiye sahip olmadığını açıkça belirtmiştir.

4. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

Gün geçtikçe teknoloji ve ulaşım imkânlarının gelişmesine bağlı olarak her yıl milyonlarca insan gerek yaşadığı ülkede, gerekse yaşadığı ülke dışındaki diğer ülkelere turizm aktivitesinde bulunmaktadır. Gezmek görmek, eğlenmek, dinlenmek, değişik kültürleri tanımak, değişik coğrafyaları öğrenmek maksadıyla turizm aktivitelerine katılan insan sayısı artmaya devam etmektedir. İlk olarak deniz, kumsal, güneş turizmi ile gelişme gösteren turizm aktiviteleri, günümüzde iç kesimlere, çok bilinmeyen doğal ortam ve kültürel zenginliklerin bulunduğu kısımlara doğru gelişme göstermektedir.

Bu kısımlardan biri olan eski Halfeti yerleşmesi, sahip olduğu doğal ortam ve tarihi, kültürel özellikleri ile turizm yatırımlarının artmaya ve turizm aktivitelerinin çekici hale gelmeye başladığı bir yöre konumuna gelmiştir. Turizmin gelişme baş gösterdiği eski Halfeti yerleşmesinde turizm etkinliklerinin de her geçen gün arttığı belirlenmiştir. Yerleşmede belli bir turizm planlamasının olmaması nedeniyle yılın bazı dönemlerinde taşıma kapasitesinin üzerinde yoğunluğun oluşmasına neden olmaktadır. Bu durum gelecekte eski Halfeti yerleşmesinde çevresel ve toplumsal sorunların ortaya çıkmasına neden olacaktır. Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halk artan turizm aktivitesinden ekonomik bir fayda beklentisi içindeyken, değişik problemlerle karşı karşıya gelecektir. Yapılabilecek en kısa sürede ilçenin turizm eylem planı hazırlanarak en kısa sürede hayata geçirilerek önlem alınmalıdır. Eğer bu tedbirlerin alınmaz ise eski Halfeti yerleşmesinde önüne geçilemeyecek çevresel sorunlarla karşı karşıya kalınacaktır. Çünkü eski Halfeti yerleşmesinde plansız yapılaşma, doğal çevrenin hor kullanımı aşırı artmaktadır. Bunların yanında eski Halfeti yerleşmesine turizm aktivitesinin giderek artması beraberinde sosyo-kültürel çatışma, toplumsal değerlerin yozlaşması gibi problemlerinde ortaya çıkmasına neden olmaktadır.

Eski Halfeti yerleşmesinde yerel halka yapılan anket sorularına verilen yanıtlardan ortaya çıkan tablo, yerleşmede yaşayan halkın oluşan turizm ekonomisine genel itibari ile aktif bir şekilde katıldığı görülmüştür. Yerel halk turizm aktivitesiyle ortaya çıkan ekonomik gelişmeye ve gelen turistlere olumlu olarak bakmaktadır.

Özellikle Karagöl dizisinden sonra artan turizm aktivitesini ekonomik bir fırsat olarak görmektedir.

Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin daha da gelişmesi için çevresel düzenlemelerin hızlı bir şekilde bitirilmesi ve yeni plan projelerin hayata geçirilmesi gerektiği görüşü ağır basmaktadır. Turistik işletmelerde hizmet kalitesinin düşük olduğu ve daha iyi olabileceği belirtilmiştir. Sosyal olarak da yerel halkta turizm bilincinin tam manasıyla oturmadığı ve turizm bilincinin geliştirilmesine yönelik faaliyetlerin yapılması istenmektedir. Turizm aktivitesinin sadece baraj gölü ve çevresindeki doğal kültürel yapılarla sınırlı kalmaması yakın yerleşmelerde bulunan tarihi kültürel zenginliklerde bu aktiviteye kazandırılması gerektiği görüşü ağır basmaktadır.

Şu anda Eski Halfeti yerleşmesinde turizm aktivitesinin olumsuz etkileri ekonomik getirilerinden dolayı göz ardı edilmektedir. Bu nedenle Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halk turizm aktivitesiyle oluşan gelişmelere yüksek bir oranda olumlu olarak yaklaşmaktadır. Turizm aktivitesinin doğurduğu problemlerin farkında olan ve olumsuz yaklaşımda bulunan yerel halk çok azınlıkta olsa bulunmaktadır.

Eski Halfeti yerleşmesinde turizmin planlı gelişimi sağlandığı takdirde ortaya çıkabilecek çevresel ve sosyal problemler önlenebilir. Özellikle yerleşmede yaşayan yerel halkın katılımıyla doğal ve beşeri ortam şartlar korunarak veya tahribi en aza indirilerek turizm aktivitelerine sonucunda oluşacak sorunların önüne geçilebilir.

Eski Halfeti halkının turizm algısını belirlemede amaç Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan insanların istek ve önerilerini de ortaya koyarak yerleşmede turizminin doğal, sosyal ve ekonomik şartlara ters düşmeden planlı olarak ilerlemesine katkıda bulunmaktır. Eski Halfeti yerleşmesi, turizm aktivitesinin artmaya başladığı son yıllarda turistler tarafından tercih edilmeye başlanan alternatif turizm imkânlarına sahiptir. Önümüzdeki yıllarda bölgenin ve Şanlıurfa ilinin önemli bir turizm merkezi olacağı ön görülmektedir. Turizmin ilerleme devresinde bulunan eski Halfeti yerleşmesinde, fiziki, sosyal ve ekonomik durum ilerlemeden çok bir yozlaşma ile karşı karşıyadır. Eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan yerel halkın turizm algısını ortaya koyan ikinci bölümdeki veriler göz önüne alınarak yapılacak plan ve projeler hem ilçe

turizm sektörüne yatırım yapan yatırımcıların hem de eski Halfeti yerleşmesinde yaşayan insanların memnuniyetlerinin nasıl sağlanacağına yardımcı olacaktır. Unutulmamalıdır ki turizmin yerleşmede dengeli bir şekilde ilerlemesinin ve oturmasının en önemli şartlarından biri, gerçekleştirilmesi planlanan turizm yatırımlarında yerli halkın görüşlerinin dikkate alınarak yapılmasıdır.

Türkiye’de bir vakıa haline gelen dizi turizmi eğilimi ortaya çıkmıştır. 2013 yılında yayın hayatına başlayan Karagül Dizisi Türkiye sınırları içinde bulunan ulusal televizyon kanalı aracılığıyla büyük kitlelere ulaşmıştır. Eski Halfeti yerleşmesi baraj gölünün yapımına bağlı olarak zorunlu başka bir idari noktaya taşınmıştır. Sular altında kalan bu yerleşim alanı doğal set mekânı olarak kullanım imkânları sunmuştur. Eski Halfeti yerleşmesindeki dizinin çekildiği alanların tarihi, kültürel ve muazzam önemdeki coğrafi güzellikleri insanların ilgisini çekmiştir

Yerleşmenin turizm aktivitesini artıran Karagül Dizisi iç pazarda ek masraf oluşturmadan insanlara saklı bir cenneti anımsatan Eski Halfeti yerleşmesinin reklamını yapmıştır. Bu da beraberinde insanların bu saklı mekânı görme isteği uyandırmıştır. Bu alana gezmeye ve dinlenmeye gelen insanların sayısındaki oran bu dizi film aracılığıyla yaklaşık olarak iki katına çıkmıştır.

Üçüncü bölümde Karagül dizisinin Eski Halfeti yerleşmesine olan turizm aktivitesine etkisini, turistlerin gelmede karar alma ve yerleşmeye yönelik fikirlerinin olumlumu veya olumsuz yönde etkileyip etkilemediği araştırılmış ve bu kapsamında elde edilen verilerin sonucunda;

Karagül Dizisinin turistlerin Eski Halfeti yerleşmesini gezme ve görmede karar alma süreçlerini etkileyen önemli unsur olduğu ortaya çıkmıştır. Karagül dizisi izleyenlerine eski halfeti yerleşmesi hakkında olumlu yönde bir etki bırakmıştır. Dolayısıyla Karagül dizisi yerleşmeye gelen turistlerin doğal, sosyal ve tarihi yapıların gezilecek ve görülecek yerlerin seçim süreçleri üzerinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır.

Eski Halfeti yerleşmesine gelen turistlerin önemli bir kısmı Karagül dizisini, dizide gösterilen ilçenin geleneksel kültürünü ilgi çekici gördüklerinden izlemektedir.

Yerleşmeye gelen turistlerin diziyi izleme nedenim Karagül dizisinde rol alan oyuncuların yerine koymamdır sorusuna izleyicilerin önemli bir kısmının bu yargıya katılmadığı görülmüştür.

Yerleşmeye gelen turistlerin büyük çoğunluğu Karagül dizisinde gördükleri tarihi, mimari ve kültürel güzelliklerden dolayı izleme isteğinin arttığını belirtmiştir.

Eski Halfeti yerleşmesine Karagül dizisinde görünen tarihi, mimari ve kültürel güzellikleri görmek, oyuncularla bizzat tanışmak ve dizide gördükleri geleneksel yaşam tarzına ve aşiret tapısına sempati duydukları için gelme kararı aldıkları saptanmıştır.

Karagül dizisinde görülen eski Halfeti yerleşmesinin geleneksel aile yapısı ilgi çekici bulunmuş ve Halfeti'ye ilişkin merak uyandırdığı görülmüştür.

Eski Halfeti yerleşmesini Karagül dizisinde gösterilenden daha az gelenekçi ve daha modern bulan ve Eski Halfeti yerleşmesine gelme kararı almanın tek nedeni Karagül dizisi olan turistlerin oranı önemli derecede yüksektir.

Halfeti'de çekilen Karagül dizisi, yerleşmenin kültürünün ve doğal, tarihi güzelliklerinin adeta reklamını yapmıştır. Karagül dizisi Halfeti'nin yerel türkülerini, yemeklerini, geleneksel giyim kuşamını göstermekte ve turistlerin buraya yönelik fikirlerini etkilemiştir.

Bu çalışma yapılırken saptanan bir durumda Karagül dizisinin çekimlerinin başlamasından önce yılın 1 veya 2 ayında yaşanan turizm aktivitesi dizinin yayına girmesinden sonra yılın 56 ayına yayıldığıdır. Bu durum daha da geliştirile bilirse Eski Halfeti yerleşmesinde Turizm aktivitesinden dolayı ortaya çıkan ekonomik canlılığı tüm yıla yayma olanağı doğurabilir. Bu nedenle Eski Halfeti yerleşmesinin Karagül Dizisi ve benzeri birçok dizinin çekilmesi için gereken teşviklerin verilmesi başta ilçe ekonomisi olmak üzere il ve bölge ekonomisine katkı sunacaktır. Karagül dizisinin Eski Halfeti yerleşmesine diğer bir katkısı da dizinin sürekliliğinin olması nedeniyle turistleri uzun yıllar boyunca yerleşmeye çekeceğidir. Bu özellikler dikkate alındığında Karagül dizisi Eski Halfeti yerleşmesinin tanıtımı ve turizminin gelişmesinde etkili bir fırsat olarak değerlendirilmelidir. Karagül dizisinin turizm aktivitesinde doğurduğu bu ivme aracılığı ile doğrudan ve dolaylı olarak Eski Halfeti

yerleşmesine, yaptığı katkıların bilinmesi durumunda, yerleşmenin ileriye yönelik turizm planlama projelerinde bu konunun da yer alması gerekmektedir. Karagül dizisi son bulduktan sonrada bu etki devam ettirilmek isteniyorsa Dizi filmler bir reklam aracı olarak kullanılmalıdır. Bu bağlamda İlçede buluna idari yöneticilerin ve önde gelen iş adamlarının Televizyon dizisi ve sinema yapımcılarının ilçede projelerini yapmalarına yönelik ikna edici ve kolaylaştırıcı çabalar içinde olmaları gerekmektedir. Eski Halfeti yerleşmesinin Televizyon ve sosyal medyada daha fazla yer alabilmesi için stratejiler geliştirilmelidir. Eski Halfeti yerleşmesini tanıtacak TV programlarına yönelik projeler gerçekleştirilmelidir.

KAYNAKÇA

- Kozak N., Kozak M., Kozak M., *Genel Turizm İlkeler-Kavramlar*, Ankara, Detay Yayıncılık, 1996.
- Akbıyık, M., “*Şanlıurfa İlinin Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Planlamaya Yönelik Öneriler*”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erzurum, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2014.
- Akova İ., “Akarsu Turizmi”, *Türk Coğrafya Dergisi*, İstanbul 1995, s. 393-409
- Akova İ., “Türkiye’de Turizm Sektörünün Olanakları ve Ekonomik Fonksiyonları” İstanbul İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi, 1998, S.6, s.59-92.
- Akova, İ., “Alanya’nın Turizm Olanakları”, İstanbul, *İ.Ü Edebiyat Fakültesi Coğrafya Dergisi*, 1999 S.7, s.183-208.
- Alaeddinoğlu, F., “Van Halkının Turisti ve Turizmi Algılama Şekli”, *Ankara, Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2007 S.1 s.5.
- Alaeddinoğlu, F., “Sivas Kentinde Halkın Turiste ve Turizme Bakışı”, *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2008 S.5, s.2.
- Aliağaoğlu, A., “Afyon’da Şehir Morfolojisinin İki Unsuru: Cadde- Sokak Sistemi ve Konutlar”, *Ankara, Coğrafi Bilimler Dergisi*, 2003 S.1 s.2.
- Arı, Y., “Amerikan Kültürel Coğrafyasında Peyzaj Kavramı”, Erzurum, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 2005, S.13, s.311-340.
- Aslantaş, H., “*Türkiye’nin Turizm Stratejisi ve Tanıtım Politikaları*”, Ankara, TC. Turizm Bakanlığı ‘Geleceğimiz Turizm’ II. Turizm Şurası Bildirileri, S.2, 2002.
- Avcıkurt, C., *Turizm Sosyolojisi; Turist Yerel Halk Etkileşimi*, Ankara, Detay Yayınları No:71, 2003.
- Avcıkurt, C., *Turizm’de Tanıtma ve Satış Geliştirme*, İstanbul, Değişim Yayınları, 2005.
- Aydın, İ., *Açıklamalı Turizm Terimler Sözlüğü*, Aydın, Coşku Matbaası, 1990.

- Aydınözü, D., Kılıçaslan, A., “Afyon İlinde Kaplıca Turizmi ve Özellikleri”, İstanbul, *Türk Coğrafya Dergisi*, 2000, S.35, s.247-259.
- Aytaç., A.S., vd., “Karacadağ’da (Şanlıurfa-Diyarbakır) Kış Turizmi Potansiyelini Belirleyen Fiziki Coğrafya Etmenleri”, Ankara, *Turkish Studies*, 2014,s.293-305.
- Bakırcı, M., “Kırsal Türkiye: Tarihsel Gelişim, Sorunlar ve Kırsal Kalkınma Yaklaşımları”, İstanbul, *Coğrafya Dergisi*, 2003, S.11, s.75-96.
- Bakırcı, M., “Türkiye’de Baraj Yapımı Nedeniyle Yer Değiştiren Bir Şehir “Halfeti”, İstanbul, *Coğrafya Dergisi*, 2002, S.10, s.55-78.
- Balcı, S., “Türkiye’nin Alternatif Turizm Potansiyeli ve Güncel Sorunlar Konferansı”, Ankara, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2003, C.14, S.1, s.65-66.
- Baloglu, S., “Image Variations Of Turkey By Familiarity Index: Informational And Experiential Dimensions”, *Tourism Management*, 2001, S.22 s.127–133.
- Barutçugil, İ.S., *Turizm Ekonomisi ve Turizmin Türk Ekonomisindeki Yeri*, İstanbul, Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş., s.165, 1986.
- Bayer. M. Z., *Turizme Giriş*, İstanbul, İşletme Fakültesi Yayınları No:253, İşletme İktisadi Enstitüsü Yayın No:146, Küre Ajans, 1992.
- Beerli, A. ve Martin, J.D., “Factors Influencing Destination Image”, *Annals of Tourism Research*, 2004, s.657–681.
- Benek, S., “Gap’ın Şanlıurfa İlinin Sosyo-Ekonomik Yapısında Meydana Getirdiği Değişimler Gelişmeler”, İstanbul, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 2005, S.11, s.127.
- Benek, S., “Özcanlı, M., Şanlıurfa İlinde Boğulma Vakalarının İncelenmesi (2001-2008)”, İstanbul, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 2015, s.184-203.
- Busby, G. ve Klug, J., “Movie-induced tourism: The challenge of measurement and other issues”, *Journal of Vacation Marketing*, 2001. s.316–332.
- Chen, J.S., (2001). “A Case Study Of Korean Outbound Travelers' Destination Images By Using Correspondence Analysis”, *Tourism Management*, 2001, s.345–350.

- Choi, S. , Lehto, X.Y., Morrison, A.M., “Destination Image Representation on the Web: Content Analysis of Macau Travel Related Websites”, *Tourism Management*, 2006, s.1–12.
- Connell, J., “What's the Story in Balamory ?: The Impacts of a Children's TV Programme on Small Tourism Enterprises on the Isle of Mull, Scotland”, *Journal of Sustainable Tourism*, 2005, s.228-255.
- Dal, N., Baysan, S., “Kuşadası’nda Kıyı Kullanımı ve Turizmin Mekansal Etkileri Konusunda Yerel Halkın Tutumları”, İzmir, *Ege Coğrafya Dergisi-16*, 2007, s. 15-18.
- Daniela, B., Çev., Şentürk, A. A., “Sosyal ve Kültürel Turizm”, Ankara, *Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi*, 1993, s.:13-15.
- Değirmencioğlu, Ö., Ahıpaşaoğlu, H. S., *Anadolu’da Turizm Rehberliği Temel Bilgileri*, Ankara, Gazi Kitabevi, Fersa Matbaacılık, 4. Baskı, 2003.
- Doğan, H., Z., *Turizmin Sosyo – Kültürel Temelleri*, Ankara, Detay Yayıncılık, 2004.
- Doğanay, H., *Türkiye Turizm Coğrafyası*, Konya, Çizgi Kitabevi Yayınları, 3. Baskı, 2001.
- Doğaner, S., *Türkiye Turizm Coğrafyası*, İstanbul, Çantay Kitabevi, 2003.
- Elibüyük M., “Coğrafya’nın Önemi, Tanımı ve Sınıflandırılması’, *Türk Kültürü Araştırmaları Prof. Dr. Talip YÜCEL’e Armağan*”, Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yıl XXXIII/1-2, s.105-130, 1997.
- Elmastaş, N, “Ahlat Yöresi’nin Turizm Potansiyeli”, İstanbul, *Marmara Coğrafya Dergisi*, s.153-182, 2001.
- Emekli, G., *Bergama’nın Turizm Coğrafyası ve Turizmin Sosyo-Ekonomik Etkileri*, İzmir, Bergama Belediyesi Kültür Yayınları, Anadolu Matbaacılık, 2002.
- Emekli, G., 2005, “Avrupa Birliği’nde Turizm Politikaları ve Türkiye’de Kültürel Turizm”. İzmir, *Ege Coğrafya Dergisi*. 2005, S.14, s.18-19.
- Emekli, G., “Coğrafya, Kültür ve Turizm: Kültürel Turizm”, İzmir, *Ege Coğrafya Dergisi*, 2006, s.51-59.

- Eroğlu,C., Babuçoğlu M., Köçer, M., *Osmanlı Vilayet Salnamelerinde Halep*, Ankara, Global Strateji Enstitüsü, 2007.
- Eralp, Z., *Genel Turizm*, Ankara, A.Ü. Basın Yayın Yüksek Okulu, Yayın No:3, 1983.
- Erdoğan, N., *Çevre ve Ekoturizm*, Ankara, Genel Yayın ve Dağıtım, s.317, 2003.
- Esengil, A., “*Ekoturizm, İlkeleri ve Köprülü Kanyon’da Uygulanması*”, Ankara Gazi Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Çevre Bilimleri, Yüksek Lisans Tezi, 2003.
- Eser, Z., “*Türkiye’de Turizmin Çeşitlendirilmesi İnanç Turizminin Geliştirilmesi, Bakanlığı İlişkin Öneriler*”, İzmir, 1. Ulusal Türkiye Semp, Türkiye Turizmini Araştırma Enstitüsü Yay., 421-438, 2000.
- Fuchs, M., Gasser, R., Weiermair, K., “*Cultural tourism as a segment of growth: The role and importance of events and event management*”, İstanbul, IV. Turkish-Austrian Management Seminar, 1998.
- Frost, W., “*From Backlot to Runaway Production: Exploring Location and Authenticity in Film-Induced Tourism*”, Working Paper, Victoria: Monash University, 2006.
- Garrod B.A.F., “*Haritage tourism: A Qestion of Definition*”, Great Britain, *Annals of Tourism Research*, s.1049-1052, 2001.
- Gunn, C, A., “*Tourism Planning, Second Edition, Taylor &Francis*”, New York, 1988.
- Güvenç, B., *İnsan ve Kültür*, İstanbul, Remzi Kitabevi, 1994.
- Güzel, A., “*Şanlıurfa İli Yerleşmeleri*”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Anakara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- Hu, Y.Z., ve Ritchie, J.R.B., “*Measuring Destination Attractiveness: A Contextual Approach*”, *Journal of Travel Research*, s.32: 25-35, 1993.
- Honigmann E., Darkot B., “*Rum-Kale*”, İslam Ansiklopedisi (İA), IX, s.777-778, 1963 *Gap’ta Tarıma Dayalı Endüstriler ve Finansman. Sempozyumu*, T.C Ziraat Bankası, 1989.

- Hudson, S. ve Ritchie, J.R.B., "Film Tourism And Destination Marketing: The Case Of Captain Corelli's Mandolin", *Journal of Vacation Marketing*, s.256-268, 2006.
- Inskeep, E., " *Tourism Planning: An Integrated and Sustainable Approach*", New York Van Nostrand Reinhold, 1991.
- Kahraman, N., Türkay, O., *Turizm ve Çevre*, Ankara Detay Yayıncılık, 2009.
- Kim, H. ve Richardson, S.L., "Motion Picture Impacts On Destination Images", *Annals of Tourism Research*, s.216-237 2003.
- Kim, S.S., Agrusa, J., Lee, H. ve Chon, K., "Effects Of Korean Television Dramas On The Flow Of Japanese Tourists", *Tourism Management*, s.1340-1353, 2007.
- Kürkçüoğlu, A. Cihat, vd. "Şanlıurfa Uygarlığının Doğduğu Şehir, Coğrafya, Tarih, Mimari, Arkeoloji, Turizm, Sanat, Edebiyat, Halk Kültürü", Şanlıurfa, ŞURKAV Yayınları 2002.
- Mansuroğlu, S., "Turizm Gelişmelerine Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Akseki/Antalya Örneği", *Antalya Akdeniz Üniv. Ziraat Fakültesi Dergisi*, Sayı:19, Antalya. 2006.
- Meydan, S., "Sürdürülebilir Turizm Gelişimi ve Güney Antalya Turizm Gelişimi Projesi Alanına Yönelik Bir Anket Uygulaması Sonuçları", Ankara, *G.Ü. Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, S.1, s.:82-88, 1998.
- Nuryanti, W., "Haritage and Postmodern tourism", *Annals of Tourism Research*, s.249-260, 1996.
- O'Connor, N., Flanagan, S. ve Gilbert, D., "The Integration of Film-induced Tourism and Destination Branding in Yorkshire, UK", *International Journal Of Tourism Research*, s.423-437, 2008.
- Okuyucu, A., Somuncu, M., "Kültürel Mirasın Korunması ve Turizm Amaçlı Kullanılmasında Yerel Halkın Algı ve Tutumlarının Belirlenmesi: Osmaneli İlçe Merkezi Örneği", Ankara, *Ankara Üniversitesi Çevre Bilimleri Dergisi* s.37-51, 2012.

- Oral, S. (1994). “*Turizm Pazarlaması Ders Notları*”, İzmir, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü 1994.
- Özcanlı, M., Güzel, A., “Şanlıurfa Şehrinin Alansal Gelişiminin Çevresindeki Tarım Arazilerine Etkisi”, Ankara, *Turkish Studies*, s.723-744, 2015
- Özdemir, M., A., Şenkul, Ç., 2010, “Tüfler İçerisinde Geçen Hayatlar”, Ankara, *Bilim Teknik Dergisi*, Eylül Sayısı, 2010.
- Özdemir, M., Kervankıran İ., “Turizm ve Turizmin Etkileri Konusunda Yerel Halkın Yaklaşımlarının Belirlenmesi: Afyonkarahisar Örneği”, İstanbul, *Marmara Coğrafya Dergisi*, 24, s.1-25, 2011.
- Özgüç, N., “*Turizm Coğrafyası: Özellikler ve Bölgeler*”, İstanbul, Çantay Kitabevi, 1997.
- Sekhar, N. U., “Local people’s attitudes towards conservation and wildlife tourism around Sariska Tiger Reserve”, , India. *Journal of Environmental Management* 69, 2003.
- Özgür, E.M., “*Yerleşme Coğrafyasına Giriş*”, Ankara, 2010.
- Rızaoğlu, B., “*Turizm’de Tanıtma*”, Ankara, Detay Yayıncılık, 3.Baskı, 2004.
- Richards, G., “*Cultural Tourism in Europe*”, First printed U.K, Cab International. 1996.
- Riley, R., Baker, D. ve Van Doren, C.S., “Movie Induced Film”, *Annals of Tourism Research*, s.919-935, 1998.
- Schweitzer, C., “Cultural tourism: The Hot Ticket to Cool Meetings”, *Association Management*, s.1-8, 1999.
- Somuncu, M., “2002 Dünya Dağlar Yılında Dünyada ve Türkiye’de Dağ Turizmi”, *II. Turizm Şurası Bildirgeleri*, s.185-190, 2002.
- Somuncu, M., “Dağcılık ve Dağ Turizmindeki İkilem: Ekonomik Yarar ve Ekolojik Bedel”, Ankara, A.Ü. Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi *Coğrafi Bilimler Dergisi* A.Ü. Basımevi S.1, s.1-18, 2004.

- Soykan, F., “Turizm Coğrafyası ve Turizm Planlaması”, İzmir, *Ege Coğrafya Dergisi* S.11, s.1-28, 2000.
- Soykan, F., “Coğrafi Çevrenin Turizm Amaçlı Değerlendirilmesinde Turizm Potansiyelini Saptamanın Önemi, Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm Sempozyumu”, İzmir, Ege Üniversitesi Edebiyat Fak. Yayın, 2003.
- Soykan, F., “Kırsal Alanların Turizm Potansiyelinin Saptanması ve Şirince Köyü’ne (İzmir) Uygulanması”, İzmir, Ege üniversitesi Basımevi, 2004.
- Stepchenkova, S. ve Morrison, M., “Russia’s Destination Image Among American Pleasure Travelers:Revisiting Echtner And Ritchie”, *Tourism Management*, s.548–560, 2008.
- Şahinalp, M.S., “Şanlıurfa Şehrinin Kuruluşuna Etki Eden Etmenler”, Şanlıurfa, *Coğrafi Bilimler Dergisi*, s.105-127, 2006.
- Şahinalp, M.S., “Şanlıurfa Şehrinin Kuruluşu ve Gelişimi”, Yayımlanmamış Doktora Tezi, Ankara, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2005.
- Şimşek, G., “Anadolu İnanç Motiflerinin Türk Dizilerinde ve Filmlerinde Dekor Olarak Kullanılması”, Frankfurt, *Bilim ve Kültür – Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1, s.141-152, 2013.
- Taşkın, E., ve Güven Ö.Z. “Turizmde Bölgesel Tanıtım ve Pazarlama”, *Pazarlama Dünyası Dergisi*, Temmuz-Ağustos, S.17, s.53, 2004.
- Tekeli, H. “Türk Turizminin Felsefi Sorunları, Öneriler. III. Ulusal Turizm Kongresi”, İzmir, Kusadası Belediyesi Yayınları, 5, 1992.
- Tolungüç, A., “Turizmde Tanıtım ve Reklam”, Ankara: MediaCat Yayınları, 1999.
- Toskay, T., “Turizm Olayına Genel Yaklaşım”, İstanbul, Basım Der Yayınları, 3. Basım 1989.
- Tunç, A., Saç, F., “Genel Turizm, Gelişimi-Geleceği”, Ankara, Detay Yayınları, 1998.
- “Turizm Terimleri Sözlüğü”, Ankara Turizm Bakanlığı Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Başbakanlık Basım Evi, 2000.

- Tümertekin, E., Özgüç, N., “*Beşeri Coğrafyada İnsan Kültür Mekan*”, İstanbul, Çantay Kitabevi, 1997.
- Türkeli, H., “*Fırat’ın Dili Olsa Zorunlu Göç ve Yeniden Yerleşim Sürecinde Mekân - Kültür Etkileşimi: Halfeti Örneği*”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2012.
- Tütengil, A., “*Yapısal Kültür Varlıklarının Fayda-Değer Analizine Bağlı bir Yöntemle Değerlendirilmesi*”, Basılmamış Doktora Tezi, İstanbul, İ.T.Ü Fen Bilimleri Enstitüsü, 1995.
- Uslu, A., Kiper, T., “Turizmin Kültürel Miras Üzerine Etkileri: Beypazarı/Ankara Örneğinde Yerel Halkın Farkındalığı”, Tekirdağ, *Tekirdağ Ziraat Fak. Dergisi*, Sayı:3, 2006.
- Usta, Ö., “*Turizm 1-2*”, İstanbul, Altın Kitaplar Yayınevi, 2001.
- Uyan, M., Yüksel, İ., Avşar, N., “*Anadolu’nun Kilidi Afyon*”, Afyon, Afyon Valiliği, Yayın No:21, 2004.
- Yanmaz, P., “Turizm Tanıtımında Sinemanın Rolü”, Gümüşhane, *İletişim Fakültesi Elektronik Dergisi*, s.112-139, 2011.
- Yılmaz, H., Moral. M., “Film Turizmi: Destinasyonların Pazarlanmasında Filmlerin Rolü”, Eskişehir, *Anadolu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, s.175-192, 2008.
- Yılmaz, Ö., “Afyon’un Peribacaları”, İstanbul, *Türk Coğrafya Dergisi*, S.36, s.105-127, 2001.
- Young, G. (1973). “Tourism: Blessing or Blight. Middlesex”, Penguin Books Ltd. 1973.
- Yücel, C., “Beyaz Perde Turizmcilerin Desteğini Bekliyor”, *Türsab Dergisi*, S.170, s.28-34, 1998.

ÇEVİRİM İÇİ YAYINLAR

<http://cografya.ege.edu.tr/15-14-%20emeklli.pdf> 01.10.2015

<http://marmaracografya.com/pdf/24.1.pdf> 12.10.2015

<http://www.vesiletunnecat.com/vesiletun/arsiv-kitap-oku/kulliyatlar/salihozbey/gaziantep-kitap/> 13.11.2015

http://w2.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli_dergiler/sosyal_bilimler/pdf/20071/sos_bil_02.pdf 15.11.2015

[http://tr.wikipedia.org/wiki/karagül_\(dizi\)](http://tr.wikipedia.org/wiki/karagül_(dizi)) 17.11.2015

<http://kalemeydanrumkale.com/index.php/yazilar/yayinlasmalar/belgeler/item/258xviy%C3%BCzy%C4%B1Idabirg%BCneydo%C4%9Fuanadolukasabas%C4%B1olanrumkale%E2%80%99de-e%C4%9Fitim> 8.12.2015

<http://www.dokap.gov.tr/index.php/bayburt-ili-turizm-master-plani/> 15.12.2015

<http://www.gezialemi.com/HaberAyrinti.asp?ID=714&SAYFA=4> 11.01.2016

<http://tubitak.org/ÖZDEMİR, Mehmet Ali “Turizm ve turizmin etkileri konusunda yerel halkın yaklaşımlarının belirlenmesi: Afyonkarahisar örneği”, TUBITAK,2011.16.01.2016>

<http://www.Sanliurfaprovice.blogspot.com/p/halfeti.html>

<http://dunyagazetesi.com.tr/dizi-sektoru-turk-turizmini-de-canlandirdi-225032h.htm> 17.01.2016

<http://www.macahelbizimdir.somee.com/KoseYazilari.asp?yazi0devam&id=76>

18.01.2016

<http://anatoliajornual.com/lisansustukitaplar/2012.pdf> 20.02.2016

<http://www.okumak.org/haber/sinemavetelevizyonfilimlericekildigiyerinturizminiucuruyor//index.asp> 21.01.2016

<http://www.aristolog.com/reklamin-amaci/> 27.01.2016

<http://turizmmmm.blogspot.com/2014/10/turizm-ve-cevre.html> 01.02.2016

http://www.reytingler.biz/Kizma_Kazan/reytingler/ 02.02.2016

<http://en.eurasiatourismcongress.com/wp-content/uploads/2015/06/Cilt-III-1.pdf>
05.02.2016

<http://mustafagallen.com/23-gezi-notlari/51-gaziantep-nisan> 07.02.2016

http://edebiyadvesanatakademisi.com/forummesaj/295zeugma_kenti_buluntulari_ve_zeugmamuzesi.html 09.02.2016

<http://docplayer.biz.tr/1269983-Yerel-halk-tarafindan-algilanan-toplam-turizmetkisiileturizm-destegi-arasindaki-iliskiye-yonelik-yapisal-bir-model-onerisi.html> 10.02.2016

<http://tdid.ege.edu.tr/files/cetinturhan-9-1.pdf> 12.02.2016

http://www.kentges.gov.tr/dosyalar/sura_raporlari/kitap8.pdf 15.02.2016

<http://www.internetzeytinburnu.com/?p=20okul> 02.03.2016

<http://cittaslowturkiye.org/> 03.03.2016

EKLER

EK-1: Eski Halfeti Yerleşmesinde Yaşayan Yerel Halkın Turizm Algısı Nedir ve Turizme Yaklaşımları Nasıldır Anket Örneği

1. Kişisel bilgiler.			
A. Cinsiyet	B. Yaş	C. Eğitim Düzeyi	D. Mesleğiniz Nedir
☐ Bay ☐ Bayan	☐ 15-20 ☐ 21-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 46+	☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Üniversite ☐ Yüksek lisans ve üzeri	☐ İşçi ☐ Memur Emekli ☐ Ev hanımı ☐ Öğrenci ☐ Tüccar ☐ Serbest meslek
E. Medeni Durumunuz Nedir? ☐ Evli ☐ Bekâr ☐ Diğer			
2. Eski Halfeti Yerleşmesindeki Yerel Halkın Turizmi Algılama Biçimleri ☐ Ekonomiyi geliştiren bir faaliyet ☐ Kültürün artmasını sağlayan bir faaliyet ☐ İnsanları kaynaştıran bir faaliyet ☐ Çevreyi güzelleştiren bir faaliyet ☐ Doğayı, tarihi ve kültürel değerleri koruyan bir faaliyet ☐ Toplumun kültürünü bozan bir faaliyet ☐ Diğer sektörleri geriletken bir faaliyet ☐ Çevreyi kirleten bir faaliyet ☐ Diğer.....			
3. Eski Halfeti Yerleşmesinin mevcut turizm imkânlarını nasıl buluyorsunuz? A- Yeterli ☐ B-Yetersiz ☐ ☐ Turizm imkânlarını çekici bulmuyorum ☐ Mevcut tesisler iyileştirilmeli ve kalite artırılmalı ☐ Konaklamalı turizm yatırımları çoğaltılmalı ☐ Ulaşım sorunlar var nelerdir ☐ Tur turizm yatırımları çoğaltılmalı ☐ Tekne turizm yatırımları çoğaltılmalı ☐ Rekreasyon turizm yatırımları çoğaltılmalı ☐ Kültür turizm yatırımları çoğaltılmalı ☐ Tarihi ve diğer kültürel kaynaklar turizme kazandırılmalı ☐ Cevap vermeyen			

4. Halfeti'nin turizm yönünden en önemli özelliği nedir?

- Kültür turizm yönünden zenginlik
- Alternatif turizme uygun zengin doğal güzellikler
- Tarihsel kültürel kaynaklar yönünden zenginlik
- Sakin ve güvenli bir ortam
- Baraj sularının altında egzotik bir görünüm
- Karagül dizisinin tanıtımı
- Cevap vermeyen

5. Turistlerle İletişiminiz Nasıl?

- Çok İyi
- İyi
- Normal
- Kötü
- Çok Kötü

6. Turizmin Gelişmesi İçin Neler Yapılmalıdır

- Mevcut tesisler iyileştirilmeli ve hizmet kalitesi artırılmalı
- Konaklama tesisleri çoğaltılmalı
- Çevrenin ağaçlandırılmasına, yeşillendirilmesine önem verilmeli
- Fiyatlar ücretler indirimlere tabi tutulmalı
- Yerel halkta turizm bilinci oluşturulmalı
- Yenileme ve restorasyona önem verilmeli
- Kültür, kongre turizm gibi yeni turizm türleri oluşturulmalı
- Turizm mevsiminin bütün yıla yayacak plan ve projeler geliştirilmeli
- Turizm alanlarını kullanırken sürdürülebilirliği sağlamalı
- Ulaşım olanakları geliştirilmelidir
- Daha etkili tanıtım ve pazarlama yapılmalıdır

EK-2 :Eski Halfeti Yerleşmesine Gelen Turistlere Karagül Dizisinin Etkisinin Ne Kadar Etkili Olduğunu Belirlemek İçin Uygulanan Anket Örneği

1. Kişisel Bilgiler.			
F. Cinsiyet	G. Yaş	H. Eğitim Düzeyi	İ. Gelir Durumu
☐ Bay ☐ Bayan	☐ 15-20 ☐ 21-25 ☐ 26-30 ☐ 31-35 ☐ 36-40 ☐ 41-45 ☐ 46+	☐ İlköğretim ☐ Ortaöğretim ☐ Üniversite ☐ Yüksek lisans ve üzeri	☐ 0-1000 TL ☐ 1000-2000 TL ☐ 2000-3000 TL ☐ 3000 TL +
J. Ankete katılan yerel halkının meslek grupları ☐ İşçi ☐ Memur Emekli ☐ Ev hanımı ☐ Öğrenci ☐ Tüccar ☐ Serbest meslek			
K. Araştırmaya katılan turistlerin ikamet ettiği il			
2. Araştırmaya katılan turistlerin Halfeti'ye gelme nedeni nedir? ☐ Halfeti'yi merak etme ☐ Film setini görmek ☐ Rekreasyon amaçlı ☐ Dinlenme ve Film setini oyuncularını görmek ☐ Tatil amaçlı			
3. Halfeti'ye geldiğinizde kaç gün kalıyorsunuz? ☐ 1-2 gün ☐ 2-4 gün ☐ 4-6 gün ☐ 7 gün +			
4. Halfeti'yi nerden duydunuz? ☐ Tv ☐ Arkadaşlardan ☐ Basılı Yayınlardan ☐ Sosyal Medyadan			
5. Halfeti'ye neyle geldiniz? ☐ Tur Organizasyonu ☐ Arabayla ☐ Motosikletle ☐ İlçe Servisiyle			
6. Arabanız var mı? ☐ Evet ☐ Hayır			
7. Eviniz var mı? Mülk/Kiralık ☐ Evet ☐ Hayır Mülk..... Kiralık.....			
8. Yerel halkın turizme ve turistlere yaklaşımı nasıl? ☐ Çok İyi ☐ İyi ☐ Normal ☐ Kötü ☐ Çok kötü			
9. Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini izliyor musunuz? ☐ Sürekli takip ediyorum ☐ Ara sıra izliyorum ☐ İzlemiyorum			

	Çok Katlıyım	Katlıyım	Az Katlıyım	Hyr
Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Bölgenin Geleneksel Kültürüdür.				
Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır.				
Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Kendimi Oyuncuların Yerine Koymamdır.				
Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Konularının İlginç Olmasıdır				
Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Arka Plandaki Doğal, Tarihi, Mimari ve Kültürel Çekiciliklerdir.				
Halfeti'de Çekilen Karagül Dizisini İzleme Nedenim Müzikleridir				
Halfeti'ye Geldim Çünkü Dizideki doğal, tarihi ve ekonomik alanları kendi gözlerimle görmek istiyorum				
Halfeti'ye Geldim Çünkü Kendimi Dizideki/Filmdeki Oyuncuların Canlandığı Karakterler Gibi Hissetmek İstiyorum				
Halfeti'ye Geldim Çünkü Dizide/Filmde Görünen Tarihi, Mimari ve Kültürel Güzellikleri Görmek İstedim				
Halfeti'ye Geldim Çünkü Oyuncularla Bizzat Tanışmak İstedim				
Halfeti'ye Geldim Çünkü TV Dizileri/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Yaşam Tarzına ve Aşiret Yapısına Sempati Duydum				
Halfeti'ye Geldim Çünkü TV Dizileri/Filmlerde Gördüğüm Geleneksel Aile Yapısı İlgimi Çekti				
Karagül dizisi Halfeti'ye İlişkin Merak Uyandırdı Değişkenine				
Karagül Dizisi Halfeti'nin Zihnimdeki İmajını Olumlu Yönde Etkiledi				
Karagül Dizisi Halfeti'nin Zihnimdeki İmajını Olumsuz Yönde Etkiledi				
Halfeti, Karagül Dizisinden Daha Modern ve Daha Az Gelenekçi Bir Şehirdir				
Halfeti'ye Gelmemin Tek Nedeni Seyrettiğim Film ve Dizilerdir				